

*ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΡΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ*

*ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ*

Χρήση Ανθοφύτων στον Δήμο Αθηναίων και απόψεις πολιτών και εργαζομένων στη Δ/ση Πρασίνου του Δήμου για την αξιοποίηση αυτών στο πράσινο της πόλης

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Παπαφωτίου Μαρία, καθηγήτρια

*Μεταπτυχιακή Μελέτη
Μάρθας Ν. Χρονοπούλου
Αθήνα 2016*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

*Χρήση Ανθοφύτων στον Δήμο Αθηναίων και απόψεις
πολιτών και εργαζομένων στη Δ/υση Πρασίνου του Δήμου
για την αξιοποίηση αυτών στο πράσινο της πόλης*

Μεταπτυχιακή Μελέτη

Μάρθας Ν. Χρονοπούλου

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Παπαφωτίου Μαρία, καθηγήτρια

ΜΕΛΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

*Παπαφωτίου Μαρία, Καθηγήτρια, Δ/ντρια Εργαστηρίου Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής
Τοπίου Τ.Π.Α.*

*Ακουμιανάκη-Ιωαννίδου Αναστασία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Εργαστηρίου
Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου Τ.Π.Α.*

*Παρασκευοπούλου Αγγελική, Επίκουρος Καθηγήτρια, Εργαστηρίου Ανθοκομίας και
Αρχιτεκτονικής Τοπίου Τ.Π.Α.*

Αθήνα 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ένα μεγάλο ευχαριστώ, στην επιβλέπουσα Καθηγήτρια μου, Πρόεδρο Τμήματος Έπιστήμης φυτικής παραγωγής και Δ/ντρια του Εργαστηρίου Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Γ.Π.Α. Δρ. Πάπαφωτίου Μαρία, για την ψυχολογική στήριξη της, την καθοδήγησή της, τις πολύτιμες συμβουλές και παρεμβάσεις της, σε όλα τα στάδια της εργασίας μου.

Στην Απληρώτρια Καθηγήτρια, Εργαστηρίου Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου Γ.Π.Α. Δρ. Αναστασία Ακουμιανάκη-Ιωαννίδου για τις πάντα καιρίες συμβουλές της και κυρίως για την ηθική συμπαράσταση της.

Στην Επίκουρο καθηγήτρια του Εργαστηρίου Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Γ.Π.Α. Δρ. Πάρασκευοπούλου Αγγελική για το αμέριστο ενδιαφέρον και τις ουσιαστικές υποδείξεις, σε ότι αφορά το Ερευνητικό μέρος της εργασίας μου.

Στο προσωπικό του Εργαστηρίου Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Γ.Π.Α. Δρ.Μπερτσουκλή Κων/νο και Δρ. Ντούλα Νικόλαο για την αμέριστη βοήθειά τους όποτε αυτή τους ζητήθηκε

Στο Δ/ντη της Δ/νσης Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων (Δ.Π.Δ.Α), Δρ. Κυριακάκη Δημήτρη, έναν παραδειγματικό συνάδελφο και άνθρωπο, που αγκάλιασε από την αρχή την προσπάθειά μου με ενθουσιασμό και ήταν αρωγός αυτής μέχρι το τέλος.

Στον πρώην Δ/ντη της Δ.Π.Δ.Α. κ. Παπαδήμα Δημήτρη έναν οραματιστή και λάτρη της Αρχιτεκτονικής τοπίου, για την αμέριστη βοήθειά του σε ότι αφορά τη συλλογή ιστορικών στοιχείων για το έργο της Δ.Π.Δ.Α. στο Δ.Α.

Στον κ. Δαμιάνο Κωτσόπουλο από τους πρώτους κηπουρούς που στελέχωσαν τη Δ.Π.Δ.Α. και ο οποίος με ενθουσιασμό μικρού παιδιού, βοήθησε την έρευνά μου για την συλλογή ιστορικών στοιχείων που αφορούσαν στα πρώτα θερμοκήπια του Δ.Α.

Στην κ. Νίκα Δάφνη, σχεδιάστρια στη Δ.Π.Δ.Α., για την πολύτιμη βοήθειά της, στην προσκόμιση φωτογραφικού υλικού καθώς και την κατάθεση της εμπειρίας της σε ότι αφορούσε την κατασκευή ανθοκομικών μωσαϊκών.

Στους εργοδηγούς-αρχικηπουρούς του Γραφείου Φυτικής Παραγωγής της Δ.Π.Δ.Α. κ. Καλιανιάτη Γεώργιο και κ. Αλτόγλου Παντελή για την κατάθεση της εμπειρίας τους σχετικά με τα πρώτα χρόνια εγκατάστασης και λειτουργίας του θερμοκηπίου στο Γουδή.

Σε όλους τους συναδέλφους μου που στελεχώνουν τη Δ.Π.Δ.Α για την προθυμία και το ενδιαφέρον με το οποίο συμμετείχαν στην Έρευνα που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της Μεταπτυχιακής μου μελέτης, διαθέτοντας τον πολύτιμο χρόνο τους για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της Έρευνας κάνοντας παράλληλα χρήσιμες παρατηρήσεις και επισημάνσεις.

Επίσης νοιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τους γονείς μου, που με ενθουσιασμό αγκάλιασαν την προσπάθειά μου, και έκαναν ότι περνούσε από το χέρι τους για να τη διευκολύνουν, κάνοντας αόρατη την παρουσία τους ακόμα και όταν είχαν πραγματική ανάγκη.

Ένα ευχαριστώ στον σύντροφο της ζωής μου, δεν θα είναι ποτέ αρκετό, όσο μεγάλο και αν είναι αυτό, για την απεριόριστη Αγάπη του που μεταφράστηκε σε συμπαράσταση, υπομονή και επιμονή, όποτε η κούραση με καταλάμβανε, σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα στάδια της εκπόνησης της εργασίας μου, χωρίς τον πολύτιμο σύντροφό μου δεν θα είχα φτάσει ποτέ μέχρι εδώ....

Τέλος θα ήθελα από καρδιάς να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές μου και τον καθένα ξεχωριστά, για την δυνατότητα που μου έδωσαν να σαλπάρω μαζί τους για δύο χρόνια σε ένα υπέροχο ταξίδι μάθησης, εικόνων και αισθήσεων που είναι η Αρχιτεκτονική Τοπίου

*Μάρθα Χρονοπούλου
2016*

*Σε όλους όσους ονειρεύτηκαν,
προσπάθησαν και προσπαθούν για μια
πιο φωτεινή Αθήνα*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	5
1. ΧΡΗΣΗ ΑΝΘΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ	6
1.1. Άνθη και Αρχαιότητα	7
1.1.1. Άνθη και χρήση αυτών στην Αρχαία Ελλάδα	10
1.1.2. Η Κηποτεχνία στην Αρχαία Ελλάδα	16
1.1.3. Άνθη και Αρωματοποιία στην αρχαιότητα	18
1.2. Άνθη και χρήση αυτών από τον μεσαίωνα έως και σήμερα	21
1.2.1. Μεσαίωνας	21
1.2.1.1. Η Επιρροή του Ισλάμ	21
1.2.2. Αναγέννηση	24
1.2.3. Βικτωριανή περίοδος(Bedding style)	25
1.2.4. Από την Βικτωριανή εποχή έως και σήμερα	26
1.2.4.1. Ανθόφυτα και Κηποτεχνία στην Ελλάδα (από τον 19ο αιώνα έως και σήμερα)	27
1.3. Άνθη και Θρησκεία	29
1.4. Άνθη και μελέτες για την επίδρασή τους στην ανθρώπινη ψυχολογία	32
1.5. Ανθόφυτα, Αστικό Πράσινο και οφέλη	34
1.5.1. Αρχιτεκτονική τοπίου, Αστικό πράσινο και Ανθόφυτα	34
1.5.2. Η Ευργετική επίδραση του Αστικού Πρασίνου στην Ψυχική Υγεία των κατοίκων	36
2. ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ-ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	39
2.1. Ιστορική Διαδρομή Δ.Α.	40
2.2. Διοικητική διαίρεση του Δ.Α - Δημοτικές Κοινότητες	44
2.3. Δημιουργία Διεύθυνσης Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δ.Α.	45
2.3.1. Ιστορικά Στοιχεία	45

2.3.2. Οργανόγραμμα της Δ.Π.Δ.Α	48
3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΦΥΤΩΡΙΑ ΤΗΣ Δ.Π.Δ.Α.	50
3.1. Το πρώτο Φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. στην περιοχή της Κολοκυνθούς	51
3.2. Το Φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. στη συνοικία Προμπονά	52
3.3. Το Φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. στην περιοχή Γουδή	60
4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΗΣ Δ.Π.Δ.Α. ΣΤΟΥ ΓΟΥΔΗ	62
Γενικά	63
4.1. Ανθόφυτα και πλεονεκτήματα αυτών	64
4.1.1. Ετήσια φυτά και κατάταξη αυτών	64
4.1.1.1. Ετήσια φυτά άνοιξης (χειμερινοεαρινά ανθόφυτα)	64
4.1.1.2. Ετήσια φυτά καλοκαιριού(θερινοφθινοπωρινά ανθόφυτα)	64
4.1.1.3. Πλεονεκτήματα Ετήσιων φυτών	65
4.1.2. Πολυετή - Ποώδη ανθόφυτα	65
4.1.2.1. Πλεονεκτήματα Πολυετών - Ποωδών ανθοφύτων	66
4.2. Θερμοκήπιο Δ.Π.Δ.Α	67
4.2.1. Πολλαπλασιασμός Ετήσιων και Ποωδών Πολυετών ανθοφύτων	69
Γενικά	69
4.2.1.1. Συγκομιδή Σπόρων	69
4.2.2. Τρόποι Σποράς Ετήσιων και Πολυετών - Ποωδών ανθοφύτων	70
4.2.2.1. Σπορά στο Θερμοκήπιο	70
4.2.2.2. Σπορά σε φυτοδοχεία	81
4.2.2.3. Σπορά σε ψυχρό σπορείο	83
4.2.3. Πρόληψη-Καταπολέμηση ασθενειών	84
4.2.3.1. Τήξη των σπορειών	84
5. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΦΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ	85
5.1. Διαδικασίες για την προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού καθώς και υλικών για την παραγωγή τους.	86

5.2. Προδιαγραφές για την προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού	87
5.2.1. Προδιαγραφές για την προμήθεια Φυτικού Υλικού	87
5.2.2. Προδιαγραφές για την προμήθεια Πολλαπλασιαστικού υλικού	88
6. ΦΥΤΕΥΣΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ Δ.Α.	89
6.1. Διαδικασία Φύτευσης ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α	90
6.2. Διατάξεις φύτευσης ανθοφύτων και αποστάσεις φύτευσης	90
6.2.1. Διατάξεις φύτευσης ανθοφύτων στους χώρους του Δ.Α	91
7. ΑΝΘΙΚΑ ΜΩΣΑΪΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ Δ.Α.	96
7.1. Ανθικά Μωσαϊκά Πρωτομαγιάς	97
7.1.1. Προετοιμασία και Κατασκευή Μαγιάτικων ανθικών μωσαϊκών	97
7.1.2. Συμβολικά Ανθικά Μωσαϊκά	104
7.1.2.1. Προετοιμασία και κατασκευή του Συμβολικού Ανθικού Μωσαϊκού με θέμα τη «Δραχμή»	107
7.2. Επετειακές Ανθικές Συνθέσεις (Ανθοκομικές Εκθέσεις, Εορταστικές εκδηλώσεις)	109
7.2.1. Ανθοκομικές εκθέσεις	109
7.2.2. Εορταστικές εκδηλώσεις	115
8. ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ -ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ	118
8.1. Καλλιεργητικές φροντίδες ανθοφύτων	119
8.2. Προβλήματα ανθοφύτων	119
9. ΔΙΑΘΕΣΗ, ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ	122
9.1. Διάθεση ανθοφύτων	123
9.1.1. Απορροφητικότητα, Παραγωγή, Προμήθεια ανθοφύτων	124
9.1.1.1. Αριθμητική απορροφητικότητα ανθοφύτων κατά τα έτη 2002-2015	124
9.1.1.2. Είδη ανθοφύτων που παρουσίασαν την μεγαλύτερη απορροφητικότητα κατά τα έτη 2012-2015	125

9.1.2. Παραγωγή φυτωρίου Δ.Π.Δ.Α. και Προμήθεια φυτικού υλικού κατά τα έτη 2012-2015	127
9.1.3. Απορροφητικότητα ανθοφύτων ανά Δ.Κ. κατά τα έτη 2012-2015	129
9.1.4. Απορροφητικότητα ανθοφύτων ανά εποχή κατά τα έτη 2012-2015	131
9.2. Διακίνηση ανθοφύτων στις επτά Δημοτικές Κοινότητες	132
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ	137
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ Δ.Π.Δ.Α. ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	
1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	137
2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	138
2.1. Συλλογή Δεδομένων	138
2.1.1. Συγκρότηση δειγμάτων	138
2.1.2. Περιεχόμενο ερωτηματολογίων	139
2.1.3. Συμπλήρωση ερωτηματολογίων και μέθοδος επεξεργασίας τους	139
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	142
3.1. Ανάλυση Δεδομένων Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α	142
3.1.1. Μέρος Α΄	142
3.1.2. Μέρος Β΄	145
3.2. Διμεταβλητή ανάλυση πινάκων Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α	157
3.2.1. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς το "Φύλο"	158
3.2.2. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς τη "Βαθμίδα Εκπαίδευσης"	161
3.2.3. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την "Ηλικία"	174
3.2.4. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την "Οικογενειακή Κατάσταση"	180

3.3. Ανάλυση Δεδομένων Ερωτηματολογίου Πολιτών	182
3.3.1. Μέρος Α΄	182
3.3.2. Μέρος Β΄	186
3.4 Διμεταβλητή ανάλυση πινάκων Ερωτηματολογίου Πολιτών	203
3.4.1. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς το "Φύλο"	204
3.4.2. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την "Ηλικία"	209
3.4.3. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την «Οικογενειακή Κατάσταση».	214
3.4.4. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς τη «Βαθμίδα Εκπαίδευσης»	226
4. ΣΥΝΟΨΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	232
4.1. Σύνοψη Ευρημάτων έρευνας Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α	232
4.2. Σύνοψη Ευρημάτων έρευνας Ερωτηματολογίου Πολιτών	234
5. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	236
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	241
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-Πρότυπα Ερωτηματολογίων	247
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α1: Πρότυπο Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α.	248
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α2: Πρότυπο Ερωτηματολογίου Πολιτών	256

Περίληψη

Την τελευταία δεκαετία πάνω από 2.250.000 ανθόφυτα φυτεύτηκαν στους χώρους πρασίνου του Δήμου Αθηναίων (Δ.Α.) με κορύφωση την περίοδο των Ολυμπιακών αγώνων, όπου πάνω από 865.000 ανθόφυτα φυτεύτηκαν σε όλους τους χώρους πρασίνου αλλάζοντας την εικόνα της πόλης.

Σκοπός της μελέτης αυτής, ήταν αφενός, (πρώτο μέρος), η διερεύνηση της χρήσης των ανθοφύτων στον Δ.Α. από τη Διεύθυνση Πρασίνου και Περιβάλλοντος (Δ.Π.Δ.Α.), δηλαδή πώς η Δ.Π.Δ.Α. διαχειρίζεται το ανθόφυτο (παράγει, καλλιεργεί, συντηρεί και αξιοποιεί στους χώρους πρασίνου της πόλης), μέσω μίας ιστορικής διαδρομής από την ίδρυση της Δ.Π.Δ.Α., μέχρι σήμερα και αφετέρου (δεύτερο μέρος) η διερεύνηση, μέσω δύο ερωτηματολογίων ένα που απευθύνθηκε στους πολίτες και ένα που απευθύνθηκε στους εργαζόμενους της Δ.Π.Δ.Α., των απόψεων και αντιλήψεων αυτών για τη χρήση των ανθοφύτων στο Δ.Α., με σκοπό τη μέγιστη και καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτών στους χώρους πρασίνου της πόλης.

Στο πρώτο μέρος της μελέτης, έγινε αρχικά μία προσέγγιση στην ιστορία της χρήσης των ανθοφύτων δια μέσου των αιώνων. Ακολούθησε μία ιστορική αναδρομή που αφορά τη δημιουργία του Δ.Α. και της Δ.Π.Δ.Α. με ιστορική περιήγηση στα φυτώρια και θερμοκήπια της Δ.Π.Δ.Α. από την ίδρυσή της μέχρι και σήμερα, καθώς και αναλυτική παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο η Δ.Π.Δ.Α. μέχρι στιγμής παράγει, καλλιεργεί, συντηρεί και αξιοποιεί το ανθόφυτο με σκοπό τη βέλτιστη εικόνα της πόλης των Αθηνών. Σε ότι αφορά την παραγωγή προμήθεια και αξιοποίηση των ανθοφύτων παρατίθενται στατιστικά δεδομένα από το 2002 έως και το 2015, όπου αφορούν τόσο στις ποσότητες και στα είδη ανθοφύτων, όσο και στις θέσεις χρήσης τους.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια διαπιστώθηκε ότι, τόσο οι πολίτες όσο και οι εργαζόμενοι αναμφισβήτητα επιθυμούν τη χρήση των ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., καθόλη τη διάρκεια τους έτους και όχι μόνο σε εορτές και ειδικές εκδηλώσεις, τόσο στο κέντρο της πόλης όσο και στην περιφέρεια, ειδικά σε πάρκα, κεντρικές και περιφερειακές πλατείες αντίστοιχα, διότι πιστεύουν ότι τα ανθόφυτα βελτιώνουν την εικόνα της πόλης και συμβάλλουν στην πνευματική υγεία των πολιτών.

Διαπιστώθηκε ότι προτιμώνται τα θερμά χρώματα ανθοφύτων σε σχέση με τα ψυχρά, και η χρήση ανάμικτων χρωμάτων στα παρτέρια. Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών πιστεύει ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή, θεωρώντας ως κύρια αιτία τα εργατικά συντήρησης. Επιπλέον, η πλειοψηφία τόσο των πολιτών όσο και των εργαζομένων πιστεύει ότι η χρήση απαγορευτικών πινακίδων για τα κατοικίδια στα παρτέρια των ανθοφύτων, συντελεί ως μέτρο προστασίας των ανθοφύτων από τυχόν καταστροφές.

Abstract

The last decade over 2.250.000 of bedding plants were planted at various green spaces in the city of Athens, especially during the period of the Olympic games, Athens 2004, 865.000 of bedding plants were planted all over the city's flowers beds changing the city image.

The aim of this study, was (at the first part) to explore how the Directorate of Green and Environment of the Municipality of Athens (DGEMA), manage the use of bedding plants in the green areas of the Municipality (production, growth, maintenance and reclamation), through a historical route from DGEMA's establishing till nowadays and (at the second part), through two questionnaire surveys addressed to citizens and the employees of the DGEMA, to explore their views and perceptions for bedding plants and their use in green spaces of the municipality, aiming for maximum and better use of them in urban green areas.

In the first part of the study, a historical flashback of bedding plants use through ages, took place Then a flashback of D.G.E.M.A's establishment followed, by a historical tour in D.G.E.M.A's nurseries and greenhouses from its inception till nowadays, and a detailed presentation of the way that D.G.E.M.A manage the use of bedding plants in the green areas of Athens Municipality (production, growth, maintenance and reclamation) aiming to optimize the image of the city of Athens. In terms of production, supply and utilization of bedding plants cited statistics from 2002 to 2015, where both relate to the quantities and types of bedding plants and their use areas.

In the second part of the study, according to the results obtained from the questionnaires, it was found that, citizens and employees undoubtedly like the use of bedding plants and want their presence throughout the year and not only in celebrations and special events, not only in the city centre, but also in the periphery, giving the top priority of bedding plants use in parks, central and periphery squares, because according to their believe, bedding plants improve the city image and contribute in citizen's spiritual health.

It was found that the majority of respondent citizens prefer warm flower colors against cold, as well as color variety in bedding plants combinations.

Also the majority of citizens believe that the maintenance of bedding plants is expensive, considering as main cause labor maintenance. Moreover, the majority of citizens and employees believe that the use of prohibitive signs for pets in the flower beds contributes as a measure to protect bedding plants from any disasters.

*Όπου ανθίζει ένα λουλούδι υπάρχει Ζωή....
Ζωηρή σαν το χρώμα του...
Έντονη σαν το άρωμά του....
Γεμάτη ελπίδες και προσμονή σαν τους σπόρους
του...*

ΠΡΩΤΟ

ΜΕΡΟΣ

*1. ΧΡΗΣΗ ΑΝΘΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ*

1. ΧΡΗΣΗ ΑΝΘΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

1.1. Άνθη και αρχαιότητα

Όλες οι ανθρώπινες εκδηλώσεις από τα βάθη των αιώνων έως και σήμερα έχουν σφραγιστεί με την παρουσία των ανθέων. Ξυλώδη φυτά που έμοιαζαν με μανόλιες ήταν τα πρώτα απολιθώματα φυτών που βρέθηκαν και χρονολογήθηκαν έως 93εκ. έτη. Μικροσκοπικά απολιθώματα ανθέων που θύμιζαν βότανα ανακαλύφθηκαν πρόσφατα από τους παλαιοβοτανολόγους και η ύπαρξή τους χρονολογήθηκε πριν 120 εκ. έτη. Από το μέσον της Κρητιδικής περιόδου πριν 146 εκ. έτη, ένα είδος ανθοφόρων φυτών που οι επιστήμονες έχουν κατατάξει στα αγγειόσπερμα, πιστεύεται ότι είχε ήδη διασπαρεί και βρισκόταν σε πολλές περιοχές. Σε διάφορα μέρη του κόσμου (Αγγλία, Πορτογαλία, Σουηδία καθώς και στις Ανατολικές ακτές των Ηνωμένων Πολιτειών), έχουν βρεθεί σε απολιθώματα αναρίθμητες εικόνες διατηρημένων ανθέων καθώς και εικόνες από μέρη αυτών με κάθε λεπτομέρεια. (Διαδ. 1).

Για όλους τους αρχαίους πολιτισμούς ανά τον κόσμο, όπου δεν υπάρχουν γραπτά αρχεία ή άλλες αποδείξεις, τα άνθη είναι εκείνα που παρέχουν "συναισθηματικές" πληροφορίες. Για παράδειγμα, τα υπολείμματα από κόκκους γύρης που κάλυπταν τον σκελετό ενήλικου αρσενικού ηλικίας 30-45 ετών που ανακαλύφθηκε στους τάφους των Νεάντερταλ στο σπήλαιο Shanidar στο Ιράκ, το 1960, παρείχαν ισχυρές ενδείξεις για το τελετουργικό ταφής με συμμετοχή ανθέων, οδηγώντας έτσι σε μια από τις πιο σημαντικές αρχαιολογικές ανακαλύψεις (Solecki, 1971).

Στις αναλύσεις δειγμάτων εδάφους που συλλέχθηκαν γύρω από το σκελετό οκτώ χρόνια μετά την ανακάλυψη, σε μια προσπάθεια να ανακατασκευαστεί το παλαιοκλίμα και η ιστορία της βλάστησης του τόπου, τα αποτελέσματα έδειξαν την ύπαρξη μεγάλων μαζών διαφορετικής γύρης εκτός από τη συνήθη γύρη που βρέθηκε σε όλη την περιοχή, υποδηλώνοντας έτσι ότι ολόκληρα ανθοφόρα φυτά ή τουλάχιστον τα άνθη αυτών είχαν μαζευτεί από άλλη περιοχή και είχαν τοποθετηθεί μέσα στο τάφο πράγμα που καταδεικνύει την γενικότερη ύπαρξη ανθοφόρων φυτών (Gourhan, 1998).

Στους προϊστορικούς και αρχαίους χρόνους από τις πρώτες αναφορές που έχουν γίνει για χρήση ανθέων, είναι αυτή στους κρεμαστούς κήπους της Βαβυλώνας (600 π.χ.). Οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας χτίστηκαν έτσι για να καλύψουν τη νοσταλγία της γυναίκας

του βασιλιά Ναβουχοδονόσωρα για τους κατάφυτους λόφους της πατρίδα της Περσίας. Οι κήποι, που συγκαταλέγονται στα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου, κατασκευάστηκαν σε μορφή πυραμίδας πάνω σε ένα τεχνητό λόφο. «Στη βάση, σκαλοπάτια σχηματίζουν επτά αναβαθμίδες, που κάθε μια στηριζόταν σε αψίδες, έτσι ώστε κάθε αναβαθμίδα να σχηματίζει δροσερό διάδρομο. Δένδρα, θάμνοι και ανθόφυτα φυτεύονταν σε κάθε αναβαθμίδα δίνοντας την εντύπωση ενός τεράστιου τεχνητού βουνού καλυμμένου με πράσινο» (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

Οι μαρτυρίες για τη χρήση ανθέων στους κήπους της Αρχαίας Αιγύπτου δίνονται μέσα από τα μοντέλα των κήπων αυτών που οι αρχαίοι Αιγύπτιοι τοποθετούσαν σε τάφους, είτε ως τοιχογραφίες, είτε ως ταφικά κτερίσματα, έτσι ώστε οι ιδιοκτήτες τους να μπορούν να τους απολαύσουν και στη μετά θάνατον ζωή (Baridon, 1998). Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι συνέδεαν τους κήπους με τους Θεούς καθώς πίστευαν ότι οι θεότητες ήταν ευχαριστημένες με την ύπαρξη των κήπων, πράγμα που δείχνει σαφέστατα τη θέση που τοποθετούσαν οι Αιγύπτιοι τους κήπους και τη σημασία που είχαν για αυτούς τόσο στην επίγεια όσο και στη μετά θάνατον ζωή (Διαδ.2). Οι κήποι στην αρχαία Αίγυπτο ξεκίνησαν αρχικά ως οπωρώνες και λαχανόκηποι οι οποίοι αρδεύονταν με νερό από το Νείλο. Σταδιακά και καθώς η χώρα γινόταν πλουσιότερη, εξελίχθηκαν σε κήπους αναψυχής με άνθη, λίμνες, οπωροφόρα δένδρα καθώς και δένδρα σκιάς. Τα παλάτια, οι ναοί και οι ιδιωτικές κατοικίες πλουσίων είχαν τους δικούς τους κήπους (Baridon, 1998). Σύμφωνα με έργα ζωγραφικής που βρέθηκαν σε τάφους στη Θήβα από τη 18η Δυναστεία (1552-1296), οι κήποι αυτοί είχαν ένα συγκεκριμένο σχέδιο. Μία λίμνη στο κέντρο, γεμάτη πολύχρωμα ψάρια, άνθη λωτού μέσα στο νερό και άνθη στις άκρες. Γύρω από τη λίμνη υπήρχαν διαδοχικές σειρές δένδρων που εναλλάσσονταν με παρτέρια από άνθη. Οι άκρες των λεκανών απορροής ήταν επικλινής με μία σκάλα κάτω από μία πλευρά έτσι ώστε οι κηπουροί να μπορούν να συλλέγουν το νερό για την άρδευση (Descroches and Noblecourt, 1962). Μέσα σε απλούς γεωμετρικούς κήπους, σε μικρά ή μεγάλα τετράγωνα ή ορθογώνια παρτέρια, οι Αιγύπτιοι συνήθιζαν να φυτεύουν ανθοφόρα φυτά σε συμμετρικά σχήματα τις αρχέγονες μορφές των γαλλικών παρτεριών (*parterres de broderie*). Μυρτιές, τριαντάφυλλα και γιασεμιά για πρώτη φορά φυτεύονται σε φυτοδοχεία (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014). Τα άνθη που χρησιμοποιούσαν περισσότερο στους κήπους τους οι αρχαίοι Αιγύπτιοι ήταν το χρυσάνθεμο, η μαργαρίτα, η ανεμώνη, η παπαρούνα το τριαντάφυλλο, ένα είδος ηλιοτρόπιου και οι ίριδες (Διαδ.3).

Εκτός από τη χρήση ανθέων στους κήπους τους, οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι τα χρησιμοποιούσαν στις ταφικές τελετές για να στολίσουν τα φέρετρα καθώς επίσης και ως προσφορά για τη μεταθανάτια ζωή, πράγμα που τεκμηριώνει τον ιερό συμβολισμό που είχαν τα άνθη στην Αρχαία Αίγυπτο.

Επίσης οι Φαραώ στόλιζαν τις μηχανές πολέμου λίγο πριν από την μάχη με άνθη, ενώ οι αγρότες στόλιζαν τόσο τους εαυτούς τους όσο και τα ζώα τους με γιρλάντες από άνθη (Strouhal, 1992).

Οι Ρωμαίοι λάτρευαν τα άνθη, καθώς η μυθολογία τους όριζε ένα φυτό για κάθε θεά. Το Φεβρουάριο στη «Γιορτή των νεκρών» και το Μάιο στα «Λεμουράλια» ή "Λεμούρια" (η γιορτή διαρκούσε από τις 9-13 Μαΐου), τη γιορτή για τον ξορκισμό των "λεμούριων" που ήταν τα κακά πνεύματα (φαντάσματα) των νεκρών, που επέστρεφαν στα σπίτια τρομοκρατώντας τους ενοίκους τους, στόλιζαν τους τάφους με γιρλάντες από άνθη. Τα «Φλοράλια», ήταν η μεγαλύτερη γιορτή των ανθέων για τους Ρωμαίους και διαρκούσαν από τις 28 Απριλίου έως τις 3 Μαΐου.

Εξαιτίας της μεγάλης κατανάλωσης των ανθέων που είχε γίνει τόσο κοινή, στην αρχαία Ρώμη, δημιουργήθηκαν φυτώρια τα οποία προμήθευαν την πόλη με δρεπτά άνθη. Στα γεύματα που οργάνωνε ο Νέρωνας οι καλεσμένοι του ραίνονταν με πέταλα ανθέων και άρωμα που έπεφτε από την οροφή και το πάτωμα ήταν γεμάτο από άνθη σε πάχος 20 cm. Σε κάθε περίπτωση η λατρεία των ανθέων γίνονταν με απόλυτο σεβασμό. Γιρλάντες ή στεφάνια με άνθη απαγορευόταν να φορεθούν δημόσια. Τρανταχτό παράδειγμα της απαγόρευσης είναι η τιμωρία που επέβαλε η Σύγκλητος σε κάποιο τραπεζίτη, με 16 χρόνια φυλακής για αυτόν ακριβώς το λόγο (Κανταρτζής και Τσαλικίδης 1981).

Η χρήση των ανθέων τόσο σε ιδιωτικούς όσο και σε δημόσιους κήπους ήταν γεγονός στην Αρχαία Ρώμη όπου η παρουσία της βλάστησης ήταν έντονη. Ως φυσική εξέλιξη των ελληνικών κήπων αποτέλεσαν τα Δημόσια πάρκα, οι κρεμαστοί κήποι σε αψίδες και οι κήποι σε εσωτερικές αυλές. Κάθε κατοικία στολιζόταν με άνθη και φυτά. Τόσο για τη δημιουργία όσο και για τη συντήρηση των κήπων οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τους σκλάβους και μάλιστα εξειδικευμένους σε κηπουρικές εργασίες όπως κλάδεμα δένδρων και θάμνων. Την περίοδο εκείνη κάνουν την εμφάνισή τους και τα πρώτα θερμοκήπια τα οποία ξεκίνησαν σαν λάκκοι και εξελίχθηκαν σε κτίρια με οροφές από ορυκτό τάλκη ή μαρμαρυγία. Οι φωτιές που ανάβονταν στο πλάι εξασφάλιζαν την απαραίτητη θερμότητα για το θερμοκήπιο. Σε αυτά τα θερμοκήπια αναπτύσσονταν τριαντάφυλλα, κλήματα και κρίνοι (Κανταρτζής και Τσαλικίδης

1981), μαζί με αλλά ευαίσθητα φυτά φερμένα από την ανατολή, που στο φιλόξενο ζεστό περιβάλλον των θερμοκηπίων μπορούσαν να ωριμάσουν ή να ανθίσουν εκτός εποχής. Από τα πιο δημοφιλή άνθη εκείνης της εποχής ήταν η Βίγκα, οι ίριδες, οι βιολέτες, οι παπαρούνες, οι βερβένες, οι νάρκισσοι, οι κρίκοι, οι ανεμώνες, και οι γλαδίολοι (Ταμβάκης και Κουτέπας, 1989, Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

Στην πόλη οι Ρωμαίοι δημιουργούσαν τους κήπους τους στο εσωτερικό της οικίας. Έτσι λοιπόν στις αστικές επαύλεις, υπήρχε ο κήπος περιστύλιο (peristylum garden). Το περιστύλιο πλαισίωνε μία ανοιχτή αυλή μέσα στο σπίτι. Οι στήλες, ή οι τετράγωνοι πυλώνες που περιέβαλλαν την αυλή υποστήριζαν μία στεγασμένη στοά, η οποία λειτουργούσε ως διάδρομος για την πρόσβαση σε διάφορα μέρη του σπιτιού(καθιστικά, υπνοδωμάτια), τα τοιχώματα της οποίας συχνά στολίζονταν με περίτεχνες τοιχογραφίες τοπίων. Η αυλή που πλαισίωνε το περιστύλιο και η οποία συνήθως χρησιμοποιείτο για κοινωνικές συναθροίσεις, περιείχε άνθη, θάμνους, συντριβάνια, παγκάκια, γλυπτά ακόμα και λίμνες με ψάρια (MacDougall and Jashemski, 1979).

1.1.1. Άνθη και χρήση αυτών στην Αρχαία Ελλάδα

Στην Αρχαία Ελλάδα τα άνθη αποτελούσαν μέρος της καθημερινής ζωής των ανθρώπων. Η θρησκεία, η ποίηση, οι μύθοι, η τέχνη, η ιατρική, οι τελετές και πολλές άλλες δραστηριότητες ήταν συνυφασμένες με τα άνθη.

Στις γαμήλιες τελετές, η νύφη φορά το νυφιάτικο πέπλο με το οποίο καλύπτει το πρόσωπό της, όπως απαιτεί η παράδοση και στολίζει τα μαλλιά της με στεφάνια από άνθη. Το ίδιο και ο γαμπρός στεφανωμένος με άνθη και φορώντας λευκά προσέρχεται στην οικία της νύφης για να γίνει η τελετή (Γκιρτζή, 2008).

Στις τελετές του ενταφιασμού, οι αρχαίοι Έλληνες έκαιγαν λιβάνι και τιμούσαν τους νεκρούς τους τοποθετώντας αρωματικά άνθη στους τάφους και τους τύμβους. Το άρωμα των ανθέων που συνδεόταν στενά με το θείο στοιχείο, ταίριαζε ως προσφορά στους νεκρούς, διότι είχαν την ελπίδα ότι με αυτό τον τρόπο εξευμένιζαν τους Θεούς και έτσι μαζί με τις προσευχές τους, οι Θεοί θα αγκάλιαζαν τα προσφιλή τους πρόσωπα και μετά θάνατον (Cunningham, 1989).

Η ελληνική φύση, πλούσια σε ομορφιά δεν θα μπορούσε να αφήσει ασυγκίνητους τους ποιητές της αρχαίας Ελλάδας, που μέσα από τα αγριολούλουδα της ελληνικής υπαίθρου (κυκλάμινα, ίριδες, βιολέτες, υάκινθους, ασφόδελοι, κρίνοι, νάρκισσοι, και κρίκοι)

(Τσαλικίδης, 1987), ύμνησαν με τον καλύτερο τρόπο τον έρωτα, τη ζωή, το σωματικό και ψυχικό κάλλος ακόμα και το θάνατο. Η Σαπφώ, η φημισμένη ποιήτρια του βου αιώνα π.Χ., γεννημένη στην Ερεσό της Λέσβου (630 ή 612 π.Χ.), έκανε ποίημα την εικόνα ενός τεράστιου κήπου στη Λέσβο με κελαρυστά νερά, ανοιξιάτικα λουλούδια, σκιερά δένδρα και πλούσια λιβάδια (Διαδ. 4). Η Σαπφώ, είναι γνωστή για την ερωτική της ποίηση που απευθύνονταν σε νέες γυναίκες. Στην ποίηση της Σαπφούς, τα άνθη συνδέονται με τη γυναικεία επιθυμία και ιδιαίτερα με τα τριαντάφυλλα, επειδή αυτά είναι συνδεδεμένα με τη θεά του έρωτα, την Αφροδίτη. Η Σαπφώ λάτρευε να μιλάει και να γράφει. Μια ποίηση ζωής που βιώθηκε μέσα στην απόλυτη ομορφιά, άνθη, στεφάνια και ευωδιές χαρακτηρίζουν το έργο της. Στα ποιήματά της περιγράφει με γλαφυρό τρόπο τα άνθη των αγρών με τα οποία είτε στόλιζε, είτε παρομοίαζε τις συντρόφους της. Μέσα από την ποίηση της Σαπφούς το ελληνικό τοπίο αντανακλά την απόλυτη ερωτική επιθυμία (Heirman, 2012).

Έτσι, χαρακτηριστικά, σε ένα από τα πιο σπουδαία προσωπικά ποιήματά της το «Τραγούδι της Αριγνώνας» (το οποίο έχει γίνει και αντικείμενο πολλών μελετών και διατριβών) η ποιήτρια παρηγορώντας την Ατθίδα την διαβεβαιώνει ότι μία άλλη κοπέλα που βρίσκεται στις Σάρδεις δεν την έχει ξεχάσει και αναφέρει:

«Πολλές φορές από τις μακρινές Σάρδεις, εδώ σ' εμάς γυρίζει ο λογισμός της,
 εδώ που σαν θεά φανερωνόταν μαγεμένη από το γλυκό τραγούδι σου!
 τώρα μέσα στις άλλες γυναίκες της Λυδίας όμορφη ξεχωρίζει
 καθώς όταν ο ήλιος έχοντας βασιλέψει πια
 η σελήνη μ' ένα κόκκινο θάμπος ξεπροβάλλει
 όλα τα αστέρια γύρω της να εξαφανίσει
 και ένα φέγγος απλώνει ως πέτα στ' αλμυρό το πέλαγος
και στους αγρούς με τα χιλιάδες άνθη...»

και σε ένα απόσπασμα παρακάτω, που για τον μεγάλο ποιητή Οδυσσέα Ελύτη είναι και το ωραιότερο αυτού του ποιήματος, λέει:

«...πήγαινε στο καλό και πότε-πότε να θυμάσαι κι εμένα
 που το ξέρεις τι λατρεία σου είχα, ή αν όχι
 άσε με μια στιγμή να σου θυμίσω...
**πόσα στεφάνια κρίκους, ρόδα, μενεξέδες δεν δοκίμασες
 και πόσες αρμαθιές ολόγυρα στο τρυφερό λαιμό σου από λουλούδια
 υπέροχα πλεγμένες δεν περνούσες.**

Έχω ένα κοριτσάκι εγώ

που'ναι σαν χρυσολούλουδο το πρόσωπό του..» (Αργυροπούλου-Παπαδοπούλου, 2011, Διαδ. 5).

Για τους ανθρώπους του αρχαιοελληνικού χώρου τα φυτά αντιπροσώπευαν το μυστηριώδες, το φανταστικό, κατέχοντας εξέχουσα θέση στην αρχιτεκτονική, το τοπίο και τη μυθολογία.

Η πλούσια Ελληνική μυθολογία δεν θα μπορούσε να μην περιλαμβάνει μύθους με αναφορές στα άνθη. Στην Ελληνική μυθολογία, οι έννοιες που αντιπροσώπευαν τα άνθη ήταν κυρίως το πέρασμα από τη νέα ζωή στον θάνατο, από το πάθος στην αγνότητα. Οι Αρχαίοι Έλληνες, παρατηρώντας τα φυτά να ανθίζουν και να πεθαίνουν μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, τα συνέδεσαν κυρίως με τον θάνατο και ιδιαίτερα στην περίοδο της νεότητας.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η σύνδεση της κόκκινης ανεμώνης (η γνωστή παπαρούνα των λιβαδιών), που σχετίζεται με το θάνατο του Άδωνη, καθώς και του υάκινθου που συνδέεται με το θάνατο του Υάκινθου. Σύμφωνα με τη μυθολογία, η κόκκινη ανεμώνη ξεπήδησε από το χώμα, εκεί όπου έσταξε το αίμα του Άδωνη καθώς έπεφτε νεκρός μετά τον τραυματισμό του κατά την διάρκεια του κυνηγιού από έναν άγριο κάπρο. Ανάλογη και η θεματολογία του υάκινθου, με βάση την οποία ο Απόλλωνας διασκεδάζοντας μία ημέρα με τον Υάκινθο (έναν όμορφο νεαρό άνδρα από τη Σπάρτη) και κατά τη δισκοβολία ο δίσκος χτύπησε τον Υάκινθο και τον σκότωσε. Ενώ ο Απόλλωνας θρηνούσε το χαμό του συντρόφου του, ένα όμορφο λουλούδι βγήκε στο σημείο όπου ο νεαρός άνδρας είχε πεθάνει. Ο Απόλλωνας για να τιμήσει τον σύντροφό του ονόμασε το άνθος Υάκινθο (Διαδ. 6).

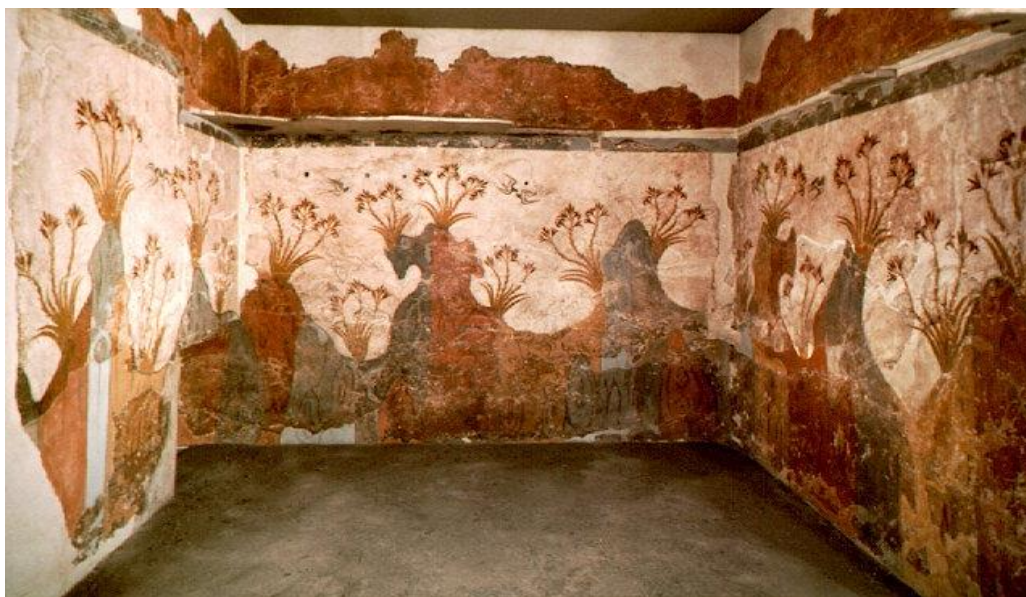
«Η καλλιέργεια ανθέων για την διακόσμηση χώρων, αγαλμάτων και προσώπων αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στην Αρχαία Ελλάδα και συνεχίστηκε στη Ρώμη» (Τσαλικίδης, 1987).

Ο Μινωϊκός και ο Μυκηναϊκός πολιτισμός, πρόδρομοι του αρχαιοελληνικού πολιτισμού αναπτύχθηκαν στον ελλαδικό χώρο την εποχή του χαλκού (2700-1100π.Χ.). Ο Μινωϊκός πολιτισμός (2.700-1.500 π.Χ. περίπου) άνθισε στο νησί της Κρήτης, ενώ ο Μυκηναϊκός κατά την περίοδο (1.550-1.100π.Χ) κυριάρχησε στην Πελοπόννησο με κέντρο την Αργολίδα και την πόλη των Μυκηνών. Η έντονη ανάπτυξη του Μινωϊκού πολιτισμού είχε σαν αποτέλεσμα την μεγάλη εξέλιξη τεχνολογίας και τέχνης (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

Η τέχνη της διακόσμησης στη Μινωική περίοδο, αποτυπώνει την επιρροή που ασκούσαν τα άνθη στους ανθρώπους. Οι αρχαιολόγοι στις ανασκαφές στην αρχαία Θήρα, έφεραν στο φως υπέροχες τοιχογραφίες με παραστάσεις ανθέων.

Οι παραστάσεις αυτές αποτελούν εξαιρετικά παραδείγματα για την Ελληνική χλωρίδα στην αρχαιότητα και τον συμβολισμό των ανθέων εκείνη την χρονική περίοδο. Για παράδειγμα ο λευκός κρίνος (*Liliun Candidum*) γνωστός και ως κρίνος της Παναγίας υπήρξε θρησκευτικό σύμβολο τουλάχιστον 1600 χρόνια πριν τη γέννηση του Χριστού και αργότερα έγινε το σύμβολο της Παρθένου Μαρίας.

Στην Αρχαία Ελλάδα, ο λευκός κρίνος συμβόλιζε τη θεϊκή δημιουργία και την επιθυμία του ανθρώπου για την τελειότητα. Πολλοί αρχαίοι καλλιτέχνες εμπνεύστηκαν από την συμμετρία και την αρμονία του. Στην τοιχογραφία της Άνοιξης (Εικ.1), που βρέθηκε στο Ακρωτήριο Θήρας (περίοδος 1600 π.χ.), μπορεί κανείς να θαυμάσει την αναπαράσταση του λευκού κρίνου (*Liliun candidum*). Στη τοιχογραφία αυτή εικονίζεται το βραχώδες τοπίο της Θήρας πριν από την έκρηξη του ηφαιστείου. Οι πλαγές των βράχων καλύπτονται από ανοιγμένους ή μισανοιγμένους ερυθρούς κρίνους με κίτρινους στήμονες, ενώ χελιδόνια μόνα ή σε ζεύγη παιχνιδίζουν ερωτικά στον αέρα (Διαδ. 7).

Εικ. 1: Η τοιχογραφία της Άνοιξης που βρέθηκε στο Ακρωτήριο Θήρας (Διαδ. 7)

Ένας ακόμα κρίνος, ο λεγόμενος κρίνος της θάλασσας (*Pancratium maritimum*), αυτοφυές φυτό που συναντάται στις αμμώδεις θαλάσσιες ακτές της Μεσογείου ιδιαίτερα στο Ισραήλ, την Τουρκία, τη Κορσική στις Κανάριους νήσους και στην Κρήτη και το οποίο ανήκει στην συνομοταξία των αγγειοσπέρμων της οικογενείας των αμαρυλλιδών, απεικονίζεται συνήθως χωρίς τα εξωτερικά πέταλα στις τοιχογραφίες (Διαδ. 7α) (Εικ.2). Δεν είναι οι κρίνοι τα μοναδικά λουλούδια που ενέπνεαν τους αρχαίους προγόνους μας

Εικ. 2: Ο Κρίνος της θάλασσας (*Pancratium maritimum*)
(Διαδ. 7).

Στη Θήρα σε άλλο σημείο των ανασκαφών, εντοπίστηκε η τοιχογραφία των λεγόμενων "κροκοσυλλεκτριών" (Εικ.3). Πρόκειται για τις μορφές δύο γυναικών οι οποίες συλλέγουν άνθη κρόκου. Στην τοιχογραφία απεικονίζονται δύο γυναικείες φιγούρες απασχολημένες με τη συλλογή του κρόκου. Στο φόντο υπάρχει ένα λιβάδι με κρόκους, ενώ το τοπίο είναι βραχώδες και παραπέμπει στην τοιχογραφία της Άνοιξης. Οι ειδικοί θεωρούν ότι στην τοιχογραφία απεικονίζεται το φυτό *Crocus sativus* ή το φυτό *Crocus cartwrightianus*, με πιο πιθανό το *Crocus sativus*, το οποίο ευδοκμεί μέχρι και σήμερα στα νησιά των Κυκλάδων και στην ηπειρωτική Ελλάδα (Διαδ.7).

Ο κρόκος στην αρχαιότητα υπήρξε σημαντικό φυτό, εκτός από έδεσμα ήταν γνωστός για τις φαρμακευτικές και τις αφροδισιακές του ιδιότητες (χρησιμοποιούνταν σαν θεραπευτικό φυτό από την πρώιμη εποχή του χαλκού (3.000 π.χ.) στην Μεσοποταμία) καθώς επίσης και για τη χρήση του σαν χρωστική ουσία.

Εικ. 3: Τοιχογραφία που ευρέθηκε στη Θήρα όπου απεικονίζονται δύο γυναικείες φιγούρες απασχολημένες με τη συλλογή του κρόκου (Διαδ. 7).

Κατά πάσα πιθανότητα οι αρχαίοι Αιγύπτιοι, είναι εκείνοι οι οποίοι διέδωσαν τις χρωστικές ιδιότητες του κρόκου και ιδιαίτερα στην Κρήτη, όπου επίσης βρέθηκαν σε τοιχογραφίες αναπαραστάσεις του φυτού. Άλλωστε ο κρόκος υπήρξε και το ιερό φυτό του βασιλιά Μίνωα και ήταν πολύ τιμητικό για κάποιον να φοράει ένδυμα βαμμένο με βαφή κρόκου (Διαδ. 7).

Το φυτικό, ζωικό και θαλάσσιο βασίλειο απεικονιζόταν μέσα από τις υπέροχες παραστάσεις στα αγγεία των Μινωϊτών που ήταν γνωστά για τον ρυθμό και την κομψότητά τους (Εικ. 4α).

Εικ. 4α Πήλινο αγγείο στολισμένο με άνθη (Διαδ. 8)

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα Καμαραϊκά αγγεία (1900-1650 π.Χ.), τα οποία πήραν το όνομά τους από το χωριό Καμάρες. Σε πολύ κοντινή απόσταση από αυτό βρίσκεται ένα από τα σπήλαια της Ίδης, στο οποίο βρέθηκαν για πρώτη φορά τέτοια αγγεία (πληθώρα από αυτά εντοπίστηκαν αργότερα, σε Κνωσό, Φαιστό, Ζάκρο κ.λπ.). Τα Καμαραϊκά αγγεία ανήκουν στην κεραμική της Μεσομινωϊκής περιόδου που διακρίνεται για την υψηλή

καλλιτεχνική της ποιότητα. Παράγονταν κυρίως στα ανακτορικά εργαστήρια της Κνωσού και της Φαιστού και εξάγονταν στην Αίγυπτο και την Συροπαλαιστίνη. Είναι γνωστά για τις υπέροχες και λεπτομερείς παραστάσεις τους με λαμπερά πολύχρωμα λουλούδια, φυτά ή ζώα καθώς και για την κομψότητά τους (το βάρος τους είναι ελάχιστο και το πάχος τους μοιάζει με φλούδα αυγού) (Εικ. 4β) (Διαδ. 8).

Εικ. 4β: Κρατήρας Καμαραϊκού ρυθμού Μεσομινωικής περιόδου με ολόγλυπτους ανθοκάλυκες από το μουσείο Ηρακλείου (Διαδ. 8)

Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν ότι τα αρωματικά φυτά προέρχονταν από τις θεές και τους θεούς, πίστευαν στις θεραπευτικές τους ιδιότητες και ικανοποιούνταν από τη χρήση αρωμάτων. Πίστευαν ότι το φρέσκο άρωμα που αναδίδουν τα ζωντανά φυτά διατηρεί την υγεία, για αυτό και τα σπίτια τους ήταν χτισμένα έτσι ώστε τα δωμάτια να έχουν ανοίγματα σε κήπους με βότανα και άνθη (Cunningham, 1989).

Συνήθως, καλλιεργούσαν τριαντάφυλλα, γαρίφαλα, κρίνα, ίριδες, αλλά και μαντζουράνες, μυρτιές και δάφνες. Μύρωναν το κεφάλι τους με αρωματικές αλοιφές, κυρίως από τριαντάφυλλο και ίριδα για να εμποδίζουν τη μέθη. Συνήθιζαν να εισπνέουν συγκεκριμένα αρώματα για να γιατρέψουν εσωτερικές διαταραχές. Τα αρωματικά έλαια από λευκή βιολέτα ανακούφιζαν τις στομαχικές διαταραχές. Για να ανακουφιστούν από τον πονοκέφαλο φορούσαν γιρλάντες από τριαντάφυλλα (Cunningham, 1989).

1.1.2. Η Κηποτεχνία στην Αρχαία Ελλάδα

Η πιο πρώιμη αναφορά για οργανωμένο κήπο στην Αρχαία Ελλάδα εντοπίζεται στην *Οδύσσεια* του Ομήρου (Ρ.Η/115 μεταφ. Γ. Κορδάτου). Πρόκειται για την περιγραφή του ιδιωτικού κήπου του Αλκίνοου, βασιλιά των Φαιάκων. Ο Όμηρος περιγράφει τον κήπο ως

εξής «Στο απόξω μέρος της αυλής, κοντά στις πόρτες, είχε μεγάλο κήπο, τεσσάρων στρεμμάτων, κι ένας φράκτης γύρω τον έφραζε παντού». Ο κήπος, ο οποίος ήταν ένα τυπικό δείγμα κήπου στην Αρχαία Ελλάδα, ήταν δομημένος σε τρία επίπεδα: τον οπωρόκηπο, τον αμπελώνα και τον ανθόκηπο («Και τους στερνούς τους όργους λογής με τέχνη φύτεωναν πρασιές πάντα ανθισμένες» (Ταμβάκης και Κουτέπας, 1989).

Στην Αρχαία Ελλάδα (1000-335 π.Χ.), το πράσινο με την μορφή του διακοσμητικού κήπου ή της δεντροστοιχίας απουσίαζε από την πολεοδομική δομή. Η όποια ύπαρξη πρασίνου, απόλυτα διακριτική, εντοπιζόταν ανάμεσα σε μνημεία και κτίρια, με τη μορφή θάμνων ή δένδρων (μεμονωμένων ή σε ομάδες) (Ταμβάκης και Κουτέπας, 1989). Η τέτοιου είδους παρουσία του πρασίνου οφείλεται αφενός μεν στους γεωλογικούς παράγοντες, αφετέρου στις κλιματολογικές συνθήκες της χώρας. Έτσι, το άγονο έδαφος, τα λιγοστά δάση, τα μικρά ποτάμια και τα ξηρά και θερμά καλοκαίρια, σε συνδυασμό με την οικονομική κατάσταση των περισσότερων πολιτών δεν επέτρεπαν την ανάπτυξη της κηποτεχνίας (Ροΐδης, et.al., 1999). Εξάλλου, η αφοσίωση των αρχαίων Ελλήνων στην ανάπτυξη ενός δημοκρατικού πολιτεύματος μέσω του διαλόγου και της ελεύθερης σκέψης δεν άφησε περιθώριο για την ανάπτυξη καλλωπιστικών περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων (Τσαλικίδης, 1987).

Στα προάστια, δηλαδή έξω από τα τείχη των πόλεων, οι Αθηναίοι ήταν πεπεισμένοι ότι είχαν αναπτυχθεί μυστικές σχέσεις μεταξύ του κόσμου των φυτών και των ηρώων ή των θεών. Το ίδιο πίστευαν και άλλοι Έλληνες. Έτσι ερμηνεύεται το ότι δημιουργήθηκαν προς τιμή θεών και ηρώων τεχνητά άλση γύρω από τους ιερούς χώρους, διαμορφωμένα με φυσιοκρατικά κριτήρια. Δεν έφταναν όμως μόνο οι Θεοί για να προστατέψουν το πράσινο, για αυτό την προστασία τη συμπλήρωναν και με νόμους, όπως «Μη κόπτειν το ιερόν του Απόλλωνος, μηδέ αιρείν τα ξύλα, μηδέ φρύγανα, μηδέ φυλλοβόλα εκ του ιερού» (Ταμβάκης και Κουτέπας, 1989).

Οι κήποι αναψυχής θεωρούνταν είδος πολυτελείας, ανοίκειο προς τη Δημοκρατία. Όμως, μετά τη γνωριμία των Ελλήνων με τον Περσικό και Αιγυπτιακό πολιτισμό παρατηρείται στην Ελλάδα ανάπτυξη της κηποτεχνίας, ιδιαίτερα τα χρόνια της βασιλείας του Μ. Αλεξάνδρου (350-200 π.Χ.) (Κανταρτζής και Τσακικίδης, 1981).

Στην Αθήνα, την Κω, την Ρόδο και αλλού, η κατασκευή οργανωμένων κήπων εμφανίζεται μετά το 600 π.Χ. Η επίδραση των Περσών και των Αιγυπτίων ανιχνεύεται έντονα στην οργάνωσή τους. Η χρήση εξωτικών ειδών σε αυτούς τους κήπους καταδεικνύει την

επιθυμία και περιέργεια του ανθρώπου να περιβάλλεται από σπάνια και ασυνήθιστα φυτά (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

Το τριαντάφυλλο είναι το άνθος που με βεβαιότητα καλλιεργήθηκε στους αρχαίους ελληνικούς κήπους. Ο Ηρόδοτος αναφερόμενος στους κήπους του βασιλιά Μήδα στο έργο του "Ιστορία" (5ος π.χ. αιώνας), γράφει χαρακτηριστικά: «Εκεί μεγάλωναν τα τριαντάφυλλα με τα εξήντα πέταλα». Εικάζεται ότι αναφέρεται στην ποικιλία "*Rosa centifolia*" (Ροίδης et.al., 1999).

Στην Αθήνα, τον 5ο αιώνα (το "χρυσό αιώνα" του Περικλή), οι Αθηναίοι συγκεντρώνονται για να συζητήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις σε ευρύχωρα σημεία όπως η Ακαδημία, η Αγορά, κ.α.. Στους δημόσιους αυτούς χώρους οι Αθηναίοι φυτεύουν Πλατάνια, μυρτιές, φτελιές δημιουργώντας έτσι τα πρώτα δημόσια πάρκα. (Ροίδης et.al., 1999).

1.1.3. Άνθη και Αρωματοποιία στην Αρχαιότητα

Σύμφωνα με την μυθολογία τα αρωματικά φυτά δημιουργήθηκαν από τις θεές και τις νύμφες. Ο Όμηρος υποστηρίζει ότι, η χρήση των αρωμάτων διδάχθηκε στον άνθρωπο από τους Ολύμπιους θεούς. Στην Ελληνική μυθολογία, υπάρχει πλήθος ιστοριών που αποδίδουν τη δημιουργία αρωματικών φυτών σε θεές και νύμφες.

Μία ιστορία από αυτές αναφέρει τον τρόπο με τον οποίο ξεκίνησε η αρωματοποιία στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον μύθο η νύμφη Οινώπη αποκάλυψε στον Πάρη τα μυστικά της Ομορφιάς της Αφροδίτης και αυτός τα μετέφερε στην ωραία Ελένη η οποία όταν επέστρεψε από την Αίγυπτο στη Σπάρτη, τα δίδαξε στους συμπατριώτες της και έτσι ξεκίνησε η αρωματοποιία στην Ελλάδα (Διαδ. 9).

Στην κλασική Ελλάδα, ο Άδωνης θεωρούνταν ο Θεός των αρωμάτων, προς τιμήν του οποίου γίνονταν τα "Αδώνια". Κατά την διάρκεια των "Αδωνίων" οι γυναίκες φύτευαν σε καλάθια με χώμα ή πήλινα δοχεία, "Κήποι του Άδωνη", (πιθανόν είναι οι πρόδρομοι των σημερινών φυτοδοχείων), ταχυφυείς σπόρους (μάραθου, σιταριού, κριθαριού, φακές και λαχανικά) και τα τοποθετούσαν στις στέγες των σπιτιών τους, δημιουργώντας έτσι τους πρώτους ταρατσόκηπους. Μέσα σε λίγες ημέρες τα φυτά αυτά μαραίνονταν συμβολίζοντας έτσι τις "εφήμερες" απολαύσεις της ζωής (Τσαλικίδης, 1987) ή κατά άλλους συμβολίζοντας τον πρόωρο θάνατο του νεαρού εραστή της Αφροδίτης (Ροίδης et.al., 1999). Στη συνέχεια έκαιγαν σε θυμιατήρια αρωματικούς σπόρους, προσφέροντας στο Θεό αρώματα και αλοιφές (Διαδ. 9).

Η τέχνη της αρωματοποιΐας, εξελίχθηκε πρώτα στη Μεσοποταμία κυρίως στην αρχαία Αίγυπτο, αλλά και στην Παλαιστίνη και στη Συρία όπου η χρήση του αρώματος εκτός από τις τελετουργίες είχε επεκταθεί και στα βάλσαμα και τις αλοιφές για καλλυντικούς και ιατρικούς λόγους. Κατόπιν, το άρωμα μέσω του εμπορίου διαδόθηκε στην Ελλάδα και στη Ρώμη.

Η δεξιοτεχνία, η εφευρετικότητα, αλλά και η μυστικότητα ήταν οι τρεις απαραίτητες αρετές που απαιτούσε ο ξεχωριστός κλάδος της αρωματοποιΐας. Αμέτρητα και ποικίλα αρχαία συγγράμματα με θεραπευτικό, καλλωπιστικό και επικουρικό περιεχόμενο γράφτηκαν για αυτή την σπουδαία τέχνη. Οι αρχαίοι διέκριναν τα αρώματα σε δύο κατηγορίες. Στα παχύρρευστα και στερεά, τις αλοιφές και σε αυτά που βρίσκονταν σε υγρή κατάσταση, τα έλαια. Τα ρήματα που χρησιμοποιούσαν αντίστοιχα ήταν το *αλείφω* και το *χρίω*, ενώ συναντάται, επίσης, το *ξεραλοΐφειν* για επάλειψη σε στεγνό σώμα και όχι σε υγρό. Τα αρωματικά έλαια χαρακτηρίζονται ως *ευώδη* (Διαδ.11).

Εικ. 5: Απεικόνιση κατασκευής αρωματικών ελαίων (Διαδ. 10)

Στο ανάκτορο της Ζάκρου (πρώτο μισό 15ου αιώνα), στο ανάκτορο της Πύλου (τέλη 13ου αιώνα), στην Οικία του Λαδεμπόρου, αλλά και στην Οικία των Σφιγγών, στις Μυκήνες, εντοπίστηκαν ευρήματα τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη μυρεψείων, δηλαδή χώρων παρασκευής προϊόντων καλλωπισμού, αλοιφών και αρωμάτων. Από τα ευρήματα που έχουν βρεθεί υπολογίζεται ότι στο Μινωικό και Μυκηναϊκό πολιτισμό πρέπει να υπήρχαν πολλά μυρέψεια.

Σαφείς γραπτές μαρτυρίες ή άλλες αρχαιολογικές πληροφορίες, που να περιγράφουν τις μεθόδους επεξεργασίας που πιθανόν χρησιμοποιούσαν οι αλοιφοποιοί της μινωικής και

μυκηναϊκής εποχής, δεν υπάρχουν. Λεπτομερείς πληροφορίες δίνει πολύ αργότερα ο Διοσκουρίδης του 1ου αι. μ.Χ., ο οποίος περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια τη μέθοδο παρασκευής αρωματικών λαδιών (Εικ. 5). Σύμφωνα με τους ερευνητές η περιγραφή αυτή θα πρέπει να ήταν ή ίδια με των προγενέστερων εποχών .

Λεπτομέρειες σε σχέση με τα αρχαία αρώματα που προέρχονταν από άνθη, δίνουν οι αρχαίοι συγγραφείς, όπως ο Αθήναιος, ο Ιπποκράτης, ο Ξενοφών, ο Ηρόδοτος, ο Αριστοτέλης, ο Θεόφραστος και άλλοι. Τα αρχαία αυτά αρώματα έπαιρναν το όνομά τους είτε από το αρωματικό φυτό από το οποίο προέρχονταν είτε από το όνομα του παρασκευαστή τους.

Όλα τα αρώματα που προέρχονταν από άνθη, είχαν να κάνουν με την εποχή την οποία συλλέγονταν καθώς και με τον χρόνο ωρίμανσής τους. Τα αρώματα που προέρχονταν από άνθη είχαν λίγο σθένος, με το καλύτερό τους άρωμα να διαρκεί μέχρι και δύο μήνες και μετά να αποσυντίθεται γρήγορα. Η έκθεσή τους στον ήλιο καθώς και η παραμονή τους σε ιδιαίτερα ζεστό μέρος συνέτεινε την καταστροφή τους. Έτσι για λόγους διατήρησης, τοποθετούνταν σε ανήλια δωμάτια, μέσα σε δοχεία από μόλυβδο ή σε φιάλες από αλάβαστρο, υλικά κρύα με πυκνή δομή που διέθεταν τις επιθυμητές ιδιότητες (Διαδ.11).

Τα πιο γνωστά αρχαία ελληνικά αρώματα ήταν το **Ίρινον**, ένα αγαπητό φθινό άρωμα το οποίο παραγόταν από τις ρίζες της ίριδας, εύκολο στην παρασκευή και με οσμή που βελτιωνόταν με την πάροδο του χρόνου, καθώς και με την προσθήκη ελαιόλαδου. Το **Νάρδον**, το οποίο παράγονταν από την ρίζα της ινδικής νάρδου είχε λεπτό άρωμα και μεγάλη αντοχή στο χρόνο. Το **Τύλιον έλαιον**, το οποίο οι Αθηναίοι προτιμούσαν ιδιαίτερα για καλλωπιστικούς και ιατρικούς λόγους καθώς και για έδεσμα. Ήταν διάσημο για το γλυκό και απαλό άρωμα που ανέδυε και παράγονταν από την σύνθλιψη σπόρων του φυτού τήλιος, το γνωστό ελληνόχορτο που συναντώνταν στα εδάφη της Αττικής. Το **Ρόδιο**, μια διάσημη αλοιφή από την Ρόδο, από εκχύλισμα τριαντάφυλλου μαζί με άλλα αιθέρια έλαια, το **Βάλαμο**, η **Στακτή** και άλλα.

Με την παραγωγή συγκεκριμένων αρωμάτων και αλοιφών, είχαν συνδέσει το όνομά τους αρκετές πόλεις, όπως η Κύζικος η οποία ήταν ξακουστή για το άρωμα της ίριδας, η Φάσηλης για το ρόδο της κ.λπ. Οι αρχαίοι αρέσκονταν στην εισαγωγή αρωμάτων από την ανατολή γιατί ασκούσαν σε αυτούς μία μυστηριώδη γοητεία. Έτσι συχνά εισήγαγαν αρώματα όπως το βρενθείον το ονομαστό άρωμα των Λυδών με μυρωδιά μόσχου και λεβάντας, το οποίο σκεύαζαν σε μικρά αγγεία, τα *λυδία*, το σούσινο, το αρωματικό λάδι κρίνων από τα Σούσα, το μενδήσιο από τη Μέντη στον Νείλο, από λάδι βαλάνου αρωματισμένο με λάδι

πικραμύγδαλων, όπως και το μετόπιο, μία ακριβή αρωματική κρέμα από την Αίγυπτο. Επίσης, για την παρασκευή ναρκωτικών και φαρμακευτικών αλοιφών ως αντίδοτα κατά των δηλητηριάσεων εισήγαγαν ήδη από τον 6ο αιώνα κρίνο, λωτό και άνιθο από την Αίγυπτο και σίλφιο από τη Λιβύη. Οι κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου ευνόησαν ιδιαίτερα τις εμπορικές σχέσεις με την Ανατολή. Από εκεί οι Έλληνες προμηθεύονταν καινούργια αρώματα και είδη καλλωπισμού. Η βιομηχανία των αρωμάτων έφτασε δε στο αποκορύφωμά της στην πτολεμαϊκή Αίγυπτο (Διαδ. 10).

1.2. Άνθη και χρήση αυτών στην κηποτεχνία από τον μεσαίωνα έως και σήμερα

1.2.1. Μεσαίωνας

Μετά την πτώση της Ρώμης υπήρξε μια περίοδος παρακμής στους κήπους που δημιουργούνταν για αισθητικούς λόγους. Κατά την διάρκεια του Μεσαίωνα (500-1700 μ.Χ.) η ραγδαία ανάπτυξη του μοναχισμού συνοδεύτηκε από τη δημιουργία κήπων εντός των στενών ορίων των εσωτερικών αυλών των περιστοιχισμένων μοναστηριών, με κυρίαρχη την καλλιέργεια λαχανικών καθώς και φαρμακευτικών βοτάνων. Σε αυτούς τους κήπους όμως υπήρχαν και γωνιές όπου εκτός από την χρηστική τους αξία είχαν και αισθητική, λειτουργώντας ως χώροι όπου οι μοναχοί μπορούσαν να χαλαρώσουν και να απολαύσουν τη φύση, μιας και σε αυτούς καλλιεργούνταν άνθη τα οποία εκτός από την αισθητική απόλαυση που προσέφεραν χρησιμοποιούνταν για να διακοσμήσουν τους ναούς και τους βωμούς.

Από τα τέλη του 13ου αιώνα, οι πλούσιοι Ευρωπαίοι άρχισαν να δημιουργούν κήπους αναψυχής παράλληλα με τους κήπους για καλλιέργεια λαχανικών και φαρμακευτικών βοτάνων. Κατά την διάρκεια των δύο επόμενων αιώνων, άρχισαν να φυτεύουν χλοοτάπητα και να δημιουργούν παρτέρια με ανθώνες και καφασωτά από τριανταφυλλιές (Διαδ. 12).

1.2.1.1. Η Επιρροή του Ισλάμ.

Η πληροφορία για τη χρήση των ανθέων στους Ισλαμικούς κήπους δίνεται μέσω της περιγραφής του Κορανίου που αποτελεί τη θεμελιώδη αναφορά για τον παράδεισο των Μωαμεθανών. Σύμφωνα λοιπόν με αυτήν την περιγραφή ο κήπος περιλαμβάνει μια ιδανική τοποθεσία γεμάτη άνθη, φρούτα και σκιά (Τσαλικίδης, 1987).

Οι Ισλαμικοί κήποι έχουν σχεδιαστεί με βάση την πνευματική σύλληψη του κόσμου και έχουν σαν στόχο να ενισχύσουν την σχέση του επισκέπτη ή χρήστη του κήπου με το Θεό (Clark, 2004).

Το τριαντάφυλλο ήταν το άνθος που υμνήθηκε για το κάλλος και την ευωδιά του από τους ποιητές της εποχής και σφράγισε με την παρουσία του τις εκδηλώσεις της καθημερινότητάς των ανθρώπων, κάτι που φαίνεται ολοκάθαρα μέσα από τις υπέροχες απεικονίσεις του σε σκεύη, χαλιά, τοιχογραφίες, αλλά και κοσμήματα που σώζονται μέχρι σήμερα (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

➤ **Ισπανία υπό Αραβική κυριαρχία**

Μετά την καταστροφή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, η Ισπανία γνώρισε τον πλούτο και τη σταθερότητα της Αραβικής αυτοκρατορίας (13ος-15ος αιώνας). Η μεγάλη αγάπη των Μουσουλμάνων προς την υπαίθρια ζωή, οδήγησε κατά την περίοδο της κατάκτησης της Ισπανίας, στην ανάπτυξη μια αξιόλογης τεχνικής εσωτερικών πολυτελών κήπων που εφαρμόστηκε στα ανάκτορα των Αράβων Χαλιφών, και έδωσε τους περίφημους ισπανοαραβικούς κήπους του Αλκαζάρ στη Σεβίλλη και της Αλάμπρα τη Γρανάδα. Η συστηματική χρήση ανθοφύτων με έντονες χρωματικές αντιθέσεις (τριανταφυλλιές, ίριδες μπλε, μενεξέδες, νάρκισσοι), καθώς και φυτών με ευχάριστο άρωμα (λεβάντες, γαρυφαλλιές, γιασεμιά, μενεξέδες, γαζίες, πορτοκαλιές, λεμονιές και μουσμουλιές), ήταν χαρακτηριστικό των κήπων αυτών (Ταμβάκης και Κουτέπας, 1989, Σκουφιάς, et al., 2009). Στους κήπους της μαυριτανικής χαλιφατικής διαμονής Madinat al-Zahra (πέντε χιλιόμετρα έξω από την Κόρδοβα), της υπό αραβικής κατοχής Ισπανίας με την ονομασία Al-Andalus (από όπου και η σύγχρονη ονομασία Ανδαλουσία), υπήρχαν παρτέρια με τριαντάφυλλα και κρίνα καθώς και συλλογές από εξωτικά φυτά (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

➤ **Περσία - Ινδία**

Τον 7ο αιώνα τα Περσικά εδάφη βρέθηκαν υπό ισλαμική κυριαρχία. Οι πρώτες αναφορές για Περσικούς κήπους καταγράφονται γύρω στο 600π.χ. (Palace area in Pasargadae), και χρονολογούνται κατά τα τελευταία χρόνια της βασιλείας του Κύρου του Μέγα (559-30 π.χ.) (Mahmoudi Farahani et al., 2016).

Στην Περσική λογοτεχνία, η λέξη κήπος "pardis", προέρχεται από την λέξη "paridaiza", που κυριολεκτικά σημαίνει "περιφραγμένο κήπο" και αντιπροσωπεύει ένα φωτεινό και αρωματικό χώρο, ο οποίος κατοικείται από ένα αριθμό αγγελικών και όμορφων πλασμάτων (Babaie, 1997).

Ο Περσικός κήπος είναι βασισμένος στην Ζωροαστρική διαίρεση του σύμπαντος σε τέσσερα μέρη, τέσσερις εποχές, ή τέσσερα στοιχεία: νερό, αέρας, γή και φωτιά (Karimi-Hakkak 1998).

Η μυστικιστική λατρεία που έτρεφαν οι Πέρσες για τα άνθη τα κατέστησε αναπόσπαστο τμήμα των περσικών κήπων. Οι πληροφορίες για το γεωμετρικό σχήμα και τις φυτεύσεις του Περσικού κήπου, *chahar bagh*, αντικατοπτρίζονται σε παραστάσεις αποτυπωμένες σε περσικά χαλιά, αγγεία και ζωγραφισμένες μινιατούρες του 15ου και 16ου αιώνα που επιβίωσαν μέχρι τις ημέρες μας (Τσαλικίδης, 1987, Mahmoudi Farahani et al., 2016,). Σύμφωνα με αυτές οι κήποι είχαν περίτεχνα περίπτερα με γυριστές οροφές κάτω από τη σκιά μεγάλων δένδρων. Στους κήπους αυτούς φύονταν ανθοφόρα φυτά, κυπαρίσσια και οπωροφόρα δένδρα (Τσαλικίδης, 1987). Η παρουσία δένδρων, ανθέων και ζώων γύρω από το οικοδόμημα συμπλήρωνε την εικόνα του σύμπαντος (Alemi, 1390).

Οι περσικοί κήποι είναι η εκδήλωση του ανθρώπου στις υπέρτατες έννοιες και αξίες οι οποίες λειτουργούν ως γέφυρα που συνδέει τους δύο κόσμους, τον υλικό και τον πνευματικό (Mahmoudi Farahani et al., 2016).

Κατά την περίοδο της ισλαμικής κυριαρχίας, οι Ινδικοί κήποι χαρακτηρίζονται, από την αφθονία σε παρουσία ανθέων, καλλωπιστικών δένδρων και θάμνων καθώς και την παρουσία λιμνών με νούφαρα, καναλιών, συντριβανιών και κεντρικών περίτεχνων περιπτέρων συνήθως από χρυσό (Gothein, 2008). Κρίνα, παπαρούνες και νάρκισσοι απεικονίζονται σε σχέδια Ινδικών κήπων που χρονολογούνται στα τέλη του 17ου αιώνα (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

➤ **Οθωμανική Αυτοκρατορία - Η περίοδος της Τουλίπας**

Η χρήση πολύχρωμων ανθοφόρων αρωματικών φυτών, όπως οι τριανταφυλλιές, πασχαλιές αλλά και βολβώδη είδη με εντυπωσιακά άνθη, όπως οι τουλίπες κυριαρχούσαν στους οθωμανικούς κήπους. Οι τουλίπες έχουν ταυτιστεί με τους οθωμανικούς κήπους και αποτελούν κυρίαρχο διακοσμητικό θέμα στην ισλαμική κεραμική και όχι μόνο μιας και μία

ολόκληρη περίοδος, (21 Ιουλίου 1718- 28 Σεπτεμβρίου 1730), η οποία και χαρακτηρίστηκε από την προσπάθεια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας να προσεγγίσει την Ευρώπη επήρε το όνομα της από την τουλίπα και ονομάστηκε "Tulip period". Η περίοδος αυτή συνέπεσε με την τρέλα που επικρατούσε στην Οθωμανική αυτοκρατορία, η οποία ξεκίνησε από την ανώτατη δικαστική τάξη, με την εκτεταμένη χρήση της τουλίπας. Κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου, η άρχουσα τάξη έδειξε μία τεράστια προτίμηση για την τουλίπα την οποία χρησιμοποιούσε ποικιλοτρόπως. Έτσι η τουλίπα βρέθηκε να χαρακτηρίζει την κοινωνική τάξη και τα προνόμια του ατόμου. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίστηκε από τις εντάσεις και τις συγκρούσεις που έφερε αυτή η πρώιμη καταναλωτική κουλτούρα που είχε ένα κοινό υλικό συμβολισμό (Salzmann, 2000).

1.2.2. Αναγέννηση

Στην διάρκεια της Αναγέννησης όπου είναι και περίοδος της κορύφωσης κατασκευής ιδιωτικών κήπων από διάσημους κηποτέχνες της εποχής όπως ο Andre le Notre, οι κήποι χαρακτηρίζονται από τις τεράστιες εκτάσεις που καταλαμβάνουν, τα υπερμεγέθη αγάλματα και τα "παιχνίδια νερού". Παράλληλα στους κήπους των παλατιών και των επαύλεων της Ιταλίας και της Γαλλίας γίνεται χρήση ανθοφύτων σε παρτέρια. Συνήθως οι κήποι αυτοί αποτελούνταν από δένδρα και θάμνους, κυρίως από αειθαλή φυτά, διαμορφωμένα σε φυτικές μπορντούρες ή κλαδεμένα σε σχήματα. Οι διαμορφωμένες αυτές μπορντούρες συχνά περιείχαν ανθώνες. Στο παλάτι των Βερσαλλιών, χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στο Grand Trianon, συνήθιζαν να καλλιεργούν πάνω από 2.000.000 ανθόφυτα ώστε να τα φυτέψουν στα παρτέρια για να ευχαριστήσουν το βασιλιά (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

Στα κάστρα και τα αρχοντικά είχαν κήπους αναψυχής για περπάτημα με καθιστικά σε ιδιωτικές γωνιές προφυλαγμένες από τον άνεμο ώστε να μπορούν να κάθονται και να απολαμβάνουν τον περιβάλλοντα χώρο φυτεμένο με ανθόφυτα για ευχαρίστηση. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα για χρήση ανθοφύτων σε ιδιωτικούς κήπους αρχοντικών αποτελεί η πληροφορία που δίνεται από τον Ιταλό συγγραφέα ποιητή και ανθρωπιστή Βοκάκιο (14ος αιώνας) στο αξιολημμένο έργο του "Δεκαήμερο", που αναφέρεται στις γυναίκες και στο οποίο περιγράφεται με λεπτομέρεια ο κήπος αρχοντικού της εποχής.

Σύμφωνα με τον Βοκάκιο το συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρει: "Μετά από αυτό επήγαν σε ένα περιφραγμένο κήπο δίπλα από το αρχοντικό ο οποίος με την πρώτη ματιά

τους φάνηκε τόσο όμορφος που άρχισαν να τον εξετάζουν πιο προσεκτικά στις λεπτομέρειες. Γιασεμιά μαζί με κόκκινα και λευκά τριαντάφυλλα βρίσκονταν φυτεμένα σε παρτέρια δεξιά και αριστερά των διαδρόμων περιπάτου που σχεδόν τους "έκλειναν" έτσι ώστε η σκιά και το άρωμά τους να κάνει ευχάριστο τον περίπατο και στο μέσο αυτού του κήπου υπήρχε κάτι ακόμα πιο εντυπωσιακό από όλα τα υπόλοιπα, κάτι που έμοιαζε με γκαζόν από πολύ λεπτό γρασίδι, τόσο πράσινο που έμοιαζε σχεδόν μαύρο, χρωματισμένο ίσως με χίλια είδη λουλουδιών" (Διαδ. 13).

1.2.3. Βικτωριανή περίοδος-"Bedding style"

Η Βικτωριανή εποχή, η εποχή της βιομηχανικής επανάστασης και των άθλιων συνθηκών στις φτωχογειτονιές του Λονδίνου ήταν συνάμα και η εποχή της έξαρσης του ενδιαφέροντος του κόσμου για την κηπουρική όχι μόνο σαν χόμπι αλλά ως επάγγελμα. Για πρώτη φορά γίνεται μία συντονισμένη προσπάθεια από τις αρχές για εκτενή δημιουργία δημόσιων κήπων. Ο λόγος για αυτή την προσπάθεια ήταν διότι πίστευαν ότι οι κήποι και η ενασχόληση των πολιτών με αυτούς θα μείωναν το φαινόμενο της μέθης και θα βελτίωναν τα ήθη των κατωτέρων τάξεων. Επιπλέον οι διανοούμενοι και οι ανώτερες τάξεις της εποχής ενθάρρυναν την κηπουρική διότι πίστευαν ότι με αυτό τον τρόπο θα μειώνονταν και οι κοινωνικές αναταραχές (Διαδ. 14).

Η συστηματική καλλιέργεια ανθοφύτων για σύντομο χρονικό διάστημα και η φύτευση αυτών σε ανθώνες δημόσιων ή δημοτικών χώρων ξεκίνησε το 1820 στη Μεγάλη Βρετανία (Διαδ. 15). Αυτή η συγκεκριμένη μορφή φύτευσης στους ανθώνες ονομάστηκε "bedding"(Cameron and Hitchmough, 2016). Ο όρος αυτός στην κηποτεχνία αναφέρεται στην προσωρινή φύτευση ταχέως αναπτυσσόμενων φυτών σε παρτέρια για την δημιουργία πολύχρωμων προσωρινών ανθικών συνθέσεων κατά την διάρκεια της άνοιξης, του καλοκαιριού ή του χειμώνα (Fieldhouse, 2004).

Τα ανθόφυτα που φυτεύονταν στα παρτέρια (ανθώνες), ήταν συνήθως ετήσια, διετή ή πολυετή που συμπεριφέρονται σαν ετήσια και ονομάστηκαν "bedding plants". Η συγκεκριμένη αυτή μορφή φύτευσης κορυφώθηκε κατά τη διάρκεια της Βικτωριανής περιόδου και η δημοτικότητά της αυξήθηκε όταν ο φόρος για τα θερμοκήπια (Glass tax) καταργήθηκε το 1845 (Cameron and Hitchmough, 2016).

Σύμφωνα με την Janine Pattison MSGD (garden designer), η φύτευση ανθοφύτων σε παρτέρια για σύντομο χρονικό διάστημα, προήλθε κυρίως από την επιθυμία των κατοίκων που είχαν βαρεθεί από το "landscape style" που περιελάμβανε γρασίδι, δένδρα, πέτρες και νερό αλλά όχι ανθόφυτα. Οι φυσιοδίφες της εποχής έστειλαν συστηματικά νέα είδη ανθοφύτων από την Αμερική και την Αφρική για να εμπλουτίσουν τα παρτέρια με καινούρια χρώματα.

Το 1830 η μορφή αυτής της φύτευσης "bedding" έγινε δημοφιλής στους ιδιωτικούς κήπους των πλουσίων κατοίκων του Ηνωμένου Βασιλείου και προωθήθηκε στα βιβλία κηπουρικής. Τα παρτέρια γέμισαν με εξωτικά φυτά τα οποία και τραβούσαν την μεγαλύτερη προσοχή. Επειδή τα φυτά χρειάζονταν ζεστασιά για να αναπτυχθούν το "bedding" εξακολουθούσε να είναι πολύ ακριβό για τους περισσότερους δημόσιους χώρους αλλά και για ιδιώτες.

Το 1845 όταν ο φόρος για τα θερμοκήπια (Glass tax) καταργήθηκε είχε σαν αποτέλεσμα να ξεκινήσει μια άνευ προηγουμένου τρέλα για την συγκεκριμένη φύτευση στη Μεγάλη Βρετανία. Ξαφνικά μεγάλα θερμοκήπια ξεφύτρωσαν σε όλη τη χώρα και μέχρι τη μεγάλη Έκθεση του 1851 η συγκεκριμένη φύτευση είχε εξαπλωθεί παντού, σε πάρκα, πλατείες, μικρούς και μεγάλους ιδιωτικούς κήπους. Η φύτευση αυτή διήρκησε τριάντα χρόνια και στα πάρκα του Λονδίνου φυτεύονταν 2.000.000 ανθόφυτα το χρόνο στη δεκαετία του 1870. Τα σχέδια των παρτεριών γινόντουσαν όλο και πιο πολύπλοκα και οι κηπουροί καθώς και οι ιδιοκτήτες σπιτιών προσπαθούσαν να ξεπεράσουν ο ένας τον άλλο.

Αυτά τα εξαιρετικά πολύχρωμα συμπαγή ανθικά μωσαϊκά κατέληξαν να συμβολίζουν το μεγαλείο της Βικτωριανής εποχής (Διαδ. 15).

1.2.4. Από την Βικτωριανή εποχή έως και σήμερα

Σταδιακά μια άλλη τάση για πιο λεπτές αποχρώσεις προέκυψε και έτσι χρησιμοποιήθηκαν φυτά με περισσότερο φύλλωμα. Η νέα αυτή τάση ονομάστηκε "carpet bedding" (ονομάστηκε έτσι επειδή τα σχέδια έμοιαζαν με διακοσμητικό χαλί). Τα ανθόφυτα συνέχισαν δυναμικά την παρουσία τους και σε αυτή την καινούρια σχεδιαστική τάση της οποίας τα σχέδια και τα σχήματα ήταν μοναδικά. Σχεδιασμένα με απόλυτη ακρίβεια σε μία ευρεία ποικιλία σχημάτων κύκλοι, τετράγωνα, σταυροί, διαμάντια, σταγόνες, δάκρυα στόλιζαν ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους. Αν και στην κάτοψη φαινόταν επίπεδα και ότι

όλα ήταν στο ίδιο ύψος στην ουσία ήταν τρισδιάστατα. Σχεδόν πάντα στο κέντρο χρησιμοποιούσαν το υψηλότερο είδος ανθόφυτων μειώνοντας βαθμιαία το ύψος των φυτών προς τις εξωτερικές γωνίες. Η συγκεκριμένη τάση επηρέασε και τους κήπους του αμερικάνικου τοπίου μεταξύ 1865 και 1900 (Weishan, 2010, Διαδ. 16).

Αυτή η τάση παρέμεινε δημοφιλής μέχρι τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και έπεσε σε δυσμένεια στις αρχές του 20ου αιώνα ως αποτέλεσμα των αλλαγών των προτιμήσεων αλλά και λόγω έλλειψης εργατικού δυναμικού. Από το 1980 όμως και μετά όπου νέες ποικιλίες ανθοφύτων παρουσιάστηκαν το ενδιαφέρον αναζωπυρώθηκε για το τι μπορεί να επιτευχθεί χρησιμοποιώντας αυτή την ιδιαίτερη κατηγορία ανθοφύτων και η δημιουργία ανθικών μωσαϊκών επέστρεψε στους δημόσιους κήπους (Διαδ. 15).

1.2.4.1. Ανθόφυτα και κηποτεχνία στην Ελλάδα (από τον 19ο αιώνα έως και σήμερα)

Η Κηποτεχνία στην Ελλάδα φθάνει έως τις πύλες του 20ου αιώνα επηρεασμένη ιδιαίτερα από τους Ισλαμικούς κήπους (τα άνθη που καλλιεργούσαν για το χρώμα και το άρωμά τους ήταν κυρίως τριαντάφυλλα και πασχαλιές), οι οποίοι μέσω των τουρκικών κήπων μεταφέρθηκαν στους ελληνικούς. «Σε όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, αλλά και για αρκετό καιρό μετά οι ελληνικοί κήποι είτε ιδιωτικοί είτε δημόσιοι, αποτελούν αντίγραφα των ισλαμικών κήπων». (Τσαλικίδης, 1987).

Από τα μέσα του 19ου αιώνα και μετά αρχίζουν να φαίνονται οι επιδράσεις της Ευρωπαϊκής Κηποτεχνίας τόσο σε δημόσιους όσο και σε ιδιωτικούς κήπους. Παρατηρείται μια τάση μεταξύ των πλουσίων να κατασκευάζουν μεγάλους κήπους που μιμούνταν τη φύση. Στην Ελλάδα του 19ου αιώνα, παρτέρια καλλωπιστικού χαρακτήρα επηρεασμένα από τις βορειοευρωπαϊκές τάσεις στην κηποτεχνία, διαμορφωμένα με την τεχνική του "carpet bedding", η οποία ήταν πολύ δημοφιλής την εποχή εκείνη, εμφανίζονται στους κήπους αναψυχής των κεντρικών εισόδων των μεγαλοαστικών κατοικιών της Αθήνας (Τσαλικίδης και Μπακιρτζή, 2014).

Με το ξεκίνημα της κατασκευής του κήπου των ανακτόρων στα μέσα του ίδιου αιώνα (1839) "εισάγονται" και οι επιδράσεις της ευρωπαϊκής κηποτεχνίας. Ο κήπος εκτάσεως 193 στρ., δημιουργήθηκε από την βασίλισσα Αμαλία που ήταν λάτρης της κηποτεχνίας και η οποία στα τριάντα χρόνια παραμονής της στην Ελλάδα αφοσιώθηκε με πάθος στην επέκταση των κήπων των ανακτόρων. Οι κήποι αυτοί οριοθετήθηκαν αρχικά το 1836 από τον Friedrich

Gaertner, τον αρχιτέκτονα των ανακτόρων, σε μία έκταση 500 στρ. και το 1839 το σχέδιο αυτό αναθεωρήθηκε από τον Hock, τον διευθύνοντα μηχανικό των ανακτόρων, διότι η έκταση αυτή απέκλειε τον δρόμο Αθήνας-Αμαρουσίου-Κηφισιάς. Το 1839 φυτεύτηκαν στους κήπους των ανακτόρων 15.000 καλλωπιστικά φυτά τα οποία μεταφέρθηκαν από την Γένοβα. Τις κηποτεχνικές εργασίες οργάνωσε και επέβλεψε ο Βαυαρός γεωπόνος Smarat μαζί με το βοηθό του πρώσο Γεωπόνο Friedrich Schmit, ο οποίος μετέφερε και φύτευσε στον κήπο αυτοφυή είδη από το Σούνιο και την Εύβοια. Οι κήποι αυτοί άλλαξαν το πρόσωπο της πρωτεύουσας και έμειναν αναλλοίωτοι έως σήμερα. Ο γάλλος αρχιτέκτονας Louis-Francois Bareaud, απόφοιτος της σχολής κηποτεχνίας των Βερσαλλιών, ανέλαβε την διεύθυνση του κήπου από το 1845-1854 και καθόρισε τη σημερινή του μορφή με τη βοήθεια και πάλι του πρώσου γεωπόνου Friedrich Schmit, αρχικηπουρού, ο οποίος παρέμεινε στη θέση αυτή για 30 χρόνια (1854-1884) και συνεχίζοντας να πραγματοποιεί ταξίδια στο εξωτερικό μετέφερε και φύτευσε πολλά φυτά (από Γαλλία, Ισπανία, Γερμανία, Αλγερία, Αίγυπτο κλπ), κατάλληλα για τις συνθήκες της Αττικής συμπληρώνοντας έτσι τη φύτευση του κήπου στη σημερινή της μορφή (Μαρκεζίνης, 1973).

Από τα 500 περίπου είδη που έχει ο Εθνικός κήπος τα 4/5 είναι ξενικά. Στους ανθώνες του Εθνικού κήπου φυτεύονταν ετήσια και πολυετή ποώδη φυτά τα περισσότερα από αυτά φερμένα από το εξωτερικό. Σήμερα από τα 148 είδη ετησίων και πολυετών ποοδών ανθοφύτων που διαθέτει ο Εθνικός κήπος τα 36 είναι ελληνικά και τα 112 ξενικά (Σκιούφας, et al., 2009). Το 1923 ο Εθνικός κήπος χαρακτηρίστηκε κρατικός-δημόσιος και από τότε καθιερώθηκε να μείνει ανοικτός από την ανατολή μέχρι την δύση του ήλιου. Το 1927 με το Νομοθετικό Διάταγμα 12-28/5/1927 (ΦΕΚ 100/Τ.Α) ο κήπος ονομάζεται «Εθνικός Κήπος», για να ονομασθεί πάλι «Βασιλικός» με την Παλινόρθωση και ξανά να ονομασθεί Εθνικός κήπος οριστικά πλέον το 1974 (Μαρκεζίνης, 1973).

Παρόλα αυτά μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα μαρτυρίες για εκτεταμένη χρήση ανθοφύτων σε δημόσιους χώρους δεν υπάρχουν και η χρήση τους περιορίζεται σε ιδιωτικούς κήπους πλουσίων κατοικιών.

Από την εποχή του Μεσοπολέμου όμως και μετά (μέσα δεκαετίας 1930), και ειδικότερα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλαίσιο ανασυγκροτήσεως της χώρας εκατοντάδες μικρές και μεγάλες πλατείες αλλά και πάρκα και άλση περιορισμένης ή μικρής εκτάσεως αρχίζουν να κατασκευάζονται στην περιοχή της μητροπολιτικής Αθήνας.

Παράλληλα με την δημιουργία των νέων χώρων πρασίνου, η χρήση ανθοφύτων σε δημόσιους χώρους αρχίζει να κάνει αισθητή την παρουσία της. Εκείνη την εποχή, γύρω στο 1935, στο θερμοκήπιο της νεοϊδρυθείσας Διεύθυνσης Πρασίνου του Δ.Α. (Δ.Π.Δ.Α.), αρχίζουν να παράγονται για πρώτη φορά ετήσια και πολυετή ποώδη ανθόφυτα που θα στολίσουν τους νεοκατασκευασμένους χώρους πρασίνου (πάρκα, πλατείες, πεζόδρομους, νησίδες κ.α.) του Δ.Α. Από τότε μέχρι και σήμερα η χρήση ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α. είναι σχεδόν συνεχής γεμίζοντας με χρώμα την γκρίζα καθημερινότητα.

Η χρήση ανθοφύτων είναι ένα ιδιαίτερο μέρος του όλου που συνεργεί στην ανθρώπινη έκφραση δια μέσου της φύσης και όπως πολύ λυρικά αναφέρουν οι Woudstra and Fieldhouse στο βιβλίο τους *"The regenerations of Public Parks"* (Η αναγέννηση των δημόσιων πάρκων), ο χαρακτήρας ενός χώρου πρασίνου συχνά χαρακτηρίζεται από το χρώμα και την λάμψη που εκπέμπουν οι συνθέσεις των ανοιξιάτικων, καλοκαιρινών και χειμωνιάτικων ανθοφύτων στα παρτέρια του (bedding displays). Η εκτενής χρήση ανθοφύτων σηματοδοτεί μια σιωπηλή έκφραση της αστικής υπερηφάνιας (Woudstra, Fieldhouse, 2000).

Με άλλα λόγια ο πολιτισμός μιας χώρας περνάει μέσα από τη φιλοσοφία του τρόπου που αυτή αντιλαμβάνεται τη φύση που την περιβάλλει, εκφράζοντάς την στην καθημερινότητά της.

1.3. Άνθη και Θρησκεία

Τα άνθη ανά τους αιώνες χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους για να τονιστεί, μεταξύ άλλων, και η σημαντική θέση διαφόρων τελετών, οι οποίες ακόμα και σήμερα βασίζονται στις δοξασίες που τις ακολουθούν, όπως συμβαίνει και με τις θρησκευτικές τελετές. Έτσι, τα άνθη δίνουν πληροφορίες για τις θρησκείες. Μάλιστα σε ορισμένες από αυτές, χάρη στα άνθη, πραγματώνεται άμεσα η πνευματική επικοινωνία. Τα άνθη που απεικονίζονται στα έργα θρησκευτικής τέχνης (ζωγραφική, ξυλογλυπτική, χαρακτική με χαλκό, χρυσό κ.λπ.), έχουν σκοπό να προσθέσουν περισσότερο συμβολικό και λιγότερο διακοσμητικό χαρακτήρα στο καλλιτεχνικό έργο (Διαδ.17).

Χριστιανική Θρησκεία

Στη χριστιανική κουλτούρα, κατά το παρελθόν, τα άνθη συνδέονταν με την παρακμή και την ειδωλολατρία. Από τότε μέχρι σήμερα, οι απόψεις για τα άνθη έχουν αλλάξει δραστικά. Τα άνθη χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο για να εκπροσωπήσουν τη θυσία και τα Πάθη του Χριστού και κάθε άνθος αντιπροσωπεύει μια διαφορετική πτυχή των Παθών του Χριστού.

Τα λευκά τριαντάφυλλα και κρίνα χρησιμοποιούνται για να υποδηλώσουν την αγνότητα. Επίσης, μερικές φορές χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με αναφορές στην Παναγία για τη δική της αγνότητα. Τα κόκκινα τριαντάφυλλα χρησιμοποιούνται για να υποδηλώσουν την αγάπη ή το αίμα του Χριστού.

Το τριαντάφυλλο, μέσα από τους αιώνες, αναδείχτηκε σε ένα χριστιανικό σύμβολο παρότι έχει τις ρίζες του στα ελληνορωμαϊκά έθιμα, διότι οι Εβραίοι δεν φορούσαν γιρλάντες με λουλούδια, ούτε στόλιζαν τα κεφάλια τους με άνθη (Koehler, 1986)

Η ανεμώνη χρησιμοποιείτο στους παλαιότερους χριστιανικούς χρόνους σαν σύμβολο της Αγίας Τριάδας και στην εκκλησιαστική ζωγραφική και ξυλογλυπτική σαν σύμβολο λύπης και θανάτου. Παρουσιάζεται πολλές φορές στις σκηνές της Σταύρωσης.

Το λευκό κυκλάμινο χρησιμοποιείτο για να υποδηλώσει την αγνότητα της Παναγίας και παράλληλα, με την ύπαρξη της κόκκινης κηλίδας στο κέντρο του, τη θλιμμένη της καρδιά λόγω του θανάτου του Χριστού.

Η μαργαρίτα αντιπροσωπεύει την αγνότητα του Χριστού ως παιδιού. Ο υάκινθος συμβολίζει τη σύνεση και την ηρεμία του μυαλού. Η ίριδα αντιπροσωπεύει τη θλίψη της Παρθένου στο πάθος του Χριστού. Η βιολέτα σαν σύμβολο ταπεινότητας αναφέρεται στην ενανθρώπιση του Ιησού (Διαδ. 18).

Οι βωμοί της εκκλησίας είναι συχνά διακοσμημένοι με ανθοδέσμες ή βάζα λουλουδιών, ιδίως σε σημαντικές για τη χριστιανοσύνη ημέρες, όπως το Πάσχα και τα Χριστούγεννα. Τα άνθη παίζουν σημαντικό ρόλο στις χριστιανικές τελετές (γάμους, κηδείες, βαπτίσεις και άλλα γεγονότα).

Στους γάμους, οι νύφες περπατούν στη διαδρομή που τους χωρίζει από την είσοδο τους στην εκκλησία μέχρι το ιερό με ένα μπουκέτο λουλούδια στα χέρια, προσφορά του γαμπρού, το οποίο αντιπροσωπεύει τη γονιμότητα, ενώ σε παλαιότερες εποχές ήταν σύνηθες να φορούν ένα στεφάνι ή μία γιρλάντα από λουλούδια γύρω από τα κεφάλια τους. (Διαδ.17).

Ισλαμική Θρησκεία

Σύμφωνα με την Ισλαμική θρησκεία η διαδικασία της άνθησης και της μάρανσης των ανθέων μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, συνδέεται με την περιφρόνηση στην ανθρώπινη υπόσταση. Επίσης, συνδέεται με την υπόσχεση του Μωάμεθ για την ανάσταση και την αιώνια ζωή στον παράδεισο, για όσους πιστεύουν αληθινά.

Στην Ισλαμική θρησκεία, τα άνθη, γενικά, δεν κατέχουν τόσο σημαντική θέση σε σύγκριση με άλλες θρησκείες. Τα τριαντάφυλλα είναι αυτά που επιλέγονται για χρήση σε γάμους ή κηδείες. Στην αραβική και μουσουλμανική κουλτούρα, για μεγάλο χρονικό διάστημα, τα τριαντάφυλλα έχουν χρησιμοποιηθεί για το βαρύ άρωμά τους και μετά το τέλος μιας τελετής συνηθιζόταν να σκορπίζουν ροδόνερο στους τάφους. Επίσης χρησιμοποιούσαν το λευκό τριαντάφυλλο για να συμβολίσουν την αρετή.

Από την Ισλαμική θρησκεία απαγορεύεται η απεικόνιση ανθρώπινων μορφών ή μορφών ζώων στους τόπους λατρείας. Για αυτό και οι χώροι στολίζονται με εικόνες διαφόρων ειδών ανθέων (Εικ.6). Τα περίπλοκα σχέδια διαφόρων ανθέων από χένα στα πόδια και τα χέρια που στολίζουν τις νύφες, πριν τον γάμο, είναι σύμβολα της γονιμότητας και της καλής τύχης (Διαδ.17).

Εικ. 6: Λεπτομέρεια από απεικόνιση ανθέων πάνω σε μαρμάρινη πλάκα που πλαισιώνει την πόρτα που βρίσκεται στη δυτική πλευρά του Ταζ Μαχάλ, (φωτο: Ιανουάριος, 2003) (Διαδ.19)

Ινδουιστική Θρησκεία

Τα άνθη θεωρούνται πολύ σημαντικά για διάφορους λόγους στον Ινδουισμό. Η κύρια Ινδουιστική τελετή προσευχής ονομάζεται *puja*, που σημαίνει «η πράξη του λουλουδιού» (the flower act). Για τους Ινδουιστές, ένα από τα σημαντικότερα λουλούδια είναι ο λωτός, ο οποίος συνδέεται με πάρα πολλά πράγματα στην Ινδουιστική θρησκεία. Στο πιο βασικό επίπεδο, συνδέεται με τη νεανικότητα, την ομορφιά, και τη γονιμότητα.

Σε ένα υψηλότερο επίπεδο, σχετίζεται με τη θεικότητα και την ευσέβεια. Η Bhagavad Gita, το ινδουιστικό ιερό βιβλίο, καθοδηγεί τους οπαδούς να διαμορφώνουν τον εαυτό τους με πρότυπο τον Λωτό, προκειμένου να παραμείνουν αγνοί. Μερικά άνθη αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες θεότητες και χρησιμοποιούνται μόνο για ορισμένες περιπτώσεις ή τελετουργίες. Σε ειδικές τελετές, όπως γάμοι και κηδείες, συχνά οι χώροι στολίζονται με γιρλάντες από λουλούδια.

Οι Ινδουιστές αντί να ρίχνουν ρύζι στους νεόνυμφους, όπως είναι η παράδοση στους χριστιανικούς γάμους, ρίχνουν φρέσκα πέταλα λουλουδιών (Διαδ.17).

Βουδισμός

Όπως ο Ινδουισμός έτσι και ο Βουδισμός τιμά τον Λωτό. Σε αυτήν τη θρησκεία, ο Λωτός συμβολίζει την πνευματική ανύψωση, το υψηλότερο επίπεδο στο οποίο ο άνθρωπος μπορεί ενδεχομένως να φτάσει. Σε πολλά έργα τέχνης Βουδιστών γίνεται χρήση των ανθέων του Λωτού που θεωρείται το άνθος του Βούδα (Διαδ.17).

1.4. Άνθη και μελέτες για την επίδρασή τους στην ανθρώπινη ψυχολογία.

Το άνθος παντού και πάντοτε εκφράζει τα ανθρώπινα συναισθήματα με τον καλύτερο τρόπο, είναι ο γλαφυρότερος τρόπος έκφρασης της ψυχής, γιατί το χρώμα είναι αυτό που στολίζει τη ζωή σε όλες της εκφάνσεις της: χαρά, λύπη, συμπάρασταση, εκτίμηση, επιβράβευση (Κανταρτζής, 1991), με κορυφαία την εκδήλωση της αγάπης, το πολυτιμότερο και σημαντικότερο δώρο του Θεού στον άνθρωπο. Όλες οι μελέτες και έρευνες που έχουν γίνει γύρω από τα άνθη, είτε αυτά στολίζουν ένα βάζο στους χώρους του σπιτιού, της εργασίας, του νοσοκομείου, είτε στολίζουν τα παρτέρια της πόλης, του χωριού, του κήπου ή

της βεράντας, καταλήγουν συμπερασματικά ότι αναμφισβήτητα βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής του ανθρώπου και αποτελούν απαραίτητο στοιχείο για την ψυχική και νοητική ισορροπία του.

Η φύση έχει προβλέψει ώστε να μας προσφέρει αντίδοτα στην κακή συναισθηματική μας κατάσταση. Τα φυσικά αυτά αντίδοτα είναι τα άνθη. Την εποχή που ανθίζουν τα λουλούδια η διάθεση των ανθρώπων είναι καλύτερη και δεν είναι καθόλου τυχαίο. Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι τα άνθη κάνουν τους ανθρώπους πιο ευτυχισμένους, πιο ελκυστικούς ακόμα και σεξουαλικά, αυξάνουν το αίσθημα ικανοποίησής τους από τη ζωή και επηρεάζουν την κοινωνική τους συμπεριφορά θετικά πολύ περισσότερο από όσο νομίζουν (Kohen et al., 2006).

Τα θετικά συναισθήματα που μας προσφέρουν τα άνθη, τόσο τα μικρής όσο και τα μακράς διάρκειας είναι συνδεδεμένα με δευτερογενείς επιδράσεις θετικής διάθεσης και μας προσφέρουν περαιτέρω οφέλη. Για παράδειγμα, η θετική διάθεση χρησιμεύει ως ρυθμιστικό του στρες και βελτιώνει τις διαδικασίες της μνήμης (Levine, 1997). Επιστημονικές μελέτες που έχουν γίνει σε διάφορους τομείς και αφορούν τον σύγχρονο τρόπο ζωής, εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο οι ευεργετικές ιδιότητες των ανθέων επιδρούν στην ανθρώπινη ψυχολογία. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη στο Κρατικό Πανεπιστήμιο του Rutgers New Jersey και αφορούσε ανθρώπους και των δύο φύλων, διαφόρων ηλικιών και επαγγελμάτων στους οποίους προσφέρθηκε ένα μπουκέτο με άνθη, από τα αποτελέσματα που προέκυψαν διαπιστώθηκε ότι η αντίδραση όλων ήταν ή ίδια: αλλαγή διάθεσης και αίσθημα της χαράς.

Η καθηγήτρια ψυχολογίας Jeannette Haviland-Jones υποστηρίζει ότι «Οι άνθρωποι μπορούν να διευθύνουν την καθημερινή τους διάθεση με απολύτως φυσικό τρόπο». Η ομάδα της, επί δέκα μήνες εξέτασε την συμπεριφορά κάποιων εθελοντών. Ειδικότερα, μελέτησαν τον τρόπο με τον οποίο αντιδρούσαν οι άνθρωποι αυτοί όταν τους πρόσφεραν λουλούδια.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ευεργετικές ιδιότητες των ανθέων στην ανθρώπινη ψυχολογία και την καταπολέμηση του άγχους ήταν πολλές:

1. Τα άνθη επιδρούν άμεσα στο πόσο ευτυχισμένος αισθάνεται κάποιος.
2. Τα άνθη επηρεάζουν μακροπρόθεσμα την θετική διάθεση. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αισθάνθηκαν λιγότερο αγχωμένοι, ανήσυχoi και ταραγμένοι αφού τους πρόσφεραν λουλούδια καθώς επίσης και πιο ευτυχισμένοι και ικανοποιημένοι από τη ζωή τους.

3. Τα άνθη βοηθούν στις διαπροσωπικές σχέσεις. Όπως αποδείχθηκε, τα λουλούδια βοηθούν στις καλύτερες ενδοοικογενειακές και φιλικές σχέσεις. Η έρευνα μελέτησε και το που συνηθίζουν να βάζουν τα λουλούδια τους οι άνθρωποι. Συνήθως οι θέσεις αυτές ήταν σε χώρους που είναι προσβάσιμοι σε όλους: το σαλόνι, το χολ και η τραπεζαρία. Αυτό αποδεικνύει ότι τα άνθη συμβολίζουν κάτι που μας αρέσει να μοιραζόμαστε με τους άλλους, λένε οι επιστήμονες ((Jones, et.al. 2005, Διαδ. 20).

1.5. Ανθόφυτα , Αστικό Πράσινο και οφέλη

1.5.1. Αρχιτεκτονική τοπίου, Αστικό Πράσινο και Ανθόφυτα

Τα ανθόφυτα αποτελούν βασικό στοιχείο στην επιστήμη της Αρχιτεκτονικής Τοπίου που ως προορισμό έχει την δημιουργία και διατήρηση χώρων υψηλής αισθητικής μέσα στους χώρους στους οποίους ζουν και κινούνται οι άνθρωποι, παρέχοντας τους τις δυνατότητες απόδρασης και αναψυχής από το αστικό περιβάλλον (Ελευθεριάδης και Σαρίκου, 2004), δημιουργώντας παράλληλα τις συνθήκες εκείνες που θα κάνουν την ζωή των ανθρώπων υγιέστερη και ωραιότερη, με συνέπεια την αύξηση των ορίων ηλικίας και της αποδοτικότητας (Κανταρτζής, 1991).

Κάθε Αρχιτέκτονας τοπίου σχεδιάζει σύμφωνα με τα βιώματά του, την αισθητική του προσέγγιση στα προβλήματα του τοπίου και έχοντας σπουδάσει τις διδαχές της ιστορικής εξέλιξης του. Ο σημαντικότερος όμως στόχος, όταν πρόκειται για το σχεδιασμό ενός κοινόχρηστου χώρου, είναι η επιτυχής ανάδειξη αυτού σε έναν ενεργειακό πολυ-λειτουργικό χώρο, που σκοπό έχει την δημιουργία δυνατοτήτων αναψυχής και αναβάθμισης της ποιότητας της ζωής.

Όσοι εμπλέκονται με τη Γεωπονική Επιστήμη, και κυρίως οι Αρχιτέκτονες Τοπίου, οφείλουν να γνωρίζουν σε ένα βαθμό τι ακριβώς μπορούν να δημιουργήσουν με τις παρεμβάσεις τους στη ζωή των ανθρώπων και γι' αυτό τίποτα δεν θα πρέπει να είναι τυχαίο (Gimbel, 1997).

Όλες οι μορφές του κοινόχρηστου πρασίνου των πόλεων (αλσύλια, πάρκα, πλατείες, νησίδες, κ.ά) στο σύνολό τους, χαρακτηρίζονται με τον όρο αστικό πράσινο. (Αντωνιάδακη – Γιατρομανωλάκη, 1998). Η απαίτηση του σύγχρονου ανθρώπου της πόλης για αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής του και παράλληλα οι αυξημένες απαιτήσεις του για αναψυχή, οδήγησαν στο μοντέλο αυτό που αποκαλούμαι σήμερα αστικό πράσινο (Ροϊδης et al., 1977).

Η έννοια του αστικού πρασίνου βασίζεται στην ανάγκη των κατοίκων των ασφυκτικά δομημένων πόλεων για απόδραση από το τσιμεντοποιημένο περιβάλλον του αστικού ιστού με τη δημιουργία μικρών ή μεγάλων πράσινων οάσεων (πάρκα, πεζόδρομοι, πλατείες, άλση). «Το μέγεθος, η ποικιλία και η ένταση των χρήσεων που περικλείονται στους πράσινους αυτούς χώρους καλύπτουν ανάλογες απαιτήσεις του αστικού πληθυσμού» (Ροΐδης et al., 1997).

Η ανταγωνιστικότητα των πόλεων βασίζεται στην καλή τους εικόνα. Ο αρχιτέκτονας τοπίου οφείλει να βελτιώσει στο μέγιστο δυνατό την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος που σχεδιάζει γιατί από αυτό θα εξαρτηθεί η ανταγωνιστικότητά του. Στις μέρες μας, όλο και περισσότερο αναγνωρίζεται η ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος, ως βασικό μέσο προώθησης της οικονομικής αναζωογόνησης των ευρωπαϊκών πόλεων. Η υψηλή ποιότητα του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα για την προσέλκυση επενδύσεων, δημιουργώντας συγκριτικά πλεονεκτήματα, σε αντίθεση με το χαμηλό βιοτικό επίπεδο και την αστική παρακμή που λειτουργούν ανασταλτικά (Ζέρβας, 2011).

Τα ανθόφυτα (ετήσια και πολυετή), ως βασικό στοιχείο της Αρχιτεκτονικής τοπίου στην σχεδίαση ενός χώρου, με τις διατάξεις τους και τους πολυπληθείς ανθικούς σχηματισμούς τους, έρχονται να προσθέσουν την αισθητικά ντελικάτη μα συνάμα δυναμική χρωματική παρουσία τους, συμπληρώνοντας αρμονικά και ουσιαστικά τον πολυδιάστατο ρόλο που διαδραματίζει το αστικό πράσινο. Η χρήση των ανθοφύτων αντικατοπτρίζει την πολιτισμική ταυτότητα μιας φιλικής, φωτεινής πόλης, που σέβεται το περιβάλλον και φροντίζει για αυτό μέσω των καλοδιατηρημένων αστικών χώρων πρασίνου που διαθέτει, ευνοώντας έτσι τον αστικό τουρισμό.

Δεδομένου ότι η περιβαλλοντική επιρροή μέσω του χρώματος είναι αυτονόητη ως επακόλουθο επιρροής του ατόμου (Gimbel Th, 1998), η χρήση τους πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, αφού έχει τη δύναμη να δημιουργεί συναισθήματα και να επηρεάζει την αισθητική δυναμική ενός χώρου (Κανταρτζής, 1991).

Η αστική βλάστηση, φέρνει σε επαφή τους ταλαιπωρημένους κατοίκους των πόλεων με τη φύση (δένδρα, θάμνοι, ανθόφυτα, πανίδα (π.χ. πτηνά και μικρά θηλαστικά) και τις διεργασίες της (αλλαγή εποχών, άνθηση των φυτών, κ.ά), συμβάλλοντας τα μέγιστα στην ψυχική και σωματική τους υγεία, μέσω της αναψυχής και της χαλάρωσης που τους προσφέρει. Σε αντίθεση με την ψυχρότητα των δομημένων χώρων, την καταπόνηση από το συνωστισμό και την υπερβολική έκθεση στο θόρυβο που αυξάνει την αρτηριακή πίεση και

προκαλεί ακουστικές και ψυχολογικές και ορμονολογικές διαταραχές (Berglund and Lindvall, 1995), οι πράσινες οάσεις των πόλεων προσφέρουν αρμονία, ζεστασιά και γαλήνη στους κατοίκους τους. Μέσω του σχήματος και φυλλώματος των δένδρων, των όμορφων χρωματικών και σχηματικών εναλλαγών των θάμνων και των πανέμορφων εποχικών και αρωματικών φυτών, παρέχονται πλήθος ερεθισμάτων, οπτικών, απτικών, οσμικών, ηχητικών, συναισθηματικών, συμβάλλοντας παράλληλα στην παροχή σημαντικών πληροφοριών για τη γνώση της φύσης (κατανόηση βιοποικιλότητας, περιβαλλοντικών και οικολογικών διαδικασιών) που έχουν μεγάλη εκπαιδευτική αξία (Ταμουτσέλη, 1995, Spanos and Feest 2007).

1.5.2. Η Ευεργετική Επίδραση του Αστικού Πράσινου στην Ψυχική Υγεία των Κατοίκων

Η πολύβουη ζωή που καλούνται να διαχειριστούν σήμερα οι άνθρωποι των πόλεων, (σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, ο μισός πληθυσμός της γής ζεί στις πόλεις (World Demographic Trends, 2005, Διαδ. 18), γεμάτη από τα άγχη και τις δυσκολίες της καθημερινότητας οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε ένα ανθρώπινο μοντέλο με μεγάλα ψυχογενή προβλήματα, τα οποία καλείται να διαχειριστεί μέσα από χημικά σκευάσματα και πληρωμένες υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης.

Η υγεία του ατόμου, σύμφωνα με επιστημονικές εκτιμήσεις είναι μία κατάσταση σύνθετη και πολυπαραγοντική και εξαρτάται 50% από την ανθρώπινη συμπεριφορά, 20%-30% από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και μόλις το 10-20% από τις υπηρεσίες υγείας (Burkhardt, 2000).

Το φυσικό περιβάλλον είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη φύση όπως υποστηρίζουν διακεκριμένοι επιστήμονες και κάθε τι που συμβάλλει στην απομάκρυνση του ανθρώπου από αυτό, επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα στον ψυχισμό του. Για τις ευπαθείς ομάδες των αστικών κέντρων (παιδιά, ηλικιωμένοι, άτομα με ειδικές ανάγκες), η εχθρικότητα που εκπέμπει το αστικό περιβάλλον λειτουργεί επιθετικά έως και απειλητικά για την ψυχική τους υγεία. Τα σημερινά παιδιά, η ελπίδα τους μέλλοντος για την ανθρωπότητα, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, είναι αναγκασμένα να ασφυκτιούν μέσα στο αφιλόξενο αστικό περιβάλλον κλεισμένα στον εαυτό τους, μπροστά σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, στερούμενα την πολύτιμη καθημερινή επαφή τους με τη φύση και τις λειτουργίες της (Nabhan and Trimble, 1994). Επιστημονικές μελετές υποστηρίζουν ότι όσο οι άνθρωποι απομακρύνονται από την ποικιλότητα του φυσικού περιβάλλοντος, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες υπάρχουν

να εκδηλώσουν επιθετική συμπεριφορά (Dannenmaier, 1998). Αντίθετα η στενή επαφή με τη φύση λειτουργεί ευεργετικά δημιουργώντας στους ανθρώπους το συναίσθημα της ικανοποίησης, οδηγώντας τους έτσι στην επιθυμία προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο (Dannenmaier, 1995). Η φύση αυξάνει το αίσθημα της ευτυχίας και ενεργοποιεί την κοινωνική και κοινοτική ζωή ισχυροποιώντας το αίσθημα αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπινων σχέσεων (Maller et al., 2006).

Στην εποχή της Βιομηχανικής επανάστασης στην Ευρώπη, αναγνωρίστηκε η ανάγκη με έντονα τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, η οποία έφερε τεράστιες αλλαγές στον τρόπο ζωής του ανθρώπου αλλά και στη διαμόρφωση του τοπίου, καθώς η επέκταση των πόλεων έγινε σε βάρος του φυσικού περιβάλλοντος χώρου. Στις αρχές του 19ου αιώνα όταν οι συνθήκες διαβίωσης των οικονομικά ασθενέστερων στρωμάτων γίνονται πολύ δύσκολες, η απαίτηση για βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος προβάλλει ως επιτακτική ανάγκη. Η επιτακτική αυτή ανάγκη εκφράστηκε με τη μορφή δημιουργίας κοινόχρηστων χώρων πρασίνου (δημόσιων πάρκων, πλατειών, αλσών, κ.α.) ως "πνεύμονες των κατοίκων των πυκνοδομημένων περιοχών" (Κοσμάκη, Λουκόπουλος, 2008).

Οι επιστημονικές έρευνες δείχνουν ότι η μοναδική διέξοδος από αυτή την κατάσταση είναι ή επιστροφή στο φυσικό περιβάλλον διά μέσου της δημιουργίας περισσότερων χώρων πρασίνου στις πόλεις. Οι χώροι πρασίνου στις πόλεις μπορούν να έχουν σημαντικά και διαρκείας οφέλη για την ψυχική υγεία των ανθρώπων. Σύμφωνα με μια πρόσφατη βρετανική επιστημονική έρευνα, της Ιατρικής Σχολής του πανεπιστημίου του Έξετερ, η οποία διήρκεσε από το 1991-2008 σε πάνω από 1.000 ενήλικες, σε μία από τις πρώτες διεθνώς έρευνες όπου μελετήθηκαν τα διαχρονικά οφέλη από το πράσινο σε ψυχολογικό επίπεδο, από τα αποτελέσματα επιβεβαιώθηκε η σημασία που έχει το περιβάλλον όχι μόνο για τη σωματική, αλλά και για τη διανοητική υγεία και ισορροπία.

Από τη μελέτη διαπιστώθηκε ότι η μετακίνηση σε κάποιο μέρος που περιβάλλεται από περισσότερο πράσινο, όχι μόνο βελτιώνει άμεσα την ψυχική υγεία των ανθρώπων, αλλά αυτή η βελτίωση διαρκεί για πολύ καιρό μετά τη μετακίνηση (τουλάχιστον για τρία χρόνια). Αντίθετα, διαπιστώθηκε ότι στους ανθρώπους που επρόκειτο να μετακινηθούν σε περιοχές με λιγότερο πράσινο, η επιδείνωση της ψυχικής υγείας τους (π.χ. συμπτώματα κατάθλιψης) άρχιζε πριν καν μετακομίσουν (Alcock, 2014).

Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν σαφέστατα την αναγκαιότητα της επαφής του ανθρώπου με τη φύση που τις τελευταίες δεκαετίες τείνει να γίνει ξένο στοιχείο σε σχέση με την καθημερινότητά του.

Σήμερα που η ψυχική υγεία των κατοίκων των αστικών κέντρων πλήττεται καθημερινά εξαιτίας των ζοφερών συνθηκών διαβίωσης, αποτελεί άμεση και αναγκαία προτεραιότητα με την αρωγή της πολιτείας και όλων των εμπλεκόμενων φορέων (αρχιτεκτόνες τοπίου, γεωτεχνικούς κ.ά) η δημιουργία ποσοτικών και ποιοτικών κοινόχρηστων χώρων πρασίνου, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και κατά συνέπεια τη δημιουργία "ευτυχισμένων" ανθρώπων.

Ένας ευτυχισμένος άνθρωπος είναι ένας γενναιόδωρος, συναισθηματικά ολοκληρωμένος άνθρωπος που μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα στο κοινωνικό σύνολο.

2. ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2. ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2.1. Ιστορική Διαδρομή Δ.Α.

Ο Δ.Α. αναπτύσσεται σε υψόμετρο κέντρου 90μ, καταλαμβάνει έκταση 38,96 Km² και έχει πληθυσμό 664.046 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011 (Η απογραφή του 2011 εστίασε στην καταγραφή του "μόνιμου" πληθυσμού και όχι του "πραγματικού" (de facto). Καταχώρησε τους απογραφόμενους στον πίνακα της περιοχής όπου δήλωσαν ότι ζούν μόνιμα το τελευταίο δωδεκάμηνο, όχι στο σημείο που βρίσκονταν την ημέρα της απογραφής) (ΕΛΣΤΑΤ, 2012, Διαδ. 22).

Η ίδρυση της πόλεως των Αθηνών σκεπάζεται από το πέπλο του μύθου, είναι όμως αποδεκτό ότι προϋπήρχε της Μυκηναϊκής Εποχής. Σύμφωνα με την παράδοση ιδρύθηκε όταν ο βασιλιάς Θησέας ένωσε σε ένα κράτος πολλούς οικισμούς της Αττικής. Η Αθήνα ανακηρύχθηκε το 1834 σε πρωτεύουσα της Ελλάδας. Το 1840 εντάχθηκε επίσημα στον Δήμο Αθηναίων και ο Δήμος Αμαρυσίας που καταργήθηκε, οπότε ο Δήμος Αθηναίων απέκτησε έκταση παρόμοια με την έκταση του σημερινού πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας. Ο Δήμος Αμαρυσίας αποσπάστηκε ξανά από τον Δήμο Αθηναίων το 1850 και επανεντάχθηκε το 1853. Ο Δ.Α. περιλαμβάνει το κλεινόν Άστυ, γνωστό ως ιστορικό κέντρο, επτά περιφερειακές δημοτικές κοινότητες και χωροθετείται στην καρδιά της ομώνυμης μητροπολιτικής περιοχής (Διαδ. 21).

Ο Δ.Α., είναι ένας από τους παλαιότερους δήμους της Ελλάδας. Συστάθηκε για πρώτη φορά με τη διοικητική διαίρεση του 1833 και αποτέλεσε έναν από τους οκτώ δήμους, στους οποίους διαιρέθηκε αρχικά. η επαρχία Αττικής. Το νεοσύστατο τότε ελληνικό κράτος με το Νόμο της 27ης Δεκεμβρίου 1833 "περί συστάσεως δήμων", διαίρεσε τους δήμους αναλόγως του πληθυσμού σε τρεις τάξεις (άρθρο 7).

- Πρώτη τάξη οι δήμοι έχοντες πληθυσμό 10.000 κατοίκους τουλάχιστον (στην πρώτη τάξη συμπεριλαμβανόταν ο Δήμος Αθηναίων)
- Δεύτερη τάξη οι δήμοι έχοντες πληθυσμό 2.000 κατοίκους
- Τρίτη τάξη οι δήμοι έχοντες πληθυσμό λιγότερο από 2.000 κατοίκους

Ο συγκεκριμένος νόμος περί συστάσεως δήμων, είχε εκδοθεί πριν την διενέργεια των δημοτικών εκλογών η οποία ορίστηκε μεταγενέστερα, και δημιούργησε μία σειρά διαδικαστικών προβλημάτων στους νεοσυσταθέντες δήμους. Οι δημοτικές εκλογές για όλη

την επικράτεια ορίστηκαν τους πρώτους μήνες του 1835 και συγκεκριμένα διεξήχθησαν μεταξύ 15-20 Μαρτίου του ίδιου έτους. Σε εφαρμογή αυτού του άρθρου 7 του Ν. της 27ης Δεκεμβρίου 1833 "περί συστάσεως Δήμων" και με κριτήρια μη συμπίπτοντα απολύτως με τα αναγραφόμενα όρια, η εκλογική περιφέρεια για την ανάδειξη τοπικών αρχών, σε ότι αφορούσε την Αθήνα, περιελάμβανε την τότε πόλη των Αθηνών και τους εγγύτερους προς αυτήν οικισμούς, δηλαδή τα τότε χωριά, Αμαρούσιον, Κηφισιά, Χαλάνδρι, Ηράκλειον τα οποία υπάγονταν στον Δήμο Αμαρουσίου.

Με τα άρθρα 61-90 του Νόμου "περί συστάσεως δήμων και στο ειδικό κεφάλαιο "περί δημαιορειών", καθορίστηκε ο τρόπος διενέργειας εκλογών για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά, τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου τα οποία εκλέγοντο εκ των φορολογουμένων και εχόντων το δικαίωμα του εκλέγειν δημοτών, αποτελούσαν το "Δημαιορειακόν Συμβούλιον". Εκ του "Δημαιορειακού Συμβουλίου" εκλέγονταν ο Δήμαρχος και οι δημαρχικοί Πάρεδροι. Στις πρώτες αυτές εκλογές τρεις υποψήφιοι επελέγησαν για την θέση του Δημάρχου Αθηναίων, ο Δημήτρης Καλλιφρονάς, ο Ανάργυρος Πετράκης και ο Άγγελος Δημογέροντας και μεταξύ αυτών πρώτους σε ψήφους εξελέγη ο Δημήτρης Καλλιφρονάς. Ο Βασιλιάς όμως στον οποίον υποβλήθηκε ο κατάλογος των εκλεγέντων φοβήθηκε το νεαρό της ηλικίας του Καλλιφρονά και τις φιλελεύθερες αρχές του και διώρησε με το βασιλικό διάταγμα της 6ης Μαΐου 1835, ως πρώτο Δήμαρχο Αθηναίων τον Ανάργυρο Πετράκη και κατά τον Νόμον σύμφωνα με το άρθρο 88 έδινε την δυνατότητα στους δύο άλλους υποψήφιους για την θέση του Δημάρχου να γίνουν Πάρεδροι (Γέροντας, 1972).

Περίοδος 1912-1927

Με την εφαρμογή της διοικητικής διαίρεσης του 1912, ο Δήμος Αθηναίων διατηρήθηκε ως διευρυμένος δήμος. Την εποχή εκείνη στην Αθήνα, κάνουν την εμφάνισή τους οι αστικές κατοικίες των πλούσιων Αθηναίων (Εικ. 7), βασιζόμενες σε πανέμορφα σχέδια ελλήνων και ξένων αρχιτεκτόνων της εποχής προσδίδοντας άρωμα αρχοντιάς στην νεοσυσταθείσα πρωτεύουσα του Ελληνικού Κράτους.

Εικ. 7: Βίλλα Μαργαρίτα (1900), Γωνία Μεσογείων και Βασιλίσσης Σοφίας, (ιδιοκτησία Ευστράτιου Λάμψα) (Διαδ. 23)

Ο διευρυμένος πλέον δήμος Αθηναίων, αρχικά περιελάμβανε τους οικισμούς Τράχωνες, Κουκουβάουνες, Μπραχάμι, Ηράκλειον, Αμαρούσιον, Νέα Λιόσια, Κηφισιά, Παλαιό Φάληρο και Χαλάνδρι. Το 1915 προσαρτήθηκε στον Δήμο και το Καματερό το οποίο ανήκε μέχρι σήμερα στην Κοινότητα Αχαρνών.

Το 1920 αναγνωρίστηκαν μέσα στα όρια του Δήμου Αθηναίων οι οικισμοί: Βουλιαγμένης, Βούλα Γέρακας, Χασάνι, Καισαριανή, Ψυχικό, Αγ. Βαρβάρας, Αγ. Ελεούσας Καλλιθέας, Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Τζιτζιφιές, Μοσχάτο, Κουτσικάρι, Υμηττός, Γαλάτσι, Καλογρέζα, Κατσιπόδι, Πικροδάφνη, Πυριτιδοποιείο, Περιστερι, Πεντέλη, Χαϊδάρι, Γλυφάδα, Ανάλατος, Σκαραμαγκάς, Δαφνί, Αγ. Κοσμάς και Παράγκες.

Το 1925 αρχίζουν οι πρώτες αποσπάσεις οικισμών από τον Δήμο Αθηναίων. Αρχικά αποσπάστηκαν οι οικισμοί Καλλιθέα, Ηράκλειο, Μαρούσι, Νέα Λιόσια, Άγιος Ιωάννης Ρέντης, Μπραχάμι, Παλαιό Φάληρο, Χαλάνδρι, Κηφισιά και Μοσχάτο, οι οποίοι συγκρότησαν τις ομώνυμες κοινότητες. Επίσης αποσπάστηκαν οι οικισμοί Τζιτζιφιές που προσαρτήθηκε στην Κοινότητα Νέου Φαλήρου, Αγία Βαρβάρα, Κατσιπόδι, Αττικής, Άγιος Κοσμάς και Γλυφάδα που προσαρτήθηκαν στην Κοινότητα Μπραχαμίου και η Αγία Ελεούσα που προσαρτήθηκε στην Κοινότητα Καλλιθέας (Διαδ. 21).

Περίοδος 1928-σήμερα

Εικ. 8: Δεκαετία 1930, Δημοτικό Θέατρο (νυν πλατεία Κοτζιά) κατεδαφίστηκε το 1938 (Διαδ. 24)

Ο Δήμος Αθηναίων συνεχίζει την ανοδική του πορεία, εμπλουτίζοντας παράλληλα την πρωτεύουσα με χώρους πρασίνου υπό την επίβλεψη της νεοσύστατης Διεύθυνσης Πρασίνου και Περιβάλλοντος (1927), με την δημιουργία δενδροστοιχιών, πλατειών, πάρκων, αλσών, πεζοδρόμων καθώς και παιδικών χαρών στα όρια των νεοσύστατων πλατειών, πεζοδρόμων κ.λπ. Παράλληλα συνεχίζεται και η ανοικοδόμηση δημόσιων κτιρίων υψηλής αρχιτεκτονικής (Εικ. 8). Η Αθήνα ομορφαίνει και από μία επαρχιακή κοινότητα μεταμορφώνεται σε μία πρωτεύουσα ευρωπαϊκών προδιαγραφών.

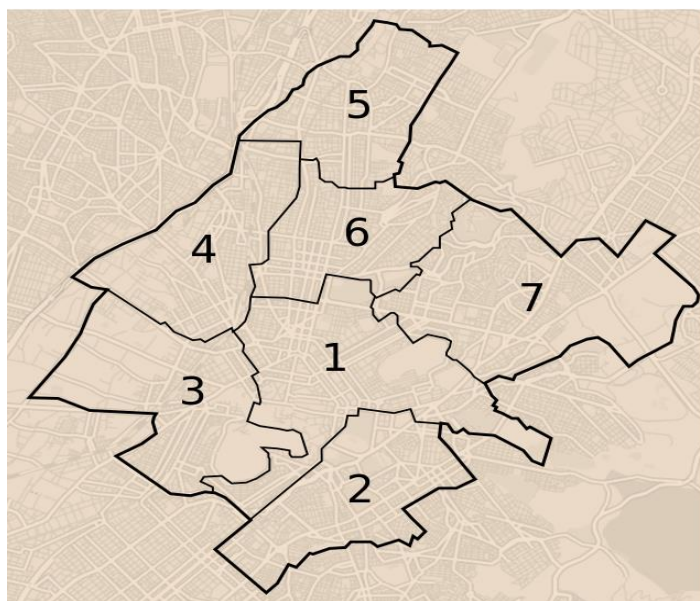
Το 1928 αναγνωρίστηκαν στα όρια του τότε Δήμου Αθηναίων οι οικισμοί Βύρωνας, Νέα Ιωνία, Νέα Σφαγεία και Νέα Φιλαδέλφεια. Από αυτούς οι οικισμοί Βύρωνας, Νέα Ιωνία, Νέα Σφαγεία και Νέα Φιλαδέλφεια αποτέλεσαν ξεχωριστές κοινότητες το 1933. Επίσης την ίδια χρονιά αποσπάστηκαν οι οικισμοί Κουκουβάουνες, Καλογρέζα, Καισαριανή, Περιστέρι, Καματερό και Υμηττός που συγκρότησαν τις ομώνυμες κοινότητες καθώς και ο οικισμός Πυριτιδοποιείον που αποτέλεσε την έδρα της κοινότητας Αιγάλεω. Στην τελευταία κοινότητα

εντάχθηκαν επίσης οι οικισμοί Νέες Κυδωνίες, Κτήμα Αλέξανδρου Λούμη, Σκαραμαγκάς, Νέες Φώκιες και Αγία Βαρβάρα, Αγία Ελεούσα, Σωτηράκι, Δαφνί και Χαϊδάρι. Τελευταία απόσπαση οικισμού από τον Δήμο Αθηναίων ήταν ο οικισμός Γαλασίου που αποτέλεσε ξεχωριστή κοινότητα το 1954. (Διαδ. 21)

Η άναρχη δόμηση της πρωτεύουσας κυρίως από την δεκαετία του 1970 και μετά υπό την πίεση του ρεύματος της αστικοποίησης δημιούργησε τεράστια προβλήματα οικιστικά, χωροταξικά, περιβαλλοντικά και ψυχολογικά στους κατοίκους της, οι οποίοι ασφυκτιούν σε μία πόλη που σε καμία περίπτωση δεν οικοδομήθηκε για να εξυπηρετήσει περίπου το μισό πληθυσμό του Ελληνικού Κράτους.

2.2. Διοικητική διαίρεση του Δ.Α. - Δημοτικές Κοινότητες

Ο Δ.Α. περιλαμβάνει επτά δημοτικές κοινότητες (Δ.Κ.), πρώην δημοτικά διαμερίσματα:

Χάρτης 1: Απεικόνιση της Διοικητικής Διαίρεσης του Δ.Α. σε 7 Δημοτικές Κοινότητες (Διαδ.21)

- Η πρώτη. περιλαμβάνει το κέντρο των Αθηνών με το λεγόμενο εμπορικό τρίγωνο (Σύνταγμα-Ομόνοια-Μοναστηράκι). Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 97.570.
- Η δεύτερη περιλαμβάνει τις Ν.Α. συνοικίες (Νέος Κόσμος-Παγκράτι). Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 110.069.
- Η τρίτη περιλαμβάνει τις Ν.Δ. συνοικίες (Αστεροσκοπείο, Πετράλωνα, Θησείο). Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 48.305.

- Η τέταρτη περιλαμβάνει τις Δ. συνοικίες (Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνος, Βοτανικός, Προφ.Δανιήλ, Σεπόλια). Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 87.672.
- Η πέμπτη περιλαμβάνει τις Β.Δ. συνοικίες από τα Κάτω Πατήσια μέχρι τον Προμπονά. Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 95.234.
- Η έκτη περιλαμβάνει τις βόρειες κεντρικές συνοικίες (Άγιος Παντελεήμονας, Κυψέλη κ.λ.π.). Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 147.181.
- Η έβδομη περιλαμβάνει τις Β.Α. συνοικίες (Αμπελόκηποι, Ερυθρός Σταυρός, Πολύγωνο). Πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001: 159.483.

2.3. Δημιουργία Διεύθυνσης Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δ.Α.

2.3.1. Ιστορικά στοιχεία

Η επέκταση του πρασίνου τη Αθήνας άρχισε να σημειώνει σημαντικές προόδους από την στιγμή που λύθηκε το ζήτημα της υδρεύσεως της πόλης από την τεχνητή λίμνη του Μαραθώνα. Στην επέκταση αυτή του πρασίνου βοήθησε πολύ αφ' ενός η ίδρυση της Επιτροπής Δημόσιων κήπων και δενδροστοιχιών το 1927 και αφ' ετέρου της Υπηρεσίας Κήπων και Δενδροστοιχιών που ιδρύθηκε επίσημα το 1928 και έδωσε στην Δ.Π.Δ.Α. το πρώτο της "όνομα". Η νεοσύστατη τότε Υπηρεσία Κήπων και Δενδροστοιχιών του Δήμου Αθηναίων δημιουργεί τις πρώτες 180 μικρές και μεγάλες δενδροστοιχίες, φυτεύοντας περί τα 30.000 δένδρα κυρίως φυλλοβόλα. Η χρήση φυλλοβόλων δένδρων επιλέχθηκε τότε από την Δ.Π.Δ.Α. ως λύση, κυρίως σε στενούς δρόμους, ώστε οι κάτοικοι των ισογείων και πρώτων ορόφων να μην στερηθούν το ηλιακό φως κατά την διάρκεια του χειμώνα, κάτι το οποίο θα συνέβαινε με την χρήση αειθαλών δένδρων. Επίσης, δημιουργεί 130 νέους κήπους και πλατείες σε όλες σχεδόν τις συνοικίες των Αθηνών και εγκαθιστά σε πολλές από αυτές παιδικές χαρές και λουτρά. Οι κυριότερες από τις πλατείες αυτές είναι : Πλατεία Αγ. Παντελεήμονα, Πλατεία Αιγύπτου, Αλεξάνδρας, Κουκακίου, Ελευθερίας, Λένορμαν, Αγ. Ιωάννη Βουλιαγμένης, Γκύζη όλες οι παραπάνω πλατείες είχαν τότε εγκαταστάσεις παιδικών λουτρών (Δρανδάκη, 1956, Αρχεία Δ.Π.Δ.Α).

Εξωραϊζονται και εμπλουτίζονται με πράσινο οι πλατείες Κολιάτσου, Ακαδημίας Πλάτωνος, Αττικής, Αγ. Γεωργίου, Μεσολογγίου, Ανδριανού, Κων/λεως, Τοσίτσα και πολλές άλλες. Το συνολικό εμβαδόν των διαμορφωμένων χώρων ανέρχεται στα 250 περίπου

στρέμματα. Άξιος ιδιαίτερης μνείας είναι ο χώρος πρασίνου της οδού Φωκίωνος Νέγρη ο οποίος σχηματίστηκε με την κάλυψη της κοίτης τού εκεί ρέματος. Το 1937 οι υπηρεσίες του Δήμου διαμόρφωσαν τον χώρο αυτόν με δύο ασφαλτοστρωμένες οδούς και μεταξύ αυτών χώρους πρασίνου, "κήπους" (όπως ονομάζονταν από τους κατοίκους της περιοχής), με δένδρα και πυκνούς θάμνους (Δρανδάκη, 1956, Αρχεία Δ.Π.Δ.Α).

Οι "κήποι" αυτοί αναπτύχθηκαν εξαιρετικά, διότι αρδεύονταν από την υπάρχουσα εκεί πηγή της "Μεγάλης Βρύσης". Στο κάτω δε μέρος αυτών δημιουργήθηκε παιδικός κήπος με πίδακες και χώρος παιχνιδιών. Μεταβάλλει σε μικρά άλση τους λόφους Σκουζέ, Κολωνού καθώς και Αγ. Ιωάννη Πευκακίων και επίσης αναλαμβάνει την ανάπλαση των δασυλλίων Ακροπόλεως και Λυκαβηττού, όπου αντί για πεύκα και κυπαρίσσια φυτεύονται αγριελιές.

Δημιουργεί το 1936, το Άλσος Ευαγγελισμού και το Άλσος Παγκρατίου (ήταν ο χώρος που είχε φυτευτεί το 1908 με τις φροντίδες της Βασίλισσας Σοφίας). Το 1938 δημιουργεί το Άλσος του Στρέφη (γνωστό παλαιότερα ως Άλσος Πινακωτών).

Το 1939 το Άλσος "Μίας νυκτός" στην συμβολή των οδών Αλεξάνδρας και Βασ. Σοφίας, το οποίο όνομά του το οφείλει στο ότι φυτεύτηκε ξαφνικά μέσα σε μία νύχτα και συγκεκριμένα της 2ας προς 3η Δεκεμβρίου με πεύκα, λιγούστρα και δάφνες.

Το 1933 παραχωρήθηκε στον Δήμο Αθηναίων και το Άλσος Αθηνών, το γνωστό "Πεδίο του Άρεως" (ο συγκεκριμένος χώρος είχε περιέλθει στο σχέδιο πόλεως το 1887) για να διαμορφωθεί σε δημόσιο κήπο. Ο Δήμος απεφάσισε μεν την έναρξη των εργασιών φυτεύσεώς του, όμως λόγω οικονομικών δυσκολιών δεν κατάφερε να συνεχίσει την ήδη αρχομένη φύτευσή του και το 1934 βάσει του ν. 6171, το Ειδικό Ταμείο Μονίμων Οδοστρωμάτων Αθηνών ανέλαβε να καταβάλει τα έξοδα για την διαμόρφωση του χώρου (Δρανδάκη, 1956, Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Το φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. βρίσκονταν την εποχή εκείνη στην περιοχή της Κολοκυνθού επί της οδού Λένορμαν και με τις τότε δυνατότητες, παρήγαγε σε ότι αφορούσε τα ανθόφυτα, πολύ μικρές ποσότητες τις οποίες φύτευε επιλεκτικά σε παρτέρια που βρίσκονταν σε κεντρικά σημεία της πόλης. Η τακτική αυτή συνεχίστηκε μέχρι και το τέλος της δεκαετίας του 1940 (Προσωπική μαρτυρία κ. Κωτσόπουλου Δ.).

Από τη δεκαετία του 1950 η παραγωγή αυξάνεται σημαντικά σε δένδρα, θάμνους, ανθόφυτα με τη μεταφορά του φυτωρίου του Δήμου στον καινούριο του χώρο, στην περιοχή Προμπονά στους Αμπελόκηπους, 10 στρεμμάτων περίπου.

Παράλληλα με την αύξηση της παραγωγής, από τη δεκαετία του 1960 και μετέπειτα η

Δ.Π.Δ.Α. αρχίζει να στελεχώνεται από επιστημονικό προσωπικό με τους: Βερδεσόπουλο Κων/νο (Αγροτικό Οικοτροφείο Πατρών), Σπαντιδάκη Γιάννη (απόφοιτο ΓΠΑ), Μακρή Νίκο (Αγροτικό Οικοτροφείο Πατρών), Άρη Μιχαλόπουλο (απόφοιτο ΓΠΑ), ο οποίος έφτιαξε την πλατεία Καραϊσκάκη και χρησιμοποίησε για πρώτη φορά κικούγιο και Μπίνα Δημήτρη (απόφοιτο Γ.Π.Α.). Από τους προαναφερόμενους με τη σειρά που αναγράφονται, οι τρεις πρώτοι διετέλεσαν Δ/ντες και οι κ.κ. Μιχαλόπουλος και Μπίνας ασκούσαν περιοδικά τα καθήκοντα του Δ/ντη της Δ.Π.Δ.Α. έως και το 1971 (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.)

Το 1968 στην Δ.Π.Δ.Α. προσλαμβάνεται κατόπιν πανελλήνιου διαγωνισμού ένας ακόμα απόφοιτος του Γ.Π.Α., ο Παπαδήμας Δημήτριος, ο οποίος διετέλεσε Δ/ντης της Δ.Π.Δ.Α. από το 1971 έως και το 2003.

Από το 2004 έως και σήμερα Δ/ντης της Δ.Π.Δ.Α. είναι ο Δρ. Δημήτριος Κυριακάκης (Γεωπόνος Γ.Π.Α.)

Τη δεκαετία του 1980 το φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. μεταφέρεται στην περιοχή Γουδή, σε μία έκταση 90 περίπου στρεμμάτων ωφέλιμου χώρου, στην οποία δραστηριοποιείται μέχρι και σήμερα.

Από τότε μέχρι σήμερα οι ανάγκες έχουν αλλάξει, οι χώροι πρασίνου έχουν τριπλασιαστεί, η Δ.Π.Δ.Α. πλέον έχει διευρυνθεί σε πολλούς τομείς και στελεχωθεί αντιστοίχως από ικανό αριθμό επιστημονικού προσωπικού για να ανταπεξέλθει στις συνεχείς αυξανόμενες απαιτήσεις της πόλης.

Σήμερα στην Δ.Π.Δ.Α. υπηρετούν περίπου 477 εργαζόμενοι. Από αυτούς οι 55 είναι επιστημονικό προσωπικό (Γεωπόνοι, Γεωπόννοι ΤΕ, Δασολόγοι) και οι 310 είναι κηπουροί. Οι υπόλοιποι εργαζόμενοι στελεχώνουν θέσεις οδηγών, τεχνητών, γραμματειακής υποστήριξης κ.λπ. Με το προσωπικό αυτό διαχειρίζεται περίπου 2.932.114 m² πρασίνου, αποτελούμενα από λόφους, άλση, δασύλλια, πλατείες, τρίγωνα, νησίδες, πεζόδρομους, κλίμακες, παρτέρια, ζαρντινιέρες, αύλιους χώρους σχολείων και παιδικών σταθμών, περιβάλλοντες χώρους εκκλησιών, καθώς και χώρους κοιμητηρίων. Επίσης διαχειρίζεται πάνω από 200.00 δένδρα τα οποία ευρίσκονται είτε με την μορφή δενδροστοιχιών στα πεζοδρόμια του Δ.Α., είτε μεμονωμένα ή σε συστάδες σε λόφους, άλση, δασύλλια, πλατείες, τρίγωνα, πεζόδρομους (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Παράλληλα, συντηρεί, συμπληρώνει ή και δημιουργεί από την αρχή χώρους πρασίνου, καθώς και (όπου αυτό χρειάζεται) δενδροστοιχίες, που ευρίσκονται στα πεζοδρόμια του Δ.Α. Από το 2004 έχει περιέλθει στην διαχείριση της Δ.Π.Δ.Α. και ο ιστορικός Εθνικός Κήπος.

Στόχος της Δ.Π.Δ.Α., παρά τις όποιες αντιξοότητες παρουσιάζονται στην δύσκολη διαχείριση του αστικού πρασίνου, είναι να υπηρετεί τον Αθηναίο πολίτη δημιουργώντας μικρές και μεγάλες οάσεις πρασίνου μέσα στην πόλη που στόχο έχουν τη βελτίωση των συνθηκών της καθημερινότητάς του, με απώτερο σκοπό την βελτίωση της ποιότητας της ζωής του, παράγοντας που συμβάλλει άμεσα στην ψυχική του ηρεμία (Προσωπική μαρτυρία Δρ. Κυριακάκη Δ.).

2.3.2. Οργανόγραμμα της Δ.Π.Δ.Α. (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

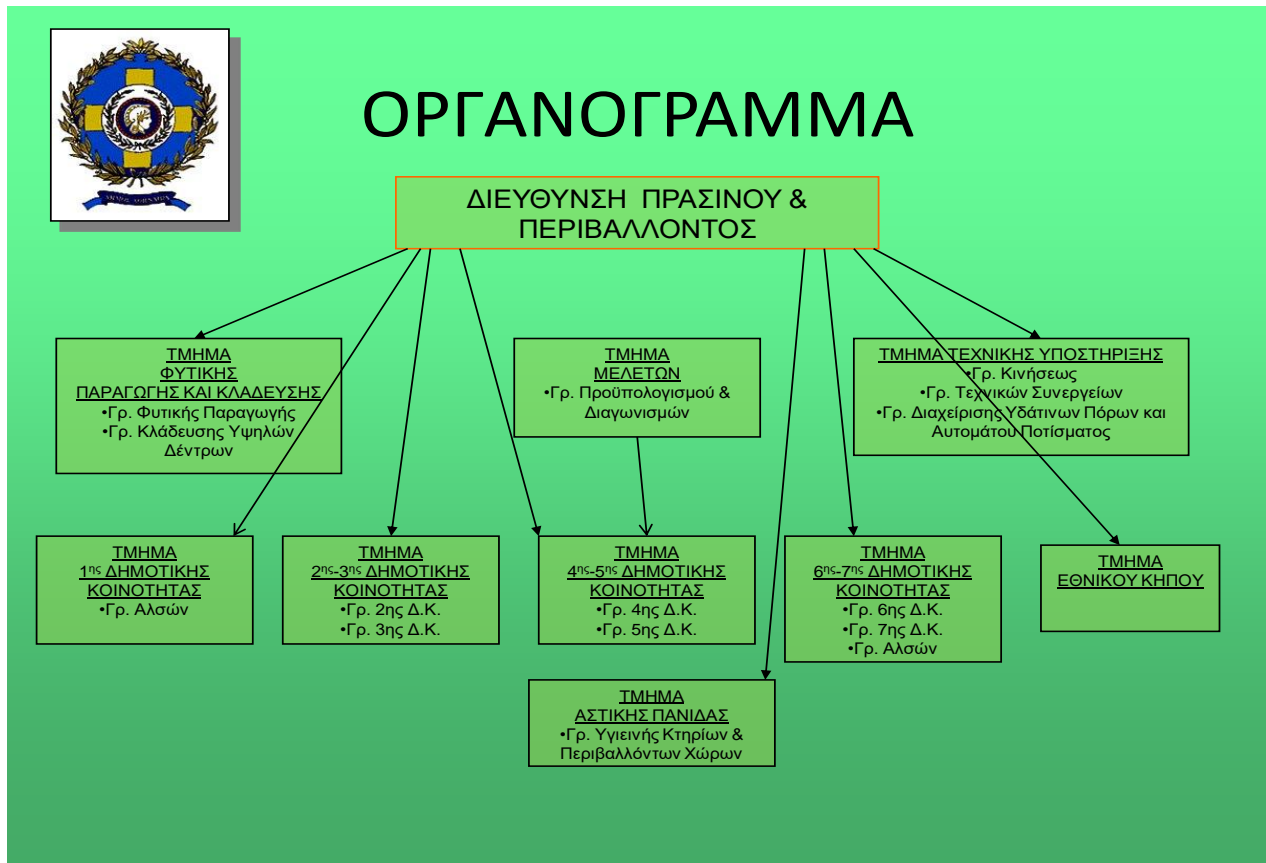
Το Οργανόγραμμα της Δ.Π.Δ.Α. (Εικ.9), όπως αυτό λειτουργεί σήμερα:

Η Δ.Π.Δ.Α. έχει την έδρα της στο Γουδή επί της οδού Κανελοπούλου 5, όπου βρίσκεται και το φυτώριο.

Η Δ.Π.Δ.Α. χωρίζεται σε εννέα (9) τμήματα και δεκαπέντε(15) γραφεία

- Τμήμα Φυτικής Παραγωγής και κλάδευσης Υψηλών Δένδρων
 - Γρ. Φυτικής Παραγωγής
 - Γρ. Κλάδευσης Υψηλών Δένδρων
- Τμήμα Μελετών
 - Γρ. Προυπολογισμού και Διαγωνισμών
- Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης
 - Γρ. Κινήσεως
 - Γρ. Τεχνικών Συνεργειών
 - Γρ. Αυτόματου Ποτίσματος
- Τμήμα 1ης Δημοτικής Κοινότητας
 - Γρ. αλσών
- Τμήμα 2ης και 3ης Δημοτικής Κοινότητας
 - Γρ. 2ης Δημ. Κοινότητας
 - Γρ. 3ης Δημ. Κοινότητας
- Τμήμα 4ης και 5ης Δημοτικής Κοινότητας
 - Γρ. 4ης Δημ. Κοινότητας
 - Γρ. 5ης Δημ. Κοινότητας
- Τμήμα 6ης και 7ης Δημοτικής Κοινότητας
 - Γρ. 6ης Δημ. Κοινότητας

- Γρ. 7ης Δημ. Κοινότητας
- Γρ. Αλσών
- Τμήμα Εθνικού Κήπου
- Τμήμα Αστικής Πανίδας
- Γρ. Υγιεινής Κτηρίων και Περιβαλλόντων χώρων

Εικ. 9: Απεικόνιση Οργανογράμματος Δ.Π.Δ.Α. (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΑ

ΦΥΤΩΡΙΑ ΤΗΣ Δ.Π.Δ.Α.

3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΦΥΤΩΡΙΑ ΤΗΣ Δ.Π.Δ.Α.

3.1. Το πρώτο φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. στην περιοχή της Κολοκυνθούς

Το πρώτο φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. βρισκόταν στην περιοχή Κολοκυνθού από το 1930 μέχρι και το 1950, πίσω από το εκκλησάκι του Εσταυρωμένου, δίπλα από το παλιό καπνεργοστάσιο επί της οδού Λένορμαν, όπου εκεί στεγάζονταν τότε και τα γραφεία της Δ.Π.Δ.Α., σήμερα στο σημείο αυτό βρίσκεται το κολυμβητήριο του Δήμου Αθηναίων (Προσωπική μαρτυρία κ. Κωτσόπουλου Δ.). Στο φυτώριο αυτό παράγονταν δένδρα, θάμνοι, ανθόφυτα, καθώς και φυτά εσωτερικού χώρου τα οποία τα χρησιμοποιούσαν για τον στολισμό είτε των δημοτικών κτιρίων, ή διαφόρων εκδηλώσεων του Δήμου Αθηναίων.

Το πρώτο αυτό φυτώριο διέθετε ως μέσα παραγωγής του φυτικού υλικού τα κάτωθι:

1. Τα "τζάκια", τα οποία ήταν υπαίθρια και σκεπάζονταν με γυαλί για προστασία από το κρύο, όπου εκεί έβαζαν τα μοσχεύματα για παραγωγή θάμνων και δένδρων.

Τα τζάκια ήταν χτιστά και είχαν κλίση. Τα υλικά από τα οποία ήταν φτιαγμένα τα "τζάκια" μεταφέρθηκαν αργότερα στο επόμενο φυτώριο στην περιοχή Προμπονά για να ξαναφτιαχτούν εκ νέου στο νέο χώρο.

2. Ένα μικρό υαλόφρακτο θερμοκήπιο έκτασης 60m² περίπου, το οποίο χρησίμευε για την παραγωγή φυτών εσωτερικού χώρου, με τα οποία διακοσμούσαν τα δημοτικά κτίρια.

3. Καθώς επίσης και την "κρύα" σέρα, όπως την ονόμαζαν οι παλαιοί κηπουροί, (μία ξύλινη κατασκευή που η πίσω πλευρά της ακουμπούσε σε τοίχο, το δάπεδο της ήταντσιμεντένιο και οριοθετημένο με τούβλο, γύρω-γύρω είχε τζάμια και η σκεπή της ήταν από κεραμίδι). Στην "κρύα" αυτή σέρα, τοποθετούσαν φυτά για προστασία από το κρύο (Κέντια (*Howea forsteriana*), φυλλόδενδρο (*Philodendron scandens*), κ.λ.π.) με τα οποία στόλιζαν συνήθως διάφορες εκδηλώσεις του Δήμου και κυρίως τα χρησιμοποιούσαν για τον περιφερειακό στολισμό του Χριστουγεννιάτικου δένδρου στο Σύνταγμα.

Στο φυτώριο παράγονταν σε αλίες επαρκείς ποσότητες ανθοφύτων με τα οποία διακοσμούσαν τα παρτέρια κεντρικών πλατειών όπως: Ακαδημία, Πανεπιστήμιο, Βιβλιοθήκη, Ευαγγελισμός, Πλ. Κολωνακίου κ.λπ. Το φυτώριο μαζί με τα "τζάκια", το θερμοκήπιό του και την "κρύα" σέρα μεταφέρθηκε το 1951, μετά το κληροδότημα στο Δήμο του ιατρού Δ. Προμπονά, στο νέο του πλέον χώρο στα Άνω Πατήσια (Προσωπική μαρτυρία κ. Κωτσόπουλου Δ.).

3.2. Το φυτώριο του Δ.Α. στη συνοικία Προμπονά

Σε ηλικία 16 ετών ένα φτωχό παιδί από τον Νάξο ο Δημήτρης Προμπονάς (Εικ.10), έρχεται γεμάτο όνειρα και φιλοδοξίες στην Αθήνα για σπουδές και καταφέρνει με γνώσεις δημοτικού να γίνει βοηθός φαρμακοποιού. Σε ηλικία 25 ετών γράφεται στο Γυμνάσιο και μετά από πολλές στερήσεις καταφέρνει να εγγραφεί στο Πανεπιστήμιο. Το 1909 παίρνει το πτυχίο της φαρμακευτικής και ανοίγει δικό του φαρμακείο στην οδό Πειραιώς όπου ειδικεύονταν στα ορθοπεδικά είδη. Παράλληλα με την εργασία του, ολοκληρώνει τις σπουδές του στην ιατρική σχολή. Στη συνέχεια αποφασίζει να πολιτευτεί στην ιδιαίτερη πατρίδα του τη Νάξο όπου και εκλέγεται βουλευτής. Μαζί με την καλή του φήμη δημιουργεί και μεγάλη περιουσία στην Αθήνα. Μετά τον θάνατό του το 1949 το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του το δωρίζει στην Πολεμική Αεροπορία.

Στο δήμο της Αθήνας κληροδοτείται μία μεγάλη έκταση 30 στρεμμάτων περίπου, που είχε μετατρέψει σε κήπο στη περιοχή της Ριζούπολης μαζί με τα οικήματα που υπήρχαν μέσα, δηλαδή το εκκλησάκι και ένα κτίσμα με τρία δωμάτια.

Εικ. 10: Μαρμάρινη προτομή του δωρητή του πάρκου -γιατρού- Δημήτριου Προμπονά (έτος κατασκευής 1954) (Διαδ. 26).

Η αθηναϊκή συνοικία Προμπονά πρωτοκατοικήθηκε γύρω στα 1870 από την οικογένεια του Μιχάλη Αναγνώστου και στη συνέχεια από τις οικογένειες του Σπύρου Σκαρέτζου και του Δημήτρη Διαπούλη και είναι η βορειότερη συνοικία του Δήμου Αθηναίων. Η περιοχή αυτή κατά τη βυζαντινή περίοδο ήταν νεκροταφείο (Διαδ. 27)

Ο Δ. Προμπονάς, προσπαθώντας ακόμα και μετά θάνατον να συμβάλλει στο κοινό καλό βάζει μοναδικό όρο στη διαθήκη του, το κτήμα να μετατραπεί από τον Δήμο Αθηναίων σε πάρκο αναψυχής για τους κατοίκους της πρωτεύουσας.

Οι διαδικασίες μεταβίβασης του "κήπου" Προμπονά, όπως ήταν τότε γνωστός στην περιοχή, στο Δήμο Αθηναίων ολοκληρώνονται το 1950. Τα έργα ξεκινούν άμεσα και ολοκληρώνονται το 1952, δίνοντας στους κατοίκους ένα πάρκο, το οποίο αποτελούσε το μοναδικό μεγάλο χώρο πρασίνου για τη Ριζούπολη και τα μακρινά Άνω Πατήσια. Στο πάρκο αυτό βρίσκονταν μία από τις πρώτες Παιδικές Χαρές της Αθήνας (Διαδ. 25).

Δέκα περίπου στρέμματα από αυτό το χώρο μετά από απόφαση του Δ.Α., αξιοποιήθηκαν με τη δημιουργία του νέου φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α. (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α. και Προσωπική μαρτυρία Παπαδήμα Δ.).

Αξιοσημείωτος ήταν ο περιφερειακός τρόπος φύτευσης του φυτωρίου, ο οποίος καλυπτόταν από υπερμεγέθη πυραμιδοειδή κυπαρίσσια, φυτεμένα σε μικρές αποστάσεις μεταξύ τους, όπου το ένα αγκάλιαζε το άλλο και δημιουργούσε μικροκλιματική συνθήκη τέτοια, ιδανική για την ανάπτυξη φυτών ευαίσθητων στις χαμηλές θερμοκρασίες (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Ο χώρος αυτός φροντιζόταν από τους κηπουρούς της Δ.Π.Δ.Α. (περίπου 11 άτομα μαζί με το φύλακα του χώρου). Ορισμένοι από αυτούς προέρχονταν από το Δημοτικό Βρεφοκομείο που οι τότε Δήμαρχοι Κοτζιάς και Νικολόπουλος (ανέλαβε μετά τον θάνατο του Κοτζιά), για κοινωνικούς λόγους είχαν προσλάβει επίσημα στο Φυτώριο Προμπονά προσφέροντάς τους εργασία και στέγη μιας και τα άτομα αυτά φιλοξενούνταν στο οίκημα που υπήρχε μέσα στο φυτώριο (Προσωπική μαρτυρία κ. Κωτσόπουλου Δ.).

Η παραγωγή των ανθοφύτων από το 1952-1980 ακολουθούσε τους παρακάτω κανόνες (Προσωπικές μαρτυρίες κ. Παπαδήμα Δ., και κ. Κωτσόπουλου Δ.):

Το κηπόχωμα που θα χρησιμοποιούταν στις εργασίες του φυτωρίου, καθώς και στην παραγωγή των ανθοφύτων "φτιαχνόταν" από τους ίδιους τους κηπουρούς κατά τον εξής τρόπο:

Συνήθως σε δύο από τα 11 "τζάκια" που υπήρχαν στο φυτώριο και τα οποία είχαν βάθος περίπου 1,5 m. έφτιαχναν το "χούμο". Έβαζαν μία στρώση φύλλα από αυτά που μάζευαν από τους διαδρόμους του φυτωρίου και μετά, πάνω από αυτά, μία στρώση χώμα από αυτό που υπήρχε στο φυτώριο. Η διαδικασία επαναλαμβανόταν μέχρι να γεμίσει το "τζάκι". Όταν αυτό γέμιζε το άφηναν εκεί για τρία χρόνια περίπου. Το κηπόχωμα λοιπόν αυτό, που προέρχονταν από την παραπάνω διαδικασία το χρησιμοποιούσαν για τη μεταφύτευση φυτών σε γλάστρες, καθώς και για να καλύπτουν με αυτό, αφού το είχαν κοσκινίσει πρώτα, τους σπόρους των ανθοφύτων ως "καπάκι" στο τελευταίο στάδιο της σποράς. Για την παραγωγή των ανθοφύτων το υπόστρωμα που χρησιμοποιούσαν ήταν χωνεμένη κοπριά ανακατεμένη με το χωνεμένο χώμα από ανακύκλωση σκουπιδιών σε αναλογίες 3/1 (τρία χώμα, ένα κοπριά). Στους πολύ "ψηλούς" σπόρους όπως το σκυλάκι, η πετούνια και η βίγκα, πριν κάνουν τη σπορά, αναμίγνυαν τους σπόρους με ποταμίσια άμμο. Τα ανθόφυτα σπέρνονταν σε αλίες διαστάσεων 5x1m δύο φορές το χρόνο και απαιτούσαν συνεχή φροντίδα και προσεκτικό βοτάνισμα με το χέρι μέχρι να βγουν τα σπορόφυτα. Επιπλέον, επειδή η σπορά γινόταν σε εξωτερικό χώρο, τα σπορόφυτα το πολύ μέσα σε δύο μήνες έβγαιναν "τραβηχτά" από το χωράφι έμπαιναν σε ζεμπιλία ή σακούλες και διανεμόνταν στα δημοτικά διαμερίσματα για άμεση φύτευση (συνήθως αυθημερόν) στα παρτέρια. Εξαιτίας της παραπάνω αναγκαστικής διαδικασίας, όπου το σπορόφυτο δεν είχε την ευκαιρία να ολοκληρώσει τον κύκλο παραγωγής του, δηλαδή να μεταφυτευθεί μόλις βγάλει τα πρώτα φύλλα σε φυτοδοχείο και να μείνει εκεί για ένα περίπου μήνα έτσι ώστε να αναπτύξει σωστά το ριζικό του σύστημα, η φύτευση κάποιες φορές είχε αστοχίες. Επίσης φυτεύονταν ανθόφυτα στον ίδιο χώρο του φυτωρίου (στα παρτέρια του πάρκου), τα οποία χρησιμοποιούσαν αργότερα για σποροπαραγωγή. Τα συνηθέστερα είδη ανθοφύτων που παράγονταν από το 1952 μέχρι και το 1974 και στόλιζαν τα παρτέρια της πόλης ήταν:

Χειμερινοεαρινά Ανθόφυτα: Άλυσσο (*Alyssum maritimum*), Βιολέτα (*Mathiola incana*), Γαρύφαλλο ποιητών (*Dianthus barbatus*), Γοϊδέτια (*Godetia grandiflora*), Καλέντουλα (*Calendula officinalis*), Κινέζικο γαρύφαλλο (*Dianthus chinensis*), Πανσές (*Viola tricolor*), Σκυλάκι (*Antirrhinum majus*), Φλοξάκι (*Flox drummondii*).

Θερινοφθινοπωρινά Ανθόφυτα: Αγήρατο (*Ageratum houstonianum*), Ασράκι (*Aster*), Βίγκα (*Vinca rosea*), Γαϊλάρδια (*Gaillardia aristata*), Ζίννια (*Zinnia elegans*), Ηλιάνθος (*Helianthus annuus*), Κατηφές (*Tagetes erecta*), Μεταξάκι (*Portulaca grandiflora*), Πετούνια (*Petunia hybrida*), Σάλβια (*Salvia splendens*).

Πολυετή Ποώδη: Αλτερνάνθερα (*Alternanthera dentata*), Βίγκα πολυετής (*Vinca minor*), Γεράνι (*Pelargonium zonale*), Διμορφοθήκη (*Dimorphotheca aurantiana*) και Σινεράρια (*Senecio maritima*).

Στο φυτώριο επίσης καλλιεργούνταν και το Χρυσάνθεμο (*Chrysanthemum carinatum*). Τα χρυσάνθεμα φυτεύονταν αποκλειστικά σε παρτέρια εντός του φυτωρίου και τα δρεπτά άνθη τους τα μετέφεραν δύο φορές την εβδομάδα οι κηπουροί στα κεντρικά γραφεία του Δ.Α. και με αυτά διακοσμούσαν τα γραφεία του Δημάρχου και άλλων αξιωματούχων (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Από το 1974 μέχρι και το 1980 που μεταφέρθηκε το φυτώριο στου Γουδή αλλά και λίγο αργότερα, όταν τα δύο φυτώρια για μικρό διάστημα λειτουργούσαν παράλληλα, στην παραγωγή προστέθηκε η Γκαζάνια (*Gazania splendens*) που έκανε την εμφάνισή της για πρώτη φορά στα παρτέρια του Δ.Α. (Προσωπική μαρτυρία Παπαδήμα Δ.).

Παρτέρια ανθοφύτων βρίσκονταν σε κεντρικές πλατείες (Σύνταγμα, Ακαδημία, Πανεπιστήμιο, Βιβλιοθήκη κ.λ.π.) και σε περιφερειακές πλατείες, όπως η πλατεία Μεσολογγίου, Άλσος Παγκρατίου πλ. Ευαγγελισμού κ.λπ. όπου οι ανάγκες καλύπτονταν επαρκώς από τα ήδη υπάρχοντα.

Το θερμοκήπιο που μεταφέρθηκε στο φυτώριο Προμπονά από το πρώτο φυτώριο του Δ.Α., συνέχισε να χρησιμοποιείται και εδώ για τον ίδιο σκοπό την παραγωγή δηλ. φυτών εσωτερικού χώρου τα οποία χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά για τη διακόσμηση των γραφείων του Δ.Α.

Πέριξ του θερμοκηπίου αυτού, εντελώς απλές κατασκευές από ξύλινο σκελετό, καλυμμένες με φύλλα πολυεθυλενίου, κάλυπταν μία περιοχή διπλάσια από του θερμοκηπίου και σε αυτές εξελίσσονταν έριζα μοσχεύματα θάμνων τα οποία στην πορεία «σακουλιάζονταν» σε μαύρες πλαστικές σακούλες και τοποθετούνταν κυρίως κάτω από μεγάλα δένδρα για προστασία από τον ήλιο μέχρι να εγκλιματιστούν (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Τα "τζάκια", τα οποία χρησιμοποιούνταν κυρίως για μοσχεύματα δένδρων και θάμνων, σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνταν και για παραγωγή ανθόφυτων ευαίσθητων στο ψύχος όπως π.χ. η Σάλβια (*Salvia splendens*), η Γαιλάρδια (*Gaillardia aristata*), κ.λ.π. όταν χρειάζονταν μια πρώιμη παραγωγή.

Στα "τζάκια" αυτά επίσης αναπαράγονταν με μοσχεύματα Αλτερνάνθερα (*Alternanthera dentata*) κόκκινη και κίτρινη με τα οποία έφτιαχναν ανθικά περίτεχνα μωσαϊκά π.χ.

μαϊάνδρους, σαλίγκαρους κλπ, μπροστά στην Ακαδημία Αθηνών κάτω από τις Νερατζιές, στη Μητρόπολη Αθηνών, στην Πλατεία Συντάγματος γύρω από το σιντριβάνι, το οποίο τότε είχε σχεδόν διπλάσια διάμετρο από το σημερινό, στην Πλ. Κολωνακίου και σε άλλους κεντρικούς χώρους του Δ.Α. (Προσωπική μαρτυρία Παπαδήμα Δ.). Τα "τζάκια" ήταν βυθισμένα σε βάθος περίπου 1-1,5m για να προστατεύονται τα μοσχεύματα από το ψύχος, ήταν καλυμμένα με τζάμια για προστασία από το ψύχος και είχαν κλίση για να απορρέει το νερό της βροχής (Εικ.11).

Εικ. 11: Πάρκο Προμπονά (στο κάτω μέρος της φωτο διακρίνονται τα "τζάκια" όπου έμπαιναν τα μοσχεύματα (χωρίς την υάλινη κάλυψη), τα οποία ήταν επικλινή (Διαδ. 25).

Για την παραγωγή θάμνων και δένδρων από μοσχεύματα το υπόστρωμα που χρησιμοποιούσαν στα τζάκια αποτελείτο από φρέσκια κοπριά, από τα σφαγεία του Δ.Α., με την οποία γέμιζαν τα τζάκια για να κρατάει καλή θερμοκρασία και μετά έβαζαν υπόστρωμα χωνεμένο από ανακύκλωση σκουπιδιών, το οποίο πρώτα κοσκινιζόταν και μετά στρωνόταν στα "τζάκια".

Αυτή η διαδικασία γινόταν κυρίως για τα μοσχεύματα της Αλτερνάθηρας (*Alternanthera dentata*), τα οποία κόβονταν στο τέλος του καλοκαιριού με αρχές φθινοπώρου. Από τη διαλογή των σποροφύτων-ανθοφύτων του φυτωρίου Προμπονά μετά την κάλυψη των αναγκών του Δ.Α., πολλά δεύτερης και τρίτης διαλογής σπορόφυτα "όδευαν" σε σχολεία, εκκλησίες, στρατόπεδα, εξωραϊστικούς συλλόγους, νοσοκομεία, εμπλουτίζοντας τα με ανθόφυτα χαρίζοντας έτσι χρώμα σε όλη την Αθήνα (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Την εποχή εκείνη ένα ιδιαίτερο βιοτεχνικό προφίλ είχε αρχίσει να δημιουργείται στην συνοικία της Ριζούπολης, με σκοπό να καλύψει τις ανάγκες σε μικρές βιοτεχνίες ενδυμάτων

από τις οποίες είχε ήδη κορεστεί η γειτονική Νέα Ιωνία. Πέρα από τα μικρά και μεγάλα εριουργία που δημιουργήθηκαν ίσως η πιο φημισμένη, μη εργοστασιακή εγκατάσταση ήταν αυτή της δισκογραφικής εταιρείας Columbia. Το "εμβληματικό" κτίριό της επί της οδού Λεωφόρου Ιωνίας, έχει συνδεθεί με τις ηχογραφήσεις των ιστορικότερων και μεγαλύτερων σε κυκλοφορία ελληνικών δίσκων. Το πάρκο Προμπονά εκείνα τα χρόνια ήταν ίσως η φυσική απόληξη του οικοπέδου της Columbia και πολλοί γνωστοί τραγουδοποιοί ξεκουράζονταν στον ίσκιο των επιβλητικών δένδρων του.

Κοντά στο δημοτικό φυτώριο, στην περιοχή Προμπονά, εμφανίστηκαν σιγά-σιγά μικρά και μεγάλα καταστήματα που πουλούσαν σε χονδρική άνθη, συνυπάρχοντας σε ένα περίεργο συνδυασμό μαζί με τις διάφορες βιομηχανίες. Έτσι η πρώτη "ανθαγορά" έκανε την εμφάνισή της. Έμποροι έφεραν στην περιοχή τα άνθη, αρχικά από την Ελλάδα και στη συνέχεια απ' όλον τον κόσμο. Από τους εμπόρους στου Προμπονά τροφοδοτούνταν οι ανθοπώλες της πρωτεύουσας. Έτσι ο δρόμος της ανθαγοράς ονομάστηκε και επίσημα "Οδός Ανθέων". Το εμπόριο των ανθέων, με το πέρασμα των χρόνων οργανώθηκε καλύτερα και σήμερα αποτελεί μια μεγάλη ανθαγορά.

Οι τελευταίες παρεμβάσεις στο πάρκο Προμπονά, έγιναν το 1973, όταν αναμορφώθηκε η πλατεία και η παιδική χαρά, καθώς επίσης και στα μέσα της δεκαετίας του 1980 που δημιουργήθηκαν οι χώροι άθλησης με τα δυο μικρά γήπεδα καλαθοσφαίρισης.

Η τροποποίηση ωστόσο του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου στην ευρύτερη περιοχή με μετατροπή από "βιομηχανικό πάρκο" σε "βιομηχανικό πάρκο προς εξυγίανση" ήταν το έναυσμα για να ανοίξει ο δρόμος για αλλαγές. Αυτό σημαίνει ότι από το 2007 απαγορεύτηκαν στην συνοικία δίπλα στου Προμπονά οι εγκαταστάσεις όχλησης με αναγκαστική απομάκρυνση των ήδη υπαρχόντων. Η απόφαση του πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ έκανε σαφή μνεία στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του Προμπονά έτσι ώστε να δημιουργηθεί «λειτουργική συνάφεια με τις εγκαταστάσεις του γηπέδου του Απόλλωνα». Με θεσπισμένη παράλληλη μείωση του συντελεστή δόμησης με δυνατότητα αύξησής του μόνο αν δοθεί ως αντάλλαγμα έκταση που θα μετατραπεί σε χώρο πρασίνου. Η πρόταση ήθελε τότε την ενοποίηση του πάρκου Προμπονά με το εργοστάσιο της Columbia και την μετατροπή του σε ιστορικό μουσείο (Διαδ. 25).

Από τα 30 στρέμματα του αρχικού "Κήπου Προμπονά" το 1/3 χαρακτηρίστηκε σε κοινόχρηστο χώρο πρασίνου (για δημιουργία του σημερινού πάρκου), ενώ τα υπόλοιπα

εντάχθηκαν στο σχέδιο πόλεως για την αστική ανάπτυξη της περιοχής (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Η δημοτική αρχή έδειξε άμεσα το ενδιαφέρον της και με τάχιστες διαδικασίες πραγματοποίησε μελέτη για δημιουργία χώρου πρασίνου και αναψυχής στη περιοχή Προμπονά. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από κοινοτικούς πόρους (ΠΕΠ Αττικής). Οι εργασίες ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 2009 και ολοκληρώθηκαν σε κάτι λιγότερο από ένα χρόνο. Στο ανακαινισμένο πάρκο Προμπονά φυτεύτηκαν 5.160 δέντρα με τα παλαιά "τζάκια" του φυτωρίου να φιλοξενούν το καθένα διαφορετικά αρωματικά φυτά όπως: μέντα, ρίγανη, λεβάντα, θυμάρι, δενδρολίβανο και φασκόμηλο (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Οι λειτουργικές εγκαταστάσεις διαχωρίστηκαν και δημιουργήθηκαν βραχύκηποι και δυο σιντριβάνια. Φτιάχτηκε καινούρια παιδική χαρά επιπλέον αυτής που υπήρχε από το 1980 και δημιουργήθηκαν μικρά καθιστικά. Το πάρκο Προμπονά εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να αρδεύεται από το πηγάδι του αρχικού Κτήματος Προμπονά (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Αναμφίβολα το πάρκο Προμπονά, είναι και σήμερα ένας από του πιο σημαντικούς χώρους πρασίνου στα Πατήσια (Εικ. 12) και αποτελεί ιδανικό τόπο για άθληση ή για παιχνίδι από τα παιδιά της περιοχής.

Εικ. 12: Το πάρκο Προμπονά
(Διαδ. 25)

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί ότι πέρα από τη συμβολή του Δημοτικού φυτωρίου Προμπονά στην παραγωγή ανθοφύτων, πρέπει να του αποδοθεί και η μεγάλη συμβολή στην παραγωγή των περισσότερων δένδρων των δενδροστοιχιών στο Δ.Α. μέχρι και

το 1980, κυρίως για τα είδη Μουριά (*Morus alba*), Σοφόρα (*Sophora japonica*), Νερατζιά (*Citrus aurantium*), Μέλια (*Melia azedarach*) και Κουτσουπιά (*Cercis siliquastrum*), δεδομένου ότι μέχρι και τη δεκαετία του 1960, τα είδη αυτά κυριαρχούσαν στο τότε σύνολο εκ 15.000 δένδρων των δημοτικών δενδροστοιχιών στην πόλη. Το μεγαλύτερο δε μέρος της παραγωγής θάμνων μέχρι και το 1980, για τους κοινόχρηστους χώρους πρασίνου των Αθηνών είχε συντελεστεί στο Δημοτικό φυτώριο του πάρκου Προμπονά. (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα)

Το δημοτικό φυτώριο Προμπονά λειτούργησε και μετά τη μεταφορά του μεγαλύτερου μέρους του στο νέο φυτώριο στου Γουδή, μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980, αλλά και λίγο αργότερα αποσπασματικά μεταξύ 1996 έως και 2000, όπου κατά κύριο λόγο παράγονταν κυρίως ανθόφυτα και φυτά εσωτερικού χώρου (προς διακόσμηση των δημοτικών κτίριων) και δευτερευόντως κάποιοι θάμνοι και δέντρα, διότι οι κλιματικές συνθήκες του φυτωρίου Προμπονά ήταν καταλληλότερες έναντι του νέου φυτωρίου στου Γουδή κυρίως για την παραγωγή Νερατζιάς (*Citrus aurantium*) και Γιακαράντας (*Jacaranda mimosaeifolia*) (Προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ.).

Το φυτώριο Προμπονά σταμάτησε οριστικά τη λειτουργία του με τη δημιουργία του πάρκου, μιας και κρίθηκε ότι θα ήταν καλύτερα όλη η παραγωγή να συγκεντρωθεί στο κεντρικό πλέον φυτώριο της Δ.Π.Δ. Α. στου Γουδή. Η έκταση του φυτωρίου στου Γουδή πληρούσε τις προϋποθέσεις για την παραγωγή των φυτών που χρειαζόνταν ο Δήμος για την κάλυψη των χώρων πρασίνου στις επτά δημοτικές κοινότητες. Επιπλέον, με αυτό τον τρόπο, σταμάτησαν και οι διακινήσεις φυτών με οχήματα της Δ.Π.Δ.Α., από δύο διαφορετικά φυτώρια μία διαδικασία η οποία κρίθηκε χρονοβόρα και ασύμφορη (Προσωπική μαρτυρία Δρ. Κυριακάκη Δ.).

3.3. Το φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. στην περιοχή Γουδή (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Εικ. 13: Η τοποθεσία του Φυτωρίου επί της οδού Κανελοπούλου 5 (Κατεχάκη), στου Γουδή (φωτ. google map).

Το 1980 ξεκίνησαν οι εργασίες για την εγκατάσταση του φυτωρίου στου Γουδή και το 1982 έγινε η επίσημη έναρξη λειτουργίας του. Το νέο φυτώριο είναι εκτάσεως 90 στρεμμάτων. Τα στρέμματα αυτά είναι μέρος της εκτάσεως των 965 στρεμμάτων που παραχωρήθηκαν από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης και επί υπουργίας Ευάγγελου Αβέρωφ βάση του ν.732/1977, στο Δήμο Αθηναίων και στο Δήμο Ζωγράφου για δημιουργία πάρκου, κατόπιν ενεργειών του τότε Δημάρχου Ζωγράφου και μετέπειτα Δημάρχου Αθηναίων, Δημήτρη Μπέη (Μπέης, 2010) (Εικ. 13 και Εικ. 14).

Στις εγκαταστάσεις του φυτωρίου στεγάζονται: Το γραφείο του Δ/ντη της Δ.Π.Δ.Α. τρία από τα εννέα τμήματα της Δ/νσης, καθώς και πέντε γραφεία (Τμήμα φυτικής παραγωγής και κλάδευσης Υψηλών Δένδρων, Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Τμήμα Μελετών, Γραφείο Φυτικής Παραγωγής και Γραφείο Κλάδευσης Υψηλών Δένδρων, Γραφείο Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων, Γραφείο Τεχνικής Υποστήριξης και Γραφείο Κινήσεως).

Στις εγκαταστάσεις του φυτωρίου βρίσκονται και οι θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις ως κάτωθι:
Θερμοκήπιο εμβαδού 1.080 m².

Δύο εξωτερικά σπορεία συνολικής έκτασης 166 m².

Δύο Εξωτερικοί χώροι αποθήκευσης φυτών εμβαδού 885 m².

Επίσης στο χώρο του φυτωρίου υπάρχουν αποθήκες (tall), οι οποίες στεγάζουν υλικά της Δ.Π.Δ.Α. (ανταλλακτικά μηχανολογικού και υδραυλικού εξοπλισμού, σπόρους, λιπάσματα, φάρμακα, κ.λπ.), καθώς επίσης και χώροι επισκευής και φύλαξης μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται στους χώρους πρασίνου (φρέζες, χλοοκοπτικές μηχανές, τρακτέρ κ.λπ.). Ο υπόλοιπος ωφέλιμος χώρος (50 περίπου στρεμμάτων), χρησιμοποιείται για την παραγωγή δένδρων και θάμνων.

Το φυτώριο μέχρι και σήμερα καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής σε θάμνους, δένδρα και ανθόφυτα που χρειάζεται ο Δ.Α. για να καλύψει τις ανάγκες του στους χώρους πρασίνου των επτά Δ.Κ., συνδράμοντας παράλληλα στα μέτρα των δυνατοτήτων του με φυτικό υλικό σχολεία, νοσοκομεία, χώρους στρατοπέδων, και όποιον άλλο δημόσιο φορέα ζητήσει την συνδρομή του για την ενίσχυση του αστικού πρασίνου της πόλης (Προσωπική μαρτυρία Δρ. Κυριακάκη Δ.).

4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟ
ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΗΣ Δ.Π.Δ.Α. ΣΤΟΥ
ΓΟΥΔΗ

4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΗΣ Δ.Π.Δ.Α. ΣΤΟΥ ΓΟΥΔΗ (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 14: Η είσοδος του φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α. επί της οδού Κανελλοπούλου 5 του Γουδή (αρχείο Δ.Π.Δ.Α.).

Γενικά

Η συμβολή των ανθοφύτων στην βελτίωση της εικόνας ενός αστικού χώρου είναι πολύ μεγάλη. Τα ανθόφυτα είναι απαραίτητα και βασικό στοιχείο ενός πάρκου, μιας πλατείας, μιας νησίδας, ή ενός πεζόδρομου. «Ένας κήπος ή ένα πάρκο για να εκπληρώσουν την αποστολή τους, πρέπει να είναι ανθισμένα όλο τον χρόνο» (Κανταρτζής, 1991).

Τα ετήσια χειμερινοεαρινά (φυτά άνοιξης) και θερινοφθινοπωρινά ανθόφυτα (φυτά καλοκαιριού), με τη μεγάλη ποικιλία των διαστάσεών τους (ύψος και πλάτος), των χρωμάτων και αρωμάτων των ανθέων τους, το μεγάλο εύρος άνθησής τους, (καλύπτουν σχεδόν όλο τον χρόνο, στα νότια της χώρας εξαιτίας των ήπιων χειμώνων), και τη ντελικάτη και συνάμα επιβλητική ομορφιά τους, αποτελούν βασικό στοιχείο ανάδειξης του εκάστοτε χώρου που καλλιεργούνται. Καλλιεργούμενα μέσα στα πλαίσια του ξεκούραστου στην όραση πράσινου της χλωροφύλλης, μεμονωμένα σε παρτέρια ή φυτοδοχεία, δημιουργούν συναισθήματα πότε αρμονίας και γαλήνης και πότε εντυπωσιασμού και ευχάριστης έκπληξης, οδηγώντας τον άνθρωπο σε ψυχική και σωματική χαλάρωση. Από την άλλη τα πολυετή - ποώδη φυτά είναι πολύ αξιόλογα εγκλιματίζονται καλά σε μια περιοχή και αποτελούν απαραίτητο συμπλήρωμα των ετήσιων φυτών της άνοιξης και του καλοκαιριού (Κανταρτζής, 1991).

Η Δ.Π.Δ.Α παράγοντας και καλλιεργώντας τόσο ετήσια όσο και πολυετή ανθόφυτα στο θερμοκήπιό της, επιτυγχάνει να στολίζει με χρώμα τους χώρους πρασίνου του Δ.Α. καθ' όλη

την διάρκεια του χρόνου, αλλάζοντας την γκρίζα χρωματικά καθημερινότητα των κατοίκων της, βελτιώνοντας σημαντικά της εικόνας της πόλης των Αθηνών.

4.1. Ανθόφυτα και πλεονεκτήματα αυτών

4.1.1. Ετήσια φυτά και κατάταξη αυτών

Τα ετήσια φυτά αναπτύσσουν όλη την βλαστική τους δραστηριότητα σε χρονικό διάστημα λιγότερο από ένα χρόνο. Βλαστάνουν, αναπτύσσονται, ανθίζουν, σποροποιούν άφθονα για να διαιωνίσουν το είδος τους και κατόπιν ξηραίνονται, συμπληρώνοντας τον βιολογικό τους κύκλο στην διάρκεια μιας βλαστικής περιόδου.

Τα ετήσια φυτά ανάλογα με την αντοχή τους στο ψύχος, και κυρίως στους πρώτους παγετούς του χειμώνα ή του φθινόπωρου και τους τελευταίους της άνοιξης κατατάσσονται σε ανθεκτικά και ευπαθή (Κανταρτζής, 1991).

4.1.1.1. Ετήσια φυτά άνοιξης (χειμερινοεαρινά ανθόφυτα)

Τα ανθεκτικά στο ψύχος ποώδη φυτά ονομάζονται ετήσια άνοιξης, διότι ανθίζουν από Φεβρουάριο έως και Μάιο. Σπέρνονται το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου ή αρχές Σεπτεμβρίου και μεταφυτεύονται συνήθως Οκτώβριο με Νοέμβριο. Μερικά από αυτά όμως όπως: η καλέντουλα (*Calendula officinalis*), ο πανσές(*Viola tricolor*) και ο άλυσσος (*Alyssum maritimum*), μπορούν να ανθίσουν από Νοέμβριο ή Δεκέμβριο.

Τα ετήσια φυτά άνοιξης που παράγονται σήμερα στο φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. και χρησιμοποιούνται στους χώρους πρασίνου του Δ.Α. είναι: ο Άλυσσος (*Alyssum maritimum*), η Βιολέτα (*Mathiola incana*), το Γαρύφαλλο των ποιητών (*Dianthus barbatus*), η Καλέντουλα (*Calendula officinalis*), η Κράμβη (*Brassica oleracea*), ο Πανσές (*Viola tricolor*) και το Σκυλάκι (*Antirrhinum majus*).

4.1.1.2. Ετήσια φυτά θέρους (θερινοφθινοπωρινά ανθόφυτα)

Τα ευπαθή στο ψύχος ποώδη φυτά ονομάζονται ετήσια θέρους, διότι η ανθοφορία τους ξεκινά από τον Ιούνιο και μπορεί να φτάσει μέχρι και το τέλος Δεκεμβρίου. Σπέρνονται

συνήθως μεταξύ πρώτου και δεύτερου δεκαπενθήμερου του Μαρτίου (ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες) και μεταφυτεύονται από αρχές Μαΐου έως αρχές Ιουνίου. Απαιτούν υψηλές σχετικά θερμοκρασίες για να βλαστήσουν οι σπόροι και ακόμα υψηλότερες για να μας δώσουν πλούσια και εντυπωσιακή ανθοφορία.

Τα ετήσια φυτά θέρους που παράγονται σήμερα στο φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α., και χρησιμοποιούνται περισσότερο στους χώρους πρασίνου του Δ.Α. είναι: η Βεγόνια (*Begonia semperflorens*), η Βίγκα (*Vinca rosea*), ο Κατηφές (*Tagetes erecta*), η Κορέοψη η μεγανθής (*Coreopsis grandiflora*), η Πετούνια (*Petunia hybrida*), η Πορτουλάκα η μεγανθής (*Portulaca grandiflora*), η Σάλβια (*Salvia splendens*), η Σελόζια η λοφωτή ή το λειρί του κόκορα (*Celosia cristata*), η Σελόζια καράκας (*Celosia caracas*) και η Σελόζια η φτερωτή ή ουρά της αλεπούς (*Celosia plumosa*).

4.1.1.3. Πλεονεκτήματα Ετήσιων Φυτών

1. Χαμηλό κόστος φυτού
2. Εύκολη καλλιέργεια, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις εκτός των συχνών αρδεύσεων κατά την διάρκεια του καλοκαιριού.
3. Δεν εξαντλούν πολύ το έδαφος σε θρεπτικά συστατικά.
4. Άφθονη ανθοφορία, που σε ορισμένα από αυτά, το φύλλωμα καλύπτεται από τα άνθη, προσφέροντας μια υπέροχη εικόνα στον παρατηρητή.
5. Μεγάλο εύρος ανθοφορίας σε σύγκριση με τα περισσότερα πολυετή ανθόφυτα, καλλωπιστικούς θάμνους και δένδρα.
6. Δεν προσβάλλονται πολύ από εχθρούς και ασθένειες, λόγω του σύντομου βιολογικού τους κύκλου.
7. Ορισμένα από αυτά αναπαράγονται μόνο τους από τον σπόρο που πέφτει στο έδαφος (Κανταρτζής, 1991).

4.1.2. Πολυετή-Ποώδη φυτά

Τα πολυετή - ποώδη ανθόφυτα είναι φυτά που ζουν περισσότερο από δύο έτη, εγκλιματίζονται εύκολα, απαιτούν λίγες καλλιεργητικές φροντίδες, λιγότερες αρδεύσεις και σκαλίσματα σε σχέση με τα ετήσια επειδή αναπτύσσουν πλούσιο ριζικό σύστημα και έχουν

σκληραγωγηθεί στο μικροκλίμα της θέσης που καλλιεργούνται. Τα πολυετή-ποώδη - φυτά είναι πολύ αξιόλογα και αποτελούν απαραίτητο συμπλήρωμα των ετήσιων φυτών της άνοιξης και του θέρους και βρίσκουν πολλές εφαρμογές στην Αρχιτεκτονική του Τοπίου (Κανταρτζής, 1992).

Τα πολυετή-ποώδη φυτά που παράγονται σήμερα στο φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α. και χρησιμοποιούνται στους χώρους πρασίνου του Δ.Α. είναι τα εξής: η Βίγκα πολυετή (*Vinca minor*), η Διμορφοθήκη (*Dimorphotheca aurantiana*), το Γεράνι (*Pelargonium zonale*), η Γκαζάνια (*Gazania splendens*), η Λεβάντα (*Levandula vera*), η Μαργαρίτα (*Argyranthemum frutescens*) και η Σινεράρια (*Senecio maritima*).

Επίσης η Δ.Π.Δ.Α. παράγει και καλλιεργεί το γεώφυτο Κάννα η ινδική (*Canna indica*),

4.1.2.1. Πλεονεκτήματα Πολυετών - Ποωδών φυτών

1. Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα των πολυετών-ποωδών φυτών σε σχέση με τα ετήσια φυτά είναι ότι παραμένουν στο έδαφος για αρκετά χρόνια και επομένως απασχολούν λιγότερο τον επαγγελματία ή ερασιτέχνη κηπουρό.
2. Ένα δεύτερο και πολύ βασικό πλεονέκτημα είναι η αντοχή τους στους δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες.
3. Αποτελούν βασικό φυτικό υλικό ενός κήπου, πάρκου ή πλατείας εξασφαλίζοντας συνεχή και άφθονη ανθοφορία. Συνυπάρχοντας δε με άλλα ετήσια ή πολυετή φυτά μπορούν να σχηματίσουν εντυπωσιακά ανθικά αμφιθέατρα.
4. Απαιτούν ελάχιστες καλλιεργητικές φροντίδες, δηλ. λίγες αρδεύσεις και σκαλίσματα, επειδή έχουν αναπτύξει πλούσιο ριζικό σύστημα και έχουν σκληραγωγηθεί στο μικροκλίμα της θέσης που καλλιεργούνται.
5. Υπάρχει μεγάλος αριθμός ειδών και ποικιλιών κατάλληλα για διάφορες συνθήκες, ήτη ξηρά ή υγρά εδάφη, γόνιμα ή φτωχά, ηλιαζόμενες ή σκιερές θέσεις, υψηλές ή χαμηλές θερμοκρασίες, καθώς και επιβαρυμένες σε ρύπους αστικές περιοχές.
6. Αρκετά από αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε βραχόκηπους, να καλύψουν εδάφη με μεγάλες κλίσεις, και βεβαίως να σχηματίσουν ανθικά αμφιθέατρα με άλλα ετήσια ή πολυετή φυτά (Κανταρτζής, 1992).

4.2. Θερμοκήπιο Δ.Π.Δ.Α.

Εικ. 15: Είσοδος θερμοκηπιακού χώρου της Δ.Π.Δ.Α. (προσωπικό αρχείο).

Το θερμοκήπιο της Δ.Π.Δ.Α. όπως προείπαμε, βρίσκεται στις εγκαταστάσεις του φυτωρίου του Γουδή (Εικ. 15). Σύμφωνα με τα αρχεία της Δ.Π.Δ.Α., οι εργασίες για την εγκατάσταση του θερμοκηπίου στο φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α., ξεκίνησαν το 1983 και παραδόθηκε για χρήση το 1984. Το θερμοκήπιο ήταν δωρεά της Αγροτικής Τραπέζης υπό Δ/ση κ. Ανωμερίτη, ο οποίος ανέθεσε στην εταιρεία ΣΠΕΚΑ, θυγατρική της αγροτικής τραπέζης, να το κατασκευάσει. Οι προδιαγραφές του θερμοκηπίου βασίστηκαν σε ανάλογες εγκαταστάσεις και τέθηκαν σε εφαρμογή μετά από σπουδή και μελέτη, από τον τότε Δ/ντη της υπηρεσίας κ. Δ. Παπαδήμα μετά από ταξίδι του στη Νίκαια της Γαλλίας (προσωπική μαρτυρία Δ. Παπαδήμα).

Ο θερμοκηπιακός χώρος μαζί με το σπορείο του έχει έκταση 1.080 m², μεταλλικό σκελετό και η κάλυψή του είναι από πολυβινύλιο. Ο χώρος των σπορειών έχει έκταση 330 m² (10x33) (Εικ. 16). Στο θάλαμο παραγωγής μοσχευμάτων και ανθοφύτων δημιουργήθηκαν κλίνες υδρονέφωσης (Προσωπική μαρτυρία Παπαδήμα Δ.). Η υγρασία μέσα στο χώρο των σπορειών, όπου γίνεται και η παραγωγή των ανθοφύτων διατηρείται με ειδικούς υγραντήρες και η άρδευση επιτυγχάνεται με το σύστημα της τεχνητής διαβροχής (υδρονέφωση) (Εικ. 17).

Εικ. 16: Ο χώρος των σπορειών του θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α., όπου γίνεται η παραγωγή των ανθοφύτων (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 17: Άρδευση των σπορειών του θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α, με χρήση τεχνητής διαβροχής (υδρονέφωση) (προσωπικό αρχείο).

Σύμφωνα με τα αρχεία της Δ.Π.Δ.Α., το θερμοκήπιο αρχικά χρησιμοποιείτο κυρίως για την παραγωγή θάμνων και δένδρων από μοσχεύματα, διότι ανθόφυτα εξακολουθούσε να παράγει το φυτώριο του Προμπονά. Η συστηματική παραγωγή των ανθοφύτων σταμάτησε ουσιαστικά από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 έως και τον Μάρτιο του 2012, λόγω του μεγάλου φόρτου παραγωγής θάμνων και δένδρων, εξαιτίας της δημιουργίας νέων χώρων πρασίνου και την επιπλέον ενδυνάμωση με φυτικό υλικό αλσών και λόφων. Οι ανάγκες στους χώρους πρασίνου της πόλης σε ανθόφυτο το διάστημα αυτό καλύπτονταν εξ'ολοκλήρου με προμήθειες φυτικού υλικού μέσω διαγωνισμών. Όμως πέρα από τη δύσκολη καθημερινότητα της διαχείρισης του αστικού πρασίνου, η Δ.Π.Δ.Α. είχε και έχει πάντα στις προτεραιότητές τον στολισμό της πόλης με ανθόφυτα είτε αγοραστά, είτε παραγωγής της, ως μέσον βελτίωσης της εικόνας της πόλης και της ψυχικής διάθεσης των κατοίκων της. Έτσι από τον Μάρτιο του 2012 ξεκίνησε εκ νέου στο θερμοκήπιο και στα εξωτερικά σπορεία του φυτωρίου, η παραγωγή ανθοφύτων, η οποία συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, όπου παράγοντα ανθόφυτα (ετήσια και πολυετή-ποώδη), τα οποία καλύπτουν μεγάλο μέρος των αναγκών των 7 δημοτικών κοινοτήτων (Αρχεία Γραφ. Φυτικής Παραγωγής της Δ.Π.Δ.Α.).

4.2.1. Πολλαπλασιασμός Ετήσιων και Πολυετών Ποωδών Ανθοφύτων

Γενικά

Σύμφωνα με τα αρχεία της Δ.Π.Δ.Α., τα ετήσια ανθόφυτα που παράγονται στο φυτώριο πολλαπλασιάζονται όλα με σπόρο, ενώ τα πολυετή-ποώδη, πολλαπλασιάζονται τόσο με σπόρο όσο και με μοσχεύματα. Οι σπόροι αγοράζονται μέσω δημοτικών διαγωνισμών πληρώνοντας τις κατάλληλες προδιαγραφές, ενώ παράλληλα γίνεται και ίδια παραγωγή σπόρων, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σπόροι που θα ληφθούν δεν θα δώσουν ίδια άνθη λόγω υβριδισμού.

4.2.1.1. Συγκομιδή σπόρων

Σύμφωνα με το Γραφείο Φυτικής Παραγωγής της Δ.Π.Δ.Α., εκτός από την προμήθεια σπόρων μέσω διαγωνισμών, στο θερμοκήπιο γίνεται και ίδια παραγωγή σπόρων ακολουθώντας τους παρακάτω κανόνες για την κατά το δυνατόν παραγωγή αξιόλογων σπόρων. Έτσι από το ειδικευμένο προσωπικό του Γ.Φ.Π. κατά τη συγκομιδή των σπόρων γίνεται προσπάθεια ώστε:

- ✓ Τα φυτά που επιλέγονται για σποροπαραγωγή να είναι υγιή και απαλλαγμένα από κάθε ασθένεια ή εντομολογική προσβολή.
- ✓ Η συλλογή των σπόρων να γίνεται από τα πρώτα άνθη του φυτού που είναι μεγάλα, εύρωστα, και ωριμάζουν έγκαιρα.
- ✓ Δεν συλλέγονται σπόροι, όταν υπάρχει υψηλή ατμοσφαιρική υγρασία ή βροχή.
- ✓ Όταν υπάρχει επιθυμία να διατηρηθεί το χρώμα της ποικιλίας τότε δίνεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε οι σπόροι να προέρχονται από φυτά με το ίδιο χρώμα που βρίσκονται κοντά μεταξύ τους, διότι διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος ο σπόρος ως προϊόν διασταύρωσης να δώσει φυτά με άλλο χρώμα.

Μετά από τη συγκομιδή

- ✓ Οι σπόροι εκτίθενται στον ήλιο για να στεγνώσουν και κατόπιν
- ✓ Καθαρίζονται από ξένες ύλες και τοποθετούνται σε πάνινους σάκους, οι οποίοι αποθηκεύονται σε ξηρό και καλά αεριζόμενο περιβάλλον.

4.2.2. Τρόποι Σποράς Ετήσιων και Πολυετών - Πωδών ανθοφύτων

Τα χειμερινοεαρινά ανθόφυτα, σπέρνονται συνήθως τέλη Αυγούστου ή αρχές Σεπτεμβρίου ώστε τα σπορόφυτα να αποφύγουν τον κίνδυνο έκθεσης σε υπερβολική ζέστη και να προλάβουν να αναπτυχθούν πριν το χειμώνα.

Τα θερινοφθινοπωρινά ανθόφυτα, σπέρνονται στις αρχές Απριλίου και ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν (επειδή η τοποθεσία του φυτωρίου είναι τέτοια, όπου πλήττεται από παγετό κατά τους χειμερινούς μήνες), προτιμάται η σπορά τους να γίνεται στα μέσα του 1ου δεκαπενθήμερου του Απριλίου.

Τα πολυετή-πωδή συνήθως σπέρνονται τέλος Μαρτίου με αρχές Απριλίου, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν, για να αποφεύγεται ο κίνδυνος των όψιμων παγετών.

Η σπορά γίνεται με διάφορους τρόπους :

- ✓ Στο θερμοκήπιο στα κατάλληλα διαμορφωμένα για αυτό το λόγο σπορεία
- ✓ Σε φυτοδοχεία
- ✓ Στα ψυχρά σπορεία

4.2.2.1. Σπορά στο θερμοκήπιο

Γίνεται προετοιμασία των σπορειών τοποθετώντας το κατάλληλο μίγμα εδάφους για τη σπορά ακολουθώντας την παρακάτω διαδικασία:

Για καλή αποστράγγιση, τοποθετείται στο σπορείο (κλίση), περλίτης σε πάχος 1-2 cm. Το υπόλοιπο γεμίζεται, με ελαφρύ έδαφος μέχρι 1-2 cm. κάτω από τα χείλη του σπορείου, για να αποστραγγίζεται καλά και να διατηρεί την υγρασία του. Ένα τέτοιο έδαφος είναι μίγμα από:

- ✓ 1 μέρος οργανικής τύρφης (ph 5,5-6,5), εμπλουτισμένη με τα απαραίτητα στοιχεία και ιχνοστοιχεία (N 400 mg/lit, P205 260 mg /lit, K20 300 mg/lit, MgO mg/lit,)
- ✓ 1 μέρος κηποχώματος (το οποίο περιέχει φυλλόχωμα ή κουμαρόχωμα ή σχινόχωμα σε ποσοστό άνω του 70% και έχει ph 7-7,5)

που έχει κοσκινιστεί και έχει απολυμανθεί, για πρόληψη από την τήξη των σπορειών, με ένα διασυστηματικό σκεύασμα.

Στην συνέχεια, πιέζεται το μίγμα με μια μικρή σανίδα.

Ο σπόρος ρίχνεται με το χέρι στον αντίστοιχα διαμορφωμένο χώρο, αφού πρώτα έχει ανακατευθεί με διπλάσια έως τριπλάσια ποσότητα λεπτής άμμου (Εικ. 18).

Εικ. 18: Σπορά ανθοφύτων, στο ειδικά διαμορφωμένο σπορείο του θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. (προσωπικό αρχείο).

Το σπορείο ανάλογα με τα είδη που θα σπαρούν χωρίζεται σε αντίστοιχα τμήματα με λεπτά ξύλινα χωρίσματα (Εικ. 19).

Εικ. 19: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Διαχωρισμός σπορείου σε τμήματα ανάλογα με το είδος των ανθοφύτων (προσωπικό αρχείο).

Αφού σπαρούν οι σπόροι, σκεπάζονται με ένα στρώμα κοσκινισμένου χώματος πάχους λίγων χιλιοστών, συνήθως τριπλάσιο της διαμέτρου των σπόρων. Κατόπιν πιέζεται και πάλι το έδαφος με μία σανίδα για να μπορέσουν οι σπόροι να έρθουν σε επαφή με αυτό.

Ακολουθεί προσεκτική άρδευση κατά την πρώτη φορά με ποτιστήρι και μετά με το σύστημα τεχνητής βροχής (υδρονέφωση), που διαθέτει το θερμοκήπιο, για να μην παρασύρονται οι σπόροι. Οι περισσότεροι σπόροι για να βλαστήσουν προτιμούν σκοτεινό περιβάλλον.

Μετά την πρώτη άρδευση σκεπάζεται η επιφάνεια με μαύρο γεωύφασμα ή μεταλλικά τελάρα για συσκότιση. Τα μεταλλικά τελάρα χρησιμοποιούνται επίσης και ως μέσον προστασίας από τυχόν "νυχτερινούς επισκέπτες"(ποντίκια, κουνάβια) (Εικ. 20).

Εικ. 20: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Σκέπασμα του σπορείου με μεταλλικά τελάρα και άρδευση με το σύστημα της τεχνητής διαβροχής (υδρονέφωση) (προσωπικό αρχείο).

Οι αρδεύσεις εφαρμόζονται καθημερινά για τις πρώτες πέντε ημέρες, τρεις φορές την ημέρα από 2' την κάθε φορά με το σύστημα της τεχνητής βροχής, για να διατηρείται όλο το εικοσιτετράωρο υγρή η επιφάνεια του υποστρώματος.

Αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση για το φύτευμα των σπόρων που ανάλογα με το είδος και τη θερμοκρασία πραγματοποιείται σε χρονικό διάστημα μίας έως και δύο εβδομάδων. Μετά τις πέντε πρώτες ημέρες, η άρδευση εφαρμόζεται με τον παραπάνω τρόπο μειούμενο όμως σε δύο φορές ανά ημέρα. Η υγρασία του μείγματος συντηρείται με κανονικές αρδεύσεις, μέχρι να βλαστήσουν οι σπόροι.

Εάν οι σπόροι βλαστάνουν γρήγορα, συνήθως δεν εφαρμόζεται άλλο πρόγραμμα αρδεύσεων εκτός από το αρχικό, μέχρις ότου εμφανιστούν τα σπορόφυτα. Η σχετική υγρασία μέσα στο θερμοκήπιο διατηρείται υψηλή με ειδικούς υγραντήρες. Με το πέρασμα 5-6 ημερών από την σπορά απομακρύνονται τα τελάρα ή το γεωύφασμα για να ελεγχθεί η βλαστικότητα των σπόρων. Όταν οι σπόροι αρχίσουν να βλαστάνουν αφαιρούνται τελείως τα καλύμματα (Εικ. 21).

Ο έλεγχος στο σπορείο κατά την διάρκεια της παραγωγής είναι συνεχής και καθημερινός για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος (Εικ. 22)

Εικ. 21: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Αφαίρεση μεταλλικών καλυμμάτων με την εμφάνιση των σποροφύτων (προσωπικό αρχείο).

Εικ.22: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Ο έλεγχος στο σπορείο κατά την διάρκεια της παραγωγής είναι συνεχής και καθημερινός (προσωπικό αρχείο).

Όταν τα σπορόφυτα αποκτήσουν τα πρώτα φύλλα (Εικ.23), εφαρμόζονται αρδεύσεις ανά δύο ημέρες, σε δύο επαναλήψεις των 2' λεπτών (πρωί και μεσημέρι) την ημέρα της άρδευσης.

Εικ.23: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Σπορόφυτα Διμορφοθήκης (*Dimorphotheca aurantiana*), αρχίζουν να αποκτούν τα πρώτα φύλλα (προσωπικό αρχείο).

Όταν τα φυτά αποκτήσουν 4-6 πραγματικά φύλλα (Εικ.24), τότε μεταφυτεύονται προσεκτικά σε μικρά φυτοδοχεία διαμέτρου 10 cm. ή σε παλέτες πολλαπλών θέσεων, με μίγμα κηποχώματος και τύρφης.

Εικ. 24: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Σπορόφυτο Σελόζιας της λοφωτής (*Celosia cristata*) έτοιμο για μεταφύτευση (προσωπικό αρχείο).

Η διαδικασία μεταφύτευσης ακολουθεί τους παρακάτω κανόνες:

- ✓ Οι εργαζόμενοι του Γ.Φ.Π., με μεγάλη προσοχή και χρησιμοποιώντας ένα μικρό κουτάλι, ώστε να εισχωρεί ευκολότερα στο έδαφος και να διαχωρίζει τα σπορόφυτα χωρίς να προξενεί ζημιές στο ευαίσθητο ριζικό τους σύστημα, βγάζουν τα σπορόφυτα ένα-ένα, μαζί με το περιβάλλον υπόστρωμα (Εικ. 25, 26, 27 και 28)

Εικ. 25: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α. Διαδικασία μεταφύτευσης σπορόφυτου Καλέντουλας (*Calendula officinalis*) από εργαζόμενους του Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α. (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 26: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α.. Διαδικασία μεταφύτευσης σπορόφυτου Καλέντουλας (*Calendula officinalis*) από εργαζόμενους του Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α. (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 27: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α.. Οι εργαζόμενοι απομακρύνουν με μεγάλη προσοχή από το σπορείο ένα-ένα τα σπορόφυτα (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 28: Σπορείο θερμοκηπίου της Δ.Π.Δ.Α.. Τα σπορόφυτα απομακρύνονται μαζί με το περιβάλλον υπόστρωμα (προσωπικό αρχείο).

Τα φυτοδοχεία ή οι παλέτες πολλαπλών θέσεων που θα φυτευθούν τα σπορόφυτα γεμίζονται με μίγμα εδάφους πλουσιότερου εκείνου στο οποίο αναπτύχθηκαν (Εικ. 29) και το οποίο αποτελείται από:

- ✓ 1 μέρος οργανικής τύρφης (pH 5,5-6,5), εμπλουτισμένη με τα απαραίτητα στοιχεία και ιχνοστοιχεία (N 400 mg/lit, P205 260 mg /lit, K20 300 mg/lit, MgO mg/lit,)
- ✓ 2 μέρη κηπόχωμα (το οποίο περιέχει φυλλόχωμα ή κουμαρόχωμα ή σχινόχωμα σε ποσοστό άνω του 70% και pH 7-7,5)

Εικ. 29: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Γέμισμα παλετών πολλαπλών θέσεων με μίγμα εδάφους (προσωπικό αρχείο).

- ✓ Στη συνέχεια απομακρύνεται απαλά από το σπορόφυτο το περιβάλλον υπόστρωμα, με τα δάκτυλα ή με ένα αιχμηρό λεπτό ξύλο ακόμα και με ένα μολύβι (Εικ. 30).
- ✓ Κατόπιν, ανοίγεται μία οπή στο κέντρο, με την άκρη λεπτού ξύλου ή μολυβιού ή ακόμα και του δάκτυλου, του γεμάτου από κηπόχωμα φυτοδοχείου και με τα δάκτυλα πατιούνται ελαφρά οι ρίζες του σπορόφυτου που φυτεύεται, ώστε να έρθουν πλέον σε επαφή με το νέο υπόστρωμα (Εικ. 31 και Εικ.32).

Εικ. 30: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Απομάκρυνση υποστρώματος από τα έτοιμα προς φύτευση σπορόφυτα (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 31: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Άνοιγμα οπής στο κέντρο του φυτοδοχείου για τη φύτευση του σπορόφυτου (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 32: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α. Με τα δάκτυλα πατιούνται ελαφρά οι ρίζες του σπορόφυτου που φυτεύεται, για να έρθει σε επαφή με το νέο υπόστρωμα (προσωπικό αρχείο).

- ✓ Ακολουθεί ελαφριά άρδευση και τα φυτοδοχεία μεταφέρονται για 3-4 ημέρες σε σκιερή θέση, κατόπιν σε ημισκιερή και βαθμιαία σε ηλιαζόμενη (Εικ. 33, 34, 35).

- ✓ Μετά την πάροδο πέντε ημερών από την μεταφύτευσή τους εφαρμόζεται ελαφριά λίπανση η οποία επαναλαμβάνεται ανά 15ημερο μέχρι τα σπορόφυτα να είναι έτοιμα για την εγκατάστασή τους στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.

Εικ. 33: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Φυτοδοχεία με σπορόφυτα καλέντουλας (*Calendula officinalis*), που μόλις έχουν μεταφτευθεί, τοποθετημένα σε σκιαζόμενο και προφυλαγμένο χώρο (από πτηνά και ποντίκια τα οποία βρίσκονται στο χώρο του φυτωρίου και δείχνουν ιδιαίτερη διατροφική προτίμηση στα σπορόφυτα), εντός του θερμοκηπίου (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 34: Συνεργείο εργαζομένων του Γ. Φ. Π. της Δ.Π.Δ.Α στο θερμοκηπιακό χώρο (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 35: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Σπορόφυτα καλέντουλας (*Calendula officinalis*), σε διάφορα στάδια ανάπτυξης τοποθετημένα σε ημισκιαζόμενο και προφυλαγμένο χώρο εντός του θερμοκηπίου (προσωπικό αρχείο).

Εικ.36: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Σπορόφυτα γερανιού (*Pelargonium zonale*), σε διαδικασία ανάπτυξης σε σκιαζόμενο χώρο εντός του θερμοκηπίου (προσωπικό αρχείο).

Τα σπορόφυτα παραμένουν για περίπου 5 εβδομάδες στα φυτοδοχεία, όπου αναπτύσσουν πλούσιο ριζικό σύστημα και πυκνή βλάστηση και είναι πλέον έτοιμα να μεταφυτευτούν στους χώρους πρασίνου των 7 Δ.Κ. του Δ.Α. (Εικ. 37, 38, 39, 40).

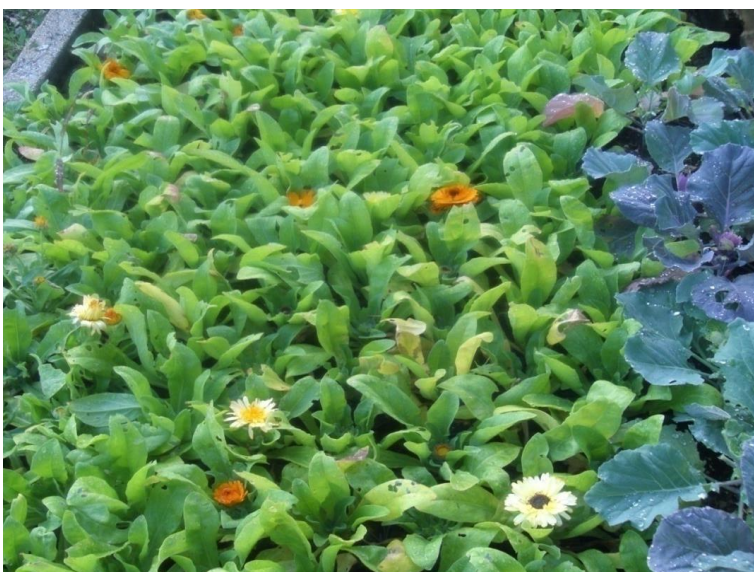
Εικ. 37: Σπορόφυτα γαρύφαλλου των ποιητών (*Dianthus barbatus*), σε εξωτερικό χώρο του φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α., έτοιμα για μεταφύτευση στους χώρους πρασίνου των επτά Δημοτικών Κοινοτήτων (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 38: Σπορόφυτα πανσέ (*Viola tricolor*) σε εξωτερικό χώρο του φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α., έτοιμα για μεταφύτευση στους χώρους πρασίνου των επτά Δημοτικών Κοινοτήτων (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 39: Σπορόφυτα κράμβης (*Brassica oleracea*), τοποθετημένα σε εξωτερικό χώρο του φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α., έτοιμα για μεταφύτευση στους χώρους πρασίνου των επτά Δημοτικών Κοινοτήτων (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 40: Σπορόφυτα καλέντουλας (*Calendula officinalis*) και κράμβης (*Brassica oleracea*), τοποθετημένα σε εξωτερικό χώρο του φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α., έτοιμα για μεταφύτευση στους χώρους πρασίνου των επτά Δημοτικών Κοινοτήτων (προσωπικό αρχείο).

4.2.2.2. Σπορά σε Φυτοδοχεία

Η σπορά σε φυτοδοχεία επιλέγεται από το Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., διότι παρουσιάζει πλεονεκτήματα, στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται για σπορά κυρίως σπόροι λεπτοί, ακριβοί ή που κάνουν πολύ καιρό να βλαστήσουν, διότι ελέγχονται καλύτερα και δεν χάνονται εύκολα. Αναλυτικότερα τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει η συγκεκριμένη σπορά είναι:

- ✓ Ελέγχονται αποτελεσματικά οι μυκητολογικές και εντομολογικές προσβολές
- ✓ Η παρασκευή οποιουδήποτε μίγματος εδάφους απαιτείται είναι εύκολη εξαιτίας της μικρής ποσότητας.
- ✓ Μετατοπίζονται εύκολα σε ηλιαζόμενα ή σκιερά μέρη για να δεχθούν την ανάλογη ποσότητα ήλιου ή σκιάς που απαιτούν τα φυτά

Η διαδικασία σποράς που ακολουθείται, είναι η ίδια με αυτή της σποράς στο σπορείο (Εικ. 41, 42 και 43).

Εικ. 41: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Διασπορά σπόρων σε φυτοδοχείο) (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 42: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Ελαφριά πίεση του εδάφους με το χέρι για να μπορέσουν οι σπόροι να έρθουν σε επαφή με αυτό (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 43: Θερμοκηπιακός χώρος της Δ.Π.Δ.Α.. Άρδευση με ποτιστήρι μετά την σπορά (προσωπικό αρχείο).

Τα φυτοδοχεία τοποθετούνται στο θερμοκήπιο ή σε άλλους σκεπαστούς χώρους ώστε να βρεθούν οι σπόροι σε κατάλληλη θερμοκρασία βλάστησης και αργότερα να προστατευτούν τα σπορόφυτα από ακατάλληλες θερμοκρασίες. Τα φυτοδοχεία έχουν όλα τρύπες στην βάση τους για την αποστράγγιση του νερού. Οι διαστάσεις του φυτοδοχείου εξαρτώνται από τον αριθμό των σπόρων που πρόκειται να σπαρθούν. Οι τρύπες στα φυτοδοχεία σκεπάζονται από κυρτά κομμάτια από σπασμένες γλάστρες και τοποθετείται περλίτης σε πάχος 1-2 cm, για διευκόλυνση της αποστράγγισης.

4.2.2.3. Σπορά σε Ψυχρό Σπορείο

Τα ψυχρά σπορεία που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ανθοφύτων από το Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., είναι ξύλινα πλαίσια, τα οποία τοποθετούνται στο χώμα σε νότιες και υπήνεμες θέσεις, ώστε ο ήλιος να τα θερμαίνει και να τα φωτίζει από την ανατολή μέχρι και την δύση. Τα ψυχρά σπορεία γεμίζονται με μίγμα εδάφους αποτελούμενο από 1 μέρος τύρφη και 1 μέρος κηποχώματος. Οι διαστάσεις τους, όσον αφορά το πλάτος και το μήκος, διαφέρουν ανάλογα με το είδος της ανθοκαλλιέργειας. Σε ότι αφορά το βάθος είναι περίπου 20-25cm. Τα πλαίσια μετά τη σπορά καλύπτονται με μαλακό πλαστικό έτσι ώστε να επιτρέπεται η εύκολη μετακίνηση του αέρα σε αυτά.

Η διαδικασία σποράς που ακολουθείται, είναι η ίδια με αυτή της σποράς στα φυτοδοχεία. Ο συγκεκριμένος τρόπος εφαρμόζεται από το Γ.Φ.Π. την άνοιξη (Απρίλιο έως αρχές Μαΐου), που οι θερμοκρασίες είναι υψηλότερες ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος των όψιμων παγετών (Εικ. 44 και Εικ. 45).

Εικ. 44: Φυτωριακός χώρος Δ.Π.Δ.Α.. Σπορά σε ψυχρό σπορείο (προσωπικό αρχείο).

Εικ. 45: Φυτωριακός χώρος Δ.Π.Δ. Πίεση του εδάφους με μικρή σανίδα για να μπορέσουν οι σπόροι να έρθουν σε επαφή με αυτό (προσωπικό αρχείο).

4.2.3. Πρόληψη-Καταπολέμηση ασθενειών

4.2.3.1. Τήξη των σπορείων

Για την τήξη των σπορείων, η σήψη των φυτών στο σημείο του λαιμού, η οποία εμφανίζεται είτε υπό χαμηλές θερμοκρασίες, είτε υπό υψηλή υγρασία εφαρμόζεται από την Γ.Φ.Π. προληπτική απολύμανση του εδάφους, μία φορά πριν από τη σπορά και άλλη μία φορά μετά το φύτευμα των σπόρων, δηλαδή μετά την εμφάνιση των σποροφύτων με ένα διασυστηματικό μυκητοκτόνο, ώστε να προληφθεί η προσβολή.

*5. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΦΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΠΟΛΥΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ*

5. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΦΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

5.1. Διαδικασίες για την προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού καθώς και υλικών για την παραγωγή τους

Η προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού ανθοφύτων γίνεται μέσα από δημοτικούς διαγωνισμούς στους οποίους συμμετέχουν με απόλυτη διαφάνεια διάφοροι προμηθευτές. Σύμφωνα με τα αρχεία του Γραφείου προμηθειών οι ενέργειες οι οποίες ακολουθούνται είναι οι εξής:

- ✓ Το τμήμα Φυτικής Παραγωγής και Υψηλών Δένδρων και ειδικά το Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., εισηγείται τις σχετικές τεχνικές μελέτες βάσει των αναγκών σε προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού, που προορίζονται για να καλύψουν τις φυτεύσεις προς καλλωπισμό κεντρικών σημείων, πλατειών, αλσών και χώρων πρασίνου ενισχύοντας την καλή εικόνα της Αθήνας. Επίσης, εισηγείται τις σχετικές τεχνικές μελέτες που αφορούν στα υλικά που χρειάζονται για την παραγωγή των ανθοφύτων (κηπόχωμα, τύρφη, περλίτης κ.λπ.). Οι προδιαγραφές με βάση τις οποίες συντάσσονται οι τεχνικές μελέτες, καθώς και οι χρόνοι παραλαβής του φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού είναι συγκεκριμένοι και βασίζονται στις προδιαγραφές του ΕΛΟΤ (Ελληνικός Οργανισμός Ταυτοποίησης Α.Ε.).
- ✓ Τις εισηγήσεις επεξεργάζεται το Τμήμα Μελετών της Δ.Π.Δ.Α. που κάνει τον τελικό έλεγχο και συντάσσει την τελική μελέτη, η οποία αφού εγκριθεί από το Διευθυντή της Δ.Π.Δ.Α., διαβιβάζεται στο Τμήμα Προμηθειών του Δ.Α., ώστε να λάβει την έγκριση υποβολής από την Οικονομική επιτροπή. Εν συνεχεία μαζί με την έγκριση πίστωσης διαβιβάζεται στη Δ/ση Προμηθειών, όπου συντάσσεται η διακήρυξη του Διαγωνισμού, η οποία εγκρίνεται εκ νέου από την Οικονομική επιτροπή και μετά την τελική έγκριση με απόφαση του Δημάρχου προκηρύσσεται ο διαγωνισμός. Η προκήρυξη αναρτάται στην Διαύγεια του Δήμου για την συμμετοχή προμηθευτών.
- ✓ Μετά από αυτό, ορίζεται με κλήρωση τριμελής επιτροπή αποτελούμενη από υπαλλήλους που υπηρετούν στο Δήμο, η οποία θα διενεργήσει το διαγωνισμό (γίνεται έλεγχος των προσφορών βάσει του νόμου 4412/2016) και θα καταλήξει στους εκάστοτε μειοδότες προμηθευτές. Με το πέρας και αυτής της διαδικασίας, ακολουθεί η υπογραφή της σύμβασης και από τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη δηλαδή

το Δήμο και τον προμηθευτή. Εάν δεν υπάρξουν ενστάσεις, τότε η διαδικασία προχωρεί στο επόμενο στάδιο, δηλαδή στο στάδιο της παραλαβής.

- ✓ Η παραλαβή διενεργείται από την «Επιτροπή Παραλαβής», η οποία αποτελείται από τρία μέλη που είναι και αυτά δημοτικοί υπάλληλοι και ορίζονται κατόπιν κληρώσεως. Η συγκεκριμένη επιτροπή καλείται να παραλάβει το φυτικό υλικό (στη συγκεκριμένη περίπτωση τα ανθόφυτα) ή τα υλικά παραγωγής του (ανάλογα με το διαγωνισμό), στο χρονικό διάστημα που αναγράφεται στην τεχνική μελέτη της εκάστοτε σύμβασης (συνήθως μέσα σε ένα έως έξη μήνες) από την ημερομηνία υπογραφής της και να κρίνει βάσει της τεχνικής μελέτης που έχει συνταχθεί από τη Δ.Π.Δ.Α. και των τεχνικών προσφορών που κατέθεσε ο μειοδότης, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που έχουν οριστεί έτσι ώστε να γίνει η παραλαβή. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις, η επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να επιστρέψει το υλικό ως ακατάλληλο και εάν μέσα σε ένα μήνα ο προμηθευτής δεν προσκομίσει το κατάλληλο υλικό, τότε κηρύσσεται έκπτωτος και ακολουθεί νέος διαγωνισμός.

5.2. Προδιαγραφές για την προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού Υλικού (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

5.2.1. Προδιαγραφές για την προμήθεια Φυτικού Υλικού

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει η Δ.Π.Δ.Α. για την προμήθεια φυτικού υλικού τα φυτά πρέπει να είναι:

Αρίστης φυτοϋγειονομικής κατάστασης, εύρωστα και ζωηρά, με ικανό αριθμό ανθικών καταβολών (μπουμπούκια) που να φέρουν δείγματα επαρκούς ανθικής έκφρασης, για να δώσουν εντυπωσιακή ανθοφορία, πολύκλωνα (όχι μονόκλωνα), αναλόγως του είδους του φυτού.

Να είναι φυτεμένα με οργανικό φυτόχωμα σε φυτοδοχεία (πλαστικά γλαστράκια). Σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να έχουν μεταφυτευτεί πρόσφατα από το έδαφος στο φυτοδοχείο. Ο όγκος του φυτοδοχείου (γλαστριδίου), καθορίζεται ανάλογα με το είδος του ανθόφυτου και την κατάταξή του (ετήσια ή πολυετή-πωδή), η οποία και καθορίζει τις ποσότητες φύτευσης του εποχιακού ανά τετραγωνικό μέτρο.

Κατά την παραλαβή των φυτών λαμβάνεται σοβαρά υπ' όψη η αισθητική παρουσία και κατάσταση του ριζικού τους συστήματος, που θα πρέπει να είναι καλή, ομοιόμορφη, συμμετρική, με συμπαγή ανάπτυξη, έτσι που να συγκρατεί τη «μπάλα» χώματος και να μην διαλύεται. Εάν αυτή στις συνήθεις διαδικασίες μεταφύτευσης διαλύεται, τα φυτά δεν είναι αποδεκτά.

5.2.2. Προδιαγραφές για την προμήθεια Πολλαπλασιαστικού υλικού

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει η Δ.Π.Δ.Α. για την προμήθεια πολλαπλασιαστικού υλικού, οι σπόροι που θα προσφέρουν οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι πιστοποιημένοι, με ημερομηνία τρέχοντος έτους παραγωγής και να φέρονται σε σφραγισμένους φακέλους του σποροπαραγωγικού οίκου. Στην επίσημη ετικέτα κάθε φακέλου πρέπει να αναγράφεται το είδος, η ποικιλία και το βάρος του περιεχομένου.

6. ΦΥΤΕΥΣΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ Δ.Α

6. ΦΥΤΕΥΣΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ Δ.Α. (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

6.1. Διαδικασία Φύτευσης Ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.

Πριν από τη μεταφύτευση των ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου, οι αρδεύσεις διακόπτονται για 1-2 ημέρες, έτσι ώστε τα ανθόφυτα να εκριζώνονται καλύτερα από το γλαστράκι και να βγαίνουν με ολόκληρη τη μπάλα του χώματος που τα περιβάλλει. Η μεταφύτευσή τους γίνεται κατά αποκλειστικότητα τις πρωινές ώρες, κατά τις οποίες η σχετική υγρασία κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα. Το έδαφος των παρτεριών που θα μεταφυτευθούν καθαρίζεται από τις ξένες ύλες και οργώνεται ή σκάβεται (ανάλογα με το μέγεθος του παρτεριού), σε βάθος 20-30 cm.

Επειδή τα εδάφη είναι φτωχά σε θρεπτικά συστατικά προστίθεται συνήθως τύρφη (pH 5,5-6,5, εμπλουτισμένη με μικρές ποσότητες λιπάσματος και ιχνοστοιχείων), η οποία έχει αναμιχτεί με ίση ποσότητα ενός καλού κηποχώματος (pH 7-7,5, οργανική ουσία 45%-55% και πλούσιο σε ιχνοστοιχεία), εάν είναι διαθέσιμο εκείνη την περίοδο. Ακολουθεί σκάλισμα ή φρεζάρισμα ανάλογα με την έκταση του παρτεριού για να αναμιχθεί καλά η τύρφη και ισοπεδώνεται με τσουγκράνα (χτένα). Αφού ολοκληρωθούν οι παραπάνω εργασίες, ακολουθεί η φύτευση των ανθοφύτων, η οποία γίνεται με το σκαλιστήρι.

6.2. Διατάξεις φύτευσης ανθοφύτων και αποστάσεις φύτευσης.

Γενικά

Τα ανθόφυτα ανάλογα με το ύψος τους διακρίνονται σε φυτά χαμηλής ανάπτυξης (ύψος έως 30 cm), μέσης ανάπτυξης (31-60 cm) και υψηλής ανάπτυξης, όταν το ύψος τους ξεπερνάει τα 61 cm., φυτεύονται αντίστοιχα στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη σειρά των παρτεριών με τα χαμηλότερα φυτά μπροστά σε ευθύγραμμα παρτέρια ή στην περιφέρεια των κυκλικών παρτεριών και τα ψηλότερα φυτά στο βάθος των παρτεριών ή στα κέντρα των κύκλων δημιουργώντας έτσι «ανθικά αμφιθέατρα» (Κανταρτζής, 1991).

Εξίσου σημαντικό ρόλο στον τρόπο φύτευσής τους διαδραματίζει το χρώμα και η μορφολογία των ανθέων τους. Συνήθως, χρησιμοποιούνται περισσότερα από δύο είδη σε σχέση πάντα με το σχήμα που έχει επιλεγεί. Οι αποστάσεις φύτευσής τους εξαρτώνται

κυρίως από το πλάτος και δευτερευόντως από το ύψος τους και κυμαίνονται μεταξύ 20-30 cm . Ο υπολογισμός του αριθμού τους γίνεται ανά m².

6.2.1. Διατάξεις φύτευσης ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.

Η Δ.Π.Δ.Α. ανάλογα με την περίπτωση, το σκοπό και τη χρήση των παρτεριών στους χώρους πρασίνου, δημιουργεί σχήματα και χρωματικούς συνδυασμούς τέτοιους, που απώτερο στόχο έχουν τότε τον εντυπωσιασμό και τότε τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για χαλάρωση και ηρεμία. Πρωτεύον όμως σκοπός είναι η βέλτιστη εικόνα της πόλης και η ψυχική ενδυνάμωση του πολίτη (Προσωπική μαρτυρία Δρ Κυριακάκη Δ.).

Έτσι λοιπόν οι διατάξεις φύτευσης των ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., ποικίλλουν ανάλογα με το εκάστοτε σχέδιο φύτευσης, το οποίο επιλέγεται με γνώμονα τη βέλτιστη αξιοποίηση του χώρου, όπως παραδειγματικά αναφέρονται παρακάτω:

Ομαδική φύτευση από ένα, δύο ή και περισσότερα είδη, για δημιουργία πολύχρωμων ανθικών ταπήτων σε παρτέρια που έχουν ανοιχθεί μέσα σε χλοοτάπητα, για να παρουσιάσουν αντίθεση με το περιβάλλον και το πράσινο χρώμα του χλοοτάπητα (Εικ. 46, 47, 48).

Φύτευση ανθοφύτων σε απλή ή διπλή γραμμή για δημιουργία ανθικών πλαισίων (ο τρόπος αυτός φύτευσης συναντάται συνήθως στις νησίδες) (Εικ. 49).

Φύτευση σε γραμμές, κύκλους και άλλα σχήματα (Εικ. 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 και 58).

Εικ. 46: Τριγωνικός χώρος στην συμβολή των οδών Όλγας και Αμαλίας προς τη πλευρά του Ζαπείου (2004) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 47: Τριγωνικός χώρος στην συμβολή των οδών Όλγας και Αμαλίας έναντι κολυμβητηρίου (2004) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 48: Άλσος Γουδή (2009)

Εικ. 49: Κεντρική νησίδα στην απόληξη του πεζόδρομου της Διονυσίου Αρεοπαγίτου με την Αποστόλου Παύλου(Θησείο) (2004)(Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 50: Πλατεία Ομόνοιας
(περίοδος Χριστουγέννων)
(2010) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Εικ. 51: Πλατεία Παλαιάς
Βουλής (1) (2008) (Αρχεία
Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 52: Παλαιά Βουλή (2)
(2009) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Εικ. 53: Κόμβος
Αλεξάνδρας (2012)
(Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 54: Κόμβος Κηφισίας
(2010) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 55: Παρτέρια επί του
πεζοδρομίου (Περιοχή
Κολωνού) (2009) (Αρχεία
Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 56: Γέφυρα
Πουλόπουλου (2004)
(Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 57: Τριγωνικό χώρο
πρασίνου: Πειραιώς και
Ηρακλειδών, (2008)

Εικ. 58: Πλατεία Μαρίας
Κάλλας (πίσω από το
Χίλτον) (2009)

*7. ΑΝΘΙΚΑ ΜΩΣΑΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ
ΧΡΗΣΕΙΣ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ
ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥΤΟΥ Δ.Δ.*

7. ΑΝΘΙΚΑ ΜΩΣΑΪΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ Δ.Α. (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Η Δ.Π.Δ.Α. εκτός από την φύτευση ανθοφύτων στα μόνιμα παρτέρια που υπάρχουν στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., χρησιμοποιεί τα ανθόφυτα για τη δημιουργία συμβολικών θεματικών και επετειακών ανθικών μωσαϊκών συμμετέχοντας σε διάφορες εκδηλώσεις της πόλης όπως η Πρωτομαγιά, Ανθοκομικές εκθέσεις, τα Χριστούγεννα, κ.α. Η Δ.Π.Δ.Α. μελετά και σχεδιάζει την κατασκευή ανθικών θεματικών μωσαϊκών με συμβολικές κηποτεχνικές παρεμβάσεις και τα αποδίδει στο έδαφος με κλίμακα και διαστάσεις που κυμαίνονται από 150 m² - 1000 m². Ο χρόνος κατασκευής τους διαρκεί συνήθως από δύο έως και δέκα ημέρες και εξαρτάται από το θέμα του εκάστοτε ανθικού μωσαϊκού και από τα τετραγωνικά μέτρα που θα καταλάβει η κατασκευή στον επιλεγμένο χώρο. Ο δε χρόνος έκθεσης αυτών διαρκεί από μία εβδομάδα έως δεκαπέντε ημέρες ανάλογα με την περίπτωση.

7.1. Ανθικά Μωσαϊκά Πρωτομαγιάς (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Η Δ.Π.Δ.Α., καλωσορίζει πάντα την Πρωτομαγιά κατασκευάζοντας διάφορα ανθικά θεματικά μωσαϊκά σε επιλεγμένες κεντρικές θέσεις της πόλης των Αθηνών (πλατείες, πεζόδρομους ή κόμβους) με σκοπό την εύκολα ορατή και περιηγητική πρόσβαση των πολιτών ενίοτε και στα επτά Δημοτικά διαμερίσματα.

7.1.1. Προετοιμασία και Κατασκευή Μαγιάτικων ανθικών μωσαϊκών

Για την επιτυχή απόδοση ενός ανθικού θεματικού μωσαϊκού η Δ.Π.Δ.Α. ενεργοποιεί ένα σύνολο εργαζομένων διαφόρων ειδικοτήτων. Για να γίνει ένα οποιοδήποτε θεματικό ανθικό μωσαϊκό προηγείται η μελέτη αυτού, η κατάληξη στο τελικό σχέδιο ανάλογα με το χώρο, η παραγγελία των υλικών (φυτικών και αδρανών υλικών), που εμπλέκονται στην υλοποίηση (ανθόφυτα, έτοιμος χλοοτάπητας, περλίτης, χαλίκι, χώμα κ.λπ.), η σχεδίαση και κατόπιν η χάραξη είτε επί τόπου, δηλ. στον χώρο όπου έχει επιλεχθεί για τη σύνθεση, είτε η προετοιμασία του σχεδίου, δηλ. χάραξη του σε γεωύφασμα στο χώρο του φυτωρίου του Γουδή (εάν αυτό απαιτεί ιδιαίτερη προετοιμασία) και μετέπειτα μεταφορά του στον επιλεγμένο χώρο.

Τα ανθικά μωσαϊκά ως επί το πλείστον, τοποθετούνται σε ειδικά κατασκευασμένες ξύλινες εξέδρες, όταν η τοποθέτηση της σύνθεσης γίνεται σε πλακόστρωτο (η όλη κατασκευή εκτελείται από το αντίστοιχο συνεργείο ξυλουργών που διαθέτει η Δ.Π.Δ.Α.), με σκοπό την ανάρτησή τους από το έδαφος έτσι ώστε να είναι καλύτερα ορατές.

Αναφέρονται παρακάτω χαρακτηριστικά παραδείγματα από την προετοιμασία και κατασκευή των Μαγιάτικων στεφάνων που είχαν επιλεγεί ως θεματικό ανθικό μωσαϊκό για στολισμό κεντρικών χώρων πρασίνου και στις επτά Δημοτικές κοινότητες την άνοιξη του 2009 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α., 2009) (Εικ. 59 έως και Εικ. 72).

Η κατασκευή των συγκεκριμένων μαγιάτικων αυτών στεφανιών διήρκησε από 2-3 ημέρες και εκτέθηκαν για δέκα περίπου ημέρες.

Για τα Μαγιάτικα αυτά στεφάνια σύμφωνα με τα αρχεία της Δ.Π.Δ.Α., χρησιμοποιήθηκαν 15.000 περίπου ετήσια και πολυετή-ποώδη ανθόφυτα από τα παρακάτω είδη:

- ✓ Ζίννια νάνα (*Zinnia elegans*) (κόκκινη – ροζ- φούξια)
- ✓ Πετούνια (*Petunia hybrida*) (ροζ- άσπρη – κόκκινη)
- ✓ Αργυράνθεμο (*Chrysanthemum tricolor*)(άσπρο – κίτρινο- φούξια- μπλε- μωβ)
- ✓ Κατηφές (*Tagetes erecta*)
- ✓ Κολεός (*Plectranthus scutellarioides*)
- ✓ Διμορφοθήκη (*Dimorphotheca aurentiana*) (άσπρη – κόκκινη – κίτρινη)

Τα συγκεκριμένα ανθικά μωσαϊκά πλαισιώθηκαν από έτοιμο χλοοτάπητα και ψιλό χαλίκι, το οποίο ανάλογα με την περίπτωση βιάφτηκε ή παρέμεινε στο φυσικό του χρώμα.

Εικ. 59: Επιτόπια χάραξη του σχεδίου για το Πρωτομαγιάτικο στεφάνι

(Πλατεία Συντάγματος, Πρωτομαγιά 2009). Ξεχωρίζουν τα πλαϊνά τμήματα της ξύλινης εξέδρας επάνω στην οποία τοποθετήθηκε το ανθικό μωσαϊκό, το οποίο πλαισιώνεται με έτοιμο χλοοτάπητα (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 60: Μετά τη χάραξη, ακολουθεί η τοποθέτηση πλαστικών (πολυκαρμπονέιτ) τμημάτων (όπου μέσα σε αυτά θα φυτευθούν τα ανθόφυτα) διαμορφωμένων στο κατάλληλο σχήμα του σχεδίου, στην συγκεκριμένη περίπτωση "πέταλα λουλουδιού", για την εξασφάλιση της σταθερότητας του σχήματος ώστε να έχει την καλύτερη δυνατή οπτική απόδοση (Πλατεία Συντάγματος Πρωτομαγιά 2009) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 61: Ανθικό μωσαϊκό (Πλατεία Συντάγματος, Πρωτομαγιά 2009) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 62: Χάραξη σχεδίου στεφανιού για την Πρωτομαγιά 2009, στην 3η Δημοτική κοινότητα. Το σχέδιο πλαισιώνεται από χλοοτάπητα (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 63: Η προετοιμασία μέρους του σχεδίου ενός ανθικού μωσαϊκού για την Πρωτομαγιά 2009, έχει ολοκληρωθεί και θα ακολουθήσει η φύτευση των ανθοφύτων (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 64: Τα τμήματα του σχεδίου γεμίζονται με κηπόχωμα και η κατασκευή ολοκληρώνεται με τη φύτευση των ανθοφύτων (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 65: Μέρος του σχεδίου από το ανθικό μωσαϊκό, στεφάνια Πρωτομαγιάς 2009, ολοκληρωμένο (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 66: Η κατασκευή ανθικού μωσαϊκού για την Πρωτομαγιά 2009, στην 3η Δημοτική Κοινότητα-Πλ. Ασωμάτων σε εξέλιξη, στο κέντρο φαίνεται το χαλίκι, το οποίο θα πλαισιώσει το ανθικό μωσαϊκό (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 67: Ανθικό μωσαϊκό Πρωτομαγιάς 2009, ολοκληρωμένο στην 3η Δημοτική Κοινότητα-Πλ. Ασωμάτων (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 68: Ανθικό μωσαϊκό Πρωτομαγιάς 2009, στην 7η Δημοτική Κοινότητα (Κόμβος Κατεχάκη και Μεσογείων). (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 69: Ανθικό μωσαϊκό Πρωτομαγιάς 2009, στην 6η Δημοτική Κοινότητα (Ευελπίδων και Μουστοξίδη) (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 70: Ανθικό μωσαϊκό
Πρωτομαγιάς 2009, στην
5η Δημοτική Κοινότητα
(Πλατεία Φιξ στην
Πατησίων)
(Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 71: Ανθικό μωσαϊκό
Πρωτομαγιάς 2009, στην
4η Δημοτική Κοινότητα
(Ακαδημία Πλάτωνος)
(Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 72: Ανθικό μωσαϊκό
Πρωτομαγιάς 2009, στην
2η Δημοτική Κοινότητα
(Δισκοβόλος, έναντι
Παναθηναϊκού Σταδίου)
(Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

7.1.2. Συμβολικά Ανθικά Μωσαϊκά

Η Δ.Π.Δ.Α. έχει κληθεί σε ειδικές περιπτώσεις από το Δ.Α. να κατασκευάσει και παρουσιάσει συμβολικά ανθικά μωσαϊκά, τα οποία είναι συνδεδεμένα με ιδιαίτερα γεγονότα. Για να τονιστεί η παρουσίαση του εκάστοτε ανθικού μωσαϊκού τα κριτήρια ως προς την επιλογή του χώρου, είναι κατά κύριο λόγο η συμβολικότητά του και κατά δεύτερο λόγο η έκτασή του. Για αυτό και από τη Δ.Π.Δ.Α. έχει επιλεγεί ο χώρος μπροστά από τα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου που πληρεί τις παραπάνω προϋποθέσεις, για την παρουσίαση συμβολικών ανθικών μωσαϊκών.

Ορισμένα από τα συμβολικά ανθικά μωσαϊκά που κατασκεύασε και παρουσίασε στο συγκεκριμένο χώρο η Δ.Π.Δ.Α. κατά τα έτη 1997-2002 είναι:

- ✓ Το σήμα για τη στήριξη της Υποψηφιότητας της Αθήνας για τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004, το οποίο είναι το πρώτο συμβολικό ανθικό μωσαϊκό που κατασκεύασε η Δ.Π.Δ.Α., Μάιος 1997 (Εικ. 73).

Εικ. 73: Το πρώτο συμβολικό ανθικό μωσαϊκό που κατασκεύασε η Δ.Π.Δ.Α.,- Το σήμα για τη Στήριξη Υποψηφιότητας της Αθήνας για τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004, μπροστά στα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, Μάιος 1997 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

- ✓ Το "Ευρώ", Μάιος 1998, εν όψει της αναμενόμενης αλλαγής του Εθνικού νομίσματος (Εικ. 74)

Εικ. 74: Συμβολικό ανθικό μωσαϊκό: "Ευρώ" (εν όψει της αλλαγής του Εθνικού νομίσματος), μπροστά στα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, Μάιος 1998 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

- ✓ "Τα περιστέρια της Ειρήνης", Μάιος 1999, αφιερωμένο στο Κόσοβο (Εικ. 75).

Εικ. 75: Συμβολικό ανθικό μωσαϊκό: "Τα περιστέρια της ειρήνης", αφιερωμένο στο Κόσοβο, μπροστά στα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, Μάιος 1999 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

- ✓ Το σήμα των Ολυμπιακών αγώνων του Σίδνεϋ (όπου η Ελλάδα ήταν υποψήφια για την διεξαγωγή των Ο.Α. του 2004) Μάιος 2000 (Εικ. 76).

Εικ. 76: Συμβολικό ανθικό μωσαϊκό: "Το σήμα των Ολυμπιακών αγώνων του Σύδνεϋ", μπροστά στα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, Μάιος 2000 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

- ✓ "Αθήνα και Φοίβος", το σήμα των Ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας, Μάιος 2002 (Εικ. 77) και τέλος

Εικ. 77: Συμβολικό ανθικό μωσαϊκό: "Αθηνά και Φοίβος" (το σήμα των Ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας), μπροστά στα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, Μάιος 2002 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

- ✓ Η "Δραχμή", Αποχαιρετισμός στο Εθνικό Νόμισμα, 2001 η προετοιμασία και κατασκευή του οποίου παρουσιάζεται στη συνέχεια (Εικ.78).

Εικ. 78: Συμβολικό ανθικό μωσαϊκό: Αποχαιρετισμός στο Εθνικό Νόμισμα "Δραχμή", μπροστά στα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, Μάιος 2001 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

7.1.2.1. Προετοιμασία και κατασκευή του Συμβολικού Ανθικού Μωσαϊκού με θέμα τη "Δραχμή" (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Η Δ.Π.Δ.Α., κατασκεύασε και απέδωσε στους πολίτες της Αθήνας, ένα γιγαντιαίο ανθικό μωσαϊκό το 2001, τοποθετημένο σε έναν από τους πλέον συμβολικούς χώρους της πόλης, τα προπύλαια του Παναθηναϊκού σταδίου, στα πλαίσια του εορτασμού της Πρωτομαγιάς, με

σκοπό τον συμβολικό αποχαιρετισμό του Εθνικού νομίματος από την καρδιά της πρωτεύουσας.

Για την κατασκευή αυτή, σύμφωνα με τα αρχεία του Γ.Φ.Π., προηγήθηκαν οι ακόλουθες εργασίες:

1. Σχεδίαση του νομίματος. Σε κλίμακα 1:100 σχεδιάστηκε με ακρίβεια μακέτα, με πέντε δόκιμους χρωματισμούς μέχρι την τελική κατάληξη.
2. Έγινε μεγέθυνση της αρχικής μακέτας με κλίμακα 1:100 σε επιφάνεια 1000 m². Δηλαδή, η δραχμή με πραγματική διάμετρο 1 cm αποδόθηκε στον χώρο, με διάμετρο 24 m, ή 452 m² ανθικού μωσαϊκού και πλαισιώθηκε από έτοιμο χλοοτάπητα 550 m², σε ένα σύνολο ενός στρέμματος (1000 m²). Η αποτύπωση-χάραξη έγινε σε γεωύφασμα 1000 m², από 0,24 m χ 0,24 m σε διαστάσεις εδάφους 24 m χ 24 m επί συνολικού πλαισίου 30 m χ 31 m. Η συγκεκριμένη εργασία έγινε στο Φυτώριο της Δ.Π.Δ.Α., όπου υπήρχε χώρος για να «απλωθεί» το ενός στρέμματος διάστασης γεωύφασμα. Για το σκοπό αυτό εργάστηκαν επί πέντε ημέρες 2 Γεωπόνοι, 1 Σχεδιάστρια και 6 Δενδροανθοκηπουροί.
3. Ειδική σιδηροκατασκευή βάσης 1000 m², επάνω στην οποία τοποθετήθηκε το ανθικό μωσαϊκό με σκοπό την ανάρτησή του από το πλακόστρωτο ώστε να είναι ορατό. Γι' αυτό εργάστηκαν δύο τεχνίτες- σιδεράδες και τρεις βοηθοί επί 20 ημέρες.
3. Μεταφορά του γεωυφάσματος στο χώρο και τοποθέτησή του στην ειδική σιδηροκατασκευή βάσης.
4. Για την εδαφοτεχνική υποδομή εργάστηκαν δεκαπέντε (15) κηπουροί για δέκα (10) ημέρες.

Για την ανθική σύνθεση του συμβολικού μωσαϊκού, η οποία έγινε σταδιακά σε διάστημα 3 ημερών, χρησιμοποιήθηκαν/φυτεύτηκαν 60.000 ετήσια ανθόφυτα από 6 είδη στις παρακάτω ποσότητες:

Πετούνια (<i>Petunia hybrida</i>), κόκκινη	3.500
Κατηφές (<i>Tagetes patula</i>), πορτοκαλί	13.000
Κατηφές (<i>Tagetes erecta</i>), πορτοκαλί	18.000
Πανσές (<i>Viola tricolor</i>), μπλε	5.000
Βεγόνια (<i>Begonia semperflorens</i>), κόκκινη	5.000
Άλυσσος (<i>Alyssum maritimum</i>)	17.000

Μετά το πέρας αυτών των εκδηλώσεων η Δ.Π.Δ.Α. απέσυρε, όπως συνηθίζει κάθε φορά, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για να τα επαναχρησιμοποιήσει για τις εποχικές της ανάγκες στους κοινόχρηστους χώρους πρασίνου του Δ.Α. Τα δε ανθόφυτα τα διένειμε άμεσα στις επτά Δημοτικές Κοινότητες για να καλύψει τις ανάγκες των εποχικών παρτεριών.

Έτσι, έγινε η απόσβεση της δαπάνης του έργου, εφόσον ικανοποιήθηκαν οι ανάγκες αισθητικής αναβάθμισης των κοινόχρηστων χώρων της πόλης.

7.2. Επετειακές Ανθικές Συνθέσεις (Ανθοκομικές εκθέσεις. Εορταστικές εκδηλώσεις.)

7.2.1. Ανθοκομικές εκθέσεις (Αρχαία Δ.Π.Δ.Α.)

Ο Δ.Α. διοργανώνει κάθε Φθινόπωρο και Άνοιξη με τη συμμετοχή των ανθοπαραγωγών ανθοκομικές εκθέσεις. Στα πλαίσια αυτών των ανθοκομικών εκθέσεων η Δ.Π.Δ.Α. συμμετέχει με την παρουσίαση θεματικών ανθικών συνθέσεων, των οποίων το μήνυμα είναι ως επί το πλείστον, ανάλογο με τα τρέχοντα δρώμενα της εποχής και επιλεγμένο έτσι ώστε να βοηθήσει θετικά την ψυχολογία του πολίτη. Οι χώροι που επιλέγονται τα τελευταία χρόνια για την παρουσίαση αυτών των θεματικών ανθικών συνθέσεων είναι κυρίως η Πλατεία του Δημαρχείου (Πλατεία Κοτζιά) και ο χώρος της Ομόνοιας (Πλατεία Ομονοίας).

Η πρώτη Ανθοκομική έκθεση έλαβε χώρα τον Οκτώβριο του 1985 στο Γκάζι σε συνεργασία του Δ.Α. με το συνεταιρισμό φυτωριούχων Αττικής. Το συγκεκριμένο εγχείρημα έγινε με πρωτοβουλία του τότε Δ/ντη της Δ.Π.Δ.Α. (κ. Παπαδήμα Δ.), ο οποίος μετά από επίσκεψή του στην ανθοδετική έκθεση στο Cane Sur mare του πριγκιπάτου του Μονακό, μετέφερε την προσωπική του εμπειρία στον τότε δήμαρχο της Αθήνας κ. Μπέη και του πρότεινε τη διοργάνωσή της. Η έκθεση διοργανώθηκε από τη Δ.Π.Δ.Α. και εκατοντάδες χιλιάδες Αθηναίοι επισκέφτηκαν την έκθεση η οποία διήρκησε δεκαπέντε ημέρες (Μπέης, 2010). Η επιτυχία της εκθέσεως ήταν τέτοια που ζητήθηκε από τον κόσμο η άμεση επανάληψή της, η οποία και πραγματοποιήθηκε τον επόμενο ακριβώς χρόνο, την ίδια εποχή.

Μετά την επιτυχία της πρώτης ανθοκομικής εκθέσεως παραχωρήθηκε στη Δ.Π.Δ.Α. από το Δ.Α. επιπλέον χώρος στο Γκάζι για την πραγματοποίηση της δεύτερης ανθοκομικής έκθεσης το 1986. Οι ειδικές κηποτεχνικές κατασκευές, που σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν από τη Δ.Π.Δ.Α., εξαιρετικά πρωτότυπες για την εποχή, κάλυψη επιφανείας 1000 m² με δίκτυο σκιάσεως κατασκευής της Δ.Π.Δ.Α., λίμνη με σιντριβάνι με αναπηδώντα νερά, καταρράκτης,

ευρύτατη περίπτωση της λίμνης με χορτοτάπητα ο οποίος πλαισιωνόταν από εντυπωσιακής συνθέσεως ανθόφυτα και βότσαλα που είχαν περισυλλεγεί από τον χείμαρρο του Μαραθώνα, εντυπωσίασαν τους επισκέπτες της έκθεσης και έκτοτε η συνεργασία αυτή με τον συνεταιρισμό φυτωριούχων Αττικής αποτέλεσε τη βάση για οργάνωση ανθοκομικών εκθέσεων στην πόλη των Αθηνών (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α. και προσωπική μαρτυρία κ. Παπαδήμα Δ). Οι συγκεκριμένες ανθοκομικές εκθέσεις ενέπνευσαν πολλούς Δήμους για τη διοργάνωση ανθοκομικών εκθέσεων πλην του Δήμου Κηφισιάς, ο οποίος από πολλά χρόνια πριν οργάνωνε την παραδοσιακή ανθοκομική έκθεση στο Άλσος Κηφισιάς.

Παρουσιάζονται παρακάτω ενδεικτικά μερικές από τις Θεματικές Ανθικές Συνθέσεις που έχει φτιάξει η Δ.Π.Δ.Α, στα πλαίσια των ανθοκομικών εκθέσεων, καθώς και ανάλυση των μεθόδων κατασκευής τους από τη Δ.Π.Δ.Α. σε μερικές από αυτές:

Ανθοκομική έκθεση 2009 με θέμα "Ανακύκλωση"

Η Δ.Π.Δ.Α. στην ανθοκομική έκθεση το 2009, επέλεξε ως κεντρικό θέμα την **"Ανακύκλωση"**, για να ευαισθητοποιήσει τον Αθηναίο πολίτη σε περιβαλλοντικά ζητήματα (Εικ. 79).

Εικ. 79: Ανθοκομική έκθεση 2009, θεματική Σύνθεση στην Πλ. Κοτζιά με κεντρικό θέμα: **"Ανακύκλωση"** (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Ανθοκομική έκθεση 2011, με κεντρικό θέμα την "Ελιά"

Η Δ.Π.Δ.Α. στην ανθοκομική έκθεση το 2011, επέλεξε ως κεντρικό θέμα την "Ελιά", το ιερό δένδρο της πόλεως των Αθηνών. (Εικ. 80 και 81).

Εικ. 80: Ανθοκομική έκθεση 2011, θεματική Σύνθεση στην Πλ. Κοτζιά με κεντρικό θέμα: "Ελιά", το ιερό δένδρο της πόλεως των Αθηνών (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 81: Ανθοκομική έκθεση 2011, βραδινή άποψη της Θεματικής Σύνθεσης με κεντρικό θέμα: "Ελιά", το ιερό δένδρο της πόλεως των Αθηνών (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Ανθοκομική έκθεση 2012, με κεντρικό θέμα το παιδί "Δώστε μέλλον στα όνειρά μας"

Η Δ.Π.Δ.Α. στην ανθοκομική έκθεση το 2012, με κεντρικό θέμα το παιδί "Δώστε μέλλον στα όνειρά μας", προβάλλει το μήνυμα στον Αθηναίο πολίτη ότι με την αγάπη και την αδελφοσύνη, ως βασικές αξίες, χτίζεται το μέλλον της ανθρωπότητας (Εικ. 82 και 83).

Εικ. 82: Ανθοκομική έκθεση 2012, θεματική Σύνθεση στην Πλ. Κοτζιά με κεντρικό θέμα το παιδί: "Δώστε Μέλλον στα Όνειρά μας" (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 83: Ανθοκομική έκθεση 2012, θεματική Σύνθεση στην Πλ. Κοτζιά με κεντρικό θέμα το παιδί: "Δώστε Μέλλον στα Όνειρά μας" (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Ανθοκομική έκθεση 2013 με θέμα "Επιστροφή στην Πόλη μας"

Η Δ.Π.Δ.Α. στην Ανθοκομική έκθεση το 2013 με το θέμα "Επιστροφή στην Πόλη μας", θέλησε να δώσει το μήνυμα στον Αθηναίο πολίτη ότι τα όνειρα, η δημιουργία, η φαντασία, βρίσκονται στην πόλη που γεννήθηκε, που βίωσε, που αγάπησε και που υπηρετεί, κάτω από τις όποιες δύσκολες συνθήκες, γι' αυτό δεν πρέπει να την εγκαταλείψει. Αντίθετα πρέπει να επιστρέψει σε αυτήν, γιατί αυτή είναι η δικιά του Αθήνα, η πόλη της καρδιάς του (Εικ. 84).

Δημιουργία θεματικής Σύνθεσης

Η Δ.Π.Δ.Α., μαζεύοντας υλικά προς ανακύκλωση και παντρεύοντας τα φυτικά με τα αδρανή υλικά, κατάφερε να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το συγκεκριμένο μήνυμα.

Εικ. 84: Ανθοκομική έκθεση 2013, θεματική Σύνθεση στην Πλ. Κοτζιά με κεντρικό θέμα: "Επιστροφή στην πόλη μας" (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Τα υλικά από ανακύκλωση που χρησιμοποιήθηκαν είναι:

- ✓ Σπασμένο γυαλί σε διάφορα χρώματα για την κατασκευή του ποταμιού.
- ✓ Κομμάτια ξύλου με τα οποία φτιάχτηκε το γεφυράκι (η κατασκευή έγινε από το συνεργείο ξυλουργών που διαθέτει η Δ.Π.Δ.Α.), το οποίο συμβολίζει το δρόμο της επιστροφής στην πόλη που αγαπήσαμε.
- ✓ Διακοσμητικοί πύργοι που συμβολίζουν τα κτίρια.

- ✓ Ανθρώπινες φιγούρες που είναι από ξύλο και σχεδιάστηκαν από ειδική μήτρα, η οποία φτιάχτηκε στα συνεργεία της Δ.Π.Δ.Α.
- ✓ Φυτικό υλικό που αποτελείται από χρυσάνθεμα, καλαμιές και πλατάνια, τα οποία συμβολίζουν την ελληνική φύση.
- ✓ Τέλος, η ζωή και η ιστορία της πόλης προβάλλεται στο κάτω μέρος της σύνθεσης μέσα από ένα κινηματογραφικό φιλμ που δείχνει σημαντικά σημεία, τα οποία έχουν αναδειχθεί μέσα από γεγονότα που στιγμάτισαν τη μνήμη αυτής της πόλης των Αθηνών π.χ. ο Άγνωστος στρατιώτης, το μουσείο της Ακρόπολης κ.λπ.

Ανθοκομική έκθεση 2016 με θέμα "Καλοκαίρι"

Η Δ.Π.Δ.Α. στην Ανθοκομική έκθεση το 2016 με θέμα "**Καλοκαίρι**", θέλησε να δώσει ένα μήνυμα αισιοδοξίας στον Αθηναίο πολίτη, μέσα από τον ήλιο, την θάλασσα και τη ξεγνοιασιά που χαρίζει απλόχερα και μοναδικά το Ελληνικό Καλοκαίρι (Εικ. 85)

Εικ. 85: Ανθοκομική έκθεση 2016, θεματική Σύνθεση στην Πλ. Κοτζιά με κεντρικό θέμα: "Καλοκαίρι" (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

7.2.2. Εορταστικές εκδηλώσεις

Κατά τη διάρκεια Εορτών και άλλων εκδηλώσεων όπως τα Χριστούγεννα ο στολισμός της πόλης με ανθόφυτα σε διάφορους χώρους πρασίνου είναι στις προτεραιότητες της Δ.Π.Δ.Α. Τους χώρους πρασίνου του Δ.Α. στολίζουν ανθικές συνθέσεις από ανθόφυτα της εποχής κυρίως κυκλάμινο, πανσές αλλά και αλεξανδρινά. Επίσης, τοποθετούνται επιπλέον ζαρντινιέρες σε κεντρικά σημεία της πόλης (πεζόδρομους, εισόδους- εξόδους κεντρικών σταθμών μαζικής μεταφοράς κ.λ.π.), με στόχο την ενίσχυση της εορταστικής ατμόσφαιρας (Εικ. 86, 87, 88 και 89).

Εικ. 86: Σύνθετο φυτοδοχείο τοποθετημένο στον περίγυρο της εκκλησίας της Παναγίας Καπνικαρέας, στην απόληξη των οδών Ερμού και Αιόλου στα πλαίσια Χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων, 2008 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 87: Ξύλινα φυτοδοχεία (κατασκευασμένα απο τη Δ.Π.Δ.Α.), τοποθετημένα σε είσοδο-έξοδο σταθμού του Μετρό στην Πλατεία Βικτωρίας στα πλαίσια Χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων, 2006 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 88: Σύνθετα φυτοδοχεία τοποθετημένα στην Πλατεία Κοτζίά στα πλαίσια εκδηλώσεων, 2008 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

Εικ. 89: Φυτοδοχεία τοποθετημένα στην είσοδο-έξοδο σταθμού του Μετρό στο Πανεπιστήμιο, 2004 (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.).

8. ΚΑΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ
-
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ

8. ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

8.1. Καλλιεργητικές Φροντίδες Ανθοφύτων

Άρδευση

Τα ανθόφυτα ποτίζονται με στάγδην άρδευση. Τους καλοκαιρινούς μήνες η άρδευση είναι καθημερινή και γίνεται τις πολύ πρωινές ώρες ώστε να αποφεύγεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, η εξάτμιση του νερού λόγω υψηλών θερμοκρασιών. Από τα τέλη Οκτωβρίου όμως και μέχρι τον Μάρτιο μήνα, αναλόγως των επικρατούντων καιρικών συνθηκών οι αρδεύσεις μειώνονται κλιμακωτά προς τα κάτω από τρεις έως μία φορά την εβδομάδα.

Σκάλισμα

Απαραίτητη εργασία για την καλή ανάπτυξη των ανθοφύτων είναι το σκάλισμα, διότι με αυτόν τον τρόπο καταστρέφεται η συνοχή των κόκκων του εδάφους, εξοικονομείται σημαντική υγρασία και δεν επιτρέπεται η ανάπτυξη ζιζανίων. Τα σκαλίσματα γίνονται πολύ προσεκτικά με το σκαλιστήρι τις πρωινές ώρες και είναι ελαφρά για να μην καταστρέφονται τα ριζικά τριχίδια των φυτών. Το σκάλισμα γίνεται, όταν ο χώρος έχει ποτιστεί την προηγούμενη ημέρα, οπότε το έδαφος έχει την κατάλληλη υγρασία με αποτέλεσμα το χώμα να θρυμματίζεται εύκολα και το παρτέρι να δείχνει "αφράτο".

Απομάκρυνση ξερών φύλλων και βλαστών

Στις εργασίες που γίνονται για την αισθητικά αποδεκτή εικόνα των παρτεριών, συγκαταλέγεται και η απομάκρυνση των ξερών φύλλων, βλαστών και ανθέων η οποία εφαρμόζεται με επιμέλεια σε τακτά χρονικά διαστήματα.

8.2. Προβλήματα ανθοφύτων (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Η υπόθεση της συντήρησης της καλής εικόνας του αστικού πρασίνου δεν είναι μόνο υπόθεση της Δ.Π.Δ.Α., αλλά είναι μια υπόθεση που αφορά όλους τους πολίτες ενός κράτους,

μια και από τη συμπεριφορά τους προς τη φύση κρίνεται και η γενικότερη παιδεία τους. Το πράσινο πρέπει να αποτελεί πόλο έλξης για τον πολίτη, να το φροντίζει, να το διατηρεί και να το αγαπά. Η συμβολή του πρασίνου στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής είναι ανυπολόγιστη και το ελάχιστο που οφείλει να κάνει ένας πολίτης είναι τουλάχιστον να μην το καταστρέφει.

Τα βασικά προβλήματα που δημιουργούνται στα ανθόφυτα από εξωγενείς παράγοντες και που δύσκολα δυστυχώς αντιμετωπίζονται σύμφωνα πάντα με την Δ.Π.Δ.Α. είναι τα εξής τέσσερα:

Κλοπή

Δυστυχώς, το φαινόμενο αυτό παρουσιάζεται πολύ συχνά. Το πρόβλημα ξεκίνησε, όταν η Δ.Π.Δ.Α. φύτεψε τα πρώτα ανθόφυτα στα παρτέρια της πόλης. Στην αρχή το φαινόμενο της κλοπής θεωρήθηκε ότι οφειλόταν στην περιέργεια των κατοίκων που «έπαιρναν» χωρίς άδεια κάποια από αυτά να τα καλλιεργήσουν στους κήπους τους. Αρχικά τα κρούσματα ήταν πολύ λίγα, στην συνέχεια όμως τα πράγματα άλλαξαν. Κυρίως από το 2004 και μετά, που η καλλιέργεια του ανθόφυτου ήταν συχνή στους περισσότερους χώρους πρασίνου, τα φαινόμενα κλοπής πλέον έγιναν καθημερινά με αποτέλεσμα να μην μπορούν να καλυφθούν οι ανάγκες σε ανθόφυτα, διότι οι εργαζόμενοι αναγκάζονται να επαναφυτεύουν έναν χώρο δύο και τρεις φορές! (Προσωπική μαρτυρία Δρ. Κυριακάκη Δ.).

Πτηνά

Κατά περιόδους, τα πτηνά της περιοχής των Αθηνών (περιστέρια, δεκαοκτούρες κ.λ.π.) αρέσκονται ιδιαίτερα να γεύονται τη βιγκόνια, τη σάλβια, το ερωτάκι. Επίσης, δείχνουν ιδιαίτερη αδυναμία στο γεράνι, του οποίου κορφολογούν τα άνθη, τα φύλλα και τους βλαστούς. Ένα μεγάλο μέρος του προβλήματος λύθηκε χάρη στις ταΐστρες πτηνών που τοποθέτησε ο Δ.Α. σε διάφορους χώρους πρασίνου.

Καταστροφή από σκυλιά

Άλλο πρόβλημα, είναι η φθορά των ανθοφύτων από το πάτημα και το ανεξέλεγκτο σκάλισμα των παρτεριών από αδέσποτους, κυρίως, σκύλους.

Καταστροφή από τον ανθρώπινο παράγοντα

Το συγκεκριμένο πρόβλημα παρατηρείται σε χώρους, όπου γίνονται μεγάλες συγκεντρώσεις πολιτών όπως π.χ. η Πλατεία Συντάγματος, η Πλατεία Ομόνοιας κ.λ.π. Σύμφωνα πάντα με τα αρχεία της Δ.Π.Δ.Α. κατά την διάρκεια μεγάλων συγκεντρώσεων (π.χ. στην Πλατεία Συντάγματος), παρατηρούνται ανεξέλεγκτες φθορές από ανθρώπινα πατήματα πάνω στα παρτέρια των ανθοφύτων. Το ίδιο πρόβλημα συναντάται και σε άλλους χώρους, όπου άτομα παραβατικής συμπεριφοράς, άστεγοι και ταλαιπωρημένοι οικονομικοί μετανάστες συνηθίζουν να συναθροίζονται ακόμα και να κατασκηνώνουν στους χώρους πρασίνου, με αποτέλεσμα τις συνεχείς καταστροφές του φυτικού υλικού στους χώρους αυτούς.

Δεν είναι όμως μόνο οι κεντρικοί χώροι που υποφέρουν από τον ανθρώπινο παράγοντα, περισσότερο είναι οι συνοικιακές πλατείες, οι οποίες είναι πόλος έλξης διάφορων δραστηριοτήτων, μιας και αποτελούν μικρές οάσεις αποσυμφόρησης της ασφυκτικής κατάστασης που δημιουργούν οι τσιμεντουπόλεις.

Στον Δ.Α., οι περισσότερες από αυτές έχουν έκταση μεταξύ 150 m² και 500 m². Εκεί μικροί και μεγάλοι εκτονώνουν το συσσωρευμένο άγχος τους, που έχει δημιουργηθεί από τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης στις σύγχρονες πόλεις. Σε αυτά τα λιγοστά τετραγωνικά, τα παιδιά εκτονώσουν την ενέργειά τους παίζοντας, με συνέπεια κατά την διάρκεια του παιχνιδιού τους, πολλές φορές δυστυχώς, να πατούν και επάνω στα παρτέρια με τα ανθόφυτα, καταστρέφοντάς τα. Ευτυχώς όμως, τα τελευταία χρόνια η προσπάθεια που γίνεται από το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας να εκτιμηθεί από το παιδί το μεγάλο δώρο που του προσφέρει η επαφή του με τη φύση, έχει μειώσει τα παραπάνω περιστατικά.

9. ΔΙΑΘΕΣΗ, ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΑΙ

ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ

9. ΔΙΑΘΕΣΗ, ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ (Αρχεία Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α.)

9.1. Διάθεση ανθοφύτων

Σύμφωνα με τα αρχεία του Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., τα τελευταία χρόνια (2002-2015) έχουν φυτευτεί πάνω από 2.250.000 ανθόφυτα, στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., με κορύφωση την περίοδο των Ολυμπιακών αγώνων, 2004, κατά την οποία φυτεύτηκαν πάνω από 865.000 ανθόφυτα (Σχ.1).

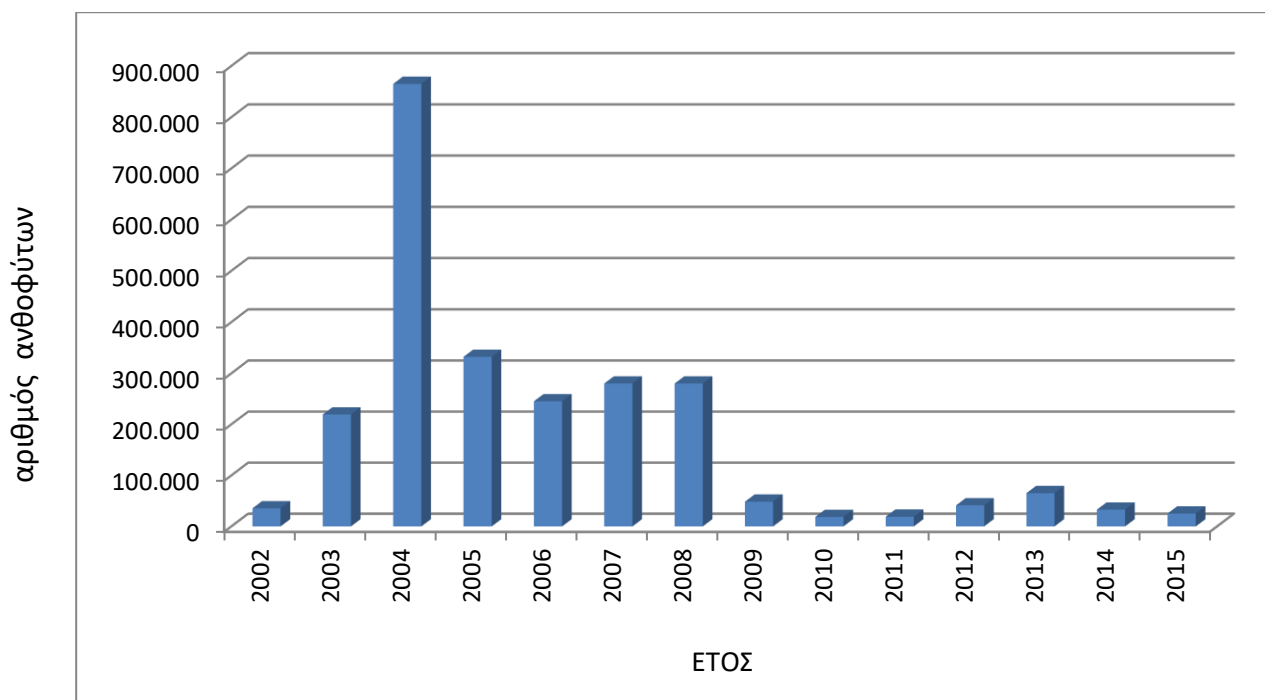
Η παραγωγή, προμήθεια, διάθεση και κατ'επέκταση η απορροφητικότητα εξαρτώνται τόσο από τις εκάστοτε δυνατότητες του Δ.Α. σε οικονομικούς πόρους όσο και από το ανθρώπινο δυναμικό της Δ.Π.Δ.Α.. Βάσει των συγκεκριμένων παραγόντων σχεδιάζονται και οι προτεραιότητες στους χώρους πρασίνου που θα φυτευθούν τα ανθόφυτα, έτσι οι χώροι φύτευσης ανθοφύτων επιλέγονται κατά κύριο λόγο σε κεντρικά σημεία των επτά Δ.Κ. και δευτερευόντος στην περιφέρεια. Το μεγαλύτερο δε μέρος αυτών βρίσκεται στο κέντρο της πόλης των Αθηνών όπου και το ιστορικό κέντρο μιας και αποτελεί την "εικόνα" της πόλης. Πέρα από αυτά όμως, η παραγωγή, προμήθεια και διάθεση τόσο του αριθμού όσο και του είδους των ανθοφύτων που θα φυτευθούν στους χώρους πρασίνου των επτά δημοτικών κοινοτήτων μελετάται και υλοποιείται από το επιστημονικό προσωπικό της Δ.Π.Δ.Α. και σύμφωνα πάντα με τις εκάστοτε ανάγκες. Οι ανάγκες αυτές έχουν προσδιοριστεί μέσα από την εμπειρία των ετών της συστηματικής χρήσης του ανθόφυτου στα παρτέρια της πόλης με γνώμονες τη σημαντικότητα του χώρου (π.χ. παρτέρια ανθοφύτων που βρίσκονται σε κεντρικά σημεία της πόλης), την έκταση των χώρων φύτευσης ανθοφύτων που υπάρχουν σε κάθε Δ.Κ., την απορροφητικότητα ανά δημοτική κοινότητα (αυτή εξαρτάται εκτός από τις δύο προαναφερθείσες παραμέτρους και από τις παρατηρημένες καταστροφές στα παρτέρια ανθοφύτων και εάν αυτά χρήζουν επαναφύτευσης περισσότερο από δύο φορές το χρόνο), την εποχή και το κοινό αίσθημα (την παρατηρημένη προτίμηση των δημοτών σε συγκεκριμένα είδη).

9.1.1. Απορροφητικότητα, Παραγωγή, Προμήθεια ανθοφύτων

Στα σχήματα 1-10 παρουσιάζονται αναλυτικά βάσει των αρχείων του Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., η παραγωγή, προμήθεια, διάθεση και απορροφητικότητα των ανθοφύτων στις επτά Δ.Κ., τα τελευταία χρόνια με ειδική αναφορά στα έτη 2012 έως και 2015 όπου η Δ.Π.Δ.Α. ενεργοποιήθηκε εκ νέου στο τομέα παραγωγής αυτών.

9.1.1.1. Αριθμητική απορροφητικότητα ανθοφύτων κατά τα έτη 2002-2015

Όπως φαίνεται στο Σχ. 1, σύμφωνα με τα αρχεία του Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α. η απορροφητικότητα των ανθοφύτων ξεκίνησε την ανοδική πορεία της από το τέλος του 2002 φτάνοντας στην κορύφωσή της το 2004 κατά την περίοδο των Ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας όπου στους χώρους πρασίνου της πόλης, φυτεύτηκαν 865.000 ανθόφυτα. Μετά το πέρας των Ολυμπιακών αγώνων και μέχρι και το 2008 εξακολουθούν να παρουσιάζονται μεγάλοι αριθμοί απορροφητικότητας ανθοφύτων. Η καμπή που παρουσιάζεται από το 2009 και μετά σύμφωνα με τα αρχεία του Γ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., οφείλεται τόσο στη μείωση των οικονομικών πόρων (σε σχέση με το 2004 οι οικονομικοί πόροι έχουν μειωθεί κατά 80% σήμερα) για την προμήθεια φυτικού και πολλαπλασιαστικού υλικού όσο και στη συνεχή μειούμενη δύναμη του ανθρώπινου δυναμικού λόγω συνταξιοδοτήσεων (σε σχέση με το 2004, σήμερα η μείωση στο ανθρώπινο δυναμικό είναι της τάξεως του 40% περίπου). Για τους παραπάνω λόγους η Δ.Π.Δ.Α. αναγκάστηκε να μειώσει την έκταση των παρτιεριών φύτευσης ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου. Έτσι ενώ από το 2004 μέχρι και το 2008, η έκταση αυτή ήταν περίπου 7.500 m², σήμερα έχει μειωθεί στο ένα έβδομο περίπου (1.150 m²). (Προσωπική μαρτυρία Δρ.Κυριακάκη Δ.). Τα παρτέρια αυτά βρίσκονται κυρίως σε κεντρικούς χώρους των επτά Δ.Κ. και δευτερευόντως στην περιφέρεια με το μεγαλύτερο μέρος αυτών, να βρίσκεται σε κεντρικά σημεία της πόλης των Αθηνών (π.χ. Σύνταγμα, Παλαιά Βουλή, Κλαυθμώνος κ.λ.π.), τα οποία βρίσκονται στα όρια της πρώτης Δ.Κ. που περιλαμβάνει και το ιστορικό κέντρο της Αθήνας.

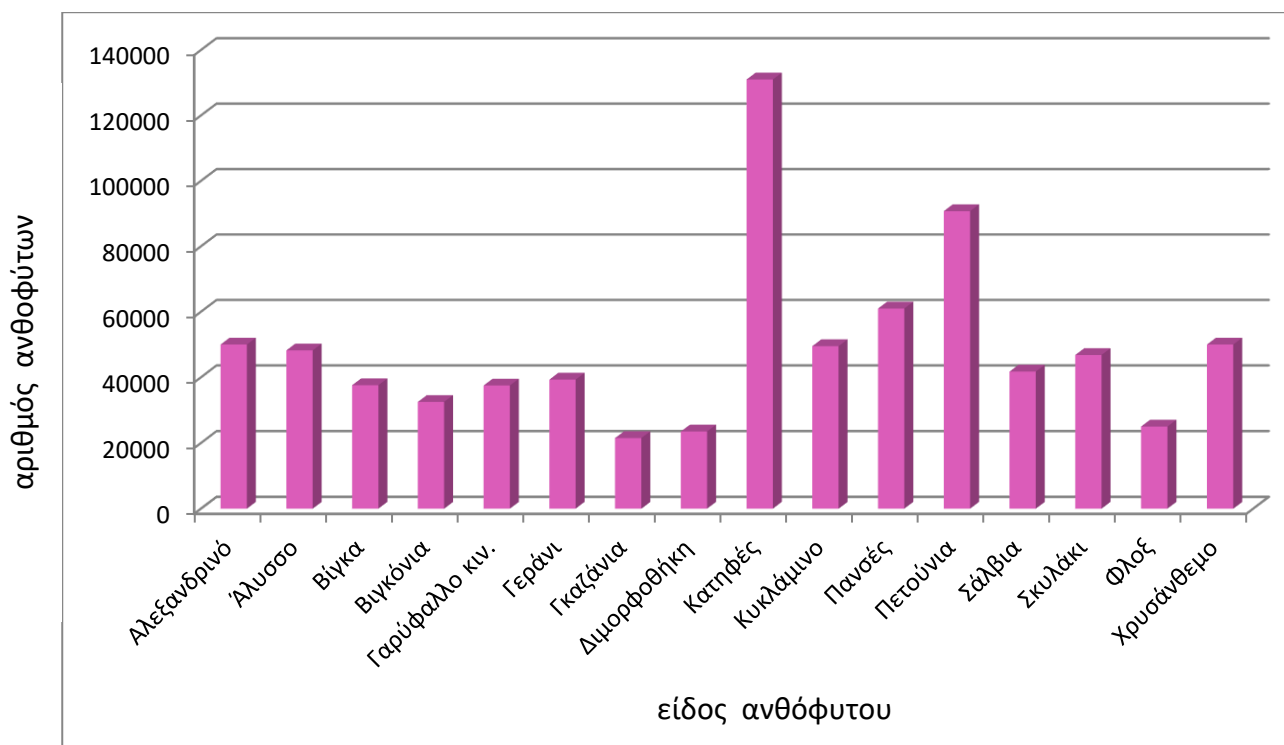
Σχήμα 1. Ετήσια απορροφητικότητα ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.

9.1.1.2. Είδη ανθοφύτων που παρουσίασαν την μεγαλύτερη απορροφητικότητα κατά τα έτη 2002-2015

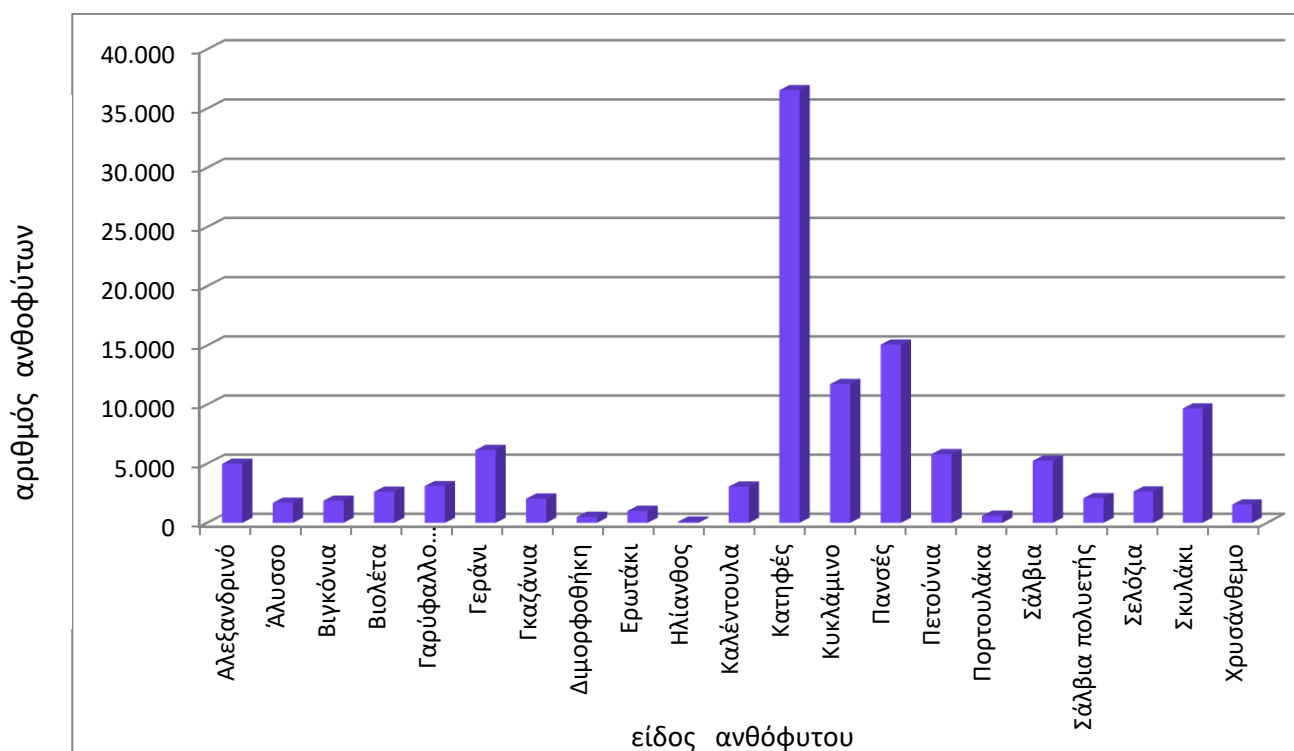
Σύμφωνα με τα αρχεία του Γ.Φ.Π. της Δ.Π.Δ.Α., τα είδη των ανθοφύτων που παρουσίασαν την μεγαλύτερη απορροφητικότητα στους χώρους πρασίνου του Δ.Α. κατά τα έτη 2002 -2015 είναι κατά σειρά:

Κατηφές (*Tagetes erecta*), Πετούνια (*Petunia hybrida*), Πανσές (*Viola tricolor*), Χρυσάνθεμο (*Chrysanthemum carinatum*), Σκυλάκι (*Antirrhinum majus*), Σάλβια (*Salvia splendens*), Αλεξανδρινό (*Euphorbia pulcherrima*), Κυκλάμινο (*Cyclamen graecum*), Άλυσσο (*Alyssum maritimum*), Γεράνι (*Pelargonium zonale*), Βεγόνια (*Begonia semperflorens*), Γκαζάνια (*Gazania rigens*), Διμορφοθήκη (*Dimorphotheca sinuata*), Γαρύφαλλο των ποιητών (*Dianthus barbatus*) και Βιολέτα (*Matthiola incana*) (Σχ.2, Σχ.3).

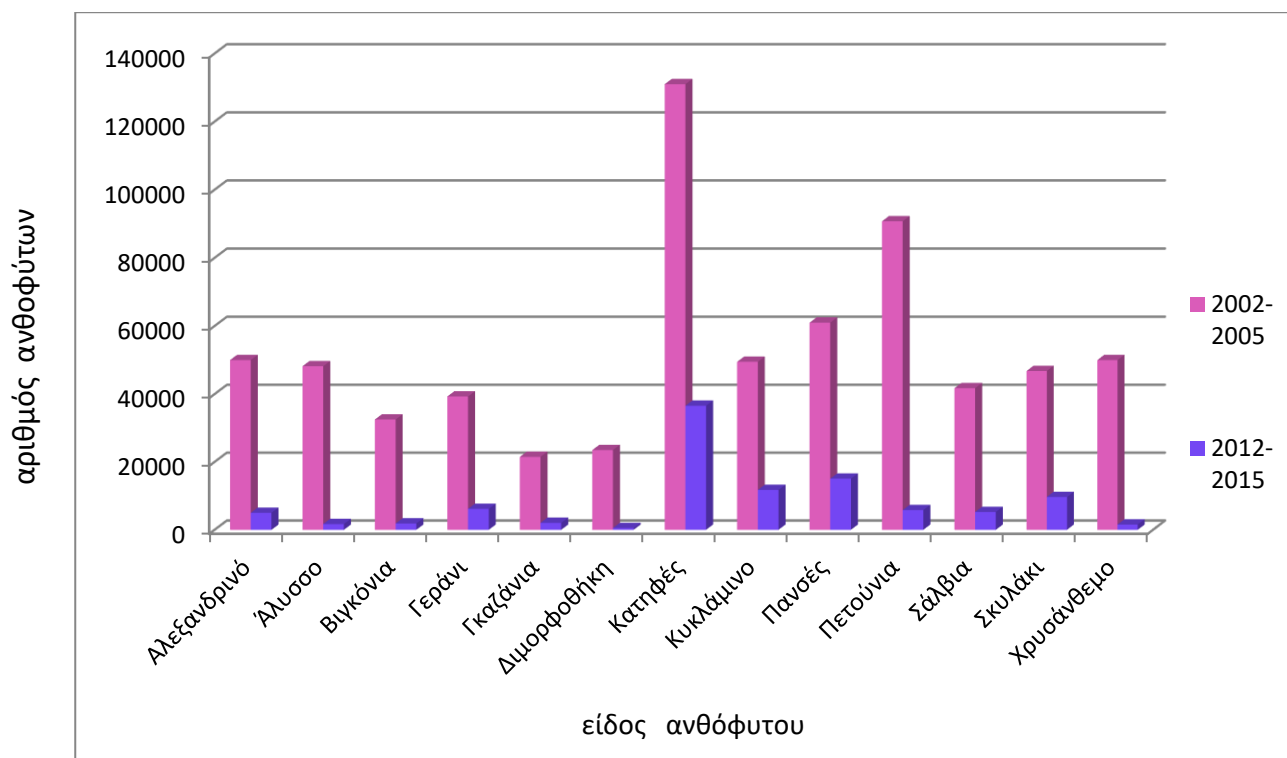
Στο Σχ. 4, καταδεικνύεται η αριθμητική μείωση απορροφητικότητας των ανθοφύτων μεταξύ των ετών 2002-2005 και 2012-2015 οφειλόμενη στους προαναφερόμενους λόγους.

Σχήμα 2. Είδη ανθοφύτων που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα (σε αριθμούς άνω των 20.000), κατά τα έτη 2002-2005

Σχήμα 3. Είδη ανθοφύτων που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα κατά τα έτη 2012-2015

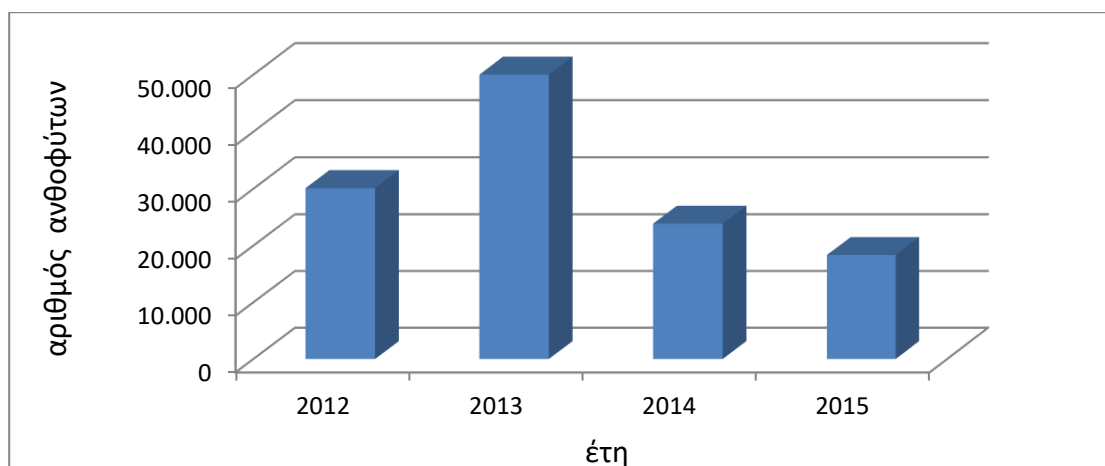

Σχήμα 4. Συγκριτικός πίνακας μεταξύ των ιδίων ειδών ανθοφύτων με τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα κατά τα έτη 2002-2005 και 2012-2015.

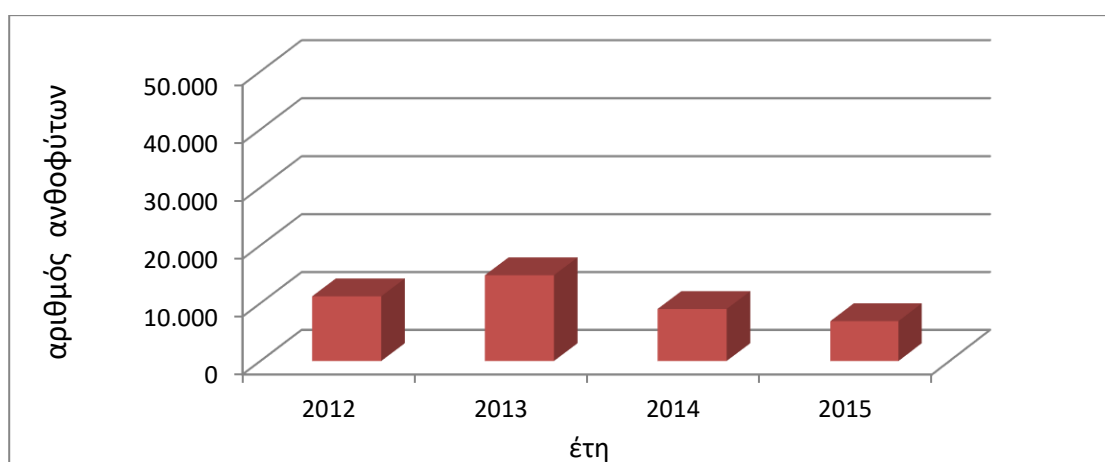
9.1.2. Παραγωγή Φυτωρίου Δ.Π.Δ.Α. και Προμήθεια Φυτικού υλικού κατά τα έτη 2012 έως 2015

Όπως έχει προαναφερθεί η παραγωγή ανθοφύτων ξεκίνησε εκ νέου στο Θερμοκήπιο της Δ.Π.Δ.Α. το 2012. Στα Σχ. 5 και 7 φαίνεται η συμβολή της παραγωγής του φυτωρίου στην κάλυψη των αναγκών απορρόφησης ανθοφύτων στις επτά Δ.Κ., καθώς οι προμήθειες φυτικού υλικού παρουσιάζονται σημαντικά μειωμένες (μείωση οικονομικών πόρων).

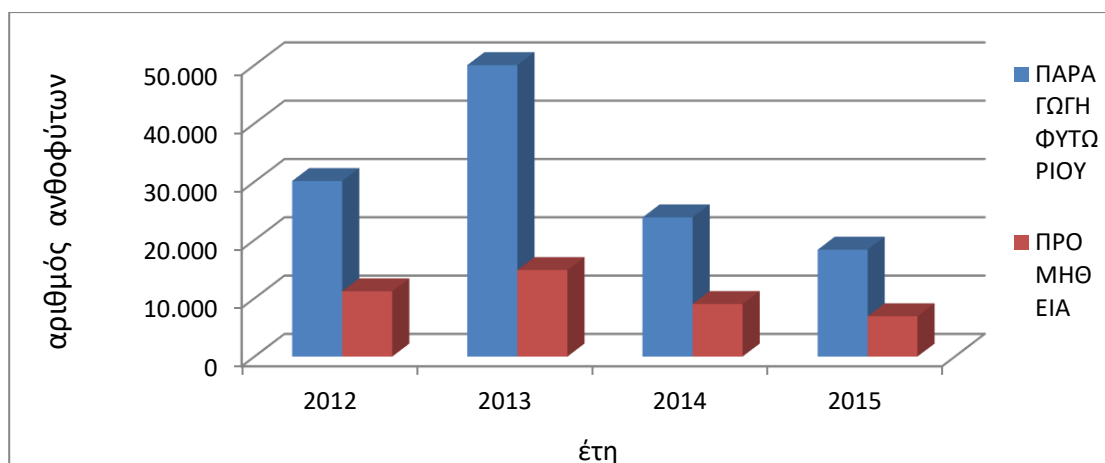
Η παραγωγή του φυτωρίου κατά έτη 2014 και 2015 βαίνει μειούμενη (Σχ. 5), καθώς και η προμήθεια φυτικού υλικού κατά την ίδια χρονική περίοδο (Σχ. 6). Το ίδιο μειούμενος βαίνει και ο συνολικός αριθμός διάθεσης ανθοφύτων (παραγωγή και προμήθεια) κατά τα έτη 2012-2015 (Σχ.7και 8).

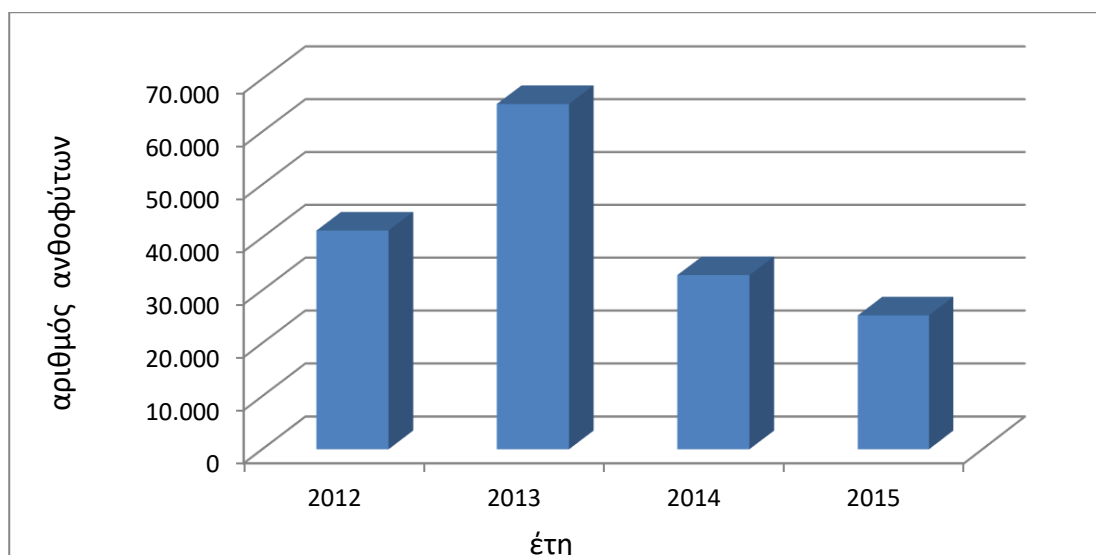
Σχήμα 5. Παραγωγή ανθοφύτων του φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α. κατά τα έτη 2012-2015

Σχήμα 6. Προμήθεια ανθοφύτων από τον Δ.Α. κατά τα έτη 2012-2015.

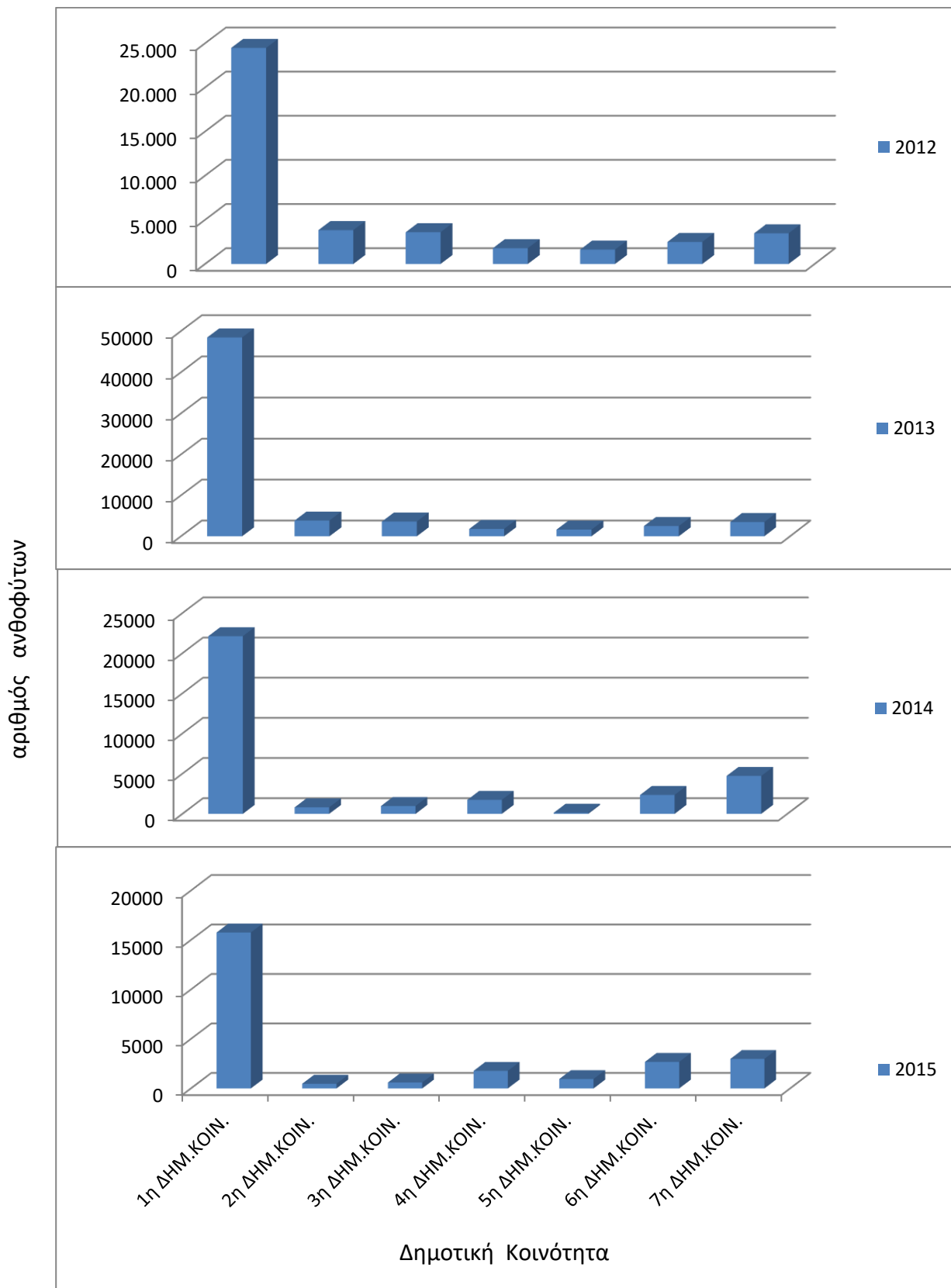
Σχήμα 7. Συγκριτική παράθεση παραγωγής Φυτωρίου της Δ.Π.Δ.Α. και προμήθειας ανθοφύτων από τον Δ.Α. κατά τα έτη 2012-2015

Σχήμα 8. Συνολικός αριθμός απορρόφησης ανθοφύτων (Παραγωγή και προμήθεια) από τις 7 Δ.Κ. κατά τα έτη 2012-2015

9.1.3. Απορροφητικότητα ανθοφύτων ανά Δ.Κ. κατά τα έτη 2012-2015

Στο Σχ. 9 αποτυπώνεται η απορροφητικότητα των ανθοφύτων ανά Δ.Κ., όπου φαίνεται καθαρά ότι τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα έχει η πρώτη Δ.Κ. (στα χωροταξικά όρια της οποίας είναι το κέντρο της πόλεως των Αθηνών), η οποία διαθέτει και τη μεγαλύτερη έκταση σε παρτέρια ανθοφύτων (ανθώνες). Οι αυξομειώσεις απορροφητικότητας που παρουσιάζονται μεταξύ των Δ.Κ., πέρα από τα μόνιμα παρτέρια φύτευσης ανθοφύτων, οφείλονται είτε σε εμβόλιμες εκδηλώσεις σε συγκεκριμένες Δ.Κ., και όχι στο σύνολο, κατά τις οποίες γίνεται επιπλέον χρήση ανθοφύτων, είτε το αντίθετο, σε μείωση χρήσης ανθοφύτων λόγω άλλων εμβόλιμων εργασιών, (π.χ. δημιουργία νέων χώρων πρασίνου ή αναπλάσεων χώρων πρασίνου κ.λ.π.), οι οποίες σε συνάρτηση με το συνεχώς μειούμενο ανθρώπινο δυναμικό έχουν ως αποτέλεσμα την αδυναμία συντήρησης ανθοφύτων στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο με αποτέλεσμα την μείωση αυτών.

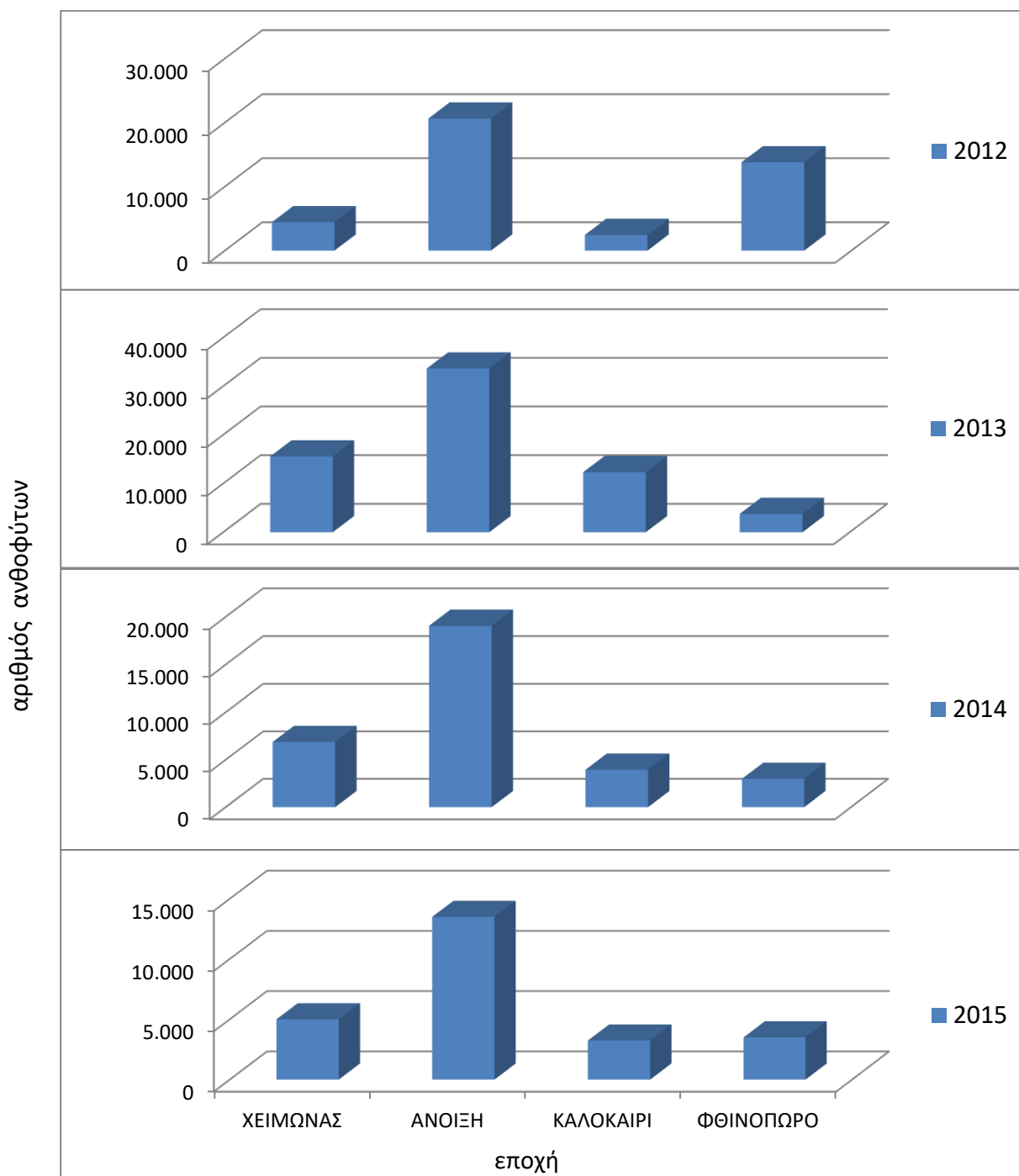

Σχήμα 9. Απορροφητικότητα ανθοφύτων ανά Δ.Κ. κατά τα έτη 2012 - 2015

9.1.4. Απορροφητικότητα ανθοφύτων ανά Εποχή κατά τα έτη 2012 έως 2015

Σύμφωνα με τα αρχεία της Γ.Φ.Π. οι φυτεύσεις των ανθοφύτων γίνονται ουσιαστικά δύο φορές τον χρόνο με κορύφωση την περίοδο της άνοιξης. Στο Σχ. 10, αποτυπώνεται η απορροφητικότητα κατά τα έτη 2012-2015. Αναλυτικότερα οι φυτεύσεις των ανθοφύτων σε σχέση με την εποχή έχουν ως εξής:

Η περίοδος της "Άνοιξης", για την Δ.Π.Δ.Α., όπου και η φυτευτική κορύφωση των ανθοφύτων, διαρκεί από τις αρχές Απριλίου μέχρι και τις αρχές Ιουνίου, όπου εκτός από τις φυτεύσεις στα μόνιμα παρτέρια ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου, γίνεται επιπλέον χρήση ανθοφύτων για τη δημιουργία θεματικών ανθικών μωσαϊκών εν όψει διαφόρων εκδηλώσεων όπως: των εορταστικών εκδηλώσεων της Πρωτομαγιάς, της Ανθοκομικής Έκθεσης κ.λ.π. Εν συνεχεία οι φυτεύσεις των ανθοφύτων περιορίζονται στις απολύτως απαραίτητες μέχρι και τα μέσα του Ιουνίου (αντικαταστάσεις ανθοφύτων στα παρτέρια από τυχόν καταστροφές), όπου από εκεί και μετά σταματούν μέχρι και τα μέσα Σεπτεμβρίου λόγω της επικράτησης υψηλών θερμοκρασιών. Από τέλη Σεπτεμβρίου μέχρι και αρχές - μέσα Οκτωβρίου, (η περίοδος αυτή θα εξαρτηθεί από την συνέχιση ή μη επικράτησης υψηλών θερμοκρασιών για την εποχή) ξεκινούν εκ νέου οι φυτεύσεις των ανθοφύτων, οι οποίες αυξάνονται κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, όπου γίνεται επιπλέον χρήση αυτών για τον στολισμό της πόλης εν όψει εορταστικών εκδηλώσεων και συνεχίζονται μέχρι και τις αρχές Ιανουαρίου. Από τα μέσα Ιανουαρίου μέχρι τα τέλη Μαρτίου οι φυτεύσεις περιορίζονται σε ελάχιστες (όπου αυτό είναι απαραίτητο), αντικαταστάσεις ή σταματούν τελείως για να ξαναρχίσουν με εντατικούς ρυθμούς την περίοδο της Άνοιξης.

Σχήμα 10. Απορροφητικότητα ανθοφύτων από Δ.Κ. ανά εποχή από το έτος 2012 έως το 2015

9.2. Διακίνηση ανθοφύτων στις επτά Δημοτικές Κοινότητες (Αρχεία Δ.Π.Δ.Α.)

Η διακίνηση ανθοφύτων (είδος και ποσότητα), γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες των χώρων πρασίνου στις επτά Δ.Κ. του Δ.Α.. Οι ανάγκες αυτές καταγράφονται από το επιστημονικό προσωπικό των επτά Δ.Κ. και αποστέλλονται γραπτώς ως παραγγελία στο

Γ.Φ.Π. που διαχειρίζεται τη διακίνηση ανθοφύτων. Η διακίνηση των ανθοφύτων από το φυτώριο προς τις επτά Δ.Κ. γίνεται με τα φορτηγά αυτοκίνητα που διαθέτει η Δ.Π.Δ.Α. (7-8 φορτηγά) και η φόρτωση αυτών με ανθόφυτα πραγματοποιείται από τους κηπουρούς του φυτωρίου, πολύ προσεκτικά και με ιδιαίτερη φροντίδα, ώστε τα ανθόφυτα να φτάσουν με ασφάλεια και χωρίς ταλαιπωρία στο χώρο παραλαβής και φύτευσης τους. Η φόρτωση γίνεται νωρίς το πρωί μεταξύ 06.15-7.00 π.μ., ώστε το ανθόφυτο να είναι στους χώρους της τελικής εγκατάστασής του όσο πιο νωρίς γίνεται για να προλαβαίνετε η πρωινή δροσιά (κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες). Ανάλογα με τον αριθμό των ανθοφύτων, χρησιμοποιούνται ή όχι στα φορτηγά ραφιέρρες μεταλλικές (Εικ. 90 και 91), που διευκολύνουν αφενός την παράδοση αριθμητικά πολλών ανθοφύτων σε ένα χώρο και αφετέρου τη μείωση των δρομολογίων των οχημάτων όταν η παράδοση απαιτεί μεγάλο αριθμό ανθοφύτων (παράδοση ανθοφύτων σε χώρους πρασίνου πέρα της μίας Δ.Κ.).

Εικ. 90 : Φορτηγό της Δ.Π.Δ.Α. έτοιμο για παράδοση ανθοφύτων σε Δ.Κ. (Προσωπικό αρχείο).

Εικ. 91 : Φορτηγό της Δ.Π.Δ.Α χωρίς ραφιέρρες έτοιμο για παράδοση ανθοφύτων σε Δ.Κ. (Προσωπικό αρχείο).

Στους χώρους παραλαβής όπου είναι και οι χώροι φύτευσης των ανθοφύτων, υπάρχει πάντα το αντίστοιχο συνεργείο με τον επικεφαλής γεωπόνο ή αρχικηπουρό της περιοχής για την εφαρμογή του σχεδίου εγκατάστασης των ανθόφυτων. (Εικ. 92 και 93)

Εικ. 92: Παράδοση ανθοφύτων σε χώρο φύτευσης (Αρχείο Δ.Π.Δ.Α.)

Εικ. 93: Εγκατάσταση ανθόφυτων σε χώρο πρασίνου του Δ.Α. (Αρχείο Δ.Π.Δ.Α.)

ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΡΟΣ

*ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ Δ.Π.Δ.Α. ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ
ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΤΟ
ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ*

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ Δ.Π.Δ.Α. ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της άποψης τόσο των πολιτών όσο και των εργαζομένων στην Δ.Π.Δ.Α σχετικά με τη χρήση των ανθοφύτων στους διάφορους χώρους πρασίνου της πόλης των Αθηνών, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση άποψης για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ανθοφύτων στο αστικό πράσινο.

Στην πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας χρησιμοποιήθηκαν δύο ερωτηματολόγια. Στο πρώτο ερωτηματολόγιο διερευνώνται οι απόψεις των εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α. και στο δεύτερο ερωτηματολόγιο οι απόψεις των πολιτών.

2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται οι ερευνητικές διαδικασίες μέσω των οποίων αναζητήθηκαν απαντήσεις στα ερωτήματα της έρευνας.

2.1. ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Για τη συλλογή δεδομένων επιλέχθηκαν οι παρακάτω μέθοδοι και πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα στάδια εργασίας:

Πρώτο Στάδιο

- Συγκρότηση ερωτηματολογίων
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου από εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου από πολίτες του Δήμου Αθηναίων

Δεύτερο Στάδιο

- Ανάλυση δεδομένων η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω της καταγραφής των συχνοτήτων των απαντήσεων, με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS (ed: 21).
- Διμεταβλητή Ανάλυση, δηλαδή διερεύνηση συσχετίσεων μεταξύ διαφορετικών μεταβλητών με τη χρήση πινάκων διπλής εισόδου (διαδικασία Cross tabulations).

Τρίτο Στάδιο

Αποτελέσματα της έρευνας - Συμπεράσματα -Προτάσεις

2.1.1. Συγκρότηση δειγμάτων

Το Δείγμα της Έρευνας ως προς το ερωτηματολόγιο των εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α., συγκροτήθηκε από Γεωπόνους, Γεωπόνους Τ.Ε, Δασολόγους, Εργοδηγούς και Αρχικηπουρούς, στους χώρους εργασίας τους και ως προς το ερωτηματολόγιο των πολιτών συγκροτήθηκε από πολίτες του Δήμου Αθηναίων, οι οποίοι ευρέθησαν τυχαία στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., όπου διενεμήθη το ερωτηματολόγιο.

2.1.2. Περιεχόμενο Ερωτηματολογίων

Με στόχο την εξυπηρέτηση τόσο των αναγκών της έρευνας όσο και τη διευκόλυνση των ίδιων των ερωτώμενων και τα δύο ερωτηματολόγια περιελάμβαναν ερωτήσεις κλειστού τύπου, καθώς και ερωτήσεις με προκατασκευασμένες απαντήσεις. Ειδικότερα, χρησιμοποιήθηκαν ερωτήσεις τύπου ΝΑΙ-ΟΧΙ, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, κλίμακας σπουδαιότητας και κλίμακας βαθμολόγησης, καθώς και σχόλια. Τα ερωτηματολόγια, τα οποία παρατίθενται σε αυτούσια μορφή στα παραρτήματα Α1 και Α2 της εργασίας, αποτελούνται από δύο μέρη το κάθε ένα (Το πρώτο μέρος αναφέρεται στα προσωπικά στοιχεία των ερωτηθέντων τα οποία σκιαγραφούν και το προφίλ τους και το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση των ανθοφύτων και την αξιοποίηση αυτών στο πράσινο της πόλης) και περιλαμβάνουν συνολικά και τα δύο 52 ερωτήματα (25 ερωτήσεις το ερωτηματολόγιο των εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α. και 27 ερωτήσεις το ερωτηματολόγιο των πολιτών).

2.1.3. Συμπλήρωση ερωτηματολογίων και μέθοδος επεξεργασίας τους

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2015. Το ερωτηματολόγιο των πολιτών δόθηκε σε πολίτες, εργαζόμενους ή επισκέπτες του Δήμου των Αθηναίων (η διανομή του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε κυρίως τα Σαββατοκύριακα από τις 10.00 π.μ. έως και τις 15.00 μ.μ. και συμπληρώθηκαν 175 ερωτηματολόγια) οι οποίοι ευρέθησαν τυχαία στους συγκεκριμένους χώρους κατά το χρονικό διάστημα που διενεμήθη το ερωτηματολόγιο (Πάρκα, Κεντρικές και Περιφερειακές πλατείες καθώς και πεζόδρομους του Δ.Α., όπως: Πλ. Συντάγματος, Εθνικός Κήπος, Πνευματικό Κέντρο Δ.Α., Πλ. Κοτζιά, Πεζ. Διον. Αεροπαγίτου, Πλ. Λαγουμιτζή κ.λπ.). Το ερωτηματολόγιο των εργαζομένων, διενεμήθη σε εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α. (Γεωπόνους, Γεωπόνους Τ.Ε, Δασολόγους Εργοδηγούς και Αρχικηπουρούς), στους χώρους εργασίας τους και συμπληρώθηκαν 70 ερωτηματολόγια επί συνόλου 80 εργαζομένων των παραπάνω ειδικοτήτων.

Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν προσωπικά από τη γράφουσα τόσο στους πολίτες όσο και στους εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α. Η στατιστική ανάλυση των στοιχείων που συλλέχθηκαν από

τα ερωτηματολόγια, πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS 21.0 for Windows. Σκοπός της ανάλυσης ήταν τόσο η καταγραφή της κατανομής των συχνοτήτων των απαντήσεων (μεταβλητών) στα ερωτήματα που τέθηκαν στους πολίτες και υπαλλήλους, όσο και η διαπίστωση σχέσεων μεταξύ διαφορετικών μεταβλητών. Πιο συγκεκριμένα για την ερμηνεία του βαθμού συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών, χρησιμοποιήθηκαν οι πίνακες διπλής εισόδου (Cross tabs). Οι συντελεστές που χρησιμοποιήθηκαν για την ερμηνεία του βαθμού συσχέτισης μεταξύ μεταβλητών ήταν οι κάτωθι:

Συντελεστής Cramer's V

Παίρνει τιμές (values), από 0,0 (όταν δεν υπάρχει καμία σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών) έως και 1. Χρησιμοποιείται σε ορθογώνιους πίνακες διπλής εισόδου για ονομαστικές μεταβλητές.

Συντελεστής Phi

Προσομοιάζει με τον συντελεστή Cramer's V και χρησιμοποιείται σε τετράγωνους πίνακες διπλής εισόδου.

Συντελεστής Kendall's tau-b/ Kendall's tau-c

Χρησιμοποιούνται για τακτικές μεταβλητές (τετράγωνους ή ορθογώνιους πίνακες αντίστοιχα).

Συντελεστής Gamma

Χρησιμοποιείται όπως οι συντελεστές Kendall's tau-c, όταν υπάρχει κενό κελί στον πίνακα.

Χαρακτηρισμός της σχέσης μεταξύ των μεταβλητών

Οι συντελεστές συσχέτισης παίρνουν τιμές από -1 έως +1. Η τιμή 0 δείχνει την έλλειψη συνάφειας μεταξύ των μεταβλητών, ενώ οι τιμές -1 και +1 την ύπαρξη αντίστοιχα αρνητικής και θετικής τέλει συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών. Η σχέση μεταξύ των μεταβλητών χαρακτηρίζεται ως ισχυρή, όταν οι τιμές των αντίστοιχων συντελεστών συσχέτισης είναι μεγαλύτερες από 0,5 και πολύ ισχυρή όταν οι τιμές είναι μεγαλύτερες από 0,75.

Για τιμές των συντελεστών συσχέτισης από **0,0 έως 0,3** η σχέση μεταξύ των μεταβλητών χαρακτηρίζεται **ως πολύ ασθενής**. Για τιμές των συντελεστών από **0,3 έως 0,5** η σχέση μεταξύ των μεταβλητών χαρακτηρίζεται **ως ασθενής**. Για τιμές των συντελεστών από **0,5 έως 0,7** η σχέση μεταξύ των μεταβλητών χαρακτηρίζεται **ως ισχυρή**. Για τιμές των συντελεστών από **0,7 έως 1,0** η σχέση μεταξύ των μεταβλητών χαρακτηρίζεται **ως πολύ ισχυρή**.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας και καταγραφή της κατανομής των συχνοτήτων των μεταβλητών σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια που υποβλήθηκαν στους Εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α. και τους Πολίτες, τα οποία παρουσιάζονται σε πλήρη ανάπτυξη στο Παράρτημα.

3.1. Ανάλυση Δεδομένων Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α.

3.1.1. Μέρος Α΄

Το Φύλο, η Ηλικία, η Οικογενειακή κατάσταση και η Εκπαίδευση είναι τα στοιχεία εκείνα που χαρακτηρίζουν το προφίλ των ατόμων που συμμετείχαν σε αυτήν την έρευνα.

Όπως εγγράφεται στον Πιν. 1, σε ό,τι αφορά το φύλο των ερωτηθέντων οι άνδρες πλειοψηφούν σε ποσοστό 65,7% έναντι των γυναικών 34,3%.

Πίνακας 1. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο κατά φύλο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Άνδρας	46	65,7	65,7	65,7
Γυναίκα	24	34,3	34,3	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Οι περισσότεροι των εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν 40-59 ετών (Πιν. 2, 2.1).

Πίνακας 2. Κατανομή συχνοτήτων(n)και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σύμφωνα με την ηλικία τους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
30-39	10	14,3	14,3	14,3
40-49	21	30,0	30,0	44,3
50-59	36	51,4	51,4	95,7
60 και άνω	3	4,3	4,3	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Πίνακας 2.1. Κατανομή συχνοτήτων(η)και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σύμφωνα με την ηλικία τους (ανακωδικοποιημένη)

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
30 έως 49	31	44,3	44,3	44,3
50 και άνω	39	55,7	55,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Από πλευράς οικογενειακής κατάστασης (Πιν. 3, 3.1), οι έγγαμοι εργαζόμενοι, πλειοψηφούν κατά πολύ (81,4%), έναντι των άγαμων-διαζευγμένων (18,6%).

Πίνακας 3. Κατανομή συχνοτήτων (η) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σύμφωνα με την Οικογενειακή τους κατάσταση

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Άγαμος/η	10	14,3	14,3	14,3
Έγγαμος/η	57	81,4	81,4	95,7
Διαζευγμένος/η	3	4,3	4,3	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Πίνακας 3.1. Κατανομή συχνοτήτων (η) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σύμφωνα με την Οικογενειακή τους κατάσταση (ανακωδικοποιημένη)

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Άγαμος - Διαζευγμένος	13	18,6	18,6	18,6
Έγγαμος	57	81,4	81,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Από τους ερωτηθέντες εργαζόμενους (Πιν 4, 4.1), αυτοί που κατέχουν τίτλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πλειοψηφούν (51,4%), έναντι των εργαζόμενων που έχουν απολυτήριο γυμνασίου-λυκείου (40,0%), ενώ το ποσοστό αυτών που έχουν απολυτήριο δημοτικού ανέρχεται στο (8,6%).

Πίνακας 4. Κατανομή συχνοτήτων (η)και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σύμφωνα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Δημοτικό	6	8,6	8,6	8,6
Γυμνάσιο	12	17,1	17,1	25,7
Λύκειο	16	22,9	22,9	48,6
Τριτοβάθμια	30	42,8	42,8	91,4
Μεταπτυχιακό	6	8,6	8,6	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Πίνακας 4.1. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σύμφωνα με βαθμίδα εκπαίδευσης (ανακωδικοποιημένη)

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Δημοτικό	6	8,6	8,6	8,6
Γυμνάσιο - Λύκειο	28	40,0	40,0	48,6
Τριτοβάθμια	36	51,4	51,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

3.1.2. Μέρος Β΄

Σε σχέση με την ερώτηση εάν θεωρούν ότι η χρήση των ανθοφύτων αλλάζει προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης η συντριπτική πλειοψηφία (98,6%) των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό 1,4% απάντησε αρνητικά (Πιν. 5).

Πίνακας 5. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την αλλαγή προς το καλύτερο της εικόνας της πόλης με τη χρήση ανθοφύτων

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	69	98,6	98,6	98,6
Όχι	1	1,4	1,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Σε ότι αφορά τη χρήση των ανθοφύτων σε συνάρτηση με την αλλαγή της ψυχολογίας των πολιτών προς το καλύτερο, η συντριπτική πλειοψηφία (97,1%) των ερωτηθέντων, έχει την άποψη ότι αλλάζει προς το καλύτερο. Μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό (2,9%), έδωσε αρνητική απάντηση. (Πιν. 6).

Πίνακας 6. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την αλλαγή προς το καλύτερο της ψυχολογίας των πολιτών με τη χρήση ανθοφύτων

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	68	97,1	97,1	97,1
Όχι	2	2,9	2,9	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Επίσης οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι της Δ.Π.Δ.Α. δηλώνουν στη συντριπτική πλειοψηφία τους (94,3%), ότι θεωρούν απαραίτητη τη χρήση των ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης, με ένα ελάχιστο ποσοστό της τάξεως του 5,7% να πιστεύει το αντίθετο (Πιν. 7).

Πίνακας 7. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την απαραίτητη χρήση των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	66	94,3	94,3	94,3
Όχι	4	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Επιπλέον ένα συντριπτικό ποσοστό (92,9%), δεν θεωρεί ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων μόνο σε συγκεκριμένες εορτές και εκδηλώσεις με ένα ελάχιστο ποσοστό (5,7%) να πιστεύει το αντίθετο (Πιν. 8).

Πίνακας 8. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε συγκεκριμένες εορτές και εκδηλώσεις.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	4	5,7	5,7	5,7
Όχι	65	92,9	92,9	98,6
Δεν έχω άποψη	1	1,4	1,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Η άποψη ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται σε κεντρικά σημεία της πόλης, εκφράζεται μεν από την πλειοψηφία (65,7%), αλλά ένα ποσοστό (32,9%) των ερωτηθέντων, δεν φαίνεται να τη συμμερίζεται, δηλώνοντας την αντίθεσή του. Επιπλέον, ένα ελάχιστο ποσοστό της τάξεως του 1,4% δηλώνει ότι «δεν έχει άποψη» (Πιν. 9).

Πίνακας 9. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με τη φύτευση ανθοφύτων σε κεντρικά σημεία της πόλης.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	46	65,7	65,7	65,7
Όχι	23	32,9	32,9	98,6
Δεν έχω άποψη	1	1,4	1,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Στη φύτευση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες, φαίνεται να συμφωνεί το 73,9% των ερωτηθέντων, με μικρό ποσοστό (24,6%) να δηλώνει την αντίθεσή του και ένα ελάχιστο (1,4%) να μην έχει άποψη (Πιν. 10).

Πίνακας 10. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με τη φύτευση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	51	72,9	73,9	73,9
Όχι	17	24,3	24,6	98,6
Δεν έχω άποψη	1	1,4	1,4	100,0
Μερικό σύνολο	69	98,6	100,0	
Δεν απάντησαν	1	1,4		
Σύνολο	70	100,0		

Σε ότι αφορά τη φύτευση ανθοφύτων στην περιφέρεια, όπως συνοικιακές πλατείες, νησίδες συνοικιακών λεωφόρων, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων (88,6%) απαντά θετικά με ένα μικρό ποσοστό (11,4%) να παίρνει αρνητική θέση (Πιν. 11).

Πίνακας 11. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α σε σχέση με τη φύτευση ανθοφύτων στην περιφέρεια (συνοικιακές πλατείες, νησίδες συνοικιακών λεωφόρων)

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	62	88,6	88,6	88,6
Όχι	8	11,4	11,4	100,0
Δεν έχω άποψη				
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Σχετικά με το εάν θα ήταν προτιμότερη η χρήση των ανθοφύτων στο κέντρο σε σχέση με την περιφέρεια, το 54,3% των ερωτηθέντων, απαντά αρνητικά, ενώ το 44,3% απαντά θετικά. Υπάρχει και εδώ ένα ελάχιστο ποσοστό (1,4%) που δεν εκφράζει άποψη (Πιν. 12).

Πίνακας 12. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την προτίμησή τους για τη χρήση ανθοφύτων στο κέντρο έναντι της περιφέρειας.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	31	44,3	44,3	44,3
Όχι	38	54,3	54,3	98,6
Δεν έχω άποψη	1	1,4	1,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Επιπλέον, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (72,9%) πιστεύει ότι πρέπει να γίνεται εξίσου χρήση ανθοφύτων τόσο στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο, με ένα μικρό ποσοστό (24,3%) να εκφράζει αρνητική θέση και ένα ελάχιστο ποσοστό (1,4%) να δηλώνει ότι δεν έχει άποψη (Πιν. 13).

Πίνακας 13. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την προτίμησή τους για τη χρήση ανθοφύτων εξίσου στο κέντρο και στην περιφέρεια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	51	72,9	72,9	72,9
Όχι	17	24,3	24,3	97,1
Δεν έχω άποψη	2	2,9	2,9	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 14, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εργαζομένων (77,1%) έχει την άποψη ότι πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στη χρήση ανθοφύτων στο κέντρο, όσον αφορά το είδος και την ποσότητα. Εντούτοις υπάρχει και η αντίθετη άποψη σε ένα μικρό ποσοστό (18,6%), ενώ ελάχιστοι (4,3%) δεν εκφράζουν άποψη.

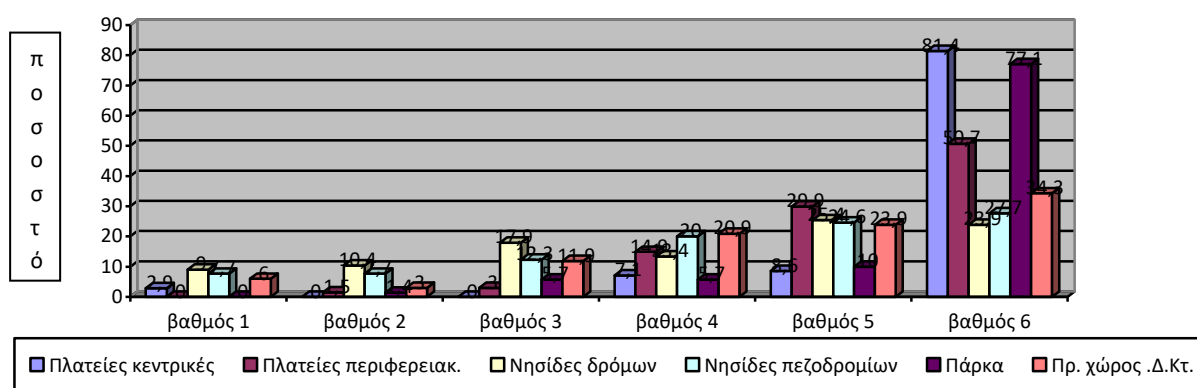
Πίνακας 14. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με τη βαρύτητα που πρέπει να δίνεται στη χρήση των ανθοφύτων σε κεντρικά σημεία, όσον αφορά το είδος και την ποσότητα.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	54	77,1	77,1	77,1
Όχι	13	18,6	18,6	95,7
Δεν έχω άποψη	3	4,3	4,3	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τη συνολική αποτίμηση όπως φαίνεται στον Πιν. 15, της βαθμολογικής αξιολόγησης που έδωσαν οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι ως προς τους χώρους που επιθυμούν την ύπαρξη ανθοφύτων και λαμβάνοντας ως κριτήριο από την κλίμακα το βαθμό 6 (άριστα), φαίνεται καθαρά ότι οι χώροι που κυριαρχούν στις προτιμήσεις τους είναι οι κεντρικές πλατείες (81,4%), τα πάρκα (77,1%) και οι περιφερειακές πλατείες (50,7%) (Σχ. 1).

Πίνακας 15. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με τη βαθμολογική αξιολόγηση των χώρων με κλίμακα από το 1-6 (άριστα το 6), όπου θα ήθελαν την ύπαρξη ανθοφύτων.

	Βαθμός 1		Βαθμός 2		Βαθμός 3		Βαθμός 4		Βαθμός 5		Βαθμός 6	
	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό
Πλατείες κεντρικές	2	2,9	0	0,0	0	0,0	5	7,1	6	8,6	57	81,4
Πλατείες περιφερειακές	0	0,0	1	1,5	2	3,0	10	14,9	20	29,9	34	50,7
Νησίδες δρόμων	6	9,0	7	10,4	2	17,9	9	13,4	17	25,4	16	23,9
Νησίδες πεζοδρομίων	5	7,7	5	7,7	8	12,3	13	20,0	16	24,6	18	27,7
Πάρκα	0	0,0	1	1,4	4	5,7	4	5,7	7	10,0	54	77,1
Προαύλιος χώρος δημόσιων κτιρίων	4	6	2	3	8	11,9	14	20,9	16	23,9	23	34,3

Σχήμα 1. Η απεικόνιση της βαθμολογικής αξιολόγησης με κλίμακα από το 1-6 (άριστα το 6) των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α., ως προς τους χώρους όπου θα ήθελαν την ύπαρξη ανθοφύτων.

Αρχικά όπως φαίνεται από τον Πιν. 16, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων εργαζομένων (80%), θεωρεί απαραίτητη τη χρήση των ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Παρόλα αυτά υπάρχει ένα μικρό ποσοστό (18,6%), που εκφράζει αντίθετη άποψη, ενώ ένα ελάχιστο (1,4%), δεν εκφράζει καθόλου άποψη.

Πίνακας 16. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς την χρήση των ανθοφύτων καθόλη την διάρκεια του έτους.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	56	80,0	80,0	80,0
Όχι	13	18,6	18,6	98,6
Δεν έχω άποψη	1	1,4	1,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Σε ό,τι αφορά το αν θα πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων που προτιμούν οι πολίτες, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εργαζομένων (68,6%), απαντά αρνητικά, ενώ ένα μικρό ποσοστό (25,7%), απαντά θετικά και ένα ελάχιστο ποσοστό (5,7%), δεν εκφράζει άποψη (Πιν. 17).

Πίνακας 17. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς άποψη που εκφράζουν σχετικά με τη χρήση των ανθοφύτων που προτιμούν οι πολίτες.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	18	25,7	25,7	25,7
Όχι	48	68,6	68,6	94,3
Δεν έχω άποψη	4	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 18, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων εργαζομένων (88,6%) συμμαρτίζει την άποψη ότι πρέπει να προτιμώνται τα ανθεκτικότερα είδη ανθοφύτων ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών, ενώ σε ισοδύναμα ελάχιστα ποσοστά της τάξεως του 5,7% εκφράζονται τόσο αυτοί που έχουν αρνητική άποψη, όσο και αυτοί που δεν έχουν άποψη.

Πίνακας 18. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς την προτίμηση τους για τη χρήση ανθεκτικότερων ειδών ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	62	88,6	88,6	88,6
Όχι	4	5,7	5,7	94,3
Δεν έχω άποψη	4	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τα δεδομένα του Πιν. 19, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εργαζομένων (72,9%), πιστεύει ότι πρέπει να γίνεται περισσότερη χρήση πολυετών έναντι των ετήσιων ανθοφύτων, ενώ ελάχιστοι δεν έχουν άποψη (5,7%).

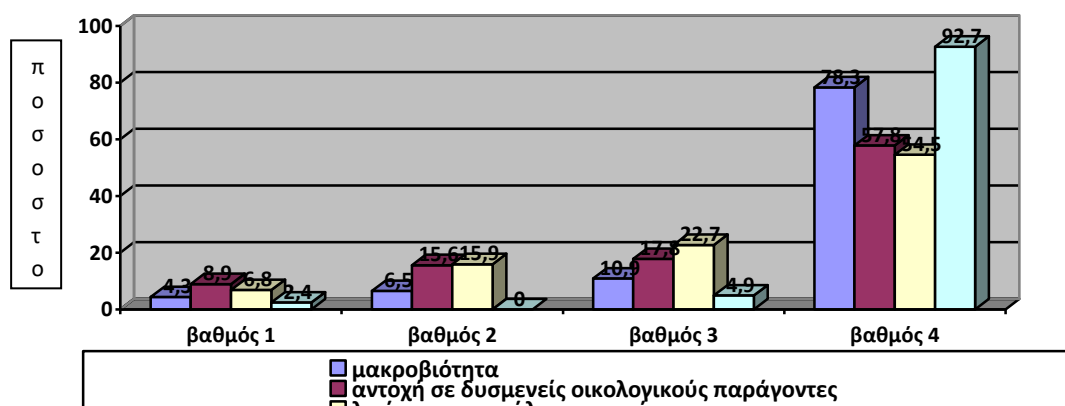
Πίνακας 19. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς την προτίμηση τους, για τη χρήση περισσότερο των πολυετών έναντι των ετησίων ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	51	72,9	72,9	72,9
Όχι	15	21,4	21,4	94,3
Δεν έχω άποψη	4	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα του Πιν. 19α, ως προς τη βαθμολογική αξιολόγηση των λόγων που συντρέχουν για την προτίμησή τους στη χρήση πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων ανθοφύτων, οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι φαίνεται να τεκμηριώνουν την άποψή τους, επιλέγοντας να αξιολογήσουν, με το μεγαλύτερο βαθμό 4, την κατηγορία «όλα τα παραπάνω» (μακροβιότητα, αντοχή σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες, λιγότερη κατανάλωση νερού), σε συντριπτικό ποσοστό 92,7%. Επίσης, όπως φαίνεται, σημαντικό ποσοστό συγκεντρώνει και η κατηγορία «μακροβιότητα» (78,3%) (Σχ. 2).

Πίνακας 19α. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς τη βαθμολογική αξιολόγηση των λόγων για τους οποίους προτιμάται η χρήση των πολυετών ανθοφύτων (με μεγαλύτερο βαθμό το 4)

	Βαθμός 1		Βαθμός 2		Βαθμός 3		Βαθμός 4	
	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό
Μακροβιότητα	2	4,3	3	6,5	5	10,9	36	78,3
Αντοχή σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες	4	8,9	7	15,6	8	17,8	26	57,8
Λιγότερη κατανάλωση νερού	3	6,8	7	15,9	10	22,7	24	54,5
Όλα τα παραπάνω	1	2,4	0	0,0	2	4,9	38	92,7

Σχήμα 2. Η απεικόνιση της βαθμολογικής αξιολόγησης με κλίμακα από το 1-4 (μεγαλύτερος βαθμός προτίμησης το 4), από τους ερωτηθέντες εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α, των λόγων για τους οποίους προτιμάται περισσότερο η χρήση των πολυετών ανθοφύτων:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (58,6%) πιστεύει ότι η συντήρηση των ανθοφύτων δεν είναι δαπανηρή. Όμως, ένα ποσοστό (35,7%) παρουσιάζει αντίθετη άποψη, ενώ ένα ελάχιστο ποσοστό (5,7%) εμφανίζεται να μην έχει άποψη (Πιν. 20).

Πίνακας 20. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	25	35,7	35,7	35,7
Όχι	41	58,6	58,6	94,3
Δεν έχω άποψη	4	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 20α, από αυτούς που απάντησαν, το 33,3%, πιστεύει ότι τα εργατικά συντήρησης είναι η πιο δαπανηρή αιτία, ακολουθούμενο από ένα 28,6%, που πιστεύει ότι όλοι οι αναφερόμενοι λόγοι (κατανάλωση νερού, εργατικά συντήρησης, κόστος φυτικού υλικού) ανεβάζουν το κόστος συντήρησης.

Πίνακας 20α. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με τις αιτίες που θεωρούν ότι ανεβάζουν το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Κατανάλωση νερού	8	11,4	19,0	19,0
Εργατικά συντήρησης	14	20,0	33,3	52,4
Κόστος φυτικού υλικού	8	11,4	19,0	71,4
Όλα τα παραπάνω	12	17,1	28,6	100,0
Μερικό σύνολο	42	60,0	100,0	
Δεν απάντησαν	28	40,0		
Σύνολο	70	100,0		

Σε ό,τι αφορά την άποψη των εργαζομένων, για την ύπαρξη δυσκολίας ή όχι στη συντήρηση των ετήσιων ανθοφύτων, όπως αυτή αποτυπώνεται στον Πιν. 21, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (52,9%), πιστεύει ότι δεν είναι δύσκολη, παρόλα αυτά ένα μεγάλο ποσοστό (41,4%), από τους ερωτηθέντες πιστεύει ότι είναι δύσκολη, ενώ ένα ελάχιστο ποσοστό (5,7%), δηλώνει ότι δεν έχει άποψη.

Πίνακας 21. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς τη δυσκολία συντήρησης των ετησίων ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	29	41,4	41,4	41,4
Όχι	37	52,9	52,9	94,3
Δεν έχω άποψη	4	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Όπως αποτυπώνεται στον Πιν.22, σε ό,τι αφορά την κρίση των εργαζομένων, για τη δυσκολία συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων, φαίνεται ότι ένα μεγάλο ποσοστό (71,4%) πιστεύει ότι δεν είναι δύσκολη, παρόλα αυτά υπάρχει ένα μικρό ποσοστό (21,4%) από τους ερωτηθέντες που δεν συμμερίζεται αυτή την άποψη, καθώς επίσης και ένα πολύ μικρό ποσοστό (7,1%), που δεν εκφράζει άποψη.

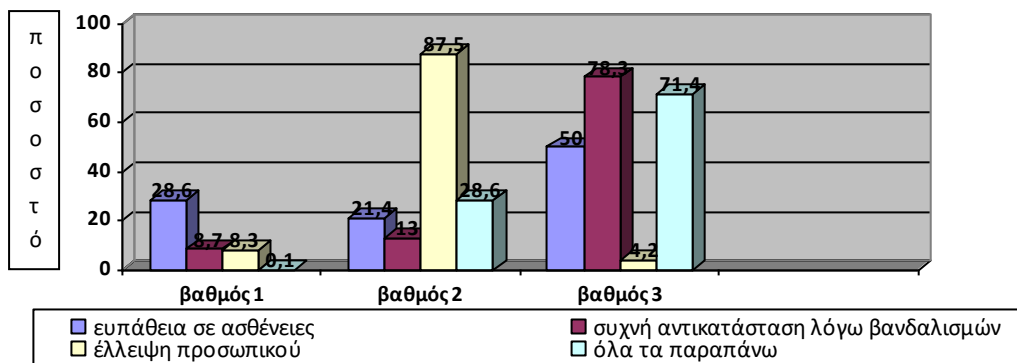
Πίνακας 22. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς τη δυσκολία συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	15	21,4	21,4	21,4
Όχι	50	71,4	71,4	92,9
Δεν έχω άποψη	5	7,1	7,1	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Ως προς τη βαθμολογική αξιολόγηση των αιτιών που καθιστούν δύσκολη την συντήρηση των ανθοφύτων, όπως αυτή αποτυπώνεται στον Πιν. 22α, οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι φαίνεται να τεκμηριώνουν την άποψή τους, επιλέγοντας να αξιολογήσουν, με τον μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας 3, την κατηγορία «συχνή αντικατάσταση λόγω βανδαλισμών» σε πολύ μεγάλο ποσοστό (78,3%). Επίσης, όπως φαίνεται, σημαντικό ποσοστό συγκεντρώνει και η κατηγορία «όλα τα παραπάνω» (71,4%) (Σχ. 3).

Πίνακας 22α. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. ως προς τη βαθμολογική αξιολόγηση των αιτιών (με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3) που καθιστούν τη συντήρηση των ανθοφύτων πιο δύσκολη.

	Βαθμός 1		Βαθμός 2		Βαθμός 3	
	Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Ευπάθεια σε ασθένειες	4	28,6	3	21,4	7	50,0
Συχνή αντικατάσταση λόγω βανδαλισμών	2	8,7	3	13,0	18	78,3
Έλλειψη προσωπικού	2	8,3	21	87,5	1	4,2
Όλα τα παραπάνω	0	0,1	4	28,6	10	71,4

Σχήμα 3. Η απεικόνιση της βαθμολογικής αξιολόγησης με κλίμακα από το 1-3 (μεγαλύτερος βαθμός δυσκολίας το 3), από τους ερωτηθέντες εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α των αιτιών καθιστούν δυσκολότερη τη συντήρηση των ανθοφύτων.

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 23, οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι, σε ένα σημαντικό ποσοστό (54,3%) πιστεύουν ότι η χρήση των κιγκλιδωμάτων δεν προστατεύει τα παρτέρια από βανδαλισμούς, ενώ ένα ελάχιστο ποσοστό (2,9%), δεν εξέφρασε άποψη.

Πίνακας 23. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την χρήση κιγκλιδωμάτων στα παρτέρια, ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	30	42,9	42,9	42,9
Όχι	38	54,3	54,3	97,1
Δεν έχω άποψη	2	2,9	2,9	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Σε ότι αφορά στην ύπαρξη πινακίδων που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στα παρτέρια, οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (87,1%), απάντησαν ότι πρέπει να υπάρχουν πινακίδες, ενώ ένα ελάχιστο ποσοστό (1,4%), δηλώνει πως δεν έχει άποψη.

Πίνακας 24. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την χρήση απαγορευτικών πινακίδων για κατοικίδια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	61	87,1	87,1	87,1
Όχι	8	11,4	11,4	98,6
Δεν έχω άποψη	1	1,4	1,4	100,0
Σύνολο	70	100,0	100,0	

Στο τέλος του ερωτηματολογίου ζητήθηκε από τους εργαζόμενους να προσθέσουν το δικό τους σχόλιο στην έρευνα. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα σχόλια των εργαζομένων.

Πίνακας 25. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την παράθεση σχολίων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό
Οι δημότες ασκούν πιέσεις στην επιλογή των φυτών (δεν είναι πάντα ενδεικνυόμενη).	1	1,4	11,1
Οι δημότες το θεωρούν περιττό έξοδο.	1	1,4	11,1
Τα σκυλιά δημιουργούν πρόβλημα.	1	1,4	11,1
Να απαγορεύονται τα κατοικίδια.	1	1,4	11,1
Περισσότερη αστυνόμευση	1	1,4	11,1
Συμβάλλουν στην αισθητική της πόλης.	1	1,4	11,1
Έχουν αυξημένο κόστος συντήρησης.	1	1,4	11,1
Προσφέρουν χρώμα.	1	1,4	11,1
Συμβάλλουν στην καλή ψυχολογία των πολιτών.	1	1,4	11,1
Μερικό σύνολο	9	12,9	100,0
Δεν απάντησαν.	61	87,1	
Σύνολο	70	100,0	

3.2. Διμεταβλητή ανάλυση πινάκων Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α.

Με στόχο την περαιτέρω ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από το **ερωτηματολόγιο των εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α.**, χρησιμοποιήθηκαν πίνακες διπλής εισόδου με τη διαδικασία Cross tabulations. Οι πίνακες διπλής εισόδου είναι ένας τρόπος παρουσίασης στοιχείων, ώστε να είναι δυνατή και αρκετά απλή η διερεύνηση της ύπαρξης σχέσης μεταξύ δύο μεταβλητών (Κουτσούρης και Θεοφανόπουλος, 2000). Από αυτή την ανάλυση προέκυψαν ευρήματα, μεταξύ των οποίων κάποια στατιστικά σημαντικά, κάποια παρουσιάζουν τάση συσχέτισης και άλλα που δεν συσχετίζονται.

Παρακάτω παρουσιάζονται μόνο δεδομένα που εμφάνισαν στατιστικά σημαντική σχέση ή τάση συσχέτισης κατόπιν της ανάλυσης συνδυαστικών συχνοτήτων όλων των μεταβλητών, ως προς το φύλο, την εκπαίδευση, την ηλικία και την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων.

3.2.1. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς το «Φύλο».

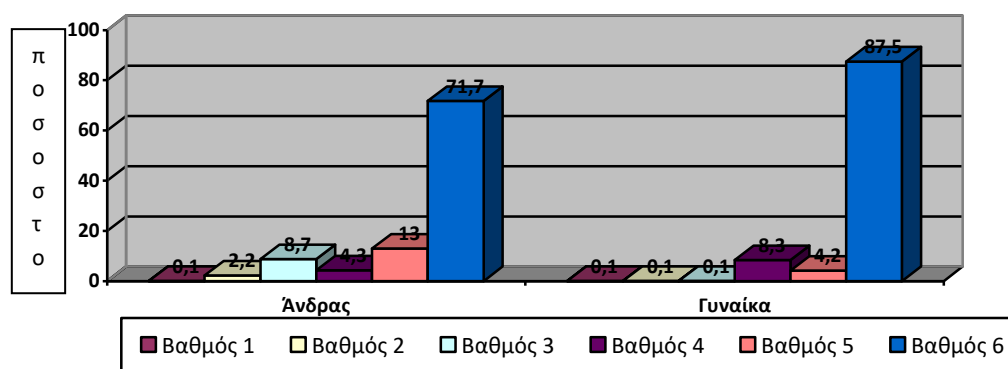
ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

3.2.1.1. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε πάρκα

Φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, παρότι και τα δύο φύλα έχουν δώσει υψηλά ποσοστά στην αντίστοιχη βαθμολογία, εντούτοις φαίνεται ότι οι γυναίκες (87,5%), με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση σε σχέση με τους άνδρες (71,7%), δείχνουν να προτιμούν περισσότερο τη χρήση ανθοφύτων στα πάρκα (Σχ. 4).

Approx.Sig.: 0,079 Kendall's tau-c: 0,153

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ του φύλου και της προτίμησης χρήσης ανθοφύτων στα πάρκα.

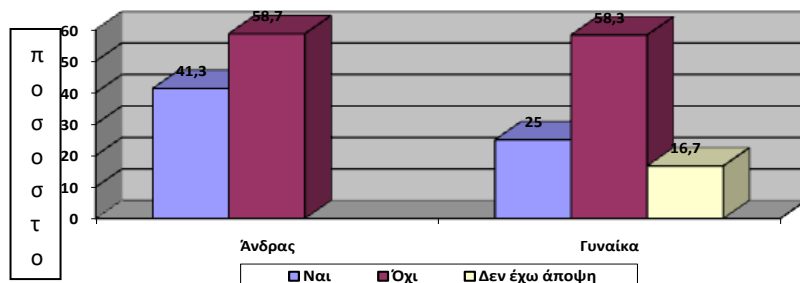
Σχήμα 4. Το φύλο των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων στα πάρκα.

3.2.1.2. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

Διαπιστώθηκε ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες με πολύ μικρές διαφορές πιστεύουν ότι το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων δεν είναι δαπανηρό. Ωστόσο οι άνδρες εμφανίζονται να έχουν πιο σαφή άποψη σε σχέση με τις γυναίκες, οι οποίες σε ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 16,7% δηλώνουν ότι δεν έχουν άποψη (Σχ. 5).

Approx.Sig.: 0,012 Cramer's V: 0,357

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ του φύλου και της άποψης για το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

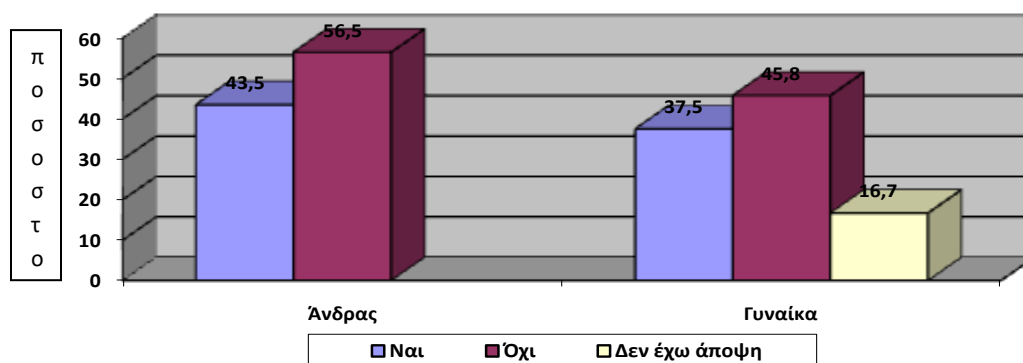
Σχήμα 5. Το φύλο των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

3.2.1.3. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με το εάν η συντήρηση των ετήσιων ανθοφύτων είναι δύσκολη.

Φάνηκε και εδώ ότι οι άνδρες σε μεγαλύτερο ποσοστό (56,5%) και έχοντας πιο σαφή άποψη σε σχέση με τις γυναίκες (45,8%), οι οποίες εκφράζουν την αμφιβολία τους με το «δεν έχω άποψη» σε ένα μικρό ποσοστό (16,7%), θεωρούν ότι η συντήρηση των ετήσιων ανθοφύτων δεν είναι δύσκολη (Σχ. 6).

Approx.Sig.: 0,019 Cramer's V: 0,340

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ του φύλου και της άποψης για την δυσκολία συντήρησης των ετήσιων ανθοφύτων.

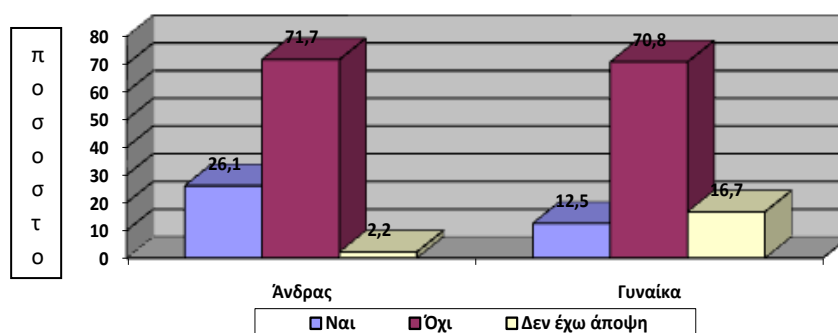
Σχήμα 6. Το φύλλο των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη δυσκολία συντήρησης των ετήσιων ανθοφύτων.

3.2.1.4. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α., σχετικά με το εάν η συντήρηση των πολυετών ανθοφύτων είναι δύσκολη.

Παρατηρήθηκε ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες πιστεύουν σε μεγάλα ποσοστά, ότι το κόστος συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων δεν είναι δαπανηρό (71,7% οι άνδρες και 70,8% οι γυναίκες). Αλλά και σε αυτή την περίπτωση οι άνδρες έχουν σαφέστερη άποψη σε σχέση με τις γυναίκες, παρουσιάζοντας πολύ μικρό ποσοστό αυτών που δεν έχουν άποψη (2,2% οι άνδρες, 16% οι γυναίκες) (Σχ. 7).

Approx.Sig.: 0,051 Cramer's V: 0,294

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ του φύλου και της άποψης για τη δυσκολία συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων.

Σχήμα 7. Το φύλο των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους, σε σχέση με τη δυσκολία συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων.

3.2.2. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς τη «Βαθμίδα Εκπαίδευσης»

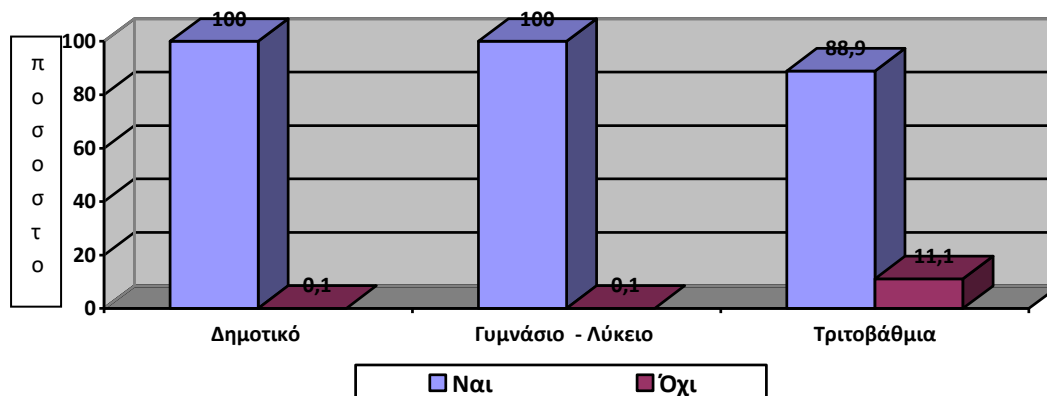
ΕΥΡΗΜΑΤΑ

3.2.2.1. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με το εάν κρίνουν απαραίτητη τη χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης

Διαπιστώθηκε ότι από τους ερωτηθέντες εργαζόμενους, οι απόφοιτοι Δημοτικού και οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου σε απόλυτη πλειοψηφία πιστεύουν ότι είναι απαραίτητη η χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης, σε σχέση με τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστεύουν το ίδιο αλλά σε μικρότερο ποσοστό (88,9%)(Σχ.8).

Approx.Sig.: 0,034 Kendall's tau-c: -0,111

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους για τη χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης.

Σχήμα 8. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψης τους σε σχέση με την απαραίτητη χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης.

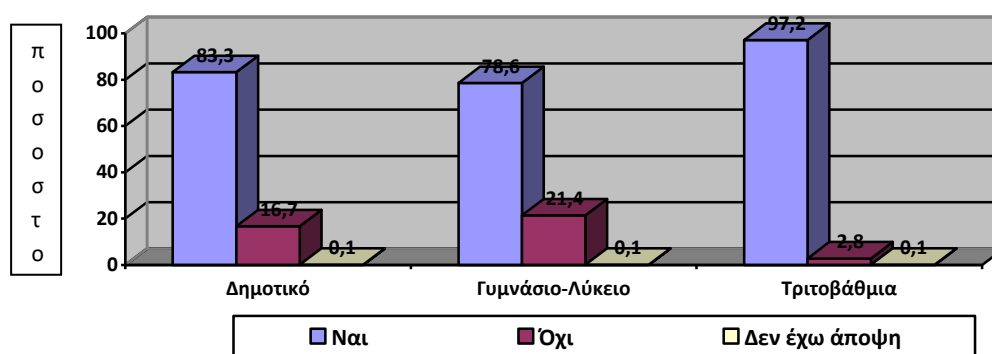
3.2.2.2. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με την προτίμηση φύτευσης των ανθοφύτων στην περιφέρεια (συνοικιακές πλατείες, νησίδες συνοικιακών λεωφόρων κ.λπ.)

Διαπιστώθηκε ότι ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης, οι ερωτηθέντες εργαζόμενοι, με μικροδιαφορές μεταξύ τους, πιστεύουν ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων και στην περιφέρεια. Εντούτοις, παρατηρείται ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 21,4% των αποφοίτων

γυμνασίου-λυκείου, 16,4% των αποφοίτων δημοτικού και 2,8% των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διαφοροποιείται πιστεύοντας ότι δεν χρειάζεται να υπάρχουν ανθοφόρα στην περιφέρεια (Σχ. 9).

Approx.Sig.: 0,025 Kendall's tau-b: -0,253

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους για τη χρήση ανθοφύτων στην περιφέρεια.

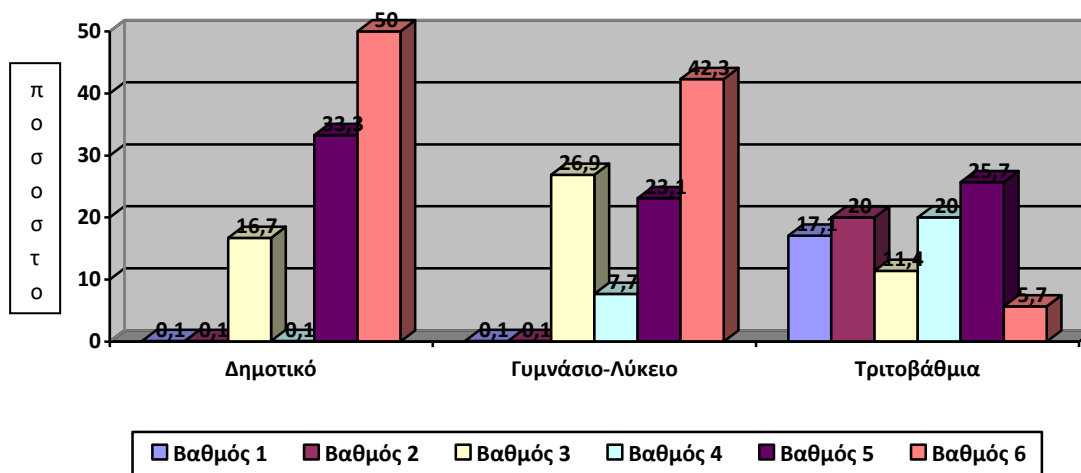
Σχήμα 9. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψης τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων στην περιφέρεια.

3.2.2.3. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων στις νησίδες δρόμων.

Διαπιστώθηκε ότι υπάρχει σημαντική διαφορά στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, όπου όσο αυξάνεται η μαθησιακή κατάρτιση τόσο μειώνεται η προτίμηση για χρήση ανθοφύτων σε νησίδες δρόμων (απόφοιτοι δημοτικού 50%, απόφοιτοι γυμνασίου-λυκείου 42,3% και απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 5,7%) (Σχ. 10).

Approx.Sig.: 0,000 Kendall's tau-c : -0,422

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους για τη χρήση ανθοφύτων στις νησίδες δρόμων.

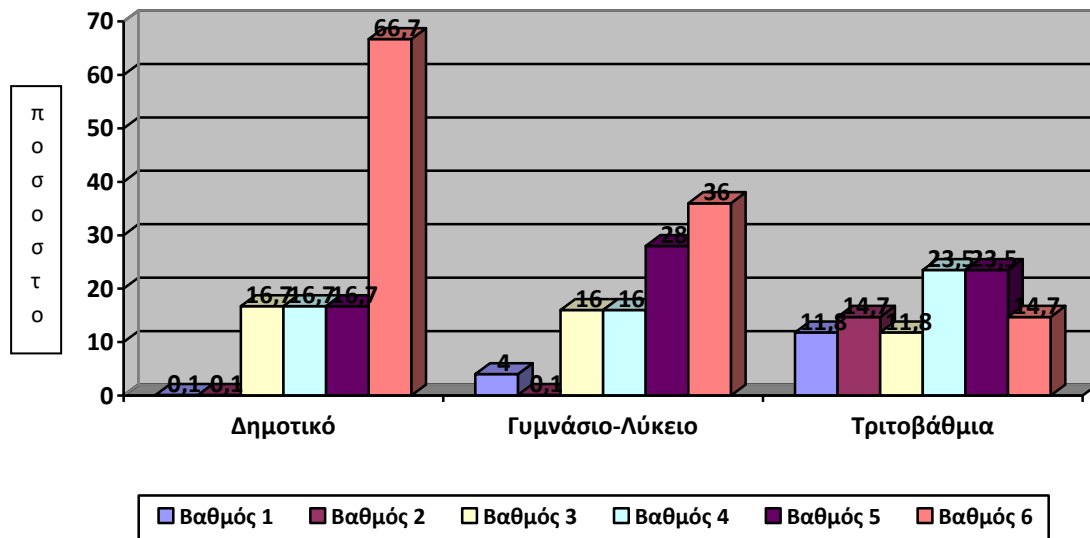
Σχήμα 10. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε νησίδες δρόμων

3.2.2.4. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση). - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων στις νησίδες πεζοδρομίων.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, υπάρχει σημαντική διαφορά, όπου όσο αυξάνεται η μαθησιακή κατάρτιση τόσο μειώνεται η προτίμηση για χρήση ανθοφύτων σε νησίδες πεζοδρομίων. Έτσι, οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ελάχιστο ποσοστό (4,7%) δείχνουν να προτιμούν τη χρήση ανθοφύτων στις νησίδες πεζοδρομίων, έναντι των αποφοίτων γυμνασίου-λυκείου(36%) και των αποφοίτων δημοτικού (66,7%) (Σχ. 11).

Approx.Sig.: 0,000 Kendall's tau-c : -0,341

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους για τη χρήση ανθοφύτων στις νησίδες πεζοδρομίων.

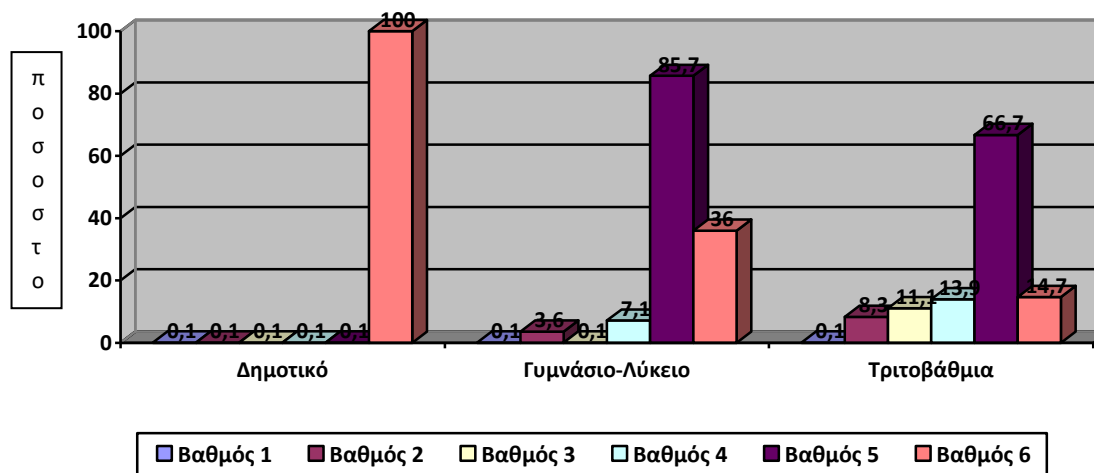
Σχήμα 11. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε νησίδες πεζοδρομίων.

3.2.2.5. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε πάρκα.

Ανεξάρτητα της βαθμίδας εκπαίδευσης, οι ερωτηθέντες δείχνουν να επιθυμούν τη χρήση ανθοφύτων στα πάρκα, ωστόσο φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, υπάρχει σημαντική διαφορά, μεταξύ των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου η προτίμηση για χρήση ανθοφύτων σε πάρκα είναι της τάξεως του 66,7%, έναντι των αποφοίτων γυμνασίου-λυκείου (87,5%) και δημοτικού (100,0%) (Σχ. 12).

Approx.Sig.: 0,014 Kendall's tau-c :- 0,172

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους για τη χρήση ανθοφύτων στα πάρκα.

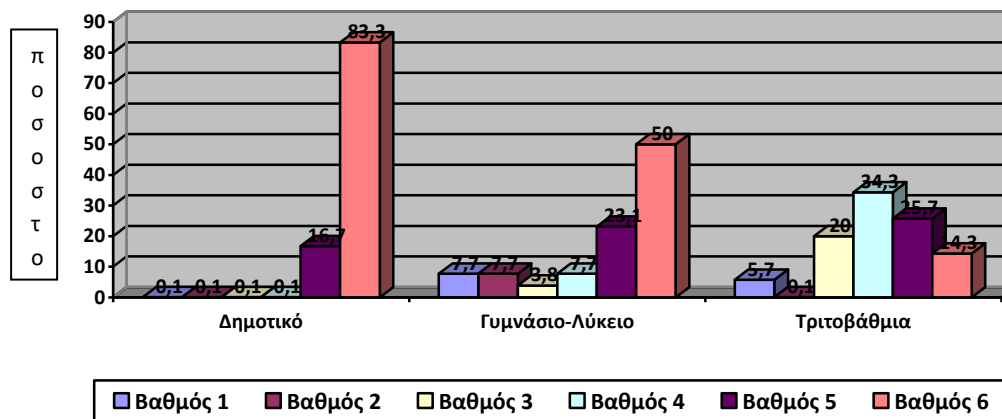
Σχήμα 12. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψή τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε πάρκα.

3.2.2.6. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση). - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων στους προαύλιους χώρους δημόσιων κτιρίων.

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, υπάρχει και εδώ σημαντική διαφορά, όπου όσο αυξάνεται η μαθησιακή κατάρτιση τόσο μειώνεται η προτίμηση για φύτευση σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων. Έτσι, οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μικρό ποσοστό της τάξεως του 14,3%, δείχνουν να προτιμούν τη χρήση ανθοφύτων στους προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων έναντι των αποφοίτων γυμνασίου και λυκείου (50%) και δημοτικού (83,3%) (Σχ. 13).

Approx.Sig.: 0,000 Kendall's tau-c : -0,367

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψης για τη χρήση ανθοφύτων στους προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων.

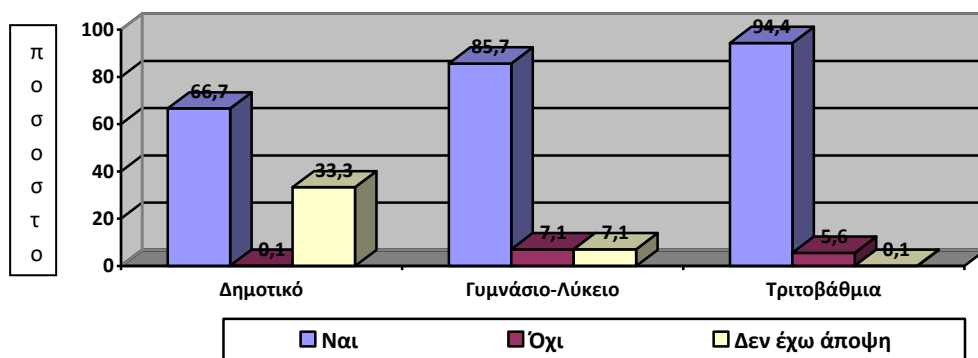
Σχήμα 13. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων στους προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων.

3.2.2.7. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με το εάν πρέπει να χρησιμοποιούνται ανθεκτικότερα είδη ανθοφύτων ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών.

Φάνηκε ότι οι απόφοιτοι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης είναι αυτοί που δείχνουν σχεδόν απόλυτα σίγουροι σε συντριπτικό ποσοστό (94,4%) ότι πρέπει να προτιμώνται τα ανθεκτικότερα είδη ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών, με ένα ελάχιστο ποσοστό (5,6%) να πιστεύει ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η άποψη των πολιτών. Όμως, οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου, παρότι και αυτοί σε πολύ υψηλό ποσοστό (85,7%) συμφωνούν με την άποψη να χρησιμοποιούνται ανθεκτικότερα ανθόφυτα, εκφράζουν τόσο την αμφιβολία τους, δηλώνοντάς την με το «δεν έχω άποψη» (7,1%) όσο και την αντίθεσή τους (7,1%). Τέλος, οι απόφοιτοι Δημοτικού έναντι των προηγούμενων ομάδων είναι εκείνοι οι οποίοι εκφράζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό την αμφιβολία τους (33,3%), δηλώνοντάς την με το «δεν έχω άποψη», παρότι και αυτοί συμφωνούν στην πλειοψηφία τους (66,7%), με την άποψη να χρησιμοποιούνται ανθεκτικότερα ανθόφυτα ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών (Σχ. 14).

Approx.Sig.: 0,082 Kendall's tau-b:- 0,227

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους για τη χρήση ανθεκτικότερων ειδών ανεξάρτητα από την άποψη των δημοτών

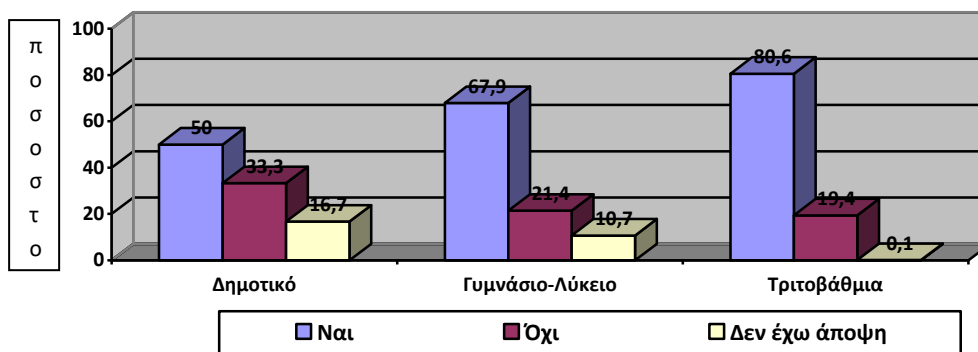
Σχήμα 14. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθεκτικότερων ειδών ανθοφύτων, ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών.

3.2.2.8. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με το εάν πρέπει να γίνεται περισσότερη χρήση πολυετών έναντι των ετήσιων ανθοφύτων.

Παρατηρήθηκε ότι οι απόφοιτοι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης είναι αυτοί που δείχνουν σχεδόν σίγουροι σε πολύ μεγάλο ποσοστό (80,6%) ότι πρέπει να γίνεται περισσότερη χρήση πολυετών έναντι των ετήσιων ανθοφύτων. Όμως οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου, παρότι και αυτοί σε μεγάλο ποσοστό (67,9%) συμφωνούν με την άποψη για περισσότερη χρήση πολυετών ανθοφύτων, εντούτοις εκφράζουν (σε μικρά βέβαια ποσοστά), τόσο την αμφιβολία τους, δηλώνοντάς την με το «δεν έχω άποψη» (10,7%) όσο και την αντίθεσή τους (21,4%). Τέλος οι απόφοιτοι Δημοτικού είναι εκείνοι οι οποίοι εκφράζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό την αντίθεσή τους (33,3%), καθώς και την αμφιβολία τους (16,7%), έναντι των προηγούμενων ομάδων, παρότι και αυτοί συμφωνούν στην πλειοψηφία τους (50%), με την άποψη να γίνεται περισσότερη χρήση πολυετών ανθοφύτων (Σχ.15).

Approx.Sig.: 0,067 Kendall's tau-b :- 0,211

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψης για περισσότερη χρήση πολυετών ανθοφύτων έναντι ετησίων ανθοφύτων.

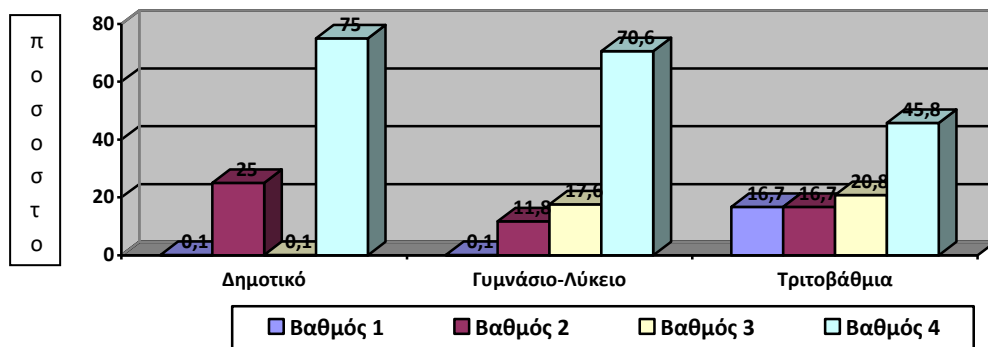
Σχήμα 15. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με την περισσότερη χρήση πολυετών έναντι των ετήσιων ανθοφύτων

3.2.2.9. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-4 (με άριστα το 4), των λόγων για τους οποίους προτιμούν περισσότερο τη χρήση των πολυετών ανθοφύτων. - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «αντοχή σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες».

Στην βαθμολόγηση με άριστα το 4, φάνηκε ότι οι απόφοιτοι Δημοτικού (75%) και οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου (70,6%), δείχνουν να πιστεύουν σε υψηλότερα ποσοστά έναντι των απόφοιτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (45,8%) ότι ο συγκεκριμένος λόγος είναι αιτία προτίμησης των πολυετών ανθοφύτων (Σχ.16).

Approx.Sig.: 0,048 Kendall's tau-c :- 0,222

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους, όσον αφορά την «αντοχή σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες» ως λόγο για περισσότερη χρήση των πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων.

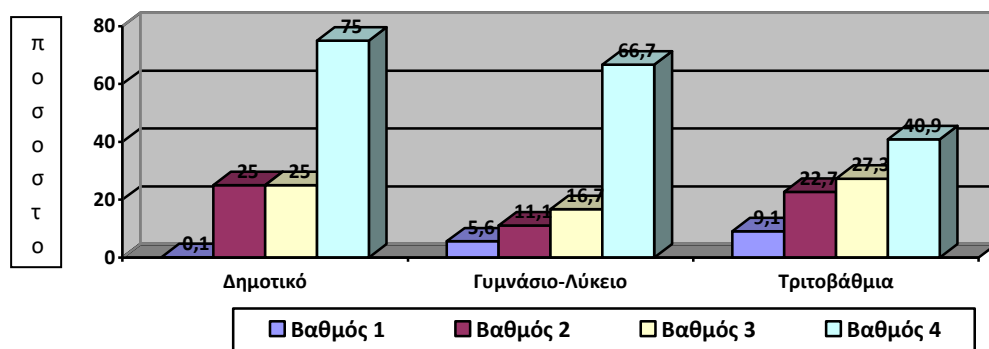
Σχήμα 16. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με την «αντοχή σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες» ως λόγο για περισσότερη χρήση πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων.

3.2.2.10. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-4 (με άριστα το 4), των λόγων για τους οποίους προτιμούν περισσότερο τη χρήση των πολυετών ανθοφύτων - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «λιγότερη κατανάλωση νερού».

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 4, όσον αφορά τη «λιγότερη κατανάλωση νερού» ως λόγο για χρήση περισσότερο των πολυετών ανθοφύτων, οι απόφοιτοι Δημοτικού (75%) και οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου (66,7%), δείχνουν να πιστεύουν σε μεγαλύτερα ποσοστά έναντι των απόφοιτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (40,9%) ότι ο συγκεκριμένος λόγος είναι αιτία προτίμησης των πολυετών ανθοφύτων (Σχ. 17).

Approx.Sig.: 0,036 Kendall's tau-c :- 0,232

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους, όσον αφορά τη «λιγότερη κατανάλωση νερού» ως λόγο για περισσότερη χρήση των πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων.

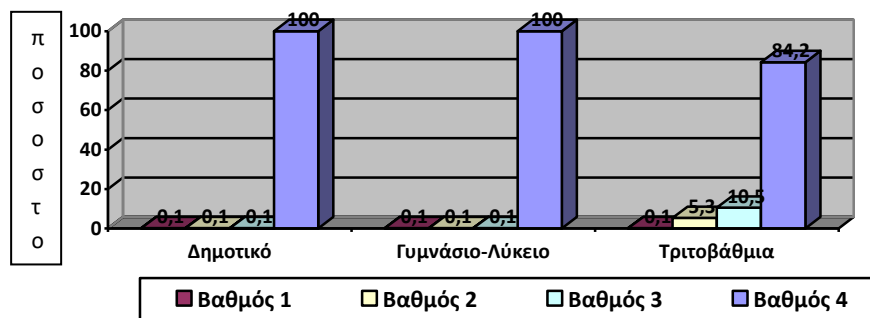
Σχήμα 17. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη «λιγότερη κατανάλωση νερού» ως λόγο για περισσότερη χρήση των πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων.

3.2.2.11. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-4 (με άριστα το 4), των λόγων για τους οποίους προτιμούν περισσότερο τη χρήση των πολυετών ανθοφύτων. - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «όλα τα παραπάνω».

Φάνηκε ότι ανεξάρτητα της βαθμίδας εκπαίδευσης στη βαθμολόγηση με άριστα το 4, όλοι οι εργαζόμενοι σε συντριπτικά ποσοστά, πιστεύουν ότι όλες οι αιτίες που αναφέρονται συγκεντρωτικά με το λόγο «όλα τα παραπάνω» (μακροβιότητα, αντοχή σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες και λιγότερη κατανάλωση νερού) είναι εκείνες που τους κάνουν να προτιμούν περισσότερο τη χρήση των πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων (Σχ. 18).

Approx.Sig.: 0,059 Kendall's tau-c :- 0,118

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψής τους, όσον αφορά το «όλα τα παραπάνω», ως λόγο για περισσότερη χρήση των πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων.

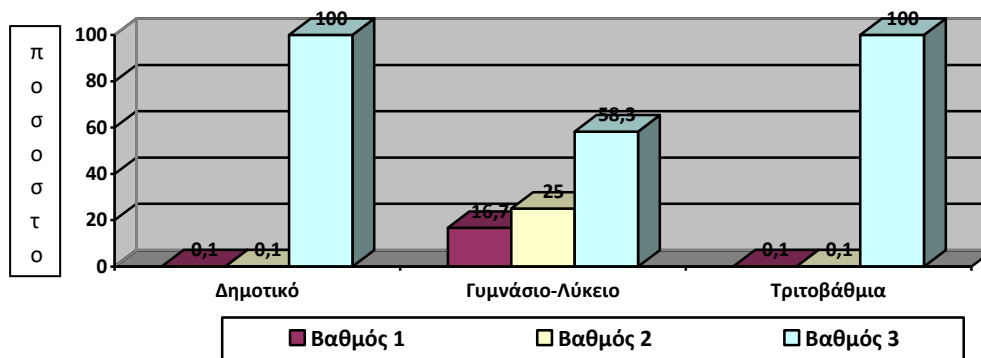
Σχήμα 18. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με το «όλα τα παραπάνω», ως λόγο για περισσότερη χρήση των πολυετών ανθοφύτων έναντι των ετησίων.

3.2.2.12. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-3 (με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3), των λόγων που καθιστούν τη συντήρηση των ετησίων και πολυετών ανθοφύτων πιο δύσκολη- Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «συχνή αντικατάσταση λόγω βανδαλισμών»

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας 3, του λόγου «συχνή αντικατάσταση λόγω βανδαλισμών». Οι απόφοιτοι Δημοτικού (100%) και οι απόφοιτοι της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (100%), πιστεύουν σε απόλυτη πλειοψηφία το συγκεκριμένο λόγο ως αιτία που καθιστά δυσκολότερη την συντήρηση των ανθοφύτων, έναντι των απόφοιτων Γυμνασίου-Λυκείου που και αυτοί συμφωνούν, αλλά σε μικρότερο ποσοστό (58,3%) (Σχ. 19).

Approx.Sig.: 0,046 Kendall's tau-b:- 0,292

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψης, όσον αφορά τον λόγο «συχνή αντικατάσταση λόγω βανδαλισμών», ως αιτία που καθιστά δυσκολότερη τη συντήρηση των ανθοφύτων

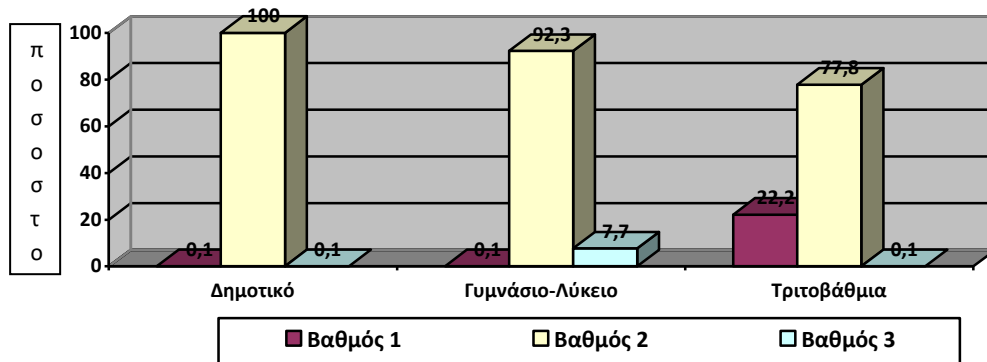
Σχήμα 19. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με το λόγο «συχνή αντικατάσταση λόγω βανδαλισμών» ως αιτία που καθιστά δύσκολη τη συντήρηση των ανθοφύτων.

3.2.2.13. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-3 (με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3), των λόγων που καθιστούν τη συντήρηση των ετησίων και πολυετών ανθοφύτων πιο δύσκολη - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «έλλειψη προσωπικού».

Φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3, του λόγου «έλλειψη προσωπικού», ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης τα ποσοστά που έδωσαν οι εργαζόμενοι είναι από ελάχιστα έως μηδενικά. Αντίθετα, στον μικρότερο βαθμό δυσκολίας, το 2, παρατηρήθηκε ότι οι εργαζόμενοι δίνουν πολύ υψηλά ποσοστά, πράγμα που δείχνει ότι δεν θεωρούν τον συγκεκριμένο λόγο ως τον λόγο με τον μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας για τη συντήρηση των ανθοφύτων (Σχ. 20).

Approx.Sig.: 0,062 Kendall's tau-b:- 0,342

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης των εργαζομένων και της άποψης όσον αφορά την «έλλειψη προσωπικού», ως αιτία που καθιστά δυσκολότερη τη συντήρηση των ανθοφύτων

Σχήμα 20. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τον λόγο «έλλειψη προσωπικού», ως αιτία που καθιστά δύσκολη τη συντήρηση των ανθοφύτων.

3.2.3. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την «Ηλικία».

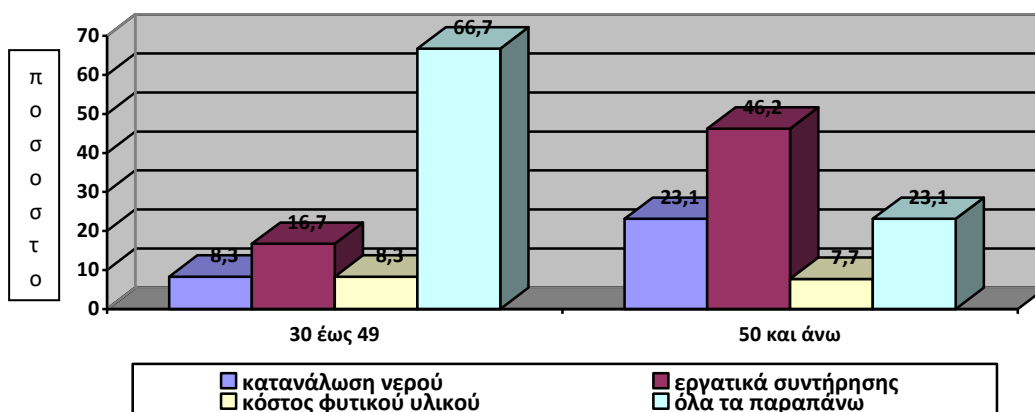
ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

3.2.3.1. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με τις αιτίες που καθιστούν πιο δαπανηρή τη συντήρηση των ανθοφύτων.

Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι υπάρχει διαφοροποίηση απόψεων μεταξύ των ηλικιών των εργαζομένων ως προς τις αιτίες που καθιστούν πιο δαπανηρή την συντήρηση των ανθοφύτων. Στις ηλικίες άνω των 50 ετών, η αιτία «εργατικά συντήρησης» συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό (46,2%) ως η πιο δαπανηρή αιτία συντήρησης των ανθοφύτων. Αντίθετα, στις ηλικίες από 30-39 ετών η αιτία «όλα τα παραπάνω» που περιλαμβάνει συγκεντρωτικά όλες τις αιτίες (κατανάλωση νερού, εργατικά συντήρησης και κόστος φυτικού υλικού) είναι εκείνη που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό (66,7%) ως η πιο δαπανηρή αιτία συντήρησης των ανθοφύτων (Σχ. 21).

Approx.Sig: 0,013 Kendall's tau-c :- 0,474

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης των αιτιών που καθιστούν πιο δαπανηρή τη συντήρηση των ανθοφύτων.

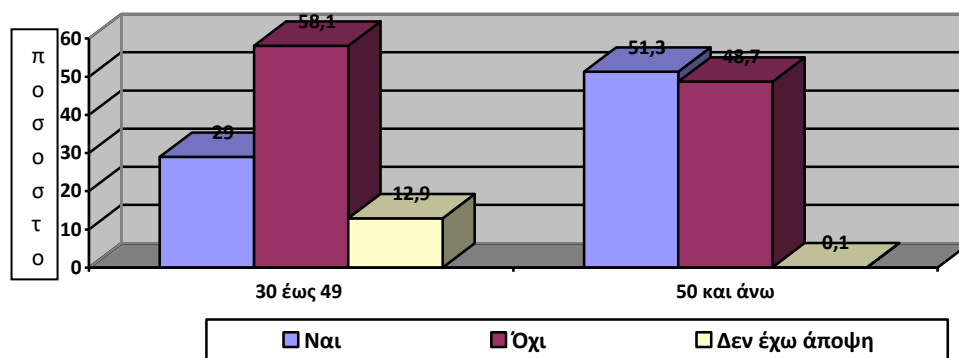
Σχήμα 21. Η ηλικιακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τις αιτίες που καθιστούν πιο δαπανηρή τη συντήρηση των ανθοφύτων

3.2.3.2. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α σχετικά με το εάν η συντήρηση των ετήσιων ανθοφύτων είναι δύσκολη.

Διαπιστώθηκε ότι οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι (άνω των 50 ετών), πιστεύουν με σημαντική ποσοστιαία διαφορά (51,3%) ότι η συντήρηση των ετήσιων ανθοφύτων είναι δύσκολη, σε σχέση με τους νεότερους σε ηλικία εργαζόμενους 30-49 ετών (29%), οι οποίοι επιπλέον, σε μικρό όμως ποσοστό (12,9%), δεν εξέφρασαν άποψη (Σχ. 22).

Approx.Sig.: 0,014 Kendall's tau-c :- 0,282

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για τη δυσκολία συντήρησης των ετήσιων ανθοφύτων

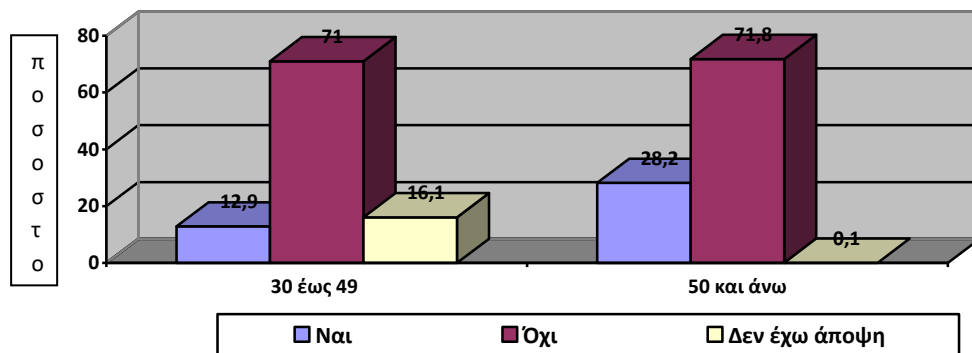
Σχήμα 22. Η ηλικιακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη δυσκολία συντήρησης των ετήσιων ανθοφύτων.

3.2.3.3. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α σχετικά με το εάν η συντήρηση των πολυετών ανθοφύτων είναι δύσκολη.

Φάνηκε ότι ανεξαρτήτως ηλικίας οι εργαζόμενοι της Δ.Π.Δ.Α., θεωρούν ότι η συντήρηση των πολυετών ανθοφύτων δεν είναι δύσκολη, όμως οι νεότεροι εργαζόμενοι σε αντίθεση με τους άνω των 50 ετών «δεν εξέφρασαν άποψη», σε ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 16,1% (Σχ. 23).

Approx.Sig.: 0,009 Kendall's tau-c :- 0,265

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για τη δυσκολία συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων

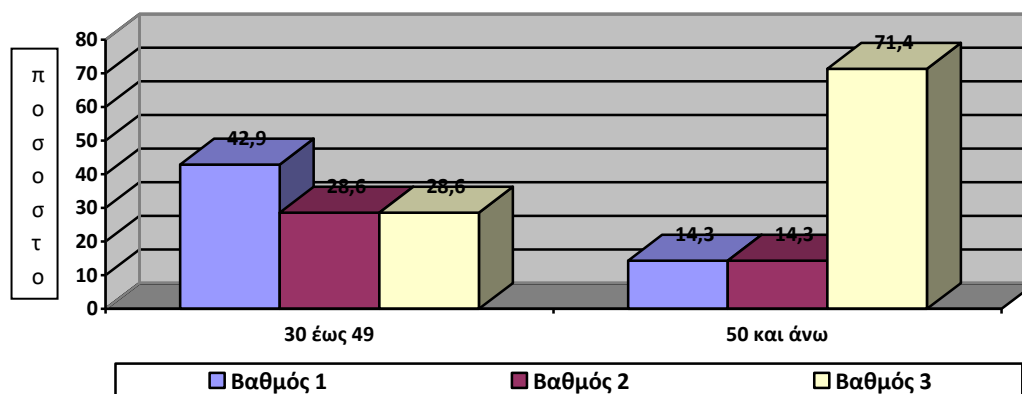
Σχήμα 23. Η ηλικιακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη δυσκολία συντήρησης των πολυετών ανθοφύτων.

3.2.3.4. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-3 (με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3), των λόγων που καθιστούν τη συντήρηση των ετησίων και πολυετών ανθοφύτων πιο δύσκολη- Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «ευπάθεια σε ασθένειες»

Φάνηκε ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των ηλικιών, στη βαθμολόγηση τους με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3, την «ευπάθεια σε ασθένειες» ως λόγο που καθιστά πιο δύσκολη την συντήρηση των ανθοφύτων. Οι εργαζόμενοι άνω των 50 ετών φαίνεται να πιστεύουν σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό (71,4%) έναντι των νεότερων εργαζομένων (28,6%) ότι ο συγκεκριμένος λόγος καθιστά πιο δύσκολη τη συντήρηση των ανθοφύτων (Σχ. 24).

Approx.Sig.: 0,074 Kendall's tau-c :- 0,449

Υπαρξη ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για τον λόγο «ευπάθεια σε ασθένειες» ως αιτία που καθιστά τη συντήρηση των ανθοφύτων πιο δύσκολη.

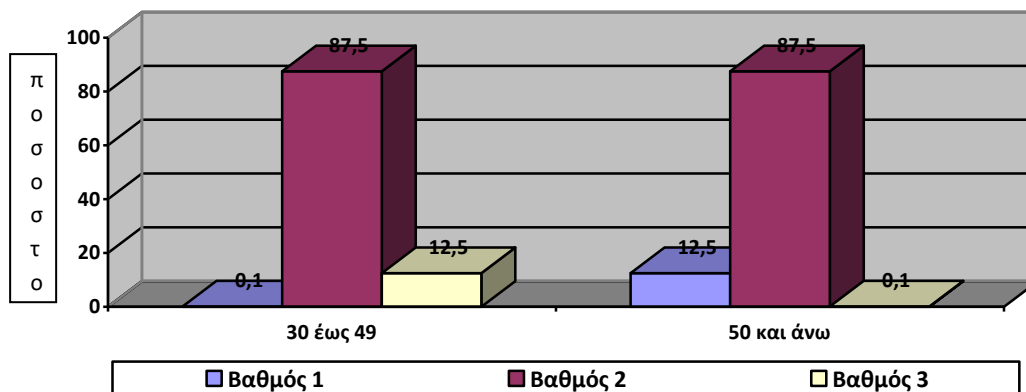
Σχήμα 24. Η ηλικιακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με το λόγο «ευπάθεια σε ασθένειες», ως αιτία που καθιστά πιο δύσκολη τη συντήρηση των ανθοφύτων.

3.2.3.5. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-3 (με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3), των λόγων που καθιστούν τη συντήρηση των ετησίων και πολυετών ανθοφύτων πιο δύσκολη. - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς τον λόγο «έλλειψη προσωπικού».

Φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας το 3, του λόγου «έλλειψη προσωπικού», τα ποσοστά που έδωσαν οι εργαζόμενοι και των δύο ηλικιακών ομάδων είναι από ελάχιστα έως μηδενικά. Αντίθετα, στον μικρότερο βαθμό δυσκολίας το 2, παρατηρήθηκε ότι και οι δύο ηλικιακές ομάδες των εργαζομένων έδωσαν εξίσου πολύ υψηλά ποσοστά, πράγμα που δείχνει ότι δεν θεωρούν τον συγκεκριμένο λόγο ως τον λόγο με τον μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας για τη συντήρηση των ανθοφύτων (Σχ. 25).

Approx.Sig.: 0,071 Kendall's tau-c :- 0,208

Ύπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για τον λόγο «έλλειψη προσωπικού» ως αιτία που καθιστά τη συντήρηση των ανθοφύτων πιο δύσκολη.

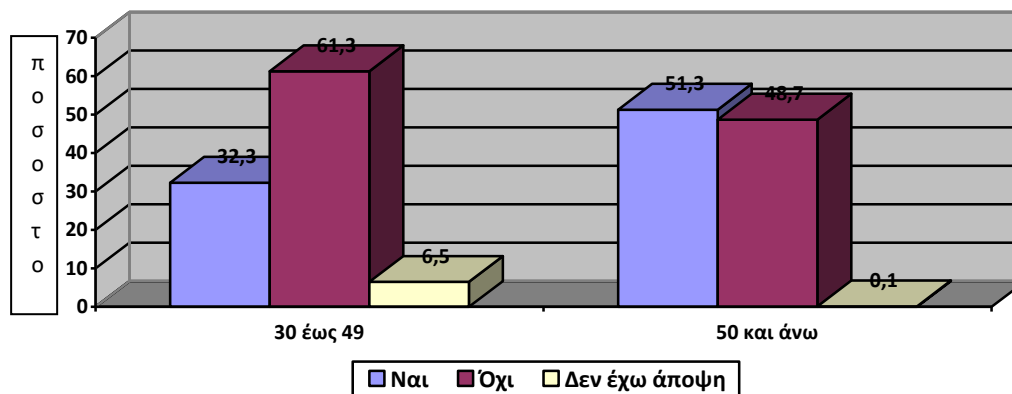
Σχήμα 25. Η ηλικιακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τον λόγο «έλλειψη προσωπικού», ως αιτία που καθιστά δύσκολη τη συντήρηση των ανθοφύτων

3.2.3.6. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α σχετικά με το εάν χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα παρτέρια των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς.

Φάνηκε ότι οι πλειοψηφία των νεότερων ηλικιακά εργαζόμενων (61,3%) θεωρεί ότι η χρήση κιγκλιδωμάτων δεν προστατεύει τα παρτέρια των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς σε αντίθεση με τους μεγαλύτερους σε ηλικία (51,3%), που πιστεύουν το αντίθετο (Σχ. 26).

Approx.Sig.: 0,059 Kendall's tau-c :- 0,219

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για το εάν χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα ανθόφυτα από τυχόν βανδαλισμούς.

Σχήμα 26. Η ηλικιακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση κιγκλιδωμάτων ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς.

3.2.4. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την «Οικογενειακή Κατάσταση».

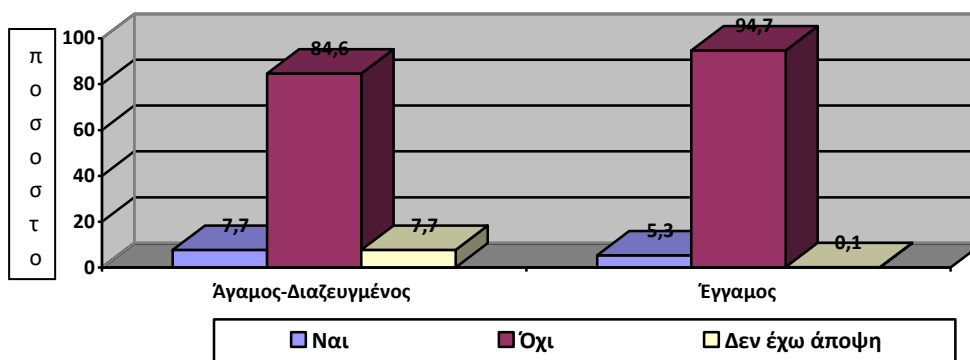
ΕΥΡΗΜΑΤΑ

3.2.4.1. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α., σχετικά με το εάν πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων μόνο σε συγκεκριμένες εορτές ή εκδηλώσεις.

Φάνηκε ότι οι έγγαμοι παρουσιάζονται σίγουροι για την άποψή τους σε συντριπτικό ποσοστό (94,7%) ότι η χρήση ανθοφύτων δεν πρέπει να γίνεται μόνο σε συγκεκριμένες εορτές ή εκδηλώσεις, σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους, που ναι μεν πιστεύουν το ίδιο σε πολύ μεγάλο ποσοστό (84,6%), αλλά υπάρχει και ένα πολύ μικρό ποσοστό αμφιβολίας (7,1%), που εκφράζεται με το «δεν έχω άποψη» (Σχ. 27).

Approx.Sig.: 0,100 Cramer's V : 0,257

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάση συσχέτισης μεταξύ οικογενειακής κατανομής και της άποψης για τη χρήση ανθοφύτων μόνο σε συγκεκριμένες εορτές ή εκδηλώσεις.

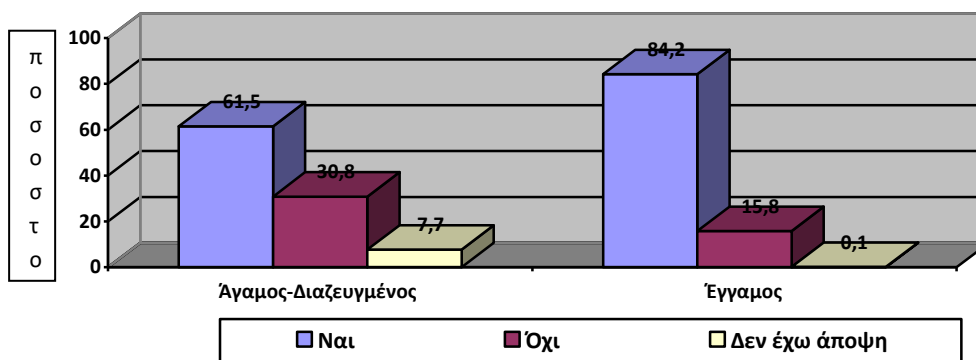
Σχήμα 27. Η οικογενειακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων μόνο σε συγκεκριμένες εορτές ή εκδηλώσεις.

3.2.4.2. Απόψεις των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α., σχετικά με το εάν κρίνουν απαραίτητη τη χρήση των ανθοφύτων όλη τη διάρκεια του έτους.

Φαίνεται ότι οι έγγαμοι σε ένα μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 85,7% θεωρούν απαραίτητη τη χρήση των ανθοφύτων όλη τη διάρκεια του έτους, σε σχέση με του άγαμους-διαζευγμένους, που ναι μεν έχουν την ίδια άποψη αλλά σε μικρότερο ποσοστό (61,5%), εκφράζοντας επιπλέον και ένα μικρό ποσοστό αμφιβολίας(7,7%), με το «δεν έχω άποψη» (Σχ. 28).

Approx.Sig.: 0,042 Cramer's V : -0,301

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ οικογενειακής κατανομής και της άποψης για τη χρήση ανθοφύτων όλη τη διάρκεια του έτους.

Σχήμα 28. Η οικογενειακή κατανομή των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α και η απεικόνιση της άποψής τους, σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων όλη την διάρκεια του έτους.

3.3. Ανάλυση Δεδομένων Ερωτηματολογίου Πολιτών

3.3.1. Μέρος Α΄

Το φύλο, η Ηλικία, η Οικογενειακή κατάσταση, η Εκπαίδευση, η Εργασιακή κατάσταση καθώς και η σχέση του με το Δήμο Αθηναίων είναι τα στοιχεία εκείνα που δίνουν το προφίλ των ατόμων που συμμετείχαν σε αυτήν την έρευνα.

Σύμφωνα με τον Πιν. 26, σε ό,τι αφορά στο φύλο των ερωτηθέντων οι γυναίκες πλειοψηφούν σε ποσοστό 64,0% έναντι των ανδρών (36,0%).

Πίνακας 26. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο κατά φύλο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Άνδρας	63	36	36	36
Γυναίκα	112	64	64	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Από ηλικιακής απόψεως (Πιν. 27, 27.1), το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνουν οι ηλικίες έως 49 ετών (73,7%), έναντι των μεγαλύτερων ηλικιών 50+ (26,3%).

Πίνακας 27. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο σύμφωνα με την ηλικία τους.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
20-29	26	14,9	14,9	14,9
30-39	49	28	28	42,9
40-49	54	30,9	30,9	73,7
50-59	25	14,3	14,3	88
60 και άνω	21	12	12	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Πίνακας 27. 1. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο σύμφωνα με την ηλικία τους (ανακωδικοποιημένη).

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
έως 49	129	73,7	73,7	73,7
50 και άνω	46	26,3	26,3	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Από πλευράς οικογενειακής κατάστασης (Πιν. 28 και Πιν. 28.1), οι έγγαμοι πλειοψηφούν (52,0%) έναντι των άγαμων-διαζευγμένων (38,9%).

Πίνακας 28. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σύμφωνα με την Οικογενειακή τους κατάσταση.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Άγαμος/η	68	38,9	38,9	38,9
Έγγαμος/η	91	52,0	52,0	90,9
Διαζευγμένος/η	11	6,3	6,3	97,1
Χήρος/α	5	2,9	2,9	100,0
Άλλο				
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Πίνακας 28.1. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σύμφωνα με την Οικογενειακή τους κατάσταση (ανακωδικοποιημένη)

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Άγαμος - Διαζευγμένος	79	45,1	45,1	45,1
Έγγαμος	96	54,9	54,9	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Από τους ερωτηθέντες πολίτες, (Πιν 29, 29.1), αυτοί που κατέχουν τίτλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πλειοψηφούν (49,7%), έναντι αυτών που έχουν απολυτήριο γυμνασίου-λυκείου (34,3%), ενώ αυτοί που έχουν απολυτήριο δημοτικού είναι σε πολύ μικρό ποσοστό (3,4%).

Πίνακας 29. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σύμφωνα με την βαθμίδα εκπαίδευσή τους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Δημοτικό	6	3,4	3,4	3,4
Γυμνάσιο	5	2,9	2,9	6,3
Λύκειο	55	31,4	31,4	37,7
Τριτοβάθμια	87	49,7	49,7	87,4
Μεταπτυχιακό	22	12,6	12,6	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Πίνακας 29.1. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σύμφωνα με την βαθμίδα εκπαίδευσή τους (ανακωδικοποιημένη)

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Δημοτικό	6	3,4	3,4	3,4
Γυμνάσιο - Λύκειο	60	34,3	34,3	37,7
Τριτοβάθμια	109	62,3	62,3	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Όπως φαίνεται από τον Πιν. 30, από τους ερωτηθέντες ένα πολύ μεγάλο ποσοστό 72,0% εργάζονται, ενώ ένα μικτό ποσοστό (15,4%) είναι άνεργοι και ένα επίσης μικρό ποσοστό (12,6%) συνταξιούχοι.

Πίνακας 30. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σύμφωνα με την εργασιακή τους κατάσταση.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Εργαζόμενος	126	72,0	72,0	72,0
Άνεργος	27	15,4	15,4	87,4
Συνταξιούχος	22	12,6	12,6	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τον Πιν. 31, από τους ερωτηθέντες ένα ποσοστό 51,7% δηλώνουν κάτοικοι στον Δ.Α..

Πίνακας 31. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σύμφωνα με τη σχέση τους με τον Δήμο της Αθήνας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Κάτοικος	90	51,4	51,7	51,7
Εργαζόμενος	30	17,1	17,2	69,0
Άλλο	54	30,9	31,0	100,0
Σύνολο	174	99,4	100,0	

3.3.2. Μέρος Β΄

Σύμφωνα με τον Πιν. 32, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (80,6%) των ερωτηθέντων πολιτών απάντησε ότι γνωρίζει τι είναι τα ανθόφυτα.

Πίνακας 32. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το εάν γνωρίζουν τι είναι τα ανθόφυτα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	141	80,6	80,6	80,6
Όχι	34	19,4	19,4	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σχετικά με το εάν γνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ πολυετών και ετησίων ανθοφύτων (Πιν. 33), η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό 53,1% απάντησε θετικά.

Πίνακας 33. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το εάν γνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ πολυετών και ετησίων ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	93	53,1	53,1	53,1
Όχι	60	34,3	34,3	87,4
Δεν έχω άποψη	22	12,6	12,6	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σε σχέση με το ερώτημα για αναφορά δύο πολυετών και δύο ετησίων ανθοφύτων σύμφωνα με τους Πιν. 33α και Πιν. 33β, το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που απάντησαν έδωσε σωστή απάντηση (52,3% ως προς τα πολυετή και 52,1% ως προς τα ετήσια ανθόφυτα).

Πίνακας 33α: Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με την ορθότητα της απάντησης στην αναφορά δύο ειδών πολυετών ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %,	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Σωστό	45	25,7	52,3	52,3
Λάθος	41	23,4	47,7	100,0
Μερικό Σύνολο	86	49,1	100,0	
Δεν απάντησαν.	89	50,9		
Σύνολο	175	100,0		

Πίνακας 33β: Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με την ορθότητα της απάντησης στην αναφορά δύο ειδών ετησίων ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Σωστό	38	21,7	52,1	52,1
Λάθος	35	20,0	47,9	100,0
Μερικό Σύνολο	73	41,7	100,0	
Δεν απάντησαν.	102	58,3		
Σύνολο	175	100,0		

Σύμφωνα με τον Πιν. 34, η συντριπτική πλειοψηφία (92,6%) των ερωτηθέντων πολιτών απάντησε ότι θα τους άρεσε η χρήση των ανθοφύτων στα παρτέρια του Δ.Α. και μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό 1,1% απάντησε αρνητικά.

Πίνακας 34. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το εάν θα τους άρεσε η χρήση των ανθοφύτων στα παρτέρια του Δήμου των Αθηνών.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	162	92,6	92,6	92,6
Όχι	2	1,1	1,1	93,7
Δεν έχω άποψη.	11	6,3	6,3	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σε σχέση με την ερώτηση εάν θεωρούν ότι η χρήση των ανθοφύτων αλλάζει προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης η συντριπτική πλειοψηφία (95,4%) των ερωτηθέντων απάντησε θετικά και μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό 1,7% απάντησε αρνητικά (Πιν. 35).

Πίνακας 35. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το εάν πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων στα παρτέρια θα άλλαζε προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	167	95,4	95,4	95,4
Όχι	3	1,7	1,7	97,1
Δεν έχω άποψη.	5	2,9	2,9	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σε ό,τι αφορά στη χρήση των ανθοφύτων σε συνάρτηση με τον επηρεασμό της ψυχολογίας, η συντριπτική πλειοψηφία (93,1%) των ερωτηθέντων πολιτών έχει την άποψη ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία και μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό (2,9%), έδωσε αρνητική απάντηση (Πιν. 36).

Πίνακας 36. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το εάν πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	162	92,6	93,1	93,1
Όχι	5	2,9	2,9	96,0
Δεν έχω άποψη.	7	4,0	4,0	100,0
Μερικό Σύνολο	174	99,4	100,0	
Δεν απάντησαν.	1	,6		
Σύνολο	175	100,0		

Επιπλέον φάνηκε, σύμφωνα με τον Πιν. 36α, ότι η συντριπτική πλειοψηφία (93,1%) των ερωτηθέντων πολιτών, έχει την άποψη ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει προς το καλύτερο την ψυχολογία και μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (6,9%), έδωσε αρνητική απάντηση.

Πίνακας 36α. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τον τρόπο που πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία (προς το καλύτερο ή προς το χειρότερο).

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Προς το καλύτερο	163	93,1	93,1	93,1
Προς το χειρότερο	12	6,9	6,9	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Η άποψη ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται σε κεντρικά σημεία της πόλης, εκφράζεται από την πολύ μεγάλη πλειοψηφία (86,9%), των ερωτηθέντων πολιτών με ένα πολύ μικρό ποσοστό (7,4%) να εκφράζει αντίθεσή του. Επίσης, ένα ελάχιστο ποσοστό της τάξεως του 1,4% δηλώνει ότι «δεν έχει άποψη» (Πιν. 37).

Πίνακας 37. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη φύτευση ανθοφύτων σε κεντρικά σημεία της πόλης.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	152	86,9	86,9	86,9
Όχι	13	7,4	7,4	94,3
Δεν έχω άποψη.	10	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σε ότι αφορά τη φύτευση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες, φαίνεται να συμφωνεί το 83,4% των ερωτηθέντων, με πολύ μικρό ποσοστό (9,7%) να δηλώνει την αντίθεσή του και ένα επίσης πολύ μικρό (6,9%) να μην έχει άποψη (Πιν. 38).

Πίνακας 38. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη φύτευση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες της πόλης.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	146	83,4	83,4	83,4
Όχι	17	9,7	9,7	93,1
Δεν έχω άποψη.	12	6,9	6,9	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σε ό,τι αφορά τη φύτευση ανθοφύτων στην περιφέρεια, (συνοικιακές πλατείες, νησίδες συνοικιακών λεωφόρων), η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων (86,9%) πολιτών απαντά θετικά με ένα πολύ μικρό ποσοστό (5,7%) να παίρνει αρνητική θέση και ένα επίσης πολύ μικρό ποσοστό (7,4%) να μην εκφράζει άποψη (Πιν. 39).

Πίνακας 39. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη φύτευση ανθοφύτων στην περιφέρεια (π.χ. συνοικιακές πλατείες, νησίδες συνοικιακών λεωφόρων).

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	152	86,9	86,9	86,9
Όχι	10	5,7	5,7	92,6
Δεν έχω άποψη.	13	7,4	7,4	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σχετικά με το εάν θα ήταν προτιμότερη η χρήση των ανθοφύτων στο κέντρο σε σχέση με την περιφέρεια, η πλειοψηφία (49,1%), των ερωτηθέντων πολιτών απαντά θετικά, ενώ το 37,1% απαντά αρνητικά και ένα μικρό ποσοστό (13,7%) δεν εκφράζει άποψη (Πιν. 40).

Πίνακας 40. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων στο κέντρο έναντι της περιφέρειας.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	86	49,1	49,1	49,1
Όχι	65	37,1	37,1	86,3
Δεν έχω άποψη.	24	13,7	13,7	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Όπως φαίνεται από τον Πιν. 41, η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων (80,0%) πιστεύει ότι πρέπει να γίνεται εξίσου χρήση ανθοφύτων τόσο στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο, με ένα πολύ μικρό ποσοστό (10,3%) να εκφράζει αρνητική θέση και ένα επίσης πολύ μικρό ποσοστό (9,7%) να δηλώνει ότι δεν έχει άποψη.

Πίνακας 41. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με την εξίσου χρήση ανθοφύτων τόσο στο κέντρο όσο και στην περιφέρεια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	140	80,0	80,0	80,0
Όχι	18	10,3	10,3	90,3
Δεν έχω άποψη.	17	9,7	9,7	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 42, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων πολιτών (65,7%) έχει την άποψη ότι πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στη χρήση ανθοφύτων στο κέντρο, τόσο στο είδος όσο και στην ποσότητα. Εντούτοις υπάρχει και η αντίθετη άποψη σε ένα μικρό ποσοστό (18,3%), ενώ ελάχιστοι (4,3%) δεν εκφράζουν άποψη.

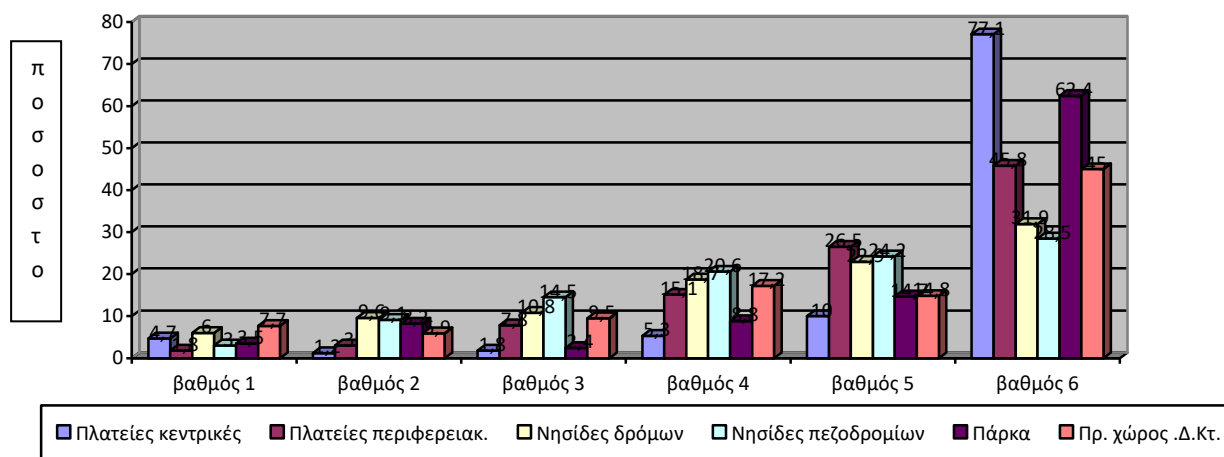
Πίνακας 42. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη βαρύτητα που δίνεται στη χρήση των ανθοφύτων σε κεντρικά σημεία, τόσο στο είδος όσο και στην ποσότητα.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	115	65,7	65,7	65,7
Όχι	32	18,3	18,3	84,0
Δεν έχω άποψη.	28	16,0	16,0	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τη συνολική αποτίμηση, όπως φαίνεται στον Πιν. 43, της βαθμολογικής αξιολόγησης που έδωσαν οι ερωτηθέντες πολίτες ως προς τους χώρους που επιθυμούν την ύπαρξη ανθοφύτων και λαμβάνοντας ως κριτήριο το βαθμό 6 (άριστα), φαίνεται καθαρά ότι οι χώροι που κυριαρχούν στις προτιμήσεις τους είναι οι κεντρικές πλατείες (77,1%), τα πάρκα (62,4%) και οι περιφερειακές πλατείες (45,8%) (Σχ. 29).

Πίνακας 43. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (άριστα το 6), των χώρων όπου θα ήθελαν την ύπαρξη ανθοφύτων).

	Βαθμός 1		Βαθμός 2		Βαθμός 3		Βαθμός 4		Βαθμός 5		Βαθμός 6	
	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό
Πλατείες κεντρικές	8	4,7	2	1,2	3	1,8	9	5,3	17	10,0	13	77,1
Πλατείες περιφερειακές	3	1,8	5	3,0	13	7,8	25	15,1	44	26,5	76	45,8
Νησίδες δρόμων	10	6,0	16	9,6	18	10,8	31	18,7	38	22,9	53	31,9
Νησίδες πεζοδρομίων	5	3,0	15	9,1	24	14,5	34	20,6	40	24,2	47	28,5
Πάρκα	6	3,5	14	8,2	4	2,4	15	8,8	25	14,7	10	62,4
Προαύλιος χώρος δημόσιων κτιρίων	13	7,7	10	5,9	16	9,5	29	17,2	25	14,8	76	45,0

Σχήμα 29. Η απεικόνιση της βαθμολογικής αξιολόγησης με κλίμακα από το 1-6 (άριστα το 6) των πολιτών, σε σχέση με τους χώρους όπου θα ήθελαν την ύπαρξη ανθοφύτων.

Όπως φαίνεται από τον Πιν. 44, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων πολιτών (92%) θεωρεί απαραίτητη τη χρήση των ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξεως του 5,7% που δεν εκφράζει άποψη.

Πίνακας 44. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών ως προς τη χρήση των ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	161	92,0	92,0	92,0
Όχι	4	2,3	2,3	94,3
Δεν έχω άποψη.	10	5,7	5,7	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τον Πιν. 45, φάνηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (60%), εξέφρασε την προτίμησή του στα θερμά χρώματα (κόκκινο-κίτρινο-πορτοκαλί), ενώ ένα ποσοστό της τάξεως του 30,9% προτίμησε τα ψυχρά χρώματα (μπλε-ροζ-μωβ-γαλάζιο).

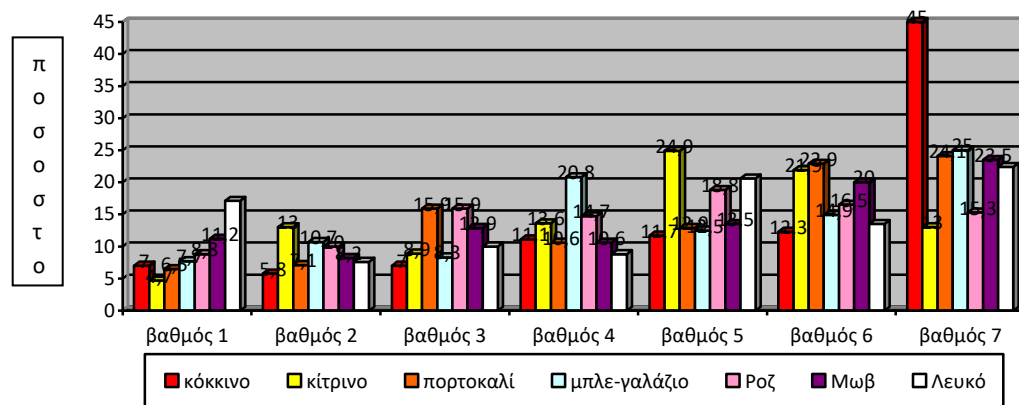
Πίνακας 45. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών ως προς την προτίμηση τους σε σχέση με τα θερμά ή ψυχρά χρώματα στα ανθόφυτα.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ψυχρά	54	30,9	30,9	30,9
Θερμά	105	60,0	60,0	90,9
Δεν έχω άποψη.	16	9,1	9,1	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Επιπλέον, σύμφωνα με τη συνολική αποτίμηση όπως φαίνεται στον Πιν. 45α της βαθμολογικής αξιολόγησης που έκαναν οι ερωτηθέντες πολίτες ως προς τη χρωματική προτίμηση των ανθοφύτων και λαμβάνοντας ως κριτήριο τον βαθμό 7 (άριστα), φαίνεται καθαρά ότι το κόκκινο χρώμα (45%), βρίσκεται στην πρώτη θέση των προτιμήσεών τους (Σχ. 30).

Πίνακας 45α. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το χρώμα των ανθοφύτων που προτιμούν περισσότερο.

	Βαθμός 1		Βαθμός 2		Βαθμός 3		Βαθμός 4		Βαθμός 5		Βαθμός 6		Βαθμός 7	
	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό
κόκκινο	12	7,0	10	5,8	12	7,0	19	11,1	20	11,7	21	12,3	77	45,0
κίτρινο	8	4,7	22	13,0	15	8,9	23	13,6	42	24,9	37	21,9	22	13,0
πορτοκαλί	11	6,5	12	7,1	27	15,9	18	10,6	22	12,9	39	22,9	41	24,1
μπλε-γαλάζιο	13	7,7	18	10,7	14	8,3	35	20,8	21	12,5	25	14,9	42	25,0
Ροζ	15	8,8	17	10,0	27	15,9	25	14,7	32	18,8	28	16,5	26	15,3
Μωβ	19	11,2	14	8,2	22	12,9	18	10,6	23	13,5	34	20,0	40	23,5
Λευκό	29	17,1	13	7,6	17	10,0	15	8,8	35	20,6	23	13,5	38	22,4

Σχήμα 30. Η απεικόνιση της βαθμολογικής αξιολόγησης με κλίμακα από 1-7 (άριστα το 7), της προτίμησης των πολιτών, ως προς το χρώμα των ανθοφύτων.

Παρατηρήθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (82,9%) των ερωτηθέντων φάνηκε να προτιμά τη χρήση ανθοφύτων με διάφορα χρώματα ανάμικτα στα παρτέρια. Αντίθετα, ένα μικρό ποσοστό (12,6%), πήρε αρνητική θέση και ένα ελάχιστο (4,6%) δήλωσε ότι δεν έχει άποψη (Πιν. 46).

Πίνακας 46. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών ως προς την προτίμησή τους σε σχέση με τη χρήση διαφόρων χρωμάτων ανθοφύτων ανάμικτα στα παρτέρια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	145	82,9	82,9	82,9
Όχι	22	12,6	12,6	95,4
Δεν έχω άποψη	8	4,6	4,6	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Επίσης όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 47, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων πολιτών (79,4%) δείχνει τη θετική της προτίμηση σε ό,τι αφορά τη χρήση ανθοφύτων κατά χρωματικές ομάδες στα παρτέρια. Αντίθετα, ένα πολύ μικρό ποσοστό (9,1%) πήρε αρνητική θέση και ένα ελάχιστο (4,6%) δήλωσε ότι δεν έχει άποψη.

Πίνακας 47. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών ως προς την προτίμηση τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων κατά χρωματικές ομάδες στα παρτέρια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	139	79,4	79,4	79,4
Όχι	16	9,1	9,1	88,6
Δεν έχω άποψη.	20	11,4	11,4	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τα δεδομένα του Πιν. 48, το μεγαλύτερο ποσοστό (58,9%) των ερωτηθέντων δηλώνει ότι δεν προτιμά τη χρήση ενός μόνο χρώματος στα παρτέρια, ενώ το 32,6% εκφράζει αντίθετη άποψη και ένα μικρό ποσοστό δεν εκφράζει καθόλου άποψη (8,6%).

Πίνακας 48. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών ως προς την προτίμηση τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων με ένα μόνο χρώμα στα παρτέρια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	57	32,6	32,6	32,6
Όχι	103	58,9	58,9	91,4
Δεν έχω άποψη.	15	8,6	8,6	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων πολιτών (54,6%), πιστεύει ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή. Όμως, ένα ποσοστό (25,3%), εκφράζει αντίθετη άποψη, ενώ ένα μικρό ποσοστό (20,1%) εμφανίζεται να μην έχει άποψη (Πιν. 49).

Πίνακας 49. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	95	54,3	54,6	54,6
Όχι	44	25,1	25,3	79,9
Δεν έχω άποψη.	35	20,0	20,1	100,0
Μερικό σύνολο	174	99,4	100,0	
Δεν απάντησαν.	1	,6		
Σύνολο	175	100,0		

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 49α, από αυτούς που απάντησαν το μεγαλύτερο ποσοστό (32,8%), πιστεύει ότι τα «εργατικά συντήρησης» είναι η πιο δαπανηρή αιτία, σε σχέση με το 29,2%, που πιστεύει ότι η «κατανάλωση νερού» είναι η αιτία αύξησης του κόστους συντήρησης.

Πίνακας 49α: Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών ως προς τις αιτίες που θεωρούν ότι ανεβάζουν το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Κατανάλωση νερού	40	29,2	29,2	29,2
Εργατικά συντήρησης	45	32,8	32,8	62,0
Κόστος φυτικού υλικού	16	11,7	11,7	73,7
Όλα τα παραπάνω	36	26,3	26,3	100,0
Σύνολο	137	100,0	100,0	

Όπως διαπιστώνεται από τον Πιν. 50, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων πολιτών (49,7%) πιστεύει ότι η χρήση των κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα παρτέρια από βανδαλισμούς, ενώ ένα ποσοστό (38,3%) έχει αντίθετη άποψη, επίσης υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό (12%) που δεν εκφράζει άποψη.

Πίνακας 50. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με τη χρήση κιγκλιδωμάτων στα παρτέρια, ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	87	49,7	49,7	49,7
Όχι	67	38,3	38,3	88,0
Δεν έχω άποψη.	21	12,0	12,0	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τον Πιν. 51, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων πολιτών (78,9%) πιστεύει ότι πρέπει να υπάρχουν πινακίδες που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στα παρτέρια, σε αντίθεση με ένα μικρό ποσοστό (12%) που έχει αρνητική άποψη και ένα πολύ μικρό ποσοστό (9,1%), που δεν εκφράζει καθόλου άποψη.

Πίνακας 51. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των πολιτών σε σχέση με την χρήση απαγορευτικών πινακίδων για κατοικίδια.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ναι	138	78,9	78,9	78,9
Όχι	21	12,0	12,0	90,9
Δεν έχω άποψη.	16	9,1	9,1	100,0
Σύνολο	175	100,0	100,0	

Στο τέλος του ερωτηματολογίου ζητήθηκε από τους πολίτες να προσθέσουν τα δικά τους σχόλια στην έρευνα. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα σχόλια των πολιτών.

Πίνακας 52. Κατανομή συχνοτήτων (n) και ποσοστιαία κατανομή συχνοτήτων των εργαζομένων της Δ.Π.Δ.Α. σε σχέση με την παράθεση σχολίων.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό
Ανεξαρτήτως κόστους πρέπει να φυτευθούν ανθόφυτα.	1	,6	100,0
Δεν υπάρχουν πολλά ανθόφυτα εντός του Δήμου Αθηναίων.	1	,6	100,0
Ανεύθυνοι επισκέπτες καταστρέφουν το πράσινο (όχι τα κατοικίδια).	1	,6	100,0
Τα ανθόφυτα συμβάλλουν στην καλή αισθητική εικόνα της πόλης.	3	1,7	100,0
Τα ανθόφυτα δίνουν χρώμα.	1	,6	100,0
Τα ανθόφυτα ανεβάζουν την ψυχολογία του επισκέπτη.	3	1,7	100,0
Μακάρι να υπάρχουν πολλά ανθόφυτα.	6	3,4	100,0
Η παρουσία των ανθοφύτων σε μεγάλη ποσότητα βελτιώνει την ποιότητα της ζωής.	2	1,1	100,0
Οι υπάλληλοι του Δήμου δεν είναι αποδοτικοί στη συντήρηση του πρασίνου.	1	,6	100,0
Το κοινό πρέπει να ενδιαφέρεται ώστε να εκτιμά και να σέβεται το πράσινο .	1	,6	100,0
Μακάρι να υπήρχε περισσότερο πράσινο	1	,6	100,0
Μακάρι να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν όλοι οι χώροι για τη δημιουργία περισσότερου πρασίνου (π.χ. ταράτσες).	1	,6	100,0
Να φυτευτούν με ανθόφυτα οι στάσεις των τραίνων και τραμ.	1	,6	100,0
Να συνδυάζονται τα χειμερινά με τα θερινά.	1	,6	100,0
Να χρησιμοποιούνται είδη εγκλιματισμένα με τις συνθήκες της Αθήνας.	1	,6	100,0

Να υπάρχει ποικιλία στις συνθέσεις.	1	,6	100,0
Να χρησιμοποιούνται και αρωματικά είδη.	1	,6	100,0
Να μην υπάρχουν κιγκλιδώματα.	1	,6	100,0
Να μην υπάρχουν πινακίδες.	1	,6	100,0
Να υπάρχει υπευθυνότητα και παιδεία απέναντι στο πράσινο.	1	,6	100,0
Η φυτοτεχνική διαμόρφωση του χώρου πρέπει να είναι εμπνευσμένη.	1	,6	100,0
Απαραίτητο να υπάρχει η κατάλληλη συντήρηση.	1	,6	100,0
Η ανεπάρκεια συντήρησης δημιουργεί το αίσθημα της εγκατάλειψης.	1	,6	100,0
Η συντήρηση είναι ανεπαρκής.	1	,6	100,0
Οι υπάλληλοι δεν έχουν οργανωμένο πρόγραμμα.	1	,6	100,0
Οι υπάλληλοι πρέπει να παρακολουθούν σεμινάρια σχετικά με το αντικείμενο εργασίας τους και να είναι καταρτισμένοι.	2	1,1	100,0
Τυχόν προβλήματα στα παρτέρια πρέπει να αντιμετωπίζονται άμεσα με τακτικούς ελέγχους.	1	,6	100,0
Οι υπάλληλοι φαίνεται να μην έχουν την κατάλληλη κατάρτιση σε συγκεκριμένες εργασίες πρασίνου.	1	,6	100,0
Είναι απαραίτητο να υπάρχει αρχιτέκτονας τοπίου.	1	,6	100,0
Μερικό Σύνολο	40	23,4	23,4
Δεν απάντησαν.	135	76,6	76,6
Σύνολο	175	100,0	

3.4. ΔΙΜΕΤΑΒΛΗΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΠΟΛΙΤΩΝ

Με στόχο την περαιτέρω ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από το **ερωτηματολόγιο των πολιτών**, χρησιμοποιήθηκαν πίνακες διπλής εισόδου με την διαδικασία Cross tabulations. Οι πίνακες διπλής εισόδου είναι ένας τρόπος παρουσίασης στοιχείων, ώστε να είναι δυνατή και αρκετά απλή η διερεύνηση της ύπαρξης σχέσης μεταξύ δύο μεταβλητών (Κουτσούρης και Θεοφανόπουλος, 2000).

Από αυτή την ανάλυση προέκυψαν ευρήματα, μεταξύ των οποίων κάποια στατιστικά σημαντικά, κάποια παρουσιάζουν τάση συσχέτισης και άλλα που δεν συσχετίζονται.

Παρακάτω παρουσιάζονται μόνο δεδομένα που εμφάνισαν στατιστικά σημαντική σχέση ή τάση συσχέτισης κατόπιν της ανάλυσης συνδυαστικών συχνοτήτων όλων των μεταβλητών, ως προς το φύλο, την εκπαίδευση, την ηλικία, την εργασιακή και την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων πολιτών.

3.4.1. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς το «Φύλο»

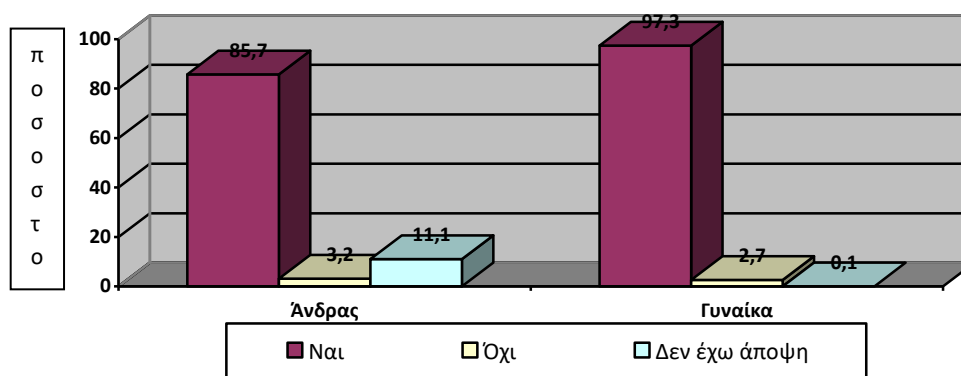
ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

3.4.1.1. Απόψεις των πολιτών σχετικά με το εάν η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία.

Φάνηκε καθαρά ότι και οι δύο ομάδες σε πολύ υψηλά ποσοστά πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία. Οι γυναίκες όμως φαίνονται πιο σίγουρες σε συντριπτικό ποσοστό (97,3%) ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία σε σχέση με τους άνδρες (85,7%), παρόλα αυτά υπάρχει ένα ποσοστό (11,1%) που δεν έχει άποψη (Σχ. 31).

Approx.Sig.: 0,002 Cramer's V: 0,273

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ του φύλου και της άποψης τους για τον επηρεασμό της ψυχολογίας από τη χρήση των ανθοφύτων.

Σχήμα 31. Το φύλο των πολιτών και η απεικόνιση των απόψεών τους σε σχέση με τον επηρεασμό της ψυχολογίας από τη χρήση ανθοφύτων.

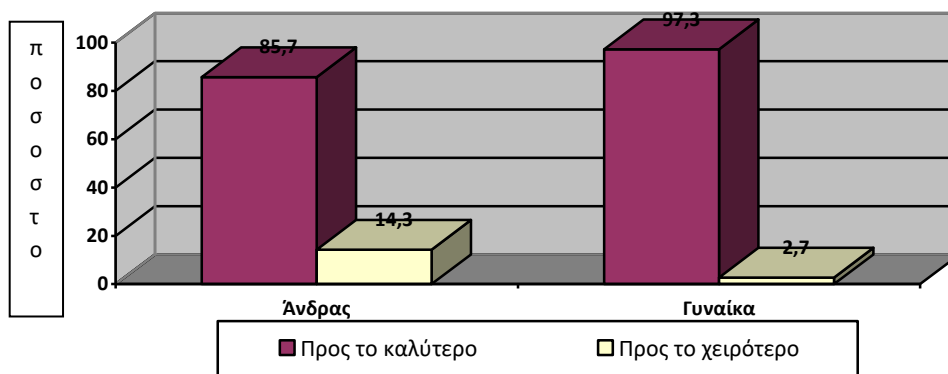
3.4.1.2. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με τον τρόπο που η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία.

Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες σε πολύ υψηλά ποσοστά πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία προς το καλύτερο. Οι γυναίκες όμως και εδώ φαίνονται πιο σίγουρες σε συντριπτικό ποσοστό (97,3%) σε σχέση με

τους άνδρες (85,7%) στους οποίους παρουσιάζεται ένα μικρό ποσοστό 14,3% που δεν έχει άποψη. (Σχ. 32)

Approx.Sig.: 0,002 Phi: -0,220

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ του φύλου και της άποψής τους για τον τρόπο με τον οποίο η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία.

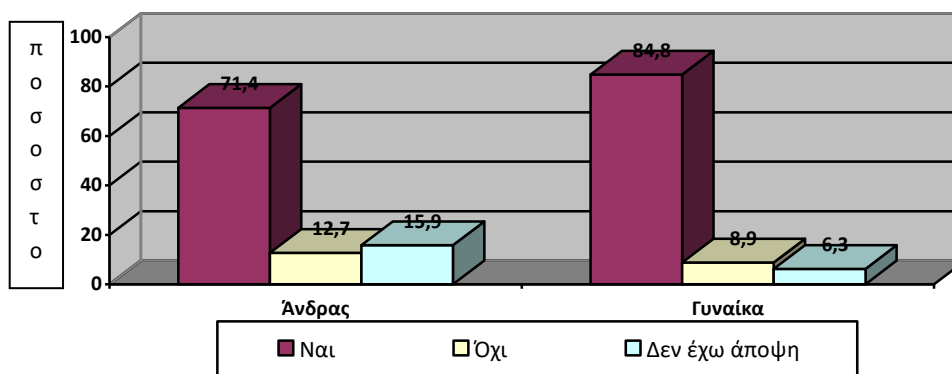
Σχήμα 32 . Το φύλο των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο η χρήση των ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία.

3.4.1.3. Απόψεις των πολιτών σχετικά με το εάν πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο

Παρατηρήθηκε ότι τόσο οι γυναίκες (84,8%) όσο και οι άνδρες (71,4%) πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων πρέπει να γίνεται εξίσου στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο. Ωστόσο, οι γυναίκες εμφανίζονται να έχουν πιο σαφή άποψη σε σχέση με τους άνδρες οι οποίοι σε ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 15,9% δεν έχουν άποψη. (Σχ. 33).

Approx.Sig.: 0,070 Cramer's V: 0,174

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ του φύλου και άποψής τους για την εξίσου χρήση ανθοφύτων στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο.

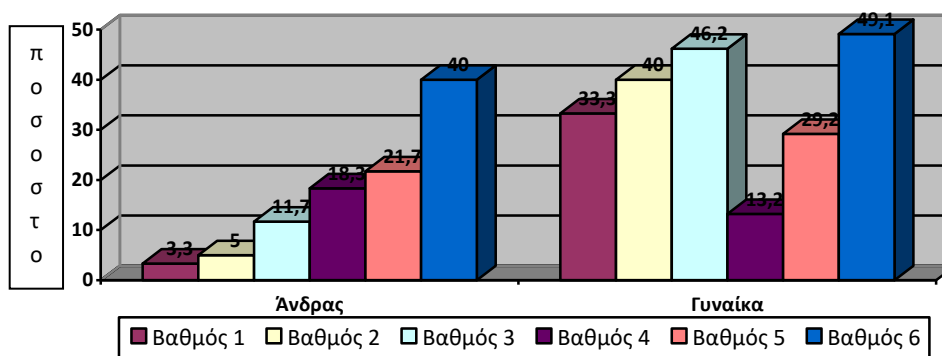
Σχήμα 33 . Το φύλο των πολιτών και η απεικόνιση των απόψεών τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο.

3.4.1.4. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες.

Φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, οι γυναίκες (49,1%) προτιμούν περισσότερο τη χρήση ανθοφύτων στις περιφερειακές πλατείες σε σχέση με τους άνδρες (40,0%) (Σχ. 34).

Approx.Sig.: 0,061 Kendall's tau-c: 0,155

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ του φύλου και της προτίμησης χρήσης ανθοφύτων στις περιφερειακές πλατείες.

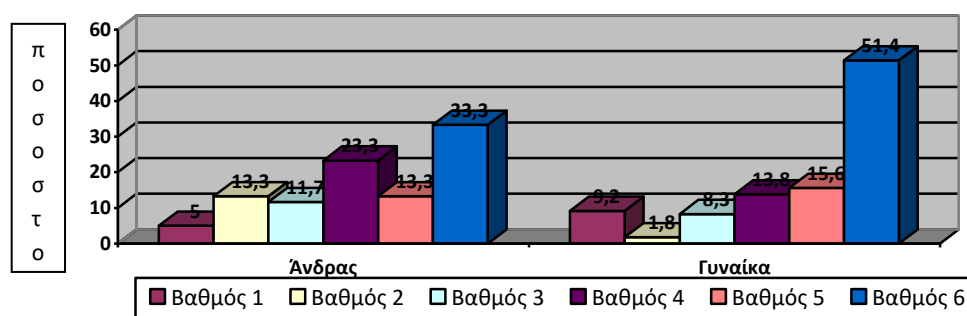
Σχήμα 34. Το φύλο των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με την ύπαρξη ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες.

3.4.1.5. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων.

Φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, οι γυναίκες (51,4%), με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση σε σχέση με τους άνδρες (33,3%), δείχνουν να προτιμούν περισσότερο την ύπαρξη ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων (Σχ. 35).

Approx.Sig.: 0,010 Kendall's tau-c: 0,298

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ του φύλου και της προτίμησης χρήσης ανθοφύτων στους προαύλιους χώρους δημοσίων κτηρίων.

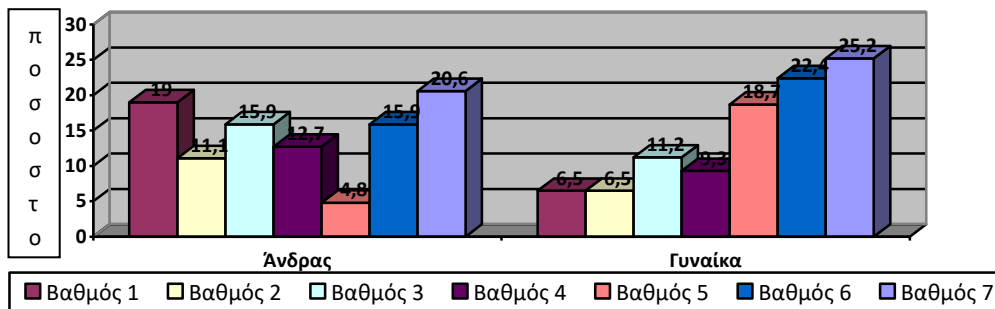
Σχήμα 35. Το φύλο των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησης τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων

3.4.1.6. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το μώβ χρώμα.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7 οι γυναίκες σε ποσοστό 25,2% φάνηκε να προτιμούν περισσότερο το μωβ χρώμα ανθοφύτων έναντι των ανδρών (20,6%) (Σχ. 36).

Approx.Sig.: 0,013 Kendall's tau-c: 0,214

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ του φύλου και της προτίμησης του μωβ χρώματος στα ανθόφυτα.

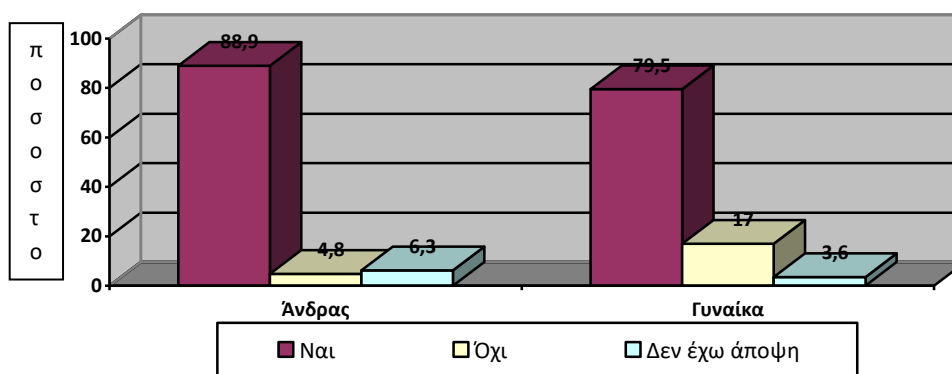
Σχήμα 36. Το φύλο των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το μωβ χρώμα.

3.4.1.7. Απόψεις των πολιτών σχετικά με το εάν πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων διαφόρων χρωμάτων ανάμικτα στα παρτέρια.

Φάνηκε ότι τόσο οι άνδρες (88,9%) όσο και οι γυναίκες (79,5%), θεωρούν ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων διαφόρων χρωμάτων ανάμικτα στα παρτέρια, ενώ οι άνδρες έχουν σαφέστερη άποψη σε σχέση με τις γυναίκες στις οποίες ένα ποσοστό 17% παρουσιάζεται να μην έχει άποψη (Σχ. 37).

Approx.Sig.: 0,053 Cramer's V: 0,183

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ του φύλου και της χρήσης ανθοφύτων διαφόρων χρωμάτων ανάμικτα στα παρτέρια.

Σχήμα 37. Το φύλο των πολιτών και η απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων διαφόρων χρωμάτων ανάμικτα στα παρτέρια.

3.4.2. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την «Ηλικία»

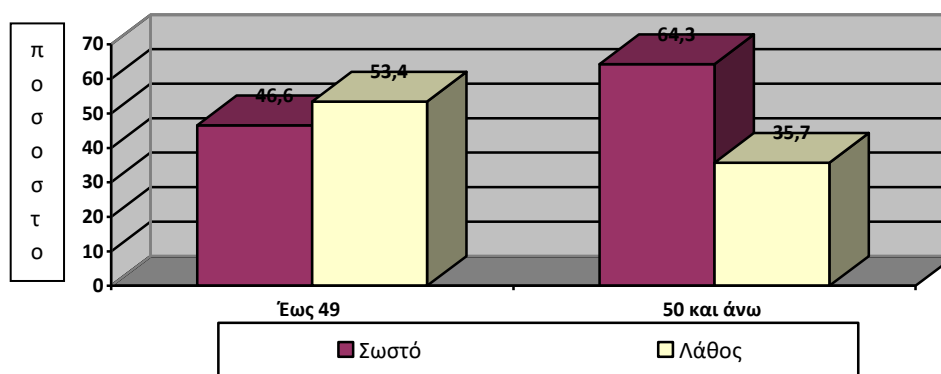
ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

3.4.2.1. Αναφορά δύο πολυετών και δύο ετησίων ειδών από τους πολίτες - Ορθή ή μη αναφορά σε ό,τι αφορά τα πολυετή είδη

Παρατηρήθηκε ότι οι μεγαλύτερης ηλικίας πολίτες (64,3%) φαίνεται να γνωρίζουν καλύτερα τα πολυετή ανθόφυτα σε σχέση με τους πολίτες μικρότερης ηλικίας (46,6%) (Σχ. 38).

Approx.Sig.: 0,065 kendall's tau-b: -0,135

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της ηλικιακής κατανομής των πολιτών και της γνώσης τους σε σχέση με τα πολυετή ανθόφυτα

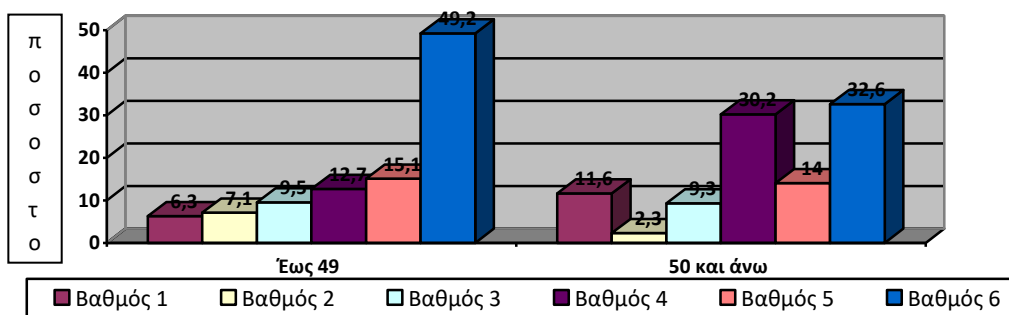
Σχήμα 38. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της γνώσης τους σε σχέση με τη σωστή αναφορά πολυετών ανθοφύτων.

3.4.2.2. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης ύπαρξης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων.

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, οι πολίτες μικρότερης ηλικίας (49,2%), φαίνεται να προτιμούν περισσότερο τη χρήση ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτηρίων, έναντι των πολιτών μεγαλύτερης ηλικίας (32,6%) (Σχ. 39).

Approx.Sig.: 0,083 Kendall's tau-c: -0,125

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της ηλικιακής κατανομής των πολιτών και της προτίμησης χρήσης ανθοφύτων στους προαύλιους χώρους δημοσίων κτηρίων.

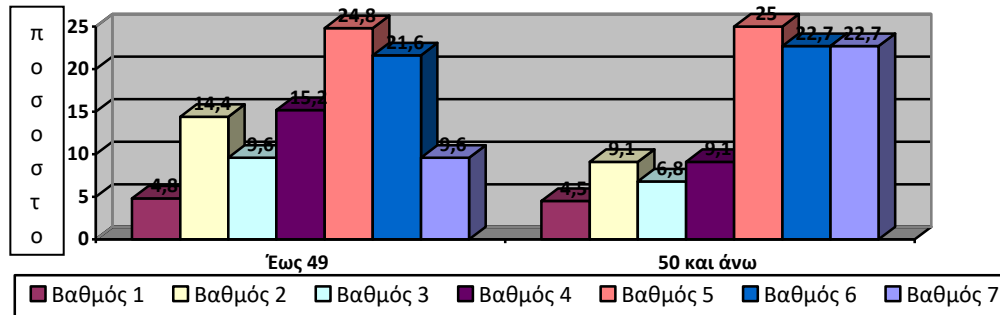
Σχήμα 39. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημοσίων κτιρίων

3.4.2.3. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το κίτρινο χρώμα.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7 του κίτρινου χρώματος, οι ηλικιακά μεγαλύτεροι πολίτες σε ποσοστό 22,7% φάνηκε να προτιμούν περισσότερο το κίτρινο χρώμα με σημαντική ποσοστιαία διαφορά, έναντι των μικρότερης ηλικίας πολιτών (9,6%)(Σχ. 40).

Approx.Sig.: 0,050 Kendall's tau-c: 0,154

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικίας και της προτίμησης του κίτρινου χρώματος στα ανθόφυτα

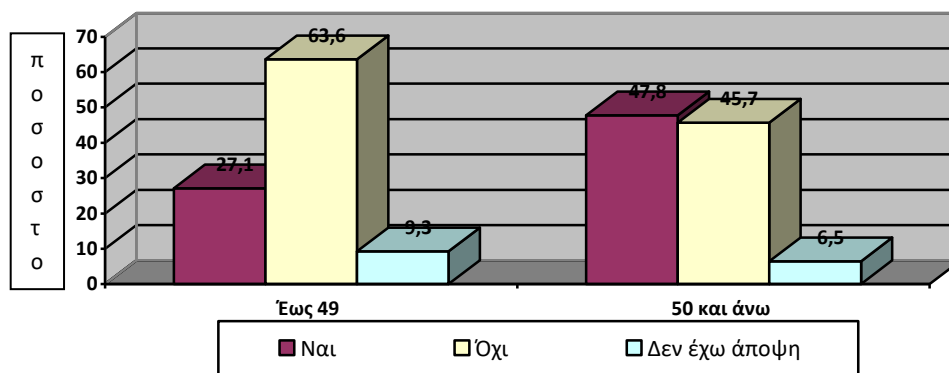
Σχήμα 40. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το κίτρινο χρώμα.

3.4.2.4. Απόψεις των πολιτών σχετικά με το εάν πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων με ένα μόνο χρώμα στα παρτέρια.

Οι μικρότερης ηλικίας πολίτες (63,6%), φάνηκε να μην προτιμούν τη χρήση ανθοφύτων με ένα μόνο χρώμα στα παρτέρια, έναντι των μεγαλύτερης σε ηλικία πολιτών που φαίνεται να την προτιμούν (47,8%) (Σχ. 41).

Approx.Sig.: 0,021 Kendall's tau-c: -0,161

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για χρήση ανθοφύτων με ένα μόνο χρώμα στα παρτέρια

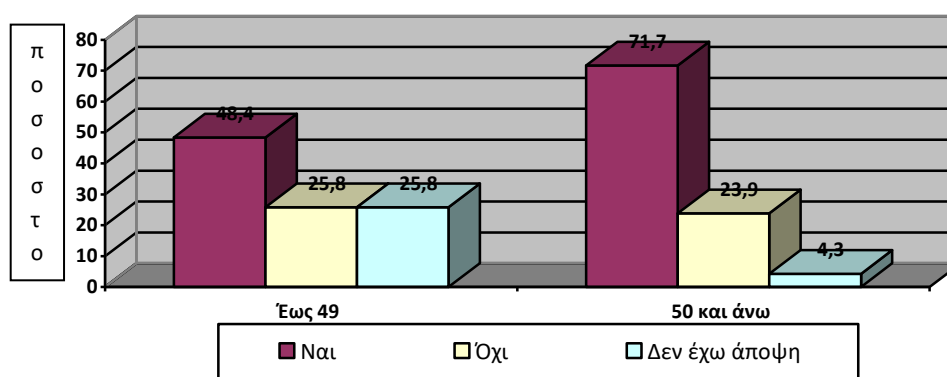
Σχήμα 41. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με τη χρήση ενός χρώματος ανθοφύτων στα παρτέρια.

3.4.2.5. Απόψεις των πολιτών σχετικά με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων

Παρατηρήθηκε ότι οι μεγαλύτερης ηλικίας πολίτες εμφανίζονται πιο σίγουροι για την άποψή τους ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή, με σημαντική ποσοστιαία διαφορά (71,7%), σε σχέση με τους μικρότερους σε ηλικία (48,4%), στους οποίους εμφανίζεται ένα ποσοστό 25,8% που δεν έχει άποψη (Σχ. 42).

Approx.Sig.: 0,000 Kendall's tau-c: -0,221

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικίας και της άποψης για το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων

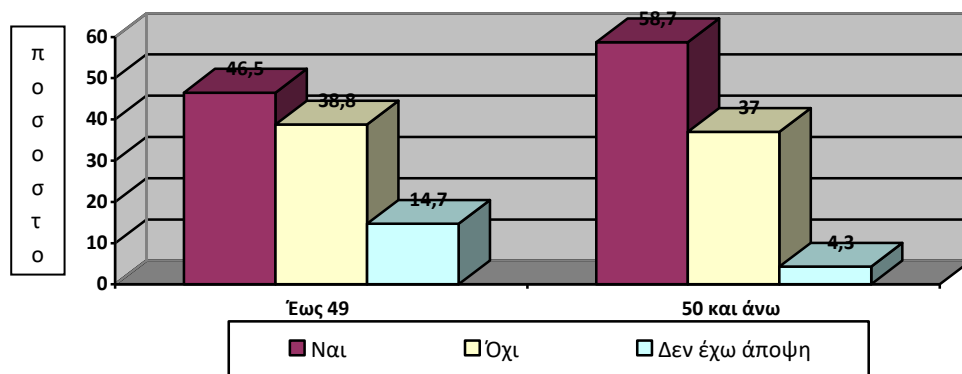
Σχήμα 42. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων

3.4.2.6. Απόψεις των πολιτών για το εάν η χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα ανθόφυτα από τυχόν βανδαλισμούς

Φάνηκε ότι οι μεγαλύτερης ηλικίας πολίτες (58,7%), με σημαντική ποσοστιαία διαφορά σε σχέση με τους μικρότερης σε ηλικία πολίτες (46,5%), πιστεύουν ότι η χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα παρτέρια των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς (Σχ. 43).

Approx.Sig.: 0,059 Kendall's tau-c: -0,124

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της ηλικιακής κατανομής των πολιτών και της άποψης για το εάν η χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα ανθόφυτα από τυχόν βανδαλισμούς

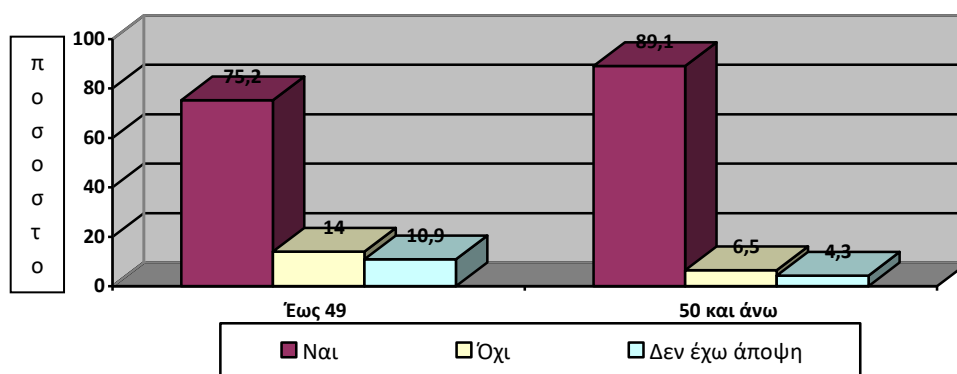
Σχήμα 43. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση κιγκλιδωμάτων ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς.

3.4.2.7. Απόψεις των πολιτών για την ύπαρξη πινακίδων που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στους χώρους που υπάρχουν ανθόφυτα.

Διαπιστώθηκε ότι και οι δύο ηλικιακές ομάδες πιστεύουν σε υψηλά ποσοστά ότι η ύπαρξη απαγορευτικών πινακίδων προστατεύει τα παρτέρια των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς με τους μεγαλύτερης ηλικίας πολίτες να είναι σχεδόν σίγουροι για την άποψή τους (89,1%) σε σχέση με τους νεότερους (75,2%) (Σχ. 44).

Approx.Sig.: 0,021 Kendall's tau-c: -0,109

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της ηλικιακής κατανομής των πολιτών και των απαγορευτικών πινακίδων για την είσοδο κατοικίδιων στο χώρο των ανθοφύτων

Σχήμα 44. Η ηλικιακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με την ύπαρξη απαγορευτικών πινακίδων για την είσοδο κατοικίδιων στο χώρο των ανθοφύτων.

3.4.3. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς την «Οικογενειακή κατάσταση».

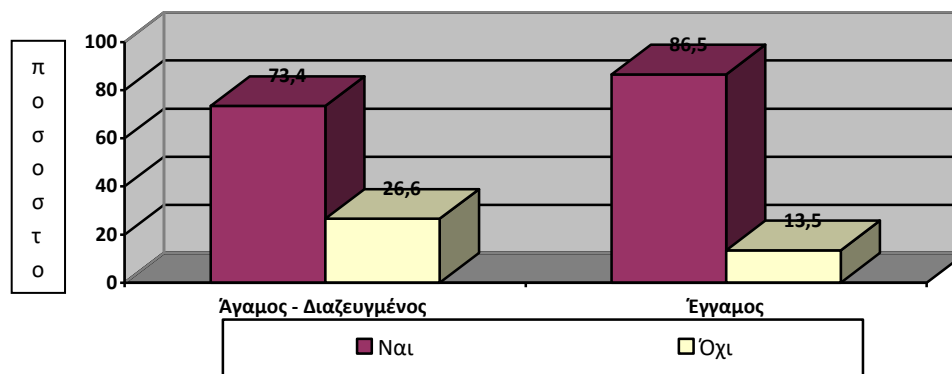
ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

3.4.3.1. Η γνώση των πολιτών σε σχέση με το τι είναι τα ανθόφυτα.

Φάνηκε ότι τόσο οι έγγαμοι (86,5%), όσο και οι άγαμοι-διαζευγμένοι πολίτες (73,4%), σε υψηλά ποσοστά γνωρίζουν τι είναι τα ανθόφυτα (Σχ.45).

Approx.Sig.: 0,030 Phi: -0,164

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της γνώσης τους για το τι είναι τα ανθόφυτα

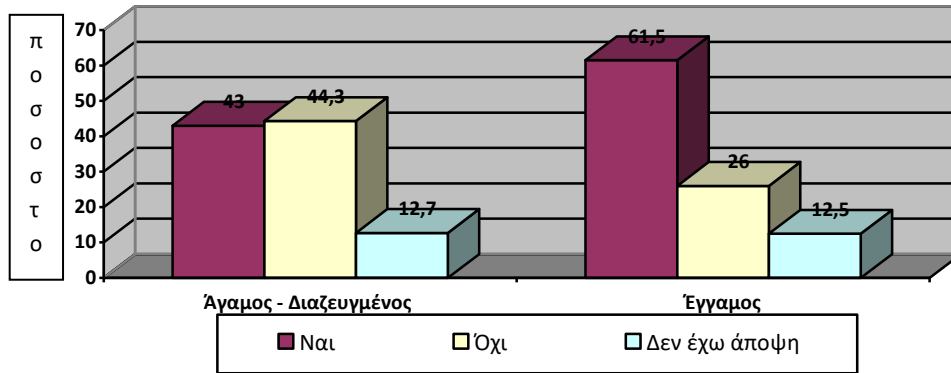
Σχήμα 45 . Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών σε σχέση με τη γνώση τους του τι είναι τα ανθόφυτα.

3.4.3.2. Η γνώση των πολιτών σε σχέση με τη διαφορά μεταξύ πολυετών και ετησίων ανθοφύτων.

Φάνηκε ότι οι έγγαμοι πολίτες σε ποσοστό 61,5%, γνωρίζουν καλύτερα την διαφορά μεταξύ πολυετών και ετησίων ανθοφύτων σε αντίθεση με τους άγαμους-διαζευγμένους που σε ποσοστό 44,3% δεν την γνωρίζουν (Σχ. 46).

Approx.Sig.: 0,030 Cramer's V: -0,200

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της γνώσης τους μεταξύ της διαφοράς πολυετών και ετησίων ανθοφύτων

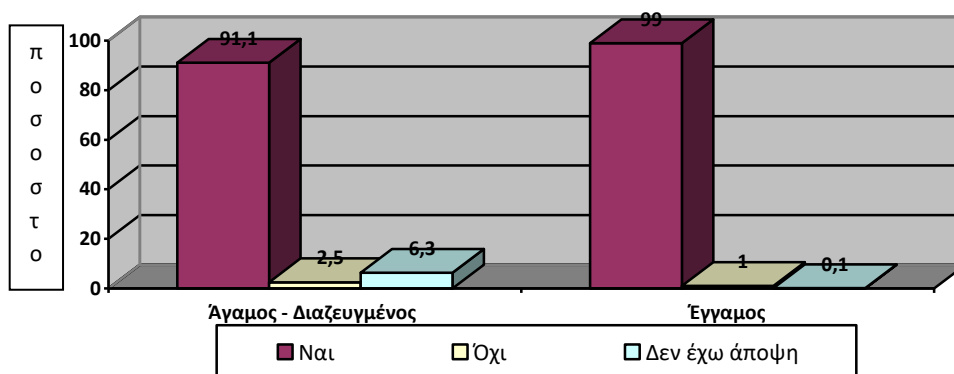
Σχήμα 46. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών σε σχέση με τη γνώση της διαφοράς μεταξύ πολυετών και ετησίων ανθοφύτων.

3.4.3.3. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με το εάν η χρήση των ανθοφύτων θα άλλαζε προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης.

Φάνηκε καθαρά ότι και οι δύο ομάδες με συντριπτικά ποσοστά πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων θα άλλαζε προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης, (έγγαμοι (99%), άγαμοι- διαζευγμένοι (91,1%)) (Σχ. 47).

Approx.Sig.: 0,032 Cramer's V: 0,199

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψής σχετικά με την αλλαγή προς το καλύτερο της εικόνας της πόλης με τη χρήση ανθοφύτων

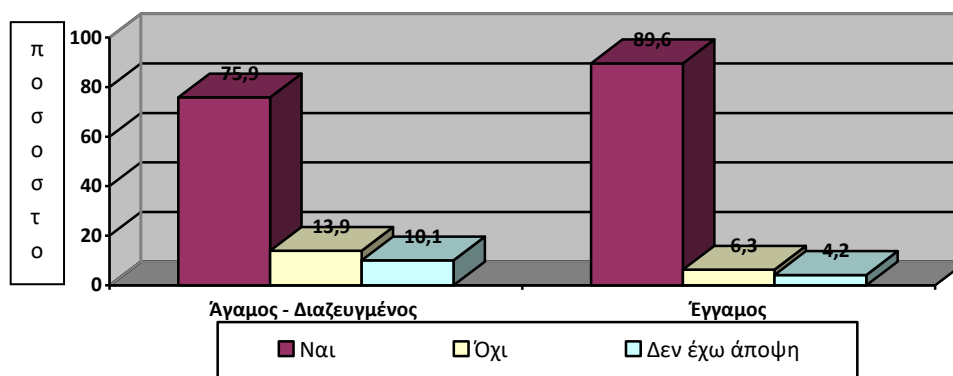
Σχήμα 47. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με την αλλαγή προς το καλύτερο της εικόνας της πόλης με τη χρήση ανθοφύτων

3.4.3.4. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με το εάν πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες της πόλης

Διαπιστώθηκε ότι οι έγγαμοι σε συντριπτικό ποσοστό (89,6%) πιστεύουν ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες της πόλης, σε σχέση με τους άγαμους -διαζευγμένους που πιστεύουν το ίδιο αλλά σε μικρότερο ποσοστό (75,9%) (Σχ. 48).

Approx.Sig.: 0,054 Cramer's V: 0,183

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της χρήσης ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες

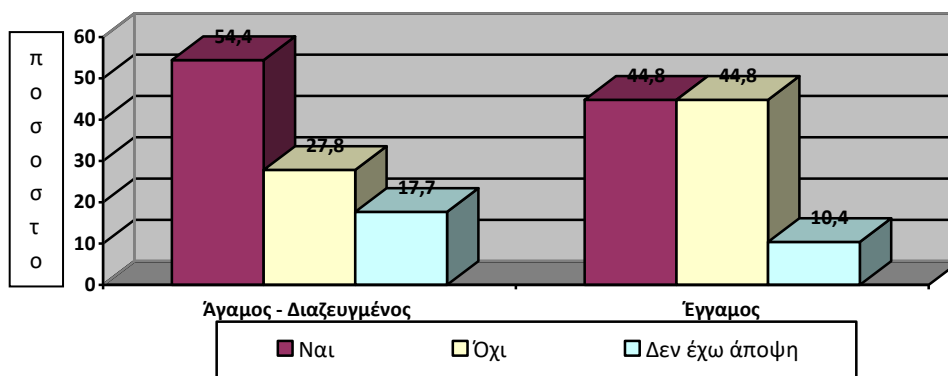
Σχήμα 48. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψης τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε κεντρικούς άξονες της πόλης.

3.4.3.5. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με το εάν θα ήταν προτιμότερη η χρήση ανθοφύτων στο κέντρο από την περιφέρεια.

Παρατηρήθηκε ότι οι άγαμοι-διαζευγμένοι πολίτες (54,4%), πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων στο κέντρο θα ήταν προτιμότερη από την περιφέρεια, ενώ οι έγγαμοι σε ίσα ποσοστά (44,8%), δηλώνουν τόσο την αντίθεση όσο και την συμφωνία τους (Σχ. 49).

Approx.Sig.: 0,054 Cramer's V: 0,183

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψης για προτιμότερη χρήση ανθοφύτων στο κέντρο από ό,τι στην περιφέρεια

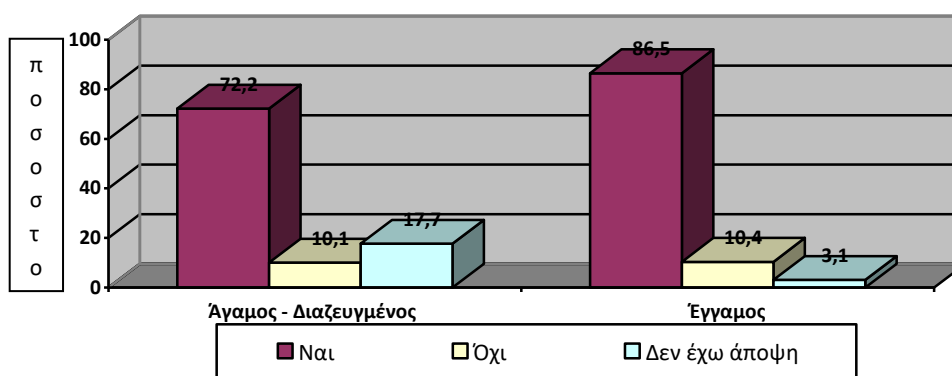
Σχήμα 49. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψης τους σχετικά με τη χρήση ανθοφύτων κατά προτίμηση στο κέντρο από ό,τι στην περιφέρεια

3.4.3.6. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με το εάν θα πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια και στο κέντρο.

Φάνηκε καθαρά ότι και οι δύο ομάδες σε υψηλά ποσοστά πιστεύουν ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο. Ωστόσο οι έγγαμοι πολίτες εμφανίζονται πιο σίγουροι για την άποψή τους (86,5%) σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (72,2%) στους οποίους εμφανίζεται και ένα ποσοστό 17,7% που δεν εκφράζει άποψη (Σχ. 50).

Approx.Sig.: 0,005 Cramer's V: 0,246

Ύπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψης για την εξίσου χρήση ανθοφύτων τόσο στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο

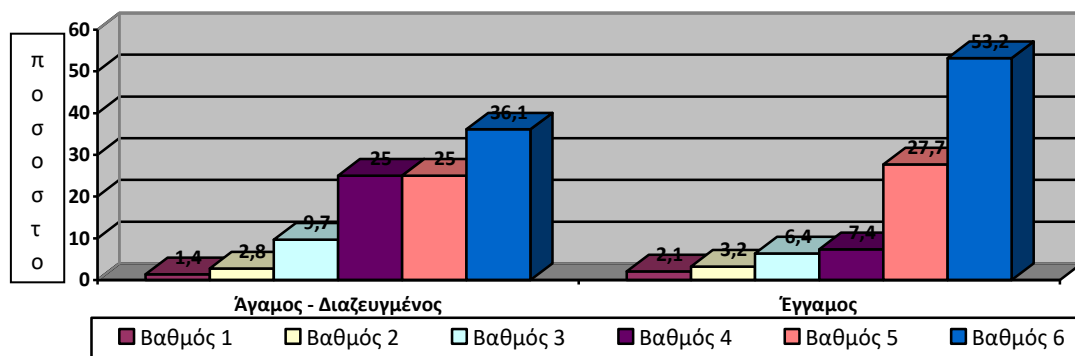
Σχήμα 50. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψης τους σχετικά με τη χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια και στο κέντρο

3.4.3.7. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες.

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, οι έγγαμοι πολίτες (53,2%) φαίνεται να προτιμούν με σημαντική ποσοστιαία διαφορά τη χρήση ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες, σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (36,1%) (Σχ. 51).

Approx.Sig.: 0,013 Kendall's tau- c: 0,205

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψης για τη χρήση ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες

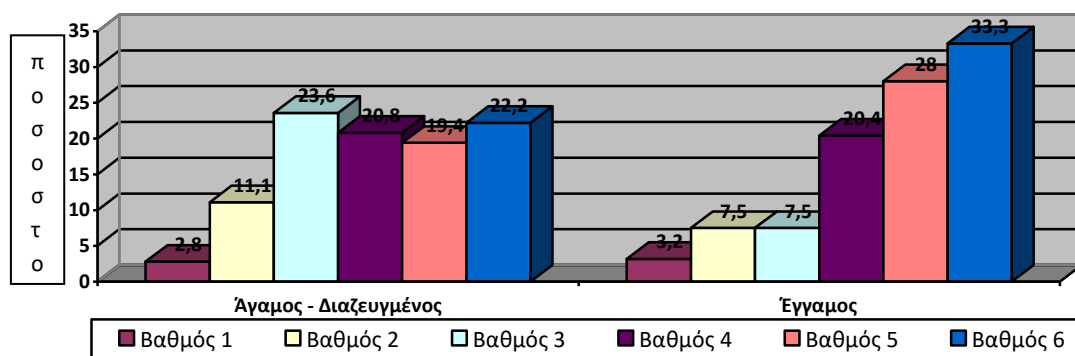
Σχήμα 51. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες

3.4.3.8. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης χρήσης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε νησίδες πεζοδρομίων.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, οι έγγαμοι πολίτες (33,3%) φαίνεται να προτιμούν περισσότερο την ύπαρξη ανθοφύτων σε νησίδες πεζοδρομίων, σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (22,2%) (Σχ. 52).

Approx.Sig.: 0,011 Kendall's tau- c: 0,217

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψης για τη χρήση ανθοφύτων σε νησίδες πεζοδρομίων.

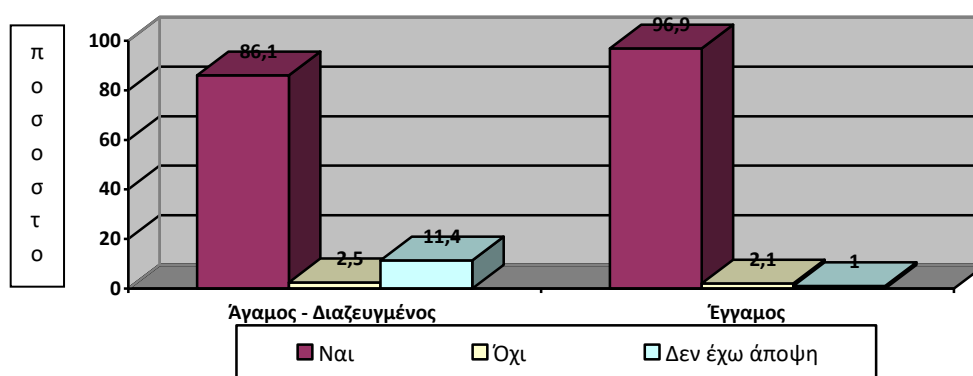
Σχήμα 52. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε νησίδες πεζοδρομίων

3.4.3.9. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Τόσο οι έγγαμοι όσο και οι άγαμοι πολίτες σε πολύ υψηλά ποσοστά πιστεύουν ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ωστόσο και εδώ οι έγγαμοι πολίτες σε συντριπτικό ποσοστό (96,9%), εμφανίζονται πιο σίγουροι για την άποψή τους σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (86,1%)(Σχ. 53).

Approx.Sig.: 0,013 Cramer's V : 0,223

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψής τους για τη χρήση ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους

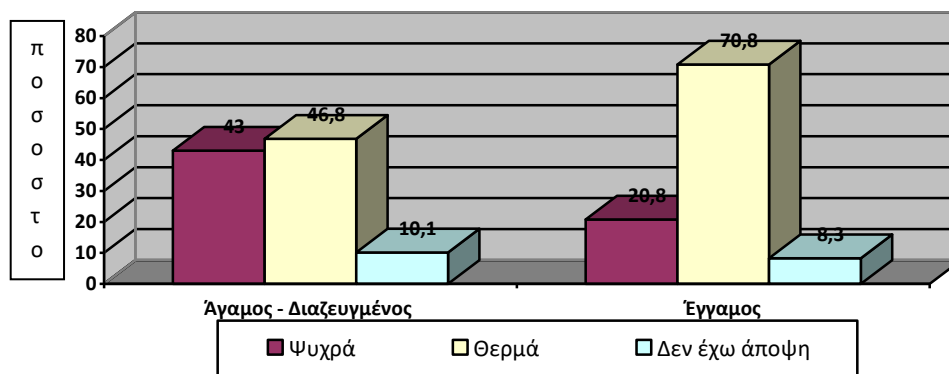
Σχήμα 53. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σχετικά με τη χρήση ανθοφύτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

3.4.3.10. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων με θερμά ή ψυχρά χρώματα.

Φάνηκε ότι και οι δύο ομάδες προτιμούν τη χρήση ανθοφύτων με θερμά χρώματα. Εντούτοις οι έγγαμοι (70,8%) υπερτερούν με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (46,8%) (Σχ. 54).

Approx.Sig.: 0,004 Cramer's V: 0,253

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της προτίμησή τους για τη χρήση ανθοφύτων με θερμά ή ψυχρά χρώματα

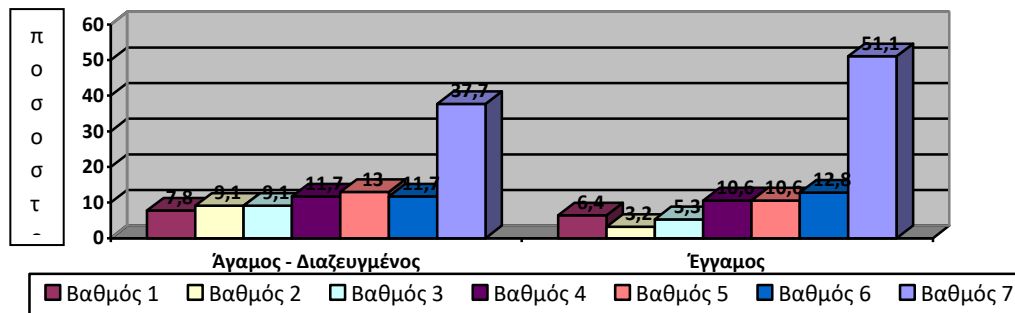
Σχήμα 54. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με τη χρήση θερμών ή ψυχρών χρωμάτων ανθοφύτων.

3.4.3.11. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το κόκκινο χρώμα.

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7, του κόκκινου χρώματος οι έγγαμοι πολίτες (51,1%), προτιμούν περισσότερο το κόκκινο χρώμα με σημαντική ποσοστιαία διαφορά, σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (37,7%) (Σχ. 55).

Approx.Sig.: 0,041 Kendall's tau- c: 0,169

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της προτίμησής τους στο κόκκινο χρώμα

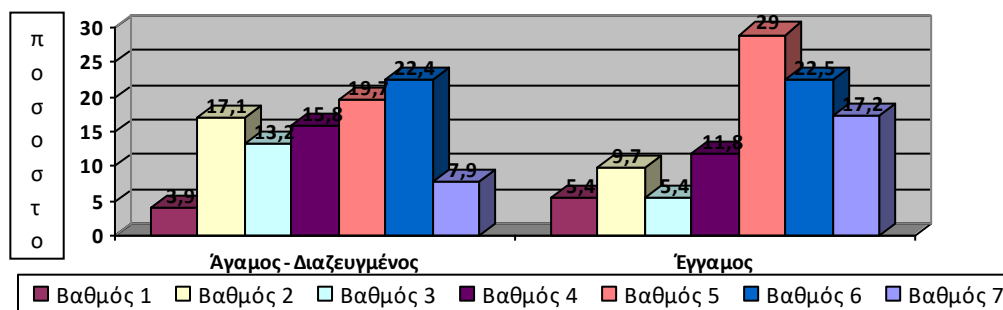
Σχήμα 55. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το κόκκινο χρώμα.

3.4.3.12. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το κίτρινο χρώμα.

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7, του κίτρινου χρώματος τόσο οι έγγαμοι πολίτες (17,2%), όσο και οι άγαμοι (7,9%) φαίνεται να το αξιολογούν με πολύ μικρά έως μικρά ποσοστά, αντίθετα στη βαθμολόγηση με 6 και 5 φαίνεται να δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά, πράγμα που δείχνει ότι το κίτρινο χρώμα δεν έρχεται πρώτο στις προτιμήσεις τους (Σχ. 56).

Approx.Sig.: 0,035 Kendall's tau- c: 0,180

Ύπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της προτίμησής τους στο κίτρινο χρώμα

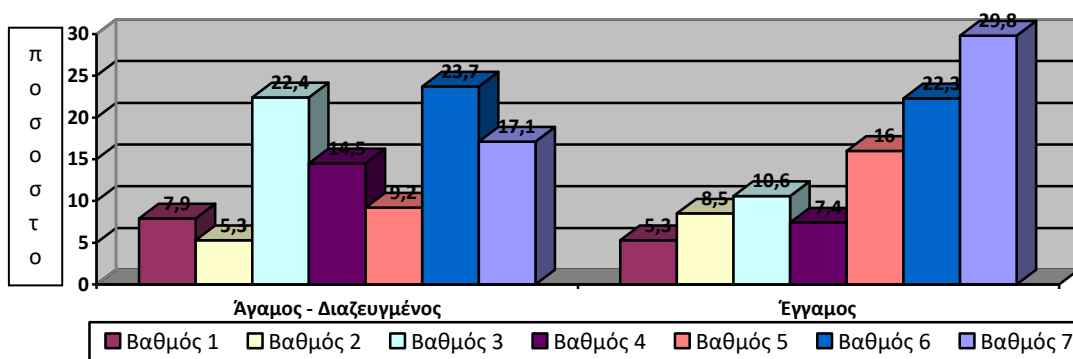
Σχήμα 56. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το κίτρινο χρώμα.

3.4.3.13. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το πορτοκαλί χρώμα.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7, του πορτοκαλί χρώματος οι έγγαμοι πολίτες (29,8%), φάνηκε να προτιμούν περισσότερο το πορτοκαλί χρώμα με σημαντική ποσοστιαία διαφορά, σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (17,1%) (Σχ. 57).

Approx.Sig.: 0,043 Kendall's tau- c: 0,172

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της προτίμησής τους για τη χρήση ανθοφύτων με θερμά ή ψυχρά χρώματα

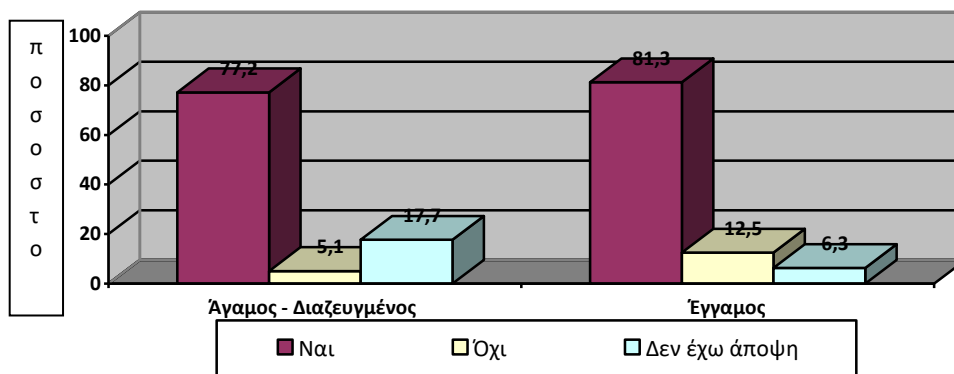
Σχήμα 57. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το πορτοκαλί χρώμα.

3.4.3.14. Η οικογενειακή κατάσταση των πολιτών σε σχέση με τις απόψεις τους για τη χρήση ανθοφύτων καθ' ομάδες χρωμάτων στα παρτέρια.

Διαπιστώθηκε ότι τόσο οι έγγαμοι όσο και οι άγαμοι-διαζευγμένοι πολίτες, επιθυμούν τη χρήση ανθοφύτων καθ' ομάδες. Επιπλέον φάνηκε ότι οι έγγαμοι πολίτες (81,3%) με ένα ελάχιστο ποσοστό (6,3%) να μην εκφράζει άποψη, φαίνονται πιο σίγουροι για την άποψή τους, σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (77,2%), στους οποίους υπάρχει ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 17,7% που δεν εκφράζει άποψη (Σχ.58).

Approx.Sig.: 0,021 Cramer's V: 0,210

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της προτίμησής τους χρήσης ανθοφύτων καθ' ομάδες χρωμάτων στα παρτέρια.

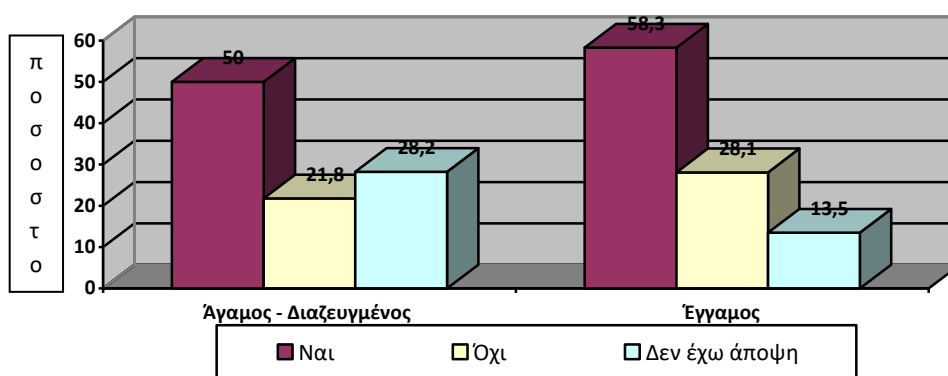
Σχήμα 58. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων καθ' ομάδες χρωμάτων στα παρτέρια

3.4.3.15. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

Τόσο οι έγγαμοι (58,3%) όσο και οι άγαμοι πολίτες (50%), με μικρή ποσοστιαία απόκλιση έχουν την άποψη ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή (Σχ. 59).

Approx.Sig.: 0,054 Cramer's V: 0,183

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψής τους για το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

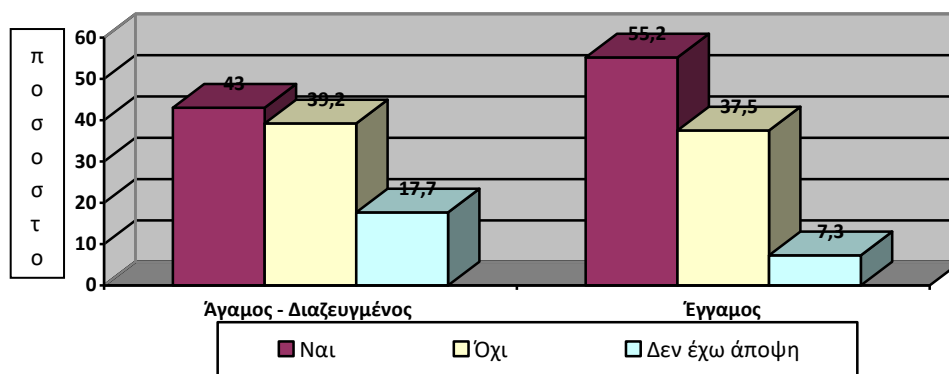
Σχήμα 59. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους για το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων

3.4.3.16. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με τη χρήση κιγκλιδωμάτων ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς.

Οι έγγαμοι πολίτες εμφανίζονται πιο σίγουροι για την άποψή τους και με σημαντική ποσοστιαία διαφορά (55,2%), σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους (43%), ότι η χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα παρτέρια των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς (Σχ.60).

Approx.Sig.: 0,072 Cramer's V: 0,173

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψής τους για τη χρήση κιγκλιδωμάτων ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων από βανδαλισμούς

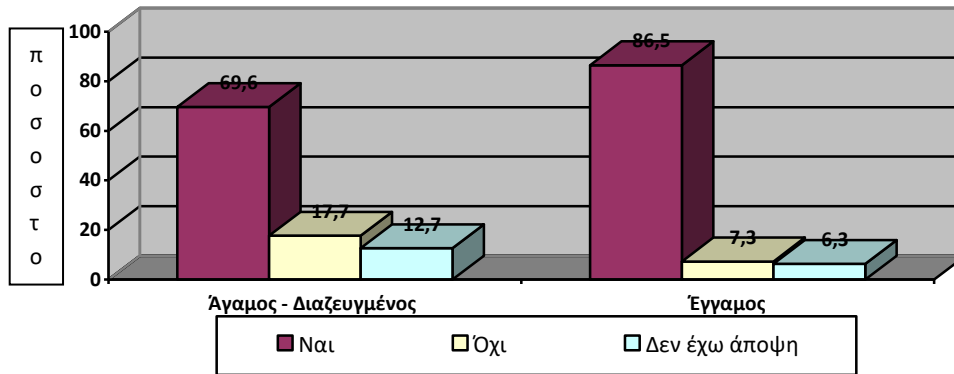
Σχήμα 60. Η οικογενειακή κατανομή των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση κιγκλιδωμάτων ως μέσου προστασίας των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς.

3.4.3.17. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με τη χρήση πινακίδων που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στον χώρο όπου υπάρχουν ανθόφυτα.

Τόσο οι έγγαμοι όσο και οι άγαμοι-διαζευγμένοι πολίτες έχουν την άποψη ότι πρέπει να υπάρχουν πινακίδες που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στον χώρο που υπάρχουν ανθόφυτα. Ωστόσο οι έγγαμοι πολίτες εμφανίζονται πιο σίγουροι για την άποψή τους (86,5%), με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση από τους άγαμους-διαζευγμένους (69,6%)(Σχ.61).

Approx.Sig.: 0,024 Cramer's V: 0,206

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά ασθενούς σχέσης μεταξύ της οικογενειακής κατανομής των πολιτών και της άποψής τους για την ύπαρξη πινακίδων που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στο χώρο όπου υπάρχουν ανθόφυτα

Σχήμα 61. Η οικογενειακή κατάσταση των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους για την ύπαρξη πινακίδων που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στο χώρο όπου υπάρχουν ανθόφυτα.

3.4.4. Ανάλυση Συνδυαστικών Συχνοτήτων των Μεταβλητών ως προς τη «Βαθμίδα Εκπαίδευσης»

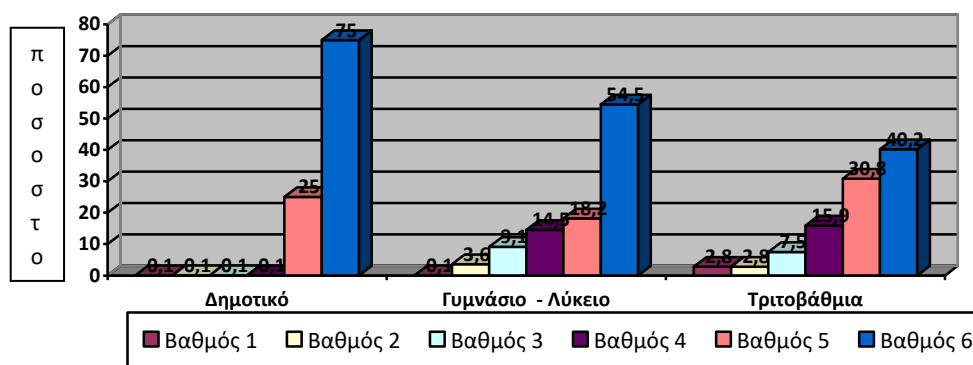
ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

3.4.4.1. Βαθμολογική Αξιολόγηση με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), των χώρων προτίμησης ύπαρξης ανθοφύτων (χωροταξική προτίμηση) - Βαθμολογική αξιολόγηση χρήσης ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες.

Διαπιστώθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 6, οι απόφοιτοι δημοτικού (75%) είναι εκείνοι που φαίνεται να προτιμούν περισσότερο τη χρήση ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες, με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση σε σχέση με τους απόφοιτους Γυμνασίου-Λυκείου (54,5%) και τους απόφοιτους της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (40,2%) (Σχ. 62).

Approx.Sig.: 0,099 Kendall's tau-c: -0,099

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ της βαθμίδας εκπαίδευσης και της άποψης για τη χρήση ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες

Σχήμα 62. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με τη χρήση ανθοφύτων σε περιφερειακές πλατείες.

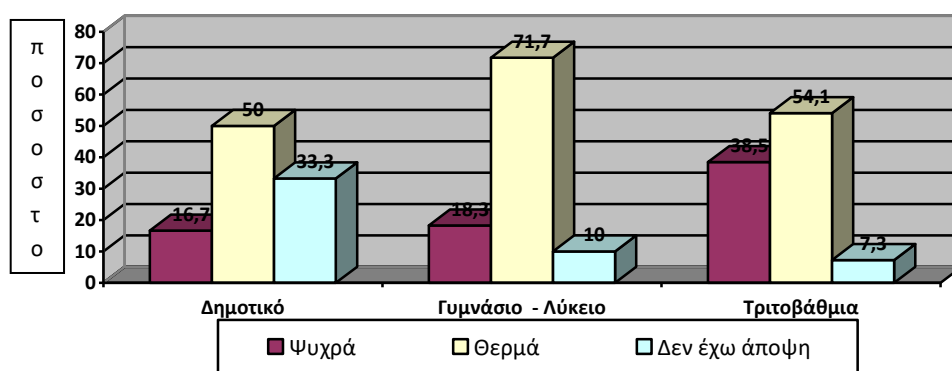
3.4.4.2. Απόψεις των πολιτών σε σχέση με τις προτιμήσεις τους για χρήση ανθοφύτων με θερμά ή ψυχρά χρώματα

Παρατηρήθηκε ότι οι ερωτηθέντες, ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης, προτιμούν τα θερμά χρώματα έναντι των ψυχρών χρωμάτων. Ειδικότερα, οι

απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου (71,7%) είναι εκείνοι που φαίνεται να τα προτιμούν περισσότερο με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση τόσο από τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (54,1%) όσο και από τους απόφοιτους του δημοτικού (50%) (Σχ. 63).

Approx.Sig.: 0,003 Kendall's tau-b: -0,208

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης των πολιτών και της προτίμησής τους για τη χρήση ανθοφύτων με θερμά ή ψυχρά χρώματα

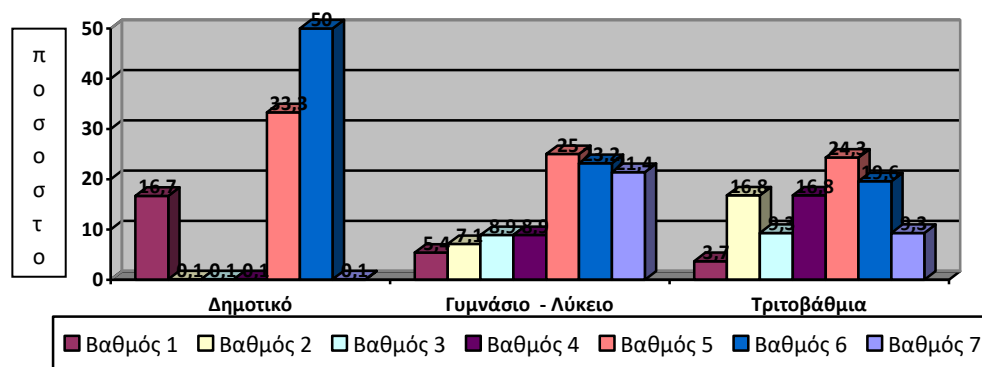
Σχήμα 63. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των πολιτών και η απεικόνιση της προτίμησής σε σχέση με τη χρήση θερμών ή ψυχρών χρωμάτων ανθοφύτων.

3.4.4.3. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το κίτρινο χρώμα.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7 του κίτρινου χρώματος τα ποσοστά που έδωσαν οι ερωτηθέντες ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης είναι από μικρά έως μηδενικά. Ειδικότερα, οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου σε ποσοστό 21,4%, φάνηκε να είναι εκείνοι που προτιμούν περισσότερο το κίτρινο χρώμα με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση από τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (9,3%) και τους απόφοιτους δημοτικού (0,1%). Αντίθετα στη βαθμολόγηση με βαθμό 6 και βαθμό 5, παρατηρήθηκε ότι οι ερωτηθέντες πολίτες δίνουν υψηλότερα ποσοστά, πράγμα που δείχνει ότι το κίτρινο χρώμα είναι μεν σημαντικό αλλά δεν βαθμολογείται με άριστα στις προτιμήσεις τους (Σχ. 64)

Approx.Sig.: 0,020 Kendall's tau-c: - 0,146

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης των πολιτών και της προτίμησής τους στο κίτρινο χρώμα

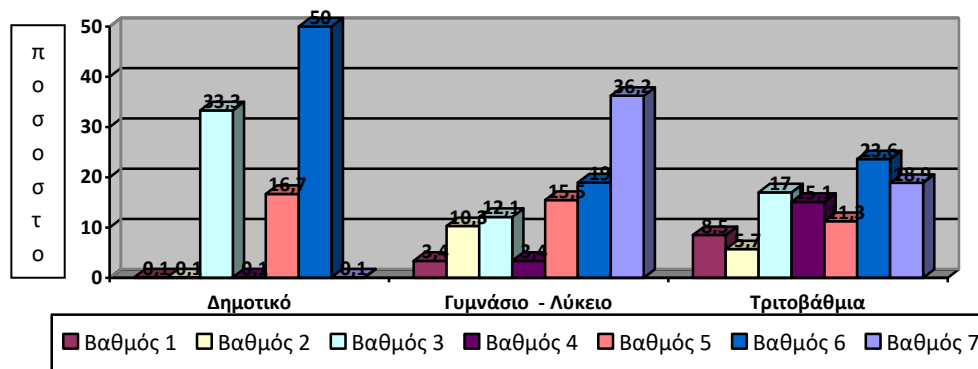
Σχήμα 64. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το κίτρινο χρώμα

3.4.4.4. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το πορτοκαλί χρώμα.

Φάνηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7 του πορτοκαλί χρώματος, υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση ως προς τη βαθμίδα εκπαίδευσης. Ειδικότερα οι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου σε ποσοστό 36,2%, φάνηκε να είναι εκείνοι που προτιμούν περισσότερο το πορτοκαλί χρώμα με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση από τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (18,9%) και τους απόφοιτους δημοτικού που δείχνουν να μην αξιολογούν με άριστα το συγκεκριμένο χρώμα (Σχ. 65).

Approx.Sig.: 0,065 Kendall's tau-c: - 0,114

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης των πολιτών και της προτίμησής τους στο πορτοκαλί χρώμα

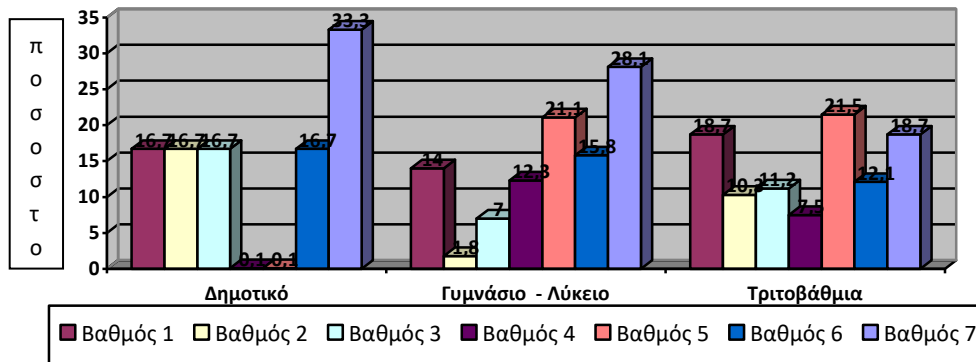
Σχήμα 65. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το πορτοκαλί χρώμα

3.4.4.5. Βαθμολογική αξιολόγηση με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), του χρώματος προτίμησης στα ανθόφυτα - Βαθμολογική αξιολόγηση ως προς το λευκό χρώμα.

Παρατηρήθηκε ότι στη βαθμολόγηση με άριστα το 7 του λευκού χρώματος, υπάρχει και εδώ διαφοροποίηση ως προς τη βαθμίδα εκπαίδευσης. Ειδικότερα, φάνηκε ότι απόφοιτοι Δημοτικού σε ποσοστό 33,3%, είναι εκείνοι που προτιμούν περισσότερο το λευκό χρώμα με σημαντική ποσοστιαία απόκλιση από τους απόφοιτους του Γυμνασίου-Λυκείου (28,1%) και τους απόφοιτους Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (18,7%) (Σχ. 66).

Approx.Sig.: 0,065 Kendall's tau-c: - 0,119

Υπαρξη πολύ ασθενούς τάσης συσχέτισης μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης των πολιτών και της προτίμησής τους στο λευκό χρώμα

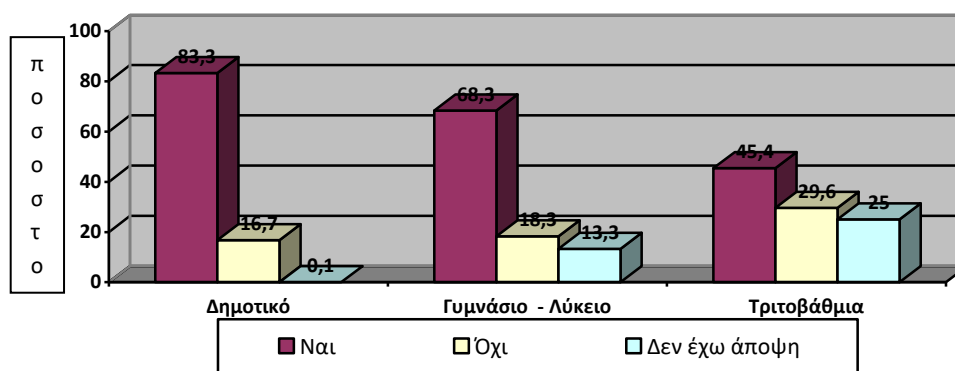
Σχήμα 66. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των πολιτών και η βαθμολογική απεικόνιση της προτίμησής τους σε σχέση με το λευκό χρώμα

3.4.4.6. Απόψεις των πολιτών σχετικά με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

Διαπιστώθηκε ότι ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης, οι ερωτηθέντες πολίτες, πιστεύουν ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή. Ειδικότερα, φάνηκε ότι όσο μειώνεται η μαθησιακή κατάρτιση τόσο αυξάνεται και η συγκεκριμένη άποψη. Οι απόφοιτοι Δημοτικού (83,3%), είναι εκείνοι οι οποίοι φαίνονται σίγουροι για την άποψή τους, υπερτερώντας με μεγάλη ποσοστιαία απόκλιση από τους απόφοιτους Γυμνασίου-Λυκείου (68,3%) και τους απόφοιτους της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (45,4%) (Σχ.67).

Approx.Sig.: 0,001 Kendall's tau-b: 0,226

Υπαρξη στατιστικά σημαντικής αλλά πολύ ασθενούς σχέσης μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης των πολιτών και της άποψής τους για το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

Σχήμα 67. Η βαθμίδα εκπαίδευσης των πολιτών και η απεικόνιση της άποψής τους σε σχέση με το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων.

4. ΣΥΝΟΨΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα Ευρήματα της Έρευνας όπως προέκυψαν και από τα δύο ερωτηματολόγια από την ανάλυση δεδομένων και τη Διμεταβλητή ανάλυση μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

4.1. Σύνοψη Ευρημάτων έρευνας Ερωτηματολογίου Εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α.

Σε ότι αφορά τους εργαζόμενους στη Δ.Π.Δ.Α., τα αποτελέσματα που προέκυψαν δείχνουν ξεκάθαρα ότι οι εργαζόμενοι στη Δ.Π.Δ.Α. θεωρούν ότι η χρήση των ανθοφύτων αλλάζει προς το καλύτερο τόσο την εικόνα της πόλης όσο και τη ψυχολογία των πολιτών. Πιστεύουν ότι η χρήση των ανθοφύτων είναι απαραίτητη στα παρτέρια της πόλης καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και όχι μόνο σε συγκεκριμένες εορτές και εκδηλώσεις.

Πιστεύουν επίσης ότι δεν πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων μόνο σε κεντρικά σημεία της πόλης (κεντρικές πλατείες, πάρκα, πεζόδρομους ή κεντρικούς άξονες), αλλά πρέπει να γίνεται εξίσου και στην περιφέρεια. Παρόλα αυτά θεωρούν ότι η βαρύτητα της ποιότητας και ποσότητας των ανθοφύτων πρέπει να δίνεται στο κέντρο. Οι χώροι που φαίνεται να κυριαρχούν ιεραρχικά στις προτιμήσεις τους για φύτευση ανθοφύτων είναι: τα πάρκα, οι κεντρικές και οι περιφερειακές πλατείες. Ειδικότερα σε ότι αφορά τα πάρκα, παρατηρήθηκε ότι οι γυναίκες εργαζόμενες είναι εκείνες οι οποίες δείχνουν να προτιμούν περισσότερο τη χρήση των ανθοφύτων σε αυτά σε σχέση με τους άνδρες. Σε σχέση με άλλους χώρους χρήσης ανθοφύτων (νησίδες δρόμων, νησίδες πεζοδρομίων καθώς και στους προαύλιους χώρους δημόσιων κτιρίων), όπου τα ποσοστά προτίμησης των εργαζομένων είναι από μικρά έως μέτρια, διαπιστώθηκε ότι όσο αυξάνεται η μαθησιακή κατάρτιση τόσο μειώνεται και η προτίμησή τους για χρήση ανθοφύτων σε αυτούς τους χώρους.

Η πλειοψηφία των εργαζομένων πιστεύει ότι η επιλογή των ανθοφύτων πρέπει να γίνεται βάσει της ανθεκτικότητάς τους, ανεξάρτητα από την άποψη των πολιτών. Ειδικότερα παρατηρήθηκε ότι όσο ανεβαίνει η μαθησιακή κατάρτιση τόσο πιο σίγουροι για την άποψή τους εμφανίζονται οι εργαζόμενοι. Επίσης ανεξαρτήτως

βαθμίδας εκπαίδευσης θεωρούν ότι πρέπει να γίνεται περισσότερη χρήση των πολυετών έναντι των ετησίων ανθοφύτων εξαιτίας της μακροβιότητας τους, της αντοχής τους σε δυσμενείς οικολογικούς παράγοντες και της λιγότερης κατανάλωσής τους σε νερό.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων (άνδρες και γυναίκες), με τους άνδρες εργαζόμενους να έχουν πιο σαφή άποψη έναντι των γυναικών, θεωρεί ότι η συντήρηση τόσο των ετησίων όσο και των πολυετών ανθοφύτων δεν είναι ούτε δαπανηρή ούτε δύσκολη. Υπάρχει όμως ένα ποσοστό εργαζομένων και ιδιαίτερα των ηλικιακά μικρότερων (έως 49 ετών), που πιστεύει ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή εξαιτίας της κατανάλωσης νερού, του κόστους του φυτικού υλικού και των εργατικών συντήρησης. Επίσης φάνηκε ότι οι ηλικιακά μεγαλύτεροι διαφοροποιούνται σε σχέση με τους νεότερους ως προς τη συντήρηση των ετησίων ανθοφύτων πιστεύοντας ότι είναι δύσκολη σε αντίθεση με τη συντήρηση των πολυετών, σημείο όπου και οι δύο ηλικιακές ομάδες συμφωνούν ότι δεν είναι δύσκολη. Ειδικότερα παρατηρήθηκε ότι σε όλη τη βαθμίδα εκπαίδευσης των εργαζομένων ο λόγος που θεωρούν ότι καθιστά πιο δύσκολη τη συντήρηση των ανθοφύτων είναι η συχνή αντικατάσταση τους λόγω βανδαλισμών.

Σε ότι αφορά τους τρόπους προστασίας των ανθοφύτων, πάνω από τα 2/3 των εργαζομένων και ειδικότερα οι άνδρες, έχοντας πιο σαφή άποψη από τις γυναίκες πιστεύουν ότι οι πινακίδες που απαγορεύουν την είσοδο κατοικίδιων στα παρτέρια πρέπει να υπάρχουν διότι δρουν ως μέσον προστασίας, σε αντίθεση με την ύπαρξη κιγκλιδωμάτων, για τα οποία το 1/2 και πλέον των εργαζομένων και ειδικότερα οι νεότεροι σε ηλικία πιστεύουν ότι δεν προστατεύουν τα παρτέρια από τυχόν βανδαλισμούς.

4. 2. Σύνοψη Ευρημάτων έρευνας Ερωτηματολογίου Πολιτών

Σε ότι αφορά τους πολίτες τα αποτελέσματα που προέκυψαν δείχνουν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών θεωρεί ότι η χρήση των ανθοφύτων αλλάζει προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης και επηρεάζει θετικά την ψυχολογία. Θεωρούν απαραίτητη τη χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και όχι μόνο σε συγκεκριμένες εορτές και εκδηλώσεις. Ειδικότερα, προέκυψε ότι τόσο οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες όσο και οι έγγαμοι πολίτες σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους φαίνεται να πιστεύουν ακόμα περισσότερο ότι η χρήση των ανθοφύτων συμβάλλει στη βελτίωση της εικόνας της πόλης και της ψυχολογίας των πολιτών.

Σε ό,τι αφορά τις γνώσεις τους γύρω από τα ανθόφυτα οι πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας φαίνεται να γνωρίζουν καλύτερα τα ανθόφυτα σε σχέση με τους μικρότερους ηλικιακά πολίτες. Ειδικότερα δε, οι έγγαμοι πολίτες σε σχέση με τους άγαμους-διαζευγμένους φάνηκε να γνωρίζουν καλύτερα τη διαφορά μεταξύ πολυετών και ετησίων ανθοφύτων, πιθανότατα λόγω του ότι οι άγαμοι είναι μικρότερης ηλικίας.

Μία σημαντική παρατήρηση που προέκυψε είναι ότι οι πολίτες πιστεύουν ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται όχι μόνο σε κεντρικά σημεία της πόλης (κεντρικές πλατείες, πάρκα, ή κεντρικούς άξονες), αλλά και στην περιφέρεια. Παρόλα αυτά θεωρούν ότι η βαρύτητα, σε ότι αφορά την ποιότητα και τη ποσότητα των ανθοφύτων, πρέπει να δίνεται στο κέντρο της πόλης. Οι χώροι που φαίνεται να κυριαρχούν ιεραρχικά στις προτιμήσεις τους για χρήση ανθοφύτων είναι τα πάρκα, οι κεντρικές και οι περιφερειακές πλατείες. Ωστόσο διαπιστώθηκε ότι όσο βελτιώνεται το επίπεδο εκπαίδευσης τόσο μειώνεται και η προτίμηση χρήσης ανθοφύτων στις περιφερειακές πλατείες. Αν και η χρήση ανθοφύτων σε προαύλιους χώρους δημόσιων κτιρίων δεν είναι στις υψηλές προτιμήσεις των πολιτών εντούτοις φάνηκε ότι οι μικρότερης ηλικίας πολίτες σε σχέση με τους μεγαλύτερους, καθώς και οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, προτιμούν πολύ περισσότερο τη χρήση ανθοφύτων σε αυτούς τους χώρους.

Επίσης παρατηρήθηκε ότι οι πολίτες προτιμούν τα θερμά χρώματα σε σχέση με τα ψυχρά, με το κόκκινο χρώμα να έρχεται πρώτο στις προτιμήσεις τους.

Ειδικότερα δε οι άνδρες φάνηκε να το προτιμούν περισσότερο σε σχέση με τις γυναίκες. Σε ότι αφορά τη διάταξη των ανθοφύτων στα παρτέρια, διαπιστώθηκε ότι προτιμούν περισσότερο τη χρήση ανάμικτων χρωμάτων ανθοφύτων ή ανθόφυτα κατά χρωματικές ομάδες, από τη χρήση ανθοφύτων με ένα μόνο χρώμα.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών πιστεύει ότι η συντήρηση των ανθοφύτων είναι δαπανηρή, θεωρώντας ως κύρια αιτία τα εργατικά συντήρησης. Ωστόσο και εδώ παρατηρήθηκε ότι όσο βελτιώνεται το επίπεδο εκπαίδευσης τόσο μειώνεται και η αντίληψη ότι το κόστος συντήρησης των ανθοφύτων είναι δαπανηρό.

Επιπλέον, η πλειοψηφία πιστεύει ότι ως μέτρα προστασίας των ανθοφύτων από τυχόν καταστροφές και βανδαλισμούς λειτουργούν τόσο η χρήση κιγκλιδωμάτων όσο και η ύπαρξη πινακίδων απαγόρευσης εισόδου κατοικίδιων στους χώρους που υπάρχουν ανθόφυτα. Συγκεκριμένα, προέκυψε ότι οι μεγαλύτερης ηλικίας πολίτες έναντι των μικρότερων είναι αυτοί που αφενός δείχνουν να προτιμούν περισσότερο την ύπαρξη απαγορευτικών πινακίδων για την είσοδο κατοικίδιων στους χώρους που υπάρχουν ανθόφυτα και αφετέρου να πιστεύουν περισσότερο ότι η χρήση κιγκλιδωμάτων προστατεύει τα ανθόφυτα από τυχόν βανδαλισμούς.

5. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα γενικά συμπεράσματα που προέκυψαν σχετικά με τη χρήση των ανθοφύτων και την καλύτερη αξιοποίηση αυτών στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

Από τη μελέτη στο σύνολό της διαπιστώθηκε ότι:

Η Δ.Π.Δ.Α. καθ όλη την μακρόχρονη πορεία της στη χρήση ανθοφύτων, έκανε χρήση αυτών κατά κύριο λόγο σε κεντρικά σημεία της πόλης και δευτερευόντως στην περιφέρεια, με εξαίρεση την περίοδο των Ολυμπιακών αγώνων όπου έγινε εκτεταμένη χρήση ανθοφύτων τόσο στο κέντρο όσο και στην περιφέρεια, σε υπάρχοντες αλλά και νέους χώρους πρασίνου που δημιουργήθηκαν για να ενισχυθεί η καλή εικόνα της πόλεως των Αθηνών (προσωπικές μαρτυρίες).

Η επιλογή φύτευσης εποχιακών κατά κύριο λόγο σε κεντρικά σημεία της πόλεως και δευτερευόντως στην περιφέρεια, αφενός οφείλονταν στους εκάστοτε διαθέσιμους οικονομικούς πόρους για την αγορά πολλαπλασιαστικού και φυτικού υλικού και αφετέρου στο εκάστοτε υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό.

Η Δ.Π.Δ.Α. με την απόφαση επανεργοποίησης της παραγωγής ανθοφύτων από το 2012 μέχρι και σήμερα στο θερμοκηπιό της, παρά το συνεχώς μειούμενο προσωπικό, φαίνεται να συμβάλει σημαντικά στην κάλυψη των αναγκών φύτευσης αυτών στα μόνιμα παρτέρια των χώρων πρασίνου στις επτά Δ.Κ.

Στην προσπάθεια ενίσχυσης για τη βελτίωση της εικόνας της πόλης των Αθηνών, η Δ.Π.Δ.Α. δεν σταματά με τη φύτευση ανθοφύτων στα μόνιμα παρτέρια των χώρων πρασίνου, αλλά επεκτείνει τη χρήση αυτών με τη δημιουργία εντυπωσιακών θεματικών ανθικών μωσαϊκών, σε κεντρικά σημεία της πόλης κατά την διάρκεια εορτών και εκδηλώσεων.

Τα τελευταία όμως χρόνια τόσο οι μειωμένοι οικονομικοί πόροι όσο και το συνεχώς μειούμενο ανθρώπινο δυναμικό την έχουν οδηγήσει αναγκαστικά στην μείωση των ανθώνων στα παρτέρια του Δ.Α (προσωπική μαρτυρία Δρ. Κυριακάκη Δ.)

Από την άλλη τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων τόσο των πολιτών όσο και των εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α. σχετικά με την χρήση των ανθοφύτων και την καλύτερη αξιοποίηση

αυτών στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., μπορούν επιγραμματικά να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

- ✓ Αναδιαμφισβήτητη η επιθυμία χρήσης των ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.
- ✓ Η χρήση των ανθοφύτων βελτιώνει τόσο την εικόνα της πόλης όσο και την ψυχολογία των πολιτών.
- ✓ Χρήση ανθοφύτων όχι μόνο στα κεντρικά σημεία της πόλης αλλά επέκταση της χρήσης αυτών και στους χώρους πρασίνου της περιφέρειας.
- ✓ Χρήση ανθοφύτων καθόλη την διάρκεια του έτους και όχι μόνο σε συγκεκριμένες εορτές και εκδηλώσεις.
- ✓ Προτεραιότητα στη χρήση ανθοφύτων έχουν τα πάρκα, οι κεντρικές και οι περιφερειακές πλατείες.
- ✓ Προτίμηση στη χρήση ανθοφύτων με θερμά χρώματα σε σχέση με τα ψυχρά
- ✓ Προτίμηση συνθέσεων με ανάμικτα χρώματα ανθοφύτων στα παρτέρια
- ✓ Η χρήση απαγορευτικών πινακίδων για τα κατοικίδια στα παρτέρια των ανθοφύτων συντελεί στην αποτροπή καταστροφών.

Προτάσεις

Με δεδομένο την ομολογουμένως επιτυχημένη (μαρτυρίες γραπτές και προφορικές, τόσο από πολίτες όσο και από επισκέπτες της πόλεως των Αθηνών ημεδαπούς και αλλοδαπούς) από τη Δ.Π.Δ.Α., χρήση ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α., τόσο στο κέντρο όσο και στην περιφέρεια κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών αγώνων, η Δ.Π.Δ.Α., απέδειξε καθαρά ότι υπάρχει τόσο η βούληση όσο

και η δυνατότητα για εκτεταμένη χρήση ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου του Δ.Α. αρκεί να υπάρχουν οι παράγοντες εκείνοι που θα συμβάλλουν σε αυτό (οι οικονομικές δυνατότες και το ανθρώπινο δυναμικό).

Όπως προέκυψε και από τις αναλύσεις των αποτελεσμάτων, φάνηκε ότι τόσο οι αντιλήψεις των πολιτών όσο και των εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α. συμπίπτουν στο μεγαλύτερο τμήμα των ερωτηματολογίων όπου υπάρχουν κοινά ερωτήματα.

Με βάση αυτό θεωρούμε ότι αυτή η σύμπνοια μπορεί να διευρυνθεί και να ενισχυθεί μέσω των παραπάνω συμπερασμάτων τα οποία πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη και να λειτουργήσουν ως "εργαλείο" για τον Δ.Α. και τη Δ.Π.Δ.Α.

Έτσι λοιπόν η Δ.Π.Δ.Α. από την πλευρά της οφείλει να αξιοποιήσει τις πληροφορίες που τις δύνονται και οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις επιθυμίες των πολιτών, για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ανθοφύτων στους χώρους πρασίνου τους Δ.Α., και από την άλλη ο Δ.Α. θα πρέπει να εξετάσει τόσο τις επιθυμίες των πολιτών όσο και τις διαπιστωμένες δυνατότητες της Δ.Π.Δ.Α., ώστε να συμβάλλει διαθέτοντας τους κατάλληλους οικονομικούς πόρους και το αντίστοιχο ανθρώπινο δυναμικό, στα πλαίσια μιας συγκροτημένης προσπάθειας για τη βελτίωση της εικόνας της πόλεως των Αθηνών, αλλά και της ψυχολογικής ενίσχυσης των πολιτών της.

Επίλογος

Ονειρεύομαι - Δημιουργώ - Ζω

Με το όνειρο δημιουργείς...

Με την λογική εκτελείς...

Με την αγάπη για αυτό που κάνεις ΖΕΙΣ...

Μάρθα Χρονοπούλου

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αργυροπούλου-Παπαδοπούλου, Γ. 2011. «Σαπφώ και Οδυσσέας Ελύτης, ...στην ποίηση όπως και στα όνειρα, δεν γερνάει κανένας...» άρθρο δημοσιευμένο στον "Παλμογράφο" (<http://www.palmografos.com/permalink/8964.html#ixzz2TBnGKAii>)

Alcock, I. 2014. *Green spaces deliver lasting mental health benefits* published in the journal of *Environmental Science & Technology*.

Alemi, M. 2011. 1390. Symbolism in persian gardens: the nature sense in the Safavid royal gardens. Manzar

Babaie, S. 1997. Paradise contained: nature and culture in Persian gardens. Studio Potter 25, 10- 13.

Baridon, M. 1998. Les jardins - Paysagistes-jardiniers-poètes, Robert Laffont, p.103B

Berglund, B. and Lindvall, T. 1995. Community noise. Archives of the center for Sensory Research, 2(1), 1-195, Stockholm, Sweden.

Burkhardt, M. 2000. Healing relationships with nature. Contemporary therapies in nursing and midwifery, 6: 35-40

Cameron, R. and Hitchmough, J.D. 2016. *Environmental Horticulture: Science and Management of Green Landscapes*, eds. Kindle, CABI, Wallingford, Oxfordshire, U.K.

Castles, S., Miller, MJ., Ammendola, G., Taylor & Francis, 2005. *World Demographic Trends*.

Γέροντας, Δ. 1972. Ιστορία του Δήμου Αθηναίων (1835-1971), Αθήνα

Γκιρτζή, Μ. 2008. Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στο γάμο, Αρχαιολογία και Τέχνες, τεύχος 109-10.

Clark, E. 2004. The art of the Islamic garden. Crowood Press, Michigan.

Cunningham, S. 1989. *Magical aromatherapy*, Llewellyn.

Dannenmaier, M. 1995. Healing gardens. Landscape architecture 85 (1): 55-60

Dannenmaier, M. 1998. *A Child's Garden: Enchanting Outdoor Spaces for children and parents*. New York: Simon and Schuster.

Δρανδάκη, Π. 1956. Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδόσεις Ο Φοίνιξ, Αθήνα

Ελευθεριάδης, Ν. και Σαρίκου Σ. 2004. Εισαγωγή στην Αρχιτεκτονική τοπίου. Διδακτικό βοήθημα, Τμήμα Αρχιτεκτονικής Τοπίου Δράμας.

Gimbel, Th. 1998. Θεραπεία με ήχο, χρώμα και σχήματα. Εκδ.: Πύρινος Κόσμος. Αθήνα.

Gourhan, L. 1998. Shanidar et ses Fleurs, Paléorient, vol. 24, p. 79-88

Heirman, J. 2012. The Erotic Conception of Ancient Greek Landscapes and the Heterotopia of the Symposium. *CLCWeb: Comparative Literature and Culture* V14.3 Thematic Issue New Work on Landscape and Its Narration. Ed. Sofie Verraest, Bart Keunen, and Katrien Bollen

Hitchmough, J. and Fieldhouse, K. 2016. Plant User Handbook: A Guide to Effective Specifying, Wiley-Blackwell, E-book

Ζέρβας, Κ. 2011. Η ποιότητα ζωής μιας πόλης είναι που την κάνει ανταγωνιστική. Ημερίδα της Ελληνικής Εταιρείας της Επιστήμης των Οπωροκηπευτικών με θέμα: Το Αστικό πράσινο στην Αειφόρο ανάπτυξη των πόλεων, 13/4/2011, Θεσσαλονίκη.

Jones, J. H., Rosario, H. H., Wilson, P. and Mc Guire, T. 2005. An Environmental Approach to Positive Emotion: Flowers. Posted in Sage Journal
<http://evp.sagepub.com/content/3/1/147470490500300109.full>

Κανταρτζής, Ν. 1991. Ετήσια Φυτά Άνοιξης για την Αρχιτεκτονική και Αρχιτεκτονική του Τοπίου, Αθήνα

Κανταρτζής, Ν. 1991. Ετήσια Φυτά Καλοκαιριού για την Αρχιτεκτονική και Αρχιτεκτονική του Τοπίου, Αθήνα.

Κανταρτζής, Ν. 1992. Πολυετή Ποώδη Φυτά για την Αρχιτεκτονική και Αρχιτεκτονική του Τοπίου, Αθήνα

Κανταρτζής, Ν. και Τσαλικίδης Ι. 1981. Αρχιτεκτονική τοπίου και Περιβάλλον, ΑΣΕ, Θεσσαλονίκη

Karimi-Hakkak, A. 1998. Iranica heirloom: Persian literature. *Iranian Studies* 31, 527-542.

Koehler, Th. A. 1986. The christian Symbolism of the Rose, Scholarly paper at Roses and the Arts: A Cultural and Horticultural Engagement Central State University, Wilberforce, Ohio.

- Kohen J.B, Pham M. T. and Andrade E. B., 2006. The Nature and role of affect in consumer, Handbook of Consumer Psychology, (Curtis P, Haugtvedt, Paul Herr, And Kardes(Eds), Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum (in press)
- Κοσμάκη, Π. και Λουκόπουλος, Δ. 2008. Αστικά Κέντρα-Μικρά πάρκα, Monumenta, Τεύχος 1: Αστικός Χώρος και Αστικό Πράσινο.
- Κουτσούρης, Α. και Θεοφανόπουλος, Δ. 2000. Βασικά στοιχεία Ανάλυσης Δεδομένων. Σημειώσεις Φροντιστηρίου Συγκριτικής Γεωργίας και Γεωργικών Εφαρμογών, Γ.Π.Α.
- Levine, L. J. 1997. Reconstructing memory for emotions. Journal of Experimental Psychology: General, Vol.126, 165-177
- MacDougall, E.B. and Jashemski, W.M.F. 1979. eds., Ancient Roman Gardens: Dumbarton Oaks Colloquium on the History of Landscape Architecture.
- Mallher, C., Townsend, M., Pryor, A., Brown, P. and St Ledge Lawrence, 2006. Healthy nature, healthy people: 'contact with nature' as an upstream health promotion intervention for populations. Health promotion International, 21: 45-54
- Μαρκεζίνης, Σ. 1973. Πολιτική Ιστορία της Συγχρόνου Ελλάδος, Εκδόσεις Πάπυρος, Αθήνα.
- Nabhan, G.P and Trimble, S. 1994. The Geography of Childhood: Why Children Need Wild Places. The Concord Library Boston: Beacon Press.
- Νούσης, Ι. 1989. Ανθοκομία και Κηποτεχνία, Εκδόσεις Χρυσάφη Νούση, Αθήνα.
- Ροίδης, Χ., Σεκλιζιώτης, Σ. και Σκοτίδα, Αικ. 1999. Στοιχεία Αρχιτεκτονικής Τοπίου., Β' τάξη 1^{ου} κύκλου ΕΠΑΛ, Τομέας γεωπονίας, τροφίμων & περιβάλλοντος, Αθήνα
- Salzmann, A. 2000. The Age of Tulips: Confluence and Conflict in Early Modern Consumer Culture (1550-1730). In Consumption Studies and the History of the Ottoman Empire, 1550-1922: An Introduction, edited by Donald Quataert, 83-106. (New York: SUNY Press, 2000) 83
- Σκιούφας, Α., Τζιουβέλης, Σ. και Χουλιάρα, Π. 2009. Η Κηποτεχνία στην Ελλάδα τον 19ο και 20ο αιώνα. Το παράδειγμα της Κηφισιάς
- Solecki, R. 1971. Shanidar The first flower people in Kurdistan, Knopf : New York p.176-7
- Strouhal, E. 1992. Life of Ancient Egyptian, University of Oklahoma Press

- Ταμβάκης, Ν. και Κουτέπας, Ν. 1989. Κηποτεχνία, Γ' Τάξη Τ.Ε.Λ., Τομέας Γεωτεχνικός, Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα.
- Ταμουτσέλη, Κ. 1995. Αγωγή και παιδεία σε θέματα πρασίνου. Πρακτικά Ημερίδας ΓΕΩΤΕΕ με θέμα: Πράσινο στις πόλεις και τοπική αυτοδιοίκηση, Θεσσαλονίκη, σελ. 45-52
- Tai, L. Taylor Haque M., McLellan, G. and Knight, E.J. 2006. History and Development In: Designing outdoor environments for children. Mc Graw-Hill, New York, pp.5-19.
- Τσαλικίδης, Ι. 1987. Σύγχρονοι Ελληνικοί Κήποι, Εκδόσεις Γαρταγάνη, Θεσσαλονίκη
- Τσαλικίδης, Ι. 2008. Αρχιτεκτονική Τοπίου, Εισαγωγή στη θεωρία και στην Εφαρμογή, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη
- Τσαλικίδης, Ν. και Μπακιρτζή, Ο. 2014. Τοπία και Κήποι των ανθρώπων, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη
- Woudstra, J. and Fieldhouse, K. 2000. The regenerations of Public Parks, E&FN Spon, London
- Weishan, M. 2010. Victorian bedding schemes, published in Garden design history (<http://michaelweishan.com/gardenblog/?p=2454>)
- World Demographic trends (2005), Report of the Secretary-General, E/CN.9/2005/8.

2. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- Διαδ. 1 www.valentine.gr/environment_gr.php
- Διαδ. 2 https://en.wikipedia.org/wiki/Gardening#cite_note-localhistories-3
- Διαδ. 3 <http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/botany/flowers.htm>.
- Διαδ. 4 <http://www.urbanpoint.gr/oi-κήποι-στα-αστικά-σπίτια-της-αρχαιότη/>
- Διαδ. 5 www.ekivolos.gr/Sapfw.htm
- Διαδ. 6 http://www.valentine.gr/mythology7_en.php

- Διαδ. 7 http://www.gardenmagazine.gr/ta_loiloidia_stin_arhaia_ellada-fl-90.html
- Διαδ. 7α https://el.wikipedia.org/wiki/Κρίνος_της_θάλασσας
- Διαδ. 8 <https://www.google.gr/search?q=καραμαϊκά+αγγεία&espv>
- Διαδ. 9 http://thesecretrealtruth.blogspot.com/2014/11/blog-post_1766.html.
- Διαδ. 10 <http://archaia-ellada.blogspot.gr/2014/06/blog-post.html>
- Διαδ. 11 http://krasodad.blogspot.gr/2011/03/blog-post_9908.html
- Διαδ. 12 https://en.wikipedia.org/wiki/Gardening#cite_note-8
- Διαδ. 13 www.gallowglass.org/jadwiga/herbs/medievalgardens.htm
- Διαδ. 14 http://www.britainexpress.com/History/gardens_and_gardening.htm
- Διαδ. 15 <http://rootedintheearth.co.uk/a-brief-history-of-carpet-bedding>
- Διαδ. 16 <http://michaelweishan.com/gardenblog/?p=2454>
- Διαδ. 17 <http://www.serenataflowers.com/pollennation/flower-role-world-religions>
- Διαδ. 18 <http://www.planetgast.net/symbols/plants/plants.html>
- Διαδ. 19 [http://personal.carthage.edu/jlochtefeld/indiajterm/islamicart.html /](http://personal.carthage.edu/jlochtefeld/indiajterm/islamicart.html/)
- Διαδ. 20 <http://evp.sagepub.com/content/3/1/147470490500300109.full>
- Διαδ. 21 http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αθηναίων#cite_note-3
- Διαδ. 22 https://el.wikipedia.org/wiki/Ελληνική_απογραφή_2011#cite_note-prosorina1-2
- Διαδ. 23 <http://www.greekarchitects.gr>
- Διαδ. 24 <https://christiannaloupa.wordpress.com.beautiful-old-athens/>
- Διαδ. 25 https://astyries.wordpress.com/2014/03/29/kipos_probona/
- Διαδ. 26 <http://www.athenssculptures.com/2014/05/dimitrios-probonas.html>
- Διαδ. 27 [https://el.wikipedia.org/wiki/Προμπονάς_\(συνοικία\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Προμπονάς_(συνοικία))

3. Πηγές Πληροφόρησης: Αρχεία - Προσωπικές Μαρτυρίες

Αρχεία

1. Αρχεία Δ/νσης Πρασίνου και Περιβάλλοντος Δήμου Αθηναίων - Τμήμα Φυτικής Παραγωγής και Υψηλών δένδρων- Γραφείο Φυτικής Παραγωγής
2. Αρχεία Δ/νσης Πρασίνου και Περιβάλλοντος Δήμου Αθηναίων - Τμήμα Μελετών-Γραφείο Προμηθειών

Προσωπικές μαρτυρίες

1. Δρ.Κυριακάκης Δημήτριος (Δ/ντης στη Δ/νση Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων από το 2004 έως και σήμερα).
2. Παπαδήμας Δημήτριος (Δ/ντης στη Δ/νση Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων από το 1971 έως και το 2003).
3. Κωτσόπουλος Δαμιανός (Εργαζόμενος κηπουρός στη Δ/νση Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων από το 1952 έως και 1991)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α1

Πρότυπο Ερωτηματολογίου εργαζομένων στη
Δ.Π.Δ.Α.

Ερωτηματολόγιο

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στα πλαίσια της έρευνας με τίτλο :

"Χρήση ανθοφύτων στον Δήμο Αθηναίων και απόψεις πολιτών και εργαζομένων στη Δ/ση Πρασίνου του Δήμου για την αξιοποίηση αυτών στο πράσινο της πόλης "

Η έρευνα πραγματοποιείται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών "Αρχιτεκτονική Τοπίου" , στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής, εργαστήριο Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου.

Όπως είναι γνωστό, τα ανθόφυτα, με τις διατάξεις τους και τους πολυπληθείς ανθικούς σχηματισμούς τους, έρχονται να προσθέσουν την αισθητικά ντελικάτη μα συνάμα δυναμική χρωματική παρουσία τους, συμπληρώνοντας αρμονικά και ουσιαστικά τον πολυδιάστατο ρόλο που διαδραματίζει το αστικό πράσινο. Η χρήση των ανθοφύτων αντικατοπτρίζει τον πολιτισμική ταυτότητα μιας φιλικής, φωτεινής πόλης, που σέβεται το περιβάλλον και τους πολίτες της.

Η συγκεκριμένη έρευνα έχει ως στόχο να διερευνήσει τις επιθυμίες των πολιτών σε σχέση με τα ανθόφυτα και την συμβολή τους στην καλύτερευση της εικόνας της πόλης στην οποία ζούν, με απότερο σκοπό την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ως εκ τούτου την ψυχική ικανοποίηση.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο μέρη, είναι ανώνυμο και τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς.

Είναι σημαντικό να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις για να μπορεί να αξιοποιηθεί η συμμετοχή σας η οποία είναι εθελοντική.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας,

Χρονοπούλου Μάρθα

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια " Αρχιτεκτονικής Τοπίου "

Ερωτηματολόγιο εργαζομένων στη Δ.Π.Δ.Α.

Μέρος Α΄

Προσωπικά στοιχεία.

1. Φύλο
 - Άνδρας
 - Γυναίκα
2. Ηλικία
 - 30-39
 - 40-49
 - 50-59
 - 60 και άνω
3. Οικογενειακή κατάσταση:
 - Άγαμος/η
 - Έγγαμος/η
 - Διαζευγμένος/η
 - Χήρος/α
 - Παιδιά
 - Άλλο
4. Εκπαίδευση:
 - Δημοτικό
 - Γυμνάσιο
 - Λύκειο
 - Τριτοβάθμια
 - Μεταπτυχιακό

Ερωτηματολόγιο

Μέρος Β'

Ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση ανθοφύτων και την αξιοποίηση αυτών στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.:

5. Πιστεύετε ότι η χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια αλλάζει προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

6. Πιστεύετε ότι η χρήση ανθοφύτων αλλάζει προς το καλύτερο την ψυχολογία των δημοτών;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

7. Κρίνετε απαραίτητη την χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

8. Πιστεύετε ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων μόνο σε συγκεκριμένες εορτές ή εκδηλώσεις;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

9. Κρίνετε ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται σε κεντρικά σημεία της πόλης; (π.χ. κεντρικές πλατείες: Πλ.Συντάγματος - Πάρκα : Εθνικός Κήπος)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

10. Κρίνετε ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται σε κεντρικούς άξονες της πόλης; (π.χ. νησίδες , παρτέρια σε κεντρικούς οδικούς άξονες π.χ. Πανεπιστημίου, Κεντρικούς κόμβους όπως : Πλ. Ομόνοιας)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

--	--	--

11. Κρίνετε ότι πρέπει να φυτεύονται ανθόφυτα και στην περιφέρεια; (π.χ. σε συνοικιακές πλατείες, σε νησίδες συνοικιακών λεωφόρων)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

12. Κρίνετε ότι η χρήση ανθοφύτων στο κέντρο θα ήταν προτιμότερη από την περιφέρεια;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

13. Κρίνετε ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

14. Κρίνετε ότι πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην χρήση ανθοφύτων στο κέντρο τόσο στο είδος όσο και στην ποσότητα;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

15. Αξιολογήστε με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), τους χώρους που θέλετε να υπάρχουν ανθόφυτα. Μπορείτε να βαθμολογήσετε περισσότερες από μία κατηγορίες με τον ίδιο βαθμό.

ΧΩΡΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ	
ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ	
ΝΗΣΙΔΕΣ ΔΡΟΜΩΝ	
ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	
ΠΑΡΚΑ	
ΠΡΟΑΥΛΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ	

16. Κρίνετε απαραίτητη την χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια καθ'όλη τη διάρκεια του έτους;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

17. Πιστεύετε ότι πρέπει να χρησιμοποιούνται ανθόφυτα που προτιμούν οι πολίτες;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

18. Πιστεύετε ότι πρέπει να προτιμούνται τα ανθεκτικότερα είδη ανεξάρτητα με την άποψη των πολιτών;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

19. Πιστεύετε ότι πρέπει να γίνεται περισσότερη χρήση πολυετών έναντι των ετήσιων ανθοφύτων;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

19α. Εάν η απάντηση είναι ναι , τότε αξιολογήστε με κλίμακα από το 1-4 (με «μεγαλύτερο βαθμό προτίμησης» το 4), για ποιο λόγο από τους παρακάτω προτιμάτε περισσότερο την χρήση των πολυετών ανθοφύτων:

ΛΟΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΑ	
ΑΝΤΟΧΗ ΣΕ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	
ΛΙΓΟΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΕΡΟΥ	
ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ	

20. Κρίνετε ότι η συντήρησή των ανθοφύτων είναι δαπανηρή;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

20α. Εάν η απάντηση στην ερώτηση 20 είναι ναι, τότε διευκρινίστε ποιά από τις παρακάτω αιτίες θεωρείται πιο δαπανηρή (μπορείτε να σημειώσετε περισσότερες της μιάς):

ΑΙΤΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΕΡΟΥ	
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΚΟΣΤΟΣ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	
ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ	

21. Κρίνετε ότι συντήρησή των ετήσιων ανθοφύτων είναι δύσκολη;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

22. Κρίνετε ότι συντήρησή των πολυετών ανθοφύτων είναι δύσκολη;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

22α. Εάν η απάντηση στις ερωτήσεις 21- 22 ή και στις δύο είναι ναι, τότε αξιολογήστε με κλίμακα από το 1-3 (με «μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας» το 3) ποια αιτία από τις παρακάτω θεωρείται ότι καθιστά την συντήρηση τους πιο δύσκολη ή και όλες μαζί λόγω:

ΑΙΤΙΑ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΕΥΠΑΘΕΙΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	
ΣΥΧΝΗ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΩ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΩΝ	
ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	
ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ	

23. Πιστεύετε ότι η χρήση κικκλιδωμάτων προστατεύει τα παρτέρια των ανθοφύτων από τυχόν βανδαλισμούς;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

24. Πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρχουν πινακίδες που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικιδίων στον χώρο που υπάρχουν ανθόφυτα;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

25. Παρακαλώ, προσθέστε οποιαδήποτε άλλα σχόλια θέλετε να αναφέρετε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α2

Πρότυπο Ερωτηματολογίου Πολιτών

Ερωτηματολόγιο

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στα πλαίσια της έρευνας με τίτλο :

"Χρήση ανθοφύτων στον Δήμο Αθηναίων και απόψεις πολιτών και εργαζομένων στη Δ/ση Πρασίνου του Δήμου για την αξιοποίηση αυτών στο πράσινο της πόλης "

Η έρευνα πραγματοποιείται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών "Αρχιτεκτονική Τοπίου" , στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής, εργαστήριο Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου.

Όπως είναι γνωστό, τα ανθόφυτα, με τις διατάξεις τους και τους πολυπληθείς ανθικούς σχηματισμούς τους, έρχονται να προσθέσουν την αισθητικά ντελικάτη μα συνάμα δυναμική χρωματική παρουσία τους, συμπληρώνοντας αρμονικά και ουσιαστικά τον πολυδιάστατο ρόλο που διαδραματίζει το αστικό πράσινο. Η χρήση των ανθοφύτων αντικατοπτρίζει τον πολιτισμική ταυτότητα μιας φιλικής, φωτεινής πόλης, που σέβεται το περιβάλλον και τους πολίτες της.

Η συγκεκριμένη έρευνα έχει ως στόχο να διερευνήσει τις επιθυμίες των πολιτών σε σχέση με τα ανθόφυτα και την συμβολή τους στην καλύτερευση της εικόνας της πόλης στην οποία ζούν, με απότερο σκοπό την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ως εκ τούτου την ψυχική ικανοποίηση.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο μέρη, είναι ανώνυμο και τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς.

Είναι σημαντικό να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις για να μπορεί να αξιοποιηθεί η συμμετοχή σας η οποία είναι εθελοντική.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας,

Χρονοπούλου Μάρθα

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια " Αρχιτεκτονικής Τοπίου "

Ερωτηματολόγιο πολιτών

Μέρος Α΄

Προσωπικά στοιχεία.

1. Φύλο

- Άνδρας
- Γυναίκα

2. Ηλικία

- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 και άνω

3. Οικογενειακή κατάσταση:

- Άγαμος/η
- Έγγαμος/η
- Διαζευγμένος/η
- Χήρος / α
- Παιδιά

4. Εκπαίδευση:

- Δημοτικό
- Γυμνάσιο
- Λύκειο
- Τριτοβάθμια
- Μεταπτυχιακό

5. Εργασιακή κατάσταση

- Εργαζόμενος
- Άνεργος
- Συνταξιούχος

6. Βρίσκεστε στο Δήμο Αθηναίων ως :

- Κάτοικος
- Εργαζόμενος
- Άλλο

Ερωτηματολόγιο

Μέρος Β'

Ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση ανθοφύτων και την αξιοποίηση αυτών στους χώρους πρασίνου του Δ.Α.:

7. Γνωρίζετε τι είναι τα ανθόφυτα;

ΝΑΙ	ΟΧΙ

8. Γνωρίζετε την διαφορά μεταξύ πολυετών και ετήσιων ανθοφύτων;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

8α. Εάν η απάντησή σας στις ερωτήσεις 7 και 8 είναι ναι, αναφέρατε δύο πολυετή και δύο ετήσια ανθόφυτα

ΠΟΛΥΕΤΗ	ΕΤΗΣΙΑ

9. Θα σας άρεσε η χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια της πόλης των Αθηνών;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

10. Πιστεύετε ότι η χρήση ανθοφύτων στα παρτέρια θα άλλαζε προς το καλύτερο την εικόνα της πόλης;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

11. Πιστεύετε ότι η χρήση ανθοφύτων επηρεάζει την ψυχολογία μας;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

11α. Εάν η απάντηση στην ερωτ. 6 είναι ναι, διευκρινίστε:

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ	ΠΡΟΣ ΤΟ ΧΕΙΡΟΤΕΡΟ

12. Πιστεύετε ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται σε κεντρικά σημεία της πόλης; (π.χ. κεντρικές πλατείες όπως : Πλ.Συντάγματος - Πάρκα όπως: Εθνικός Κήπος)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

13. Πιστεύετε ότι τα ανθόφυτα πρέπει να φυτεύονται σε κεντρικούς άξονες της πόλης; (π.χ. νησίδες, παρτέρια σε κεντρικούς οδικούς άξονες όπως π.χ. Πανεπιστημίου, Κεντρικούς κόμβους όπως Πλ. Ομόνοιας)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

14. Πιστεύετε ότι πρέπει να φυτεύονται ανθόφυτα και στην περιφέρεια; (π.χ. σε συνοικιακές πλατείες , σε νησίδες συνοικιακών λεωφόρων)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

15. Πιστεύετε ότι η χρήση ανθοφύτων στο κέντρο θα ήταν προτιμότερη από την περιφέρεια;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

16. Πιστεύετε ότι πρέπει να γίνεται χρήση ανθοφύτων εξίσου στην περιφέρεια όσο και στο κέντρο;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

17. Πιστεύετε ότι πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην χρήση ανθοφύτων στο κέντρο τόσο στο είδος όσο και στην ποσότητα;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

18. Αξιολογήστε με κλίμακα από το 1-6 (με άριστα το 6), τους χώρους που θέλετε να υπάρχουν ανθόφυτα. Μπορείτε να βαθμολογήσετε περισσότερο από μία κατηγορίες με τον ίδιο βαθμό.

ΧΩΡΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ	
ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ	
ΝΗΣΙΔΕΣ ΔΡΟΜΩΝ	
ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	
ΠΑΡΚΑ	
ΠΡΟΑΥΛΙΟΣ ΧΩΡΟΣΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ	

19. Θα θέλατε να υπάρχουν ανθόφυτα στα παρτέρια καθ' όλη την διάρκεια του έτους;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

20. Ποια χρώματα σας αρέσουν περισσότερο: Τα θερμά (κόκκινο-κίτρινο-πορτοκαλί) ή τα ψυχρά (μπλέ,ροζ,μώβ,γαλάζιο);

ΨΥΧΡΑ	ΘΕΡΜΑ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

20α. Αξιολογήστε με κλίμακα από 1-7 (με άριστα το 7), ποιο χρώμα προτιμάτε περισσότερο:

ΧΡΩΜΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΚΟΚΚΙΝΟ	
ΚΙΤΡΙΝΟ	
ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ	
ΜΠΛΕ-ΓΑΛΑΖΙΟ	
ΡΟΖ	
ΜΩΒ	
ΛΕΥΚΟ	

21. Θα θέλατε να χρησιμοποιούνται ανθόφυτα διαφόρων χρωμάτων ανάμικτα στα παρτέρια; (π.χ. σε ένα παρτέρι να υπάρχουν διάφορα χρώματα ανακατεμένα μεταξύ τους)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

22. Θα θέλατε να χρησιμοποιούνται ανθόφυτα κατά ομάδες χρωμάτων στα παρτέρια; (π.χ σε ένα κυκλικό σχήμα , άλλο χρώμα στο κέντρο και άλλο στην περιφέρεια)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

23. Θα θέλατε να χρησιμοποιούνται ανθόφυτα με ένα μόνο χρώμα στα παρτέρια; (π.χ. ένα ολόκληρο παρτέρι με ένα και μόνο χρώμα π.χ κόκκινο)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

24. Πιστεύετε ότι η συντήρησή των ανθοφύτων είναι δαπανηρή; (π.χ. μεγάλες ποσότητες νερού κατά τους θερινούς μήνες ή συχνή επίσκεψη κηπουρού)

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

24α. Εάν η απάντηση στην ερώτηση 24 είναι ναι, τότε διευκρινίστε ποιά από τις παρακάτω αιτίες θεωρείται πιο δαπανηρή (μπορείτε να σημειώσετε περισσότερες της μιάς):

ΑΙΤΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΝΕΡΟΥ	
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΚΟΣΤΟΣ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	
ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ	

25. Πιστεύετε ότι τα παρτέρια με ανθόφυτα πρέπει να προστατεύονται με κιγκλιδώματα από τυχόν βανδαλισμούς;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

26. Πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρχουν πινακίδες που να απαγορεύουν την είσοδο κατοικιδίων στον χώρο που υπάρχουν ανθόφυτα;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

27. Παρακαλώ, προσθέστε οποιαδήποτε άλλα σχόλια θέλετε να αναφέρετε.